

Moralium in Job libri I-X, XXIII-XXXV sive pars 1-2, 5-6

<https://hdl.handle.net/1874/298343>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

Nº. 147

T. 86

Kst VI, pl. G
Nº 4

Hs.
6 G 4

liber sancti patris apostoli.

62

offe

TALIA
HAB
LIT

n° 257. m.

n° 205. m.

Incipit liber p
xxx. sci Gregorii
pape. Pars vltima
moralium scrib
EAT VS IOB
TALIA VT
NE Fecerit
DN OI FERRO
GATE REQUIRI

TVA. qvalia vtiq;
facere non potest
homo. ut dum ista
se facere n̄ posse de
prehendit. ad eum

refugiat. quē solum talia q̄a face
re possit intelligit. atq; ante oeu
los iudicis sui magis potens appare
at. si sua uerius infirma cognoscat.

Quod ergo mire ad n̄o fieri n̄ ignorat.
de eo diuina iob uoce req̄rit. dicit
q; ei. **N**umquid eleuabis in nebu
la uocem tuā. & impetus aquarū
operiet te. Vocem quippe suam
in nebula dñs leuat. quando ppre
dicatorū suoy linguas ad caligina
corda infidelium exortationem
format. eūq; aquarū impetus
operit. dum bene agentia m̄bra
ei. turba resistantiū populoy p̄
mit. Hinc ē em̄ quod scriptum ē.

Factum ē uerbu dñi ad hieremā
dicens. Sta in atrio dñi domus.
& loqueris ad om̄s ciuitates iuda
de quib; ueniunt ut adorent in
domo dñi unuersos sermones q̄s

In hierem.

he

ego mandau tibi. Et paulopost.
Et audierunt sacerdotes. pphete.
& omnis popl̄s hierema loquentē
uerba hec in domo dñi. Cumq; cō
plessē hieremas loquens. apphende
runt eū sacerdotes & pphete. et
omnis popl̄s dicens; morte mori
atur. quare pphetauit in nomine
dñi. Ecce in nebula dñs uocē le
uauit. quia obscuras mentes supbi
entū directo ppheta corripuit.
Ecce aquarū impetus eū p̄tinis ope
ruit. quia ab insurgentiū populis
& causa sue correptionis instigati
ipse in hierema cuncta p̄tulit. q̄
correptionis uerba mandauit.

Per semetipsum quoq; dñs in nebu
la uocē leuauit. quando presen
tē se etiā assumpto corpore exhi
bens. multa suis p̄secutoribus sed
figuris enigmatum uelata p̄dica
uit. In nebula uocē leuauit. quā
do ueritatē suā n̄ secuturis infi
delib; quasi p̄ caliginē sonuit. Vn
de & bene in libris regū scriptū ē.

In regū. Nebula impleuit domum dñi. & n̄
poterant sacerdotes ministrare pp
ter nebulā. Exigentib; em̄ meritis
dñi supbi iudeoy pontifices diuina my
steria p̄parabolas audiunt. sacerdo
tes in domo dñi quasi p̄p̄t nebulā
ministrare nequuerunt. qui & in
testamento ueteri dū sensus mysta
cos littere uelamine cooptos. inter
obscuras allegoriarū caligines in

uestigare despiciunt. debitū fidei
sue ministeriū pp̄t nebula p̄dider̄.
Quib̄ & tunc in nebula doctrine sue
uocē suā dñs p̄tulit. cū de se etiā
aperta narrant. Quid ē enim **Ineuē.**
apertius. quā ego & pater unū sum.
Quid apertius dicere. antequā abra
ham fieret ego sum. Sed q̄a au
ditorum mentes infidelitati cali
go repleuerat. quasi emissum solis
radium nebula interiacens ab
secondebat. Adhuc nāq; eleuati
onē uocis eū p̄tinis aquarū im
petus operuit. quia contra illū
mox seuenis populorū turba surrex̄.
Scriptū quippe ē. Propterea q̄ que
rebant eū iudei occidere. quia n̄
solū soluebat sabbatū. sed & patre
suū dicebat dñm. aequalē se faciens
dō. De hoc aquarum impetu p̄ pro
pheta clamat. Circūdederunt me
sic aqua tota die. circūdederunt
me simul. Et rursum. Saluū me
fac dñe. qm̄ introierunt aquę usq; ada
mā meā. Quas aquas p̄fecto in se
metipso ante mortē. in suis autē p̄
assensionē p̄tulit. Hinc est enī qd̄
& in superioribus clamat. saule. sau
le. quid me p̄sequeris. Ecce iā celi
conscenderat. & tamen adhuc eum
saulus aquarū infidelium p̄sequens. &
tumidior ceteris unda tangēbat.
Ipse quippe ē qui p̄ bonos recta loq̄t.
ipse qui in bonorū passione laceratur.
Et ergo mirificā dñs karitatis uni

tatē monstraret se esse qui indignis au
ditoribus p̄scōrum suorū ora p̄dicarē. ait.
Numquid eleuabis in nebula uocem tuā.
Vt uero ostenderet se eē qui in sc̄is suis
om̄ia aduersa pateret. subdidit. Et
impetus aquarū operiet te. subaudi
ut me. quē iniqui om̄is neq; p̄dican
tes sc̄os loquentē intelligunt. neq;
p̄morientes patientē uident. Nar
rat q̄ d̄s quod ab hominib̄ patit. ut
dolor afflicti hominī mitiget. ac si
illi apte dicat. mea subtilit̄ pensa.
& tua æquanimiter tēpera. Multo
enī minus ē te uulnera. quā me hu
mana tolerare. Adhuc tam̄ uerba
hec subtilius p̄seruari possunt. sim
ter dona celestia n̄ra sollicitē cor
da pensamus. Iam quidē fideles su
mus. iā que audimus sup̄na credim̄.
iā que credimus amamus. sed dum
quib̄dā sup̄uacius curis p̄m̄m̄. obduc
ta confusione caligam̄. & cū nobis
etiā talib̄ mira quędā dñs de se sen
tienda insinuat. quasi in nebula
uocē leuat. dum caligōsis membris
p̄ semetipsū loquitur. uelut in nebu
la is qui n̄ cernitur auditur. Sū
mā nāq; que de illo cognoscimus.
sed tam̄ adhuc eū in secreta inspira
tione. qua instrum̄ non uidemus.
Qui q̄ cordib̄ n̄ris p̄bet quidē locu
tionē sed occultat speciē. uelut
in nebula format uocem. Sed ecce
iam uerba dī intranscūs semetipsū
loquentis audimus. iamq; amor ei

qua continuatione. quo studio inhe-
rere debeamus agnoscamus. & tam ab
interne considerationis culmine ad
consueta nostra. ex ipso mortalitatis hu-
ius mutabilitate. labimur. & immi-
nentium peccatorum mole. sedula impor-
tunitate temptamur. Cuiusmodi cecis no-
stris mentibus subtilia de semetipso in-
nuat. in nebula uocem leuat. Cuius
temptatione uictiorum ipse de deo nostra
intellectus opprimit. quasi aquarum
impetum uoce sua dominus operitur. Tot
enim super illum aquas emitimus.
quot post inspirationem eius gratia cogi-
tationes illicitas in corde uersamus.
nec tamen nos uel oppressos deserit. Na-
m uico ad mentem redit. temptationum
nebulas decutit. umbram compunctio-
nis infundit. & subtilis intelligentie
solis reducit. atque sic ostendit quantum
nos diligit. quos nec cum respuit relin-
quit. ut saltem sic erudita humana
conscientia ad se temptationes erubescat
admittere. quam redemptor suus & ua-
cantem non cessat amare. Hoc in nobis
pro semetipsum tolerat. hoc ab infidelibus
pro suos cotidie predicatores portat. Eius
enim domum suborta in nobis temptatione
repellitur. & tamen ab infundendo in-
trinsecus munere nequaquam nostra in-
firmitate reuocatur. Quis publice
uerba respuuntur. & tamen ab erogan-
da gratia largitate nulla infidelium
iniquitate contumescit. Nam cum prauis
homines predicamenta despiciunt.

adungit etiam miracula que uene-
rentur. Unde post editam uocem. post
mundantium aquarum impetum apte
subungitur. **N**umquid mittis ful-
gura & ibunt. & reuertentia di-
cent tibi adsumus. Fulgura quippe
ex nubibus exeunt. sicut mira opera
ex seculis predicatores ostendunt. qui
sepe dicimus idcirco nubes uocari
solent. quia & coruscant miraculis.
& uerbis pluant. Et quia huma-
na corda postquam predicacione mo-
ta non fuerint. istis miraculorum fulgo-
ribus conturbantur. propheta attestan-
te didicimus qui ait. Fulgura mul-
tiplicabis. & conturbabis eos. Ac si
diceret. dum uerba predicacionis tue
non audiunt. predicantium miracu-
la conturbantur. Unde alias die
Abacuc. **I**n lumine iacula tua ibunt.
in splendore fulguris armorum tuorum.
Iacula dei in lumine ire eius. uerba a-
pta ueritate resonare. Sed quia se-
pe homines uerba uite etiam intel-
lecta despiciunt. adungunt etiam
miracula. Unde illic subdidit. in
splendore fulguris armorum tuorum.
Fulgur quippe armorum est. claritas
miraculorum. Armis namque nos tuemur.
iaculis aduersa destruumus. Arma
ergo cum iaculis sunt. miracula pro-
dicamentis. Scilicet enim predicatores
uerbis suis quasi quibusdam iaculis
aduersarios ferunt. armis uide-
miraculis semetipsos tuentur.

ut & quantum sint audiendi sonent
 p̄ impetum iaculoꝝ. & quantum sint
 reuerendi clarescant p̄ arma miracu-
 lorum; dicitur ḡ ad beatum iob.
 5 **N**ummittis fulgura & ibunt. & reu-
 5 tentia dicent tibi Assumus. sub au-
 dis ut mihi. Vadunt enī fulgura.
 cū predicatorēs miraculis coruscant.
 & superna reuerentia auditorum
 corda transfigunt; Reuertentia ū
 dicunt assumus. cū non sibi sed dī
 iurib' tribuunt. quod quid se fortiter
 egisse cognoscunt. Quid ē enī dō
 dicere assum' quod dā nāq; in hoc
 uerbo obsequium declarat. Reu-
 tentes itaq; scōs p̄dicatores dicere ē
 assumus. illi laudē tribuere grā.
 a quo se accepisse sentiunt uictoriā
 pugne. ne sibi tribuant qd' operat';
 & ire quidē fulgura operando possunt.
 sed reūti supbiendo n̄ possunt. Vi-
 deamus itaq; fulgur uadens. Clau-
 do euidā ait petrus. Argentum
 & aurū non ē m'. quod autē habeo
 hoc tibi do. In nomine ihu xpi na-
 zareni. surge & ambula. Et ap̄ p̄-
 hensa ei manu dextera al leuauit
 eū. & p̄tinus solidat' f' bases ei'
 & plantę. et exiliens stetit & am-
 bulauit. Sed cū de hoc facto ui-
 deorū fuisse turba cōmota. uide-
 am' nunc fulgur rediens; ait.
 Viri israhelitz quid ammiramini in
 hoc. aut nos qd' intuemini. q̄ si
 n̄ra uirtute aut pietate fecerim

hunc ambulare. dō abraham.
 & dō isaac. & dō iacob. dō patrū nr̄orū
 glorificauit filium suum ihm; & pau-
 lōpost. cui nos testes sumus; & in fide
 nominis ei hunc quē uidistis & nostis
 confirmauit nomen eius; & fides que
 peum ē dedit integram sanitatē istā
 in conspectu omnū uestroꝝ. It' ergo
 fulgur. cū petrus miraculum fecit.
 Rediit. cū non sibi tribuit. sed aucto-
 ri quod fecit. Vadunt fulgura. cū
 predicatorēs scī mira opera ostendūt.
 Sed reuertendo dicunt assumus. cum
 in eo quod faciunt ad potentiā auc-
 toris recurrunt; quod tamen in-
 telligi & aliter potest. Fulgura
 & enī sicut superius dictum est scī
 iuri mittuntur & eunt. cū a secre-
 to contēplationis ad publicū opera-
 tionis exeunt. Mittuntur & uadūt.
 cū abscondito speculationis intine
 in actus uite latitudinē diffun-
 dunt; sed reuertentes dicunt dō
 adsum'. quia p̄ opera exteriora que
 pagunt. semp ad sinū contēplatio-
 nis recurrunt. ut illic ardorē sui
 flammā reficiant. & quasi extac-
 tu supne claritatis ignescant. Ci-
 tius enim in ipsa licet bona. exteri-
 ora opera frigerent. nisi intenti-
 one sollicita ad contēplationis ig-
 nē incessanter redirent. Vnde
 bene psalomonē dicit. Ad locū
 de quo exeunt flumina reuertunt.
 ut iterum fluant. Ipsi quippe

Itē.
hunc.

Salom.

audientium

David

lre.

Salom

re.

illuc flumina. qui hic fulgura sunt
 uocati. quia enim corda rigant flu
 mina. Quia uero ascendunt. fulgura
 memorantur. de quibus alias scriptum
 est. Eleuauerunt flumina dñe. et
 uauerunt flumina uocē suā; et riu
 sum. illuxerunt fulgura ei orbiter.
 Ad locum quo uide exierunt flumina re
 uertuntur. quia scī uiri et si a con
 spectu creatoris sui cuius claritate
 nre conspirere conant. foras p ptea
 nos ad actus uite ministeriū ueni
 unt. incessant tam ad seim contēpla
 tionis studium recurrunt. et simp
 dicatione sua exterius nris auribus
 p corporalia uerba se fundunt. mente
 tamen tacita ad considerandū semp
 sum fontē luminis reuertunt. De qb
 et benedictus. ut iterū fluant. Nisi
 em ad contēplandam dñm solita semp
 mente recurrerent. nimirum mīna
 cecitas. etiā exteriora p dicationē eor
 uerba siccaret. Sed dum uidere dñm
 indefinēt situnt. quasi decursura
 foras flumina intus semp oriuntur.
 quatinus illic amando sumant. un
 de ad nos predicando defluant. Di
 catur igitur recte. sum quid mit
 tis fulgura et ibunt. et reuertentia
 dicent. Assum. sub audis ut ego. qui
 p dicator es meos cū uoluerō post
 con tēplationis grām ad actus uite
 ministeriū compono. quos tamen se
 per ab onus exteriorib ad internū
 culmen con tēplationis reuoco. ut

modo iusti ad exercenda opera exeat.
 modo reuocati in speculationis studiū
 apud me familiaris uiuant. Re
 uertentes itaq; dicunt ad sum. qd
 quamuis p exteriora acta paruum
 quod contēplationi de esse uideant.
 p ardore tam desiderii quē in mente
 sua continue accendunt. obsequen
 tē dō suā presentia ostendunt; assum
 namq; dicere ē. presentes se aman
 do monstrare. Sequitur. **Q**uis po
 suit in uiscerib hominis sapientia.
 uel quis dedit gallo intelligentia.
 Qui hoc loco alii galli nomine desig
 nant. nisi modo alio repetiti idē
 predicatorēs scī. q̄nter tenebras ui
 te presentis. student uenturā lucē
 p dicatione quasi cantando nuntiare.
 dicunt enim. nox precessit dies aut
 appropinquat. q̄ uocib suis somniam
 nri torporis excutiunt clamantes.
Epist. Hora ē iam nos de somno surgere;
 et rursum; euigilate iusti. et nolite
 peccare; de hoc gallo alias scriptū
Salom. est. Tria sunt que bene gradiunt.
 et quartū incedit felicit. De eo for
 tissimus bestiarū ad nullius pauē
 bit occursum. et gallus accinctus
 lumbos. et aries. nec ē rex q̄ resistat
 ei. Ipse quippe hoc loco leo ponit.
 de quo scriptū ē; uicit leo de tribu
 iuda. Qui fortissimus bestiarū
 dicit. quia in illo hoc qd infirmū
 ē dī. fortius. hominib. qd ad nullius
 pauēt occursum; dicit enim. Vento

;

;

Paul

Epist.

Salom.

Apocat

Lugt.

princeps huius mundi & in me non
 habet quicquam. Gallus succinctus
 lumbos. id est predicatorum scilicet in te-
 nuitate noctis tenebras uerum mane nuntian-
 tes. Qui succincti lumbos sunt
 quia amembris suis luxuriam fluxa re-
 stringunt; in lumbis quippe luxuri-
 a est. Vnde & eis ad domino dicitur;
 sunt lumbi uiri precincti. Et aries.
 nec est rex qui restat ei. Quae alium hoc
 loco arietem accipimus. nisi primum
 intra ecclesiam ordinem sacerdotum. de
 quibus scriptum est. Affer te domino filios
 arietum; qui per exempla sua gradum
 tem populum quasi subsequente ouium
 gregem trahunt. quibus spiritualiter
 recteque uiuentibus nullus rex sufficit
 omnino resistere. quia quilibet perse-
 cutor obuiet. intentionem eorum non ualens
 impedire. sciunt enim ad eum quem deside-
 rant & anxie currere. & moriendo
 puenire. Ponitur ergo primum leo. secundus
 gallus. tertius aries; apparuit enim
 christus. deinde sancti predicatorum apti.
 & tunc demum spirituales patres & eccle-
 siarum prepositi uidelicet duces gregum.
 quia doctores sequentium populorum; s;
 haec adhuc melius affirmamus. si eisdem
 loci etiam reliqua exponendo subiciamus.
 Nam quia post haec & antichristus appare-
 bit. hoc illic quartum subdidit dicens;
 & qui stultus apparuit. postquam eleuatus
 est in sublimem. Si enim intellexisset. ori
 imposuisset manum. Ipse quippe in sub-
 lime eleuabitur. cum dominum se esse intuetur.

Sed eleuatus in sublimem stultus apparebit.
 quia in ipsa eleuatione sua per aduentum
 ueri iudicis deficit. Quod si intellexisset
 ori manum imposuisset. id est si sup-
 plicium suum cum superbia exorsus esse prou-
 idisset. bene aliquando conditus in tan-
 ta iactatione superbis non fuisset elatus.
 De quo nequaquam moueat. quod superius
 dictum est. quartum quod incedit feliciter.
 Tria quippe incedere benedixit. et
 quartum feliciter. Non omni omne quod
 feliciter bene. neque in hac uita omne
 quod bene feliciter; nam leo. gallus. &
 aries bene incedunt. sed non hic feliciter.
 quia persecutionum bella patiuntur.
 quartum uero feliciter & non bene incedit.
 quia infallacia sua antichristi gra-
 ditur. sed iuxta breue tempus uite
 presentis ipsa illi fallacia prosperatur.
 sicut de eo sub antichristi specie per
 danielum dictum est. Robur datus est
 ei contra uirge sacrificium propter pec-
 cata. & prosternet ueritas in terra.
 & faciet. & prosperabitur. Quod salomon
 ait incedit feliciter. hoc daniel dicit
 prosperabitur. Iuxta hoc etiam testi-
 monium quod per salomonem dicitur gal-
 lus succinctus lumbos. apte etiam hoc
 loco gallum sanctos predicatorum accipimus.
 Ad se ergo cuncta referens dominus dicit.
 Quis posuit in uisceribus hominis sapi-
 entiam. uel quis dedit gallo intelli-
 gentiam. ac si diceret; in cor hominis
 humana sapientis. superne sapientiae
 gratiam quis infudit. uel ipsis sanctis

euangl.

dauid.

T

Salom.

Salom.

T

danibel.

Salom.

S

predicatoribus quis nisi ego intelligen-
tia dedit. ut sciant quando uel quibus
debeant uenturū mane nuntiare. Id
circo enim quādo & quid agant sentiunt.
quā hoc intrinsecē me reuelante cogno-
scunt. Notandū uero ē quod sapientia di-
uinitus inspirata in uisceribus hominū po-
nitur. quā nimirū quantū ad electorū
numerū spectat. nō in solis uocibus sed
etiā in sensibus datur. ut uixta quod loquitur
lingua uiuat conscientia. & lux eius
tanto clariū respiciat in superficie. quā-
to uerius in ardore in corde. Mag-
ni autē laboris ē hoc quod addit. uel
quod dedit gallo intelligentiā. Subtili-
ori adhuc expositione discutere. in-
telligentia quippe doctorū tanto esse
subtilior debet. quanto se ad penetran-
da inuisibilia exercet. quanto nihil
materiale discutit. quanto & puocē
corporis loquens. omne quod ē corporis
transit. Que perfectio nullatenus sumis
congrueret. nō eā cantante gallo id est
predicante doctor ipse summorum con-
ditor ministraret. Intelligentiā quā gallo
accipit. ut prius nocturni temporis horas
discutiat. & tunc demū uocē excita-
tionis emittat. quia uidelicet scīs quibus
predicator prius in auditoribus suis quali-
tatem uitę cōsiderat. & tunc demū ad e-
rudiendū congruā uocē p̄dicationis
format. Quasi enim horas noctis dis-
cernere ē. peccatorū merita diuidi-
care; quasi horas noctis discernere
ē. actionū tenebras apta increpati-

onis uoce corripere. Gallo itaque intelli-
gentia desuper tribuit. quā doctori ueritatis
discretionis uirtus ut nouerit quibus quando.
uel quomodo inferat diuinitus ministrat.
Non enim una eademque cunctis exhortatio eue-
nit. quā nec cunctos pariter morū qualitas
astringit. Sepe autē alius officium.
que alius p̄sunt. Nam & plerūque herbe
que hec animalia reficiunt. alia occi-
dunt. & leuis sibilus equos mitigat. can-
tos instigat. & medicamentū quod hunc
morbum immunit. alteri uiresungit.
& panis quā fortū roborat. paruulorum
necat. Pro qualitate ergo auditoriū for-
mari debet sermo doctorū. ut & ad
sua singulorum congruat. et tamē ad cōmuni-
edificationis arte nunquā recedat.
Quid enim sunt uentis mentes auditoriū.
nisi quasi in cithara tensiones strite cor-
darū. quas tangendi artifex ut nō sibi
metipsi dissimile canicū faciat. dissimu-
liter pulsat. & idcirco cordis consonā
modulationē reddunt. quā uno quoddem
plectro. si nō uno impulsu feruntur.
Vnde & doctor quisque ut in una cūc-
tos uirtute caritatis edificet. ex una
doctrina nō una eademque exhortatione
tangere corda auditoriū debet. Ali-
ter nāque uiri. aliter ammonende sunt
femine. Aliter iuuenes. aliter senes.
Aliter inopes. aliter locupletes. Aliter
letī. aliter tristes. Aliter subditi. aliter
p̄lati. Aliter serui. aliter domini.
Aliter huius mundi sapientes. aliter ebetes.
Aliter impudentes. aliter uerecundi.

5
A lter pterui. aliter pusillanimes. Alit
impatientes. aliter patientes. Aliter
beniuoli. aliter inuidi. Aliter simpli
ces. aliter impuri. Alit incolumes. alit
egri. Alit q̄ flagella metuumt & p̄pte
rea innocenti uiuunt. alit q̄ sic inuicq̄
tate duruerit. ut nec p̄ flagella corri
gantur. Alit minus taciti. aliter
mutiloquo uacantes. Alit timidi. ali
ter audaces. Aliter pigri. alit p̄cipites.
Aliter mansueti. alit iracundi. Aliter
p̄tinaces. aliter mōstantes. Aliter qui
sua iā misericordiā tribuunt. aliter qui
aliena rapere contendunt. Aliter qui
nec aliena rapiunt. nec sua largiuntur.
alit q̄ & ea que habent sua tribuunt.
& aliena rapere n̄ desistunt. Aliter
discordes. alit pacati. Alit seminantes
uirgias. alit pacifici. Alit ammonen
di sunt q̄ sacre legē uerba n̄ recte intel
ligunt. alit q̄ recte quidē intellegunt.
s; humilit̄ n̄ loquunt̄. Aliter q̄ cū p̄
dicare digne ualeant p̄ humilitate for
midant. alit quos a predicatione uip
sectio uel actus phibet. & tam̄ p̄cipita
tio impellit. Alit qui in hoc qd̄ tēpora
lit̄ appetunt p̄sperant. alit q̄ quidē
que mundi s̄t concupiscunt. s; tamen
aduersitatis labore fatigant. Aliter
coniugis obligati. alit a coniugis ueri
bus liberi. Alit a m̄m̄tionē carnis
expta. aliter ignorantēs. Aliter qui
peccata deplorant operū. alit q̄ cogi
tationū. Aliter q̄ cōmissa plangunt.
nec tam̄ deserunt. alit q̄ deserunt

nec tamen plangunt. Aliter qui illicita
que faciunt etiā laudant. aliter q̄ accusant
praua. nec tam̄ deuitant. Alit qui repen
tina concupiscentia superant. atq; alit
qui in culpa ex consilio ligantur. Aliter
q̄ licet minima crebro tam̄ illicita faci
unt. atq; alit q̄ se a paruis custodiunt.
sed aliquando in grauib; demerguntur.
Aliter qui bona nec inchoant. alit q̄ incho
ata minime cōsummant. Aliter qui
mala occulte agunt. & bona publice.
aliter q̄ bona que faciunt abscondunt.
& tam̄ quibusdā factis publice mala de
se opinari p̄mittunt. Et quidē de sin
gulis q̄ sit ammonitionis ordo subtilit̄
insinuare debum̄. s; formidata locuti
onis p̄lixitate p̄pedim̄. Auctore
autē dō in alio opere id explere ap
petit animus. si tam̄ laboriose hui; uite
adhuc aliquantulū restauerit tēpus.
Habemus ū aliud quod de galli hui; sin
telligentia cōsiderare debeam̄. q̄ a p̄sum
diorib; horis noctis ualentiores ac p̄duc
tiores redere cant̄ solet. Cū uero iā
matutinū temp̄ app̄pinquat. leuiorē
& inuiciorē omnimodo uoces fornt.
In quib; galli hui; intelligentia qd̄ nob̄
insinuet. cōsiderata predicatorū discre
tio demonstrat. qui cū in quib; adhuc
mentib; predicant. altis & magnis uoci
bus aeterni iudicii t̄rores intimant.
q̄ in delictis quasi in p̄fundis noctis te
nebris clamant. Cū uero iā auditōy
suoꝝ cordib; ueritatis lucē ad eē cog
noscent. clamoris sui magnitudinem

inlentatem dulcedinis uertunt. & non
tam illa que sunt de pennis terribilia.
quam ea que sunt blanda de pennis pferi;
quod etiam minutis tunc uocibus cantant. quia
appropinquante mane subtilia queque de my-
steris predicant. ut sequaces sui eo mi-
nuta queque de celestibus audiant. quod lucis
ueritatis appropinquant. & quos dor-
mientes longus galli clamor excitauit.
uigilantes succisior delectat. qua-
tenuis correpto cuilibet cognoscere de
regno subtiliter dulcia libeat. quod prius de
iudicio aduersa formidabat. Quod
bene per moysen exprimit. cum ad pducendum
exercitum tube clangore concisus iubeat;
scriptum namque est. Fac tibi duas tubas ar-
gentas ductiles; & paulo post. Cum con-
cisus clangore increpauerit. commouebunt
castra. Per duas enim tubas exercitus ducitur.
quia per duo precepta karitatis ad pcedendum
fidei populus uocatur; que ideo argenteae
fieri precipiuntur. ut predicatorum uerba
lucis nitore pateant. & auditorum mentem
nulla sui obscuritate confundant. Id
circo autem ductiles. quia necesse est ut hi
qui uenturam uitam predicant. tribulationum
presentium transiuntibus crescant. Bene autem
dicitur. cum concisus clangore increpauerit mo-
uebunt castra. quia nimirum predicatio-
nis sermo cum subtilius ac minutius agit.
auditorum corda contra temptationum cer-
tamina ardentius excitant. Est aliud
in gallo adhuc sotterter inueniendum. quia
cum iam gedere cantus parat. prius alas
excitat. & semetipsum feriens uigilanti-

Moyses.

1re

orem reddit. Quod patenter cernimus.
si sanctorum predicatorum uitam uigilantem uidemus;
ipsi quippe cum uerba predicationis mouent.
prius se in se actionibus exercent. ne in se
ipsis torpentes opere. alios excitent uoce.
sed ante se per sublimia facta exercentur. &
tunc ad bene agendum alios sollicitos reddunt.
Prius cognitionem alii semetipsos ferunt. quod
quocumque in se inutiliter torpet. sollicita
inuestigatione deprehendunt. districta ani-
maduersione corrigunt. prius sua punire
fletibus curant. & tunc que sunt aliorum
punienda denuntiant. Prius ergo alii in-
sonant quam cantus emittant. quia antequam
uerba exhortationis pferant. omne quod
locuturi sunt operibus; clamant. & cum pfecte
in se uigilant. tunc alios dor-
mientes ad uigilias uocant. Sed unde
hec tanta doctorum intelligentia. ut & sibi
perfecte uigilet & dormientes ad uigilias
sub quibusdam clamore pfectibus uocet. et
peccatorum tenebras prius caute discutiat.
& discere per modum lucis predicationis osten-
dat. ut singulis iuxta modum & tempora
congruat. & simul omnibus que illos se-
quantur ostendat. Unde ad tanta et
tam subtiliter tendit. nisi intrinsecus
ab eo aquo est conditus doceatur. Quia
igitur laus tantae intelligentie non predica-
toris uirtus est sed auctoris. recte per
de auctorem dicitur. Vel quis dedit gal-
lo intelligentiam. Ac si diceret. nisi ego.
quod doctorum mentes quas inire ex nihilo edidi.
ad intelligenda que occulta sunt mira-
biliter instruxi. Unde bene ut in dictis

predicantium non solum inspiratorem se in-
 telligentis si etiā auctore locutionis osten-
 dit. adiungit **Q**uis enarrabit celorum
 rationē. Quorū tamen uerba q̄ cū sese
 nobis p̄speciē ostenderit subtrahit. p̄tandū
 subdit. **E**t concentū celi quis dormire
 faciet. In hac em̄ uita infirmitati n̄ p̄dōs
 n̄ apta specie maiestatis sup. si p̄dicatoꝝ suoz
 uoce locutus ē. ut corda adhuc carnalia
 carnis lingua pulsaret. & tam̄ facilius in-
 fucta p̄ciperent. quanto ea p̄sonū ē suete
 uocis audirent. **A**t postquā p̄ morte in
 puluere caro resoluitur. & p̄ resurrectione
 nē puluis animat. tunc dedō audire ū
 ba n̄ querim. quia unū ipsū q̄d̄ implet o-
 mnia iam p̄speciē dī uerbū uidem. **I**uod t̄n
 to altius nob̄ sonat. quanto & m̄tes n̄ras vi-
 uentis illustrationis penetrat. **S**ublatis
 nāq; ortis & occidentib; uerbis. quasi son-
 itū p̄dicatiōis sit ipsa imago interna
 uisionis; unde recte nunc ad beatū iob d̄ns
 dicit. **Q**uis enarrabit celoz rationē. &
 concentū celi quis dormire faciet. **Q**uid
 enim celoz ratio accipit. n̄ vis sup̄na secre-
 toy. **Q**uid p̄ceti concentū. nisi concurs
 p̄dicantiū sermo signat. **C**onditor ḡ
 n̄ cū celozū rationē narrare cepert. dor-
 mire celi concentū facit. quia cū iā nobis
 p̄speciē ostendit. nimirū p̄dicantiū uerba
 subtrahunt. **H**inc em̄ phieremā d̄ns
 dicit. **N**on docebit ultra uir p̄ximū suū
 & uir frat̄rē suū dicens. cognosce d̄nm.
 om̄s em̄ cognoscent me amurimo eoz usq;
 ad maximū dicit d̄s. **H**inc paulus ait; **P**aul.
 siue p̄phetis euacuabunt. siue lingue

cessabunt. siue sciencia destruetur. **U**el
 certe celoz ratio ē ipsa unificatrix uiri.
 que sp̄s format angeloz; d̄s em̄ sicut est
 causa causariū. si ^{est} uita uiuentis. ita etiā ratio
 rationabiliū creaturarū. **T**unc celoz
 rationē d̄ns narrat. cū semetipsū nobis q̄
 modo electis sp̄itib; p̄sit insinuat. **T**unc ce-
 lozū rationē narrat. cū deteresa mentis n̄re
 caligine clara se uisione manifestat; unde
 & in euanḡlo dicit. **V**enit hora cū iā in
 parabolis loquar uobis. sed palam de patre
 annuntiabo uobis. **P**alam quippe de patre
 annuntiare se asserit. q̄a p̄ patefactā tē
 maiestatis sup̄ specie. & q̄m ipse gignenti
 n̄ impar op̄t. & q̄m utrorūq; sp̄s utriq;
 cogitū p̄cedat ostendit. **A** parte nāq;
 tunc uidebim̄ quom̄ hoc q̄d̄ oriendo ē ei
 de quo op̄t subsequens n̄ ē. quomodo is q̄
 p̄p̄cessionē p̄ducit. p̄ferentib; n̄ p̄mittit.
A p̄te tunc uidebim̄ q̄m & unū diuisibilit̄
 tria sunt. & in diuisibilit̄ tria unū. **L**in-
 gua ḡ tunc narrantis. dī ē uisa claritas
 subleuantis. & concentus celi tunc dor-
 mit. quia apparente in iudicio retribu-
 re opum. exhortationū iā uerba cessabūt.
Unde & a p̄te ipsū resurrectionis tēp̄ adun-
 gatur. cū dico p̄fertur. **Q**uando funda-
 luntur puluis intra. & glebz; compinge-
 bant. **M**ore em̄ suo que adhuc futura
 sūt quasi iā preterita diuinū sermo descri-
 bit. hoc in se uidelicet seruans q̄d̄ p̄ eū
 dicit. q̄ fecit que futura sūt. **P**uluis itaq;
 tē in terra fundat. q̄a in solida membrare-
 duat. & glebz; compingunt. q̄a nimirū
 firma corpora ex puluere collecta ē sup̄
 gū j̄.

Euangl.

✠

Hieron.

Paul.

Sed postquam uerba haec dominica quo
modo de futuro intelligenda sunt dixim.
ne etiā quid de presenti in sinient indi
cemus. **Q**uis enarrabit eglorū rationē.
& concentū celi quis dormire faciet.
Eglorū rationē dñs narrat. dū nunc in
sinuandā supna secreta. electorū suorū
mentes illuminat. Concentū uero caelidormi
re facit. dū concordēs ymnos angelorū
atq; illa celestium uirtutum gaudia. reprobū
cordib; iusto iudicio abscondit. Qui con
centus caeli quamuis in se intrinsecus ui
gilat. in ipsa tam reprobū ignorantia ex
trinsecus dormit. Enarratur igitur secre
ta celestis ratio. & tamen contentus celi dor
mire permittit. quia & alius p̄ inspiratione
onē supne retributionis scientia pan
ditur. & alius quē sit interne laudis
suauitas occultat. Narrat eglorum
ratio. quia electorū mentib; quē sit supnoꝝ
retributio indefinētē aperitur. ut
inmirū sine cessatione pficiant. et
transcurrentes uisibilia sese ad inuisi
bilia extendant. Omne enī uisibile
quod in hac uita reprobos figit. hoc electos
ad aliam impellit. quia dū bona quē factas
respiunt. uel a quo facta sūt inardescunt.
tantoq; eū p̄stantius amant. quanto illū
hoc quod ipse bonū condidit p̄gre con
siderant. Loquitur quippe hoc eis intrin
secus silentē sonans inuisibilis lingua cō
punctionis. quā tanto plenius intus au
diunt. quanto ab exteriorū desiderioꝝ
strepitu p̄fectius auertant. Is itaque
concentus caeli n̄ dormit. quia eorū mens

quē sit laudis supne suauitas. appo
sita amoris aure cognoscat. Intus enim
quod appetant audiunt. & de celestium
bonoꝝ premis ipso desiderio diuinitatis
instruunt. Unde & p̄sentē uitā non
solū aduersantē sed etiā fatigantē gra
uit̄ tolerant. quia eis onerosum ē omne
quod cerunt. dū ab eo quod intus auditur
differuntur. omne quod p̄sto sibi est
grauē estimant. quia illud non ē ad quod
anclant. Indefinētē autē eorū mens
ipsis tēporalitatē laborib; fessa. ad il
lud caeleste gaudiū resumēda suspendi
tur. dū in aure cordis intus erūpente
concentus societate cotidie supnoꝝ
cuius prestolant. Iste concentus sup
ne laudis in aure illius p̄ruperat qui
dicitur. Ingrediar in locū tabernacu
li ammirabilis. usq; ad domū dñi. In uo
ce exultationis & c̄fessionis. sonus epu
lantis. Qui igitur intus uocē exulta
tionis & c̄fessionis ac sonus ciuitatis
epulantis audierat. quid illū aliud
nisi sic celi concentus excitabat. quod tam
concentus reprobis dormit. quia eorū cordi
bus nequaquā p̄ uocē cōpunctionis in
notescit. Non enī considerare illam
desiderabile supnoꝝ cuius frequentia
student. nullo ardoris radio illa sol
lēpmitatis uirtutē festa c̄spiciunt. nul
la uirtutē contēplationis penna
subleuant. Solis nāq; uisibilib; serui
unt. & ideo nil supne suauitatis
intrinsecus audiunt. quia eos sic & sup
us dixi. in aure eorū discipulū setarū

sordet tumultu premunt. Quia igitur
 occulta dispensatione iudicii qd' alius
 aperit' alius clauditur. qd' alius dete-
 gatur alius occultat'. dicitur recte;
Quis enarrabit celorum ratione. & concen-
 tum celi qd' dormire faciet. **Q**uam
 tunc nobis latius innotuit. cu' redemptor
 nos p' dispensationis mysterium apparens
 & indignus insectam p'buir. & eos ase qui
 digni videbant' exclusit; unde hic q'q;
 apte subiungit'. **Q**uando fundabat'
 puluis interra. & glebe compungebant'.
Quid em' in puluere. n' peccatores accipi-
 mus. qui nullo rationis pondere solida-
 ti. cui' libet temptationis flatu rapiuntur.
 De quib' scriptu' est. Non sic n' sic. sed tan-
 puluis que p'ciat uenit' a facie terre.
Puluis g' interra fundatus e'. cu' peccato-
 res uocati in g'ecta tradite fidei s' ratio-
 ne solidati. ut q' prius inconstantia mo-
 biles temptationis aura leuabant'. immo-
 biles p' modu' contra temptationa e'siste-
 rent. & do' pseuerant' inherentes. fixum
 bene uiuendi pondus tenerent. Glebe
 uero ex humore coagulant' & puluere.
 In hac itaq; terra glebe compingit' sunt.
 q'a uocati peccatores & p'sci sp's gra'm uis-
 fusi. in collectione' karitatis sunt uniti.
Iste glebe interra compingit' s' quando
 populi q' prius quasi in dispersione pul-
 ueris diuersa sentiebant. postmodum
 sci sp's gra' accepta. in illa pacatissima
 inuicem unitatis e' cordia conuenerit. ut cu'
 e'ent tria milia uel rursu' quinq; milia.
 scriptura teste. diceret' quia erat in eis **ad apl**

cor unum & anima una. Has glebas ex uno
 quidem puluere. sed quasi diuersa mole
 distincta cotidie d'ns interra compingit'.
 q'a seruata unitate sacramti. iuxta ua-
 rietate' moru' atq; linguarum fideles in
 g'ecta populos colligit. Has glebas iam
 d'ns tunc designauit. q'ndo ad esu' panis
 & pisciu' quinquagenos discumbere uel
 cenenos iussit. quas tam glebas ex diu-
 sitate si in g'ecta meritoru' attendimus.
 fortasse adhuc distinguere subtilius ua-
 leamus. Nam du' alius e' ordo p'dican-
 tum. alius auditoru'. alius regentiu'.
 atq; alius subditoz. alius coniugiu'. alius
 continentiu'. alius poenitentiu'. alius
 uirginu'. quasi ex una tra e' diuersa
 glebaru' forma distincta. du' in una fide.
 in una karitate disparia demonstrantur
 bene operantiu' merita. Has glebas popl's
 ille designauit. q' ad constructione' tab-
 naculi sub uno studio diuersa donaria
 optulit. De quo scriptu' e'. Quicquid
 in cultu' & aduestas scas necessariu' erat.
 uiri cu' mulierib' p'buerunt. armillas.
 & manures. anulos. & dextralia. & me-
 uas aureu' in donaria d'ni separatu' e'.
Siquis habuit hyacinthu'. purpura'. coccu' q;
 bistinctu'. bissum. & pilos capraru'. In
 ornamentu' g' tabnaculi. uiri dona cu'
 mulierib' offerunt. quia. explendo cul-
 tu' sc'e g'ecte & fornu' facta sublimia. &
 infirmoru' opera extrema numerantur.
Quid autē p' armillas que lacertos astrin-
 gunt. nisi p'positoz ualide laborantiu'
 opera demonstrantur. & quid p' man-
 ues.

Euangl.

In leuitico.

nisi subditorum oboedientia exprimitur
quid pamilos. nisi signaculū secretorum.
Plerumq; em̄ magistri signant. qđ abandi
torib; capi n̄ posse considerant. Et quid p
dextralia. n̄ prime operationis or̄ta m̄ta
memorat. quid p uas aureū undonaria
dñi separati. nisi diuinitatis intelligemia
accipitur. Que tanto ab inferiorū amo
re disungit. quanto ad sola que aetna
sunt subleuat amanda. Id phiacinētū.
nisi spes celestium. qđ p purpurā. n̄ cruo
ae tolerantia passionū amore regni ppe
tu exhibita. & quid p byssinētū cocēū.
nisi karitas demonstrat. que p pfecti
one b̄stinguntur. quia dī & primi di
lectione decoratur. Quid p byssum.
nisi immaculata carnis incorruptio.
& quid p pilos caprarū ex quib; ciliciorum
asperitas textitur. n̄ dura poenitentū
afflictio designat. Quō ḡ alii pamil
las & anulos forte magisteriū exercent.
alii p uas & dextralia deuotā oboedi
entia rectaq; operationē exhibent. alii
p separati aureū p̄ clara subtilioremq;
dī intelligentiā t̄nent. alii phiacinētū.
purpurā. cocēū audita celestia sp̄are.
credere. amare n̄ desinunt. & iam que
adhuc subtiliori intellectu minime cog
noscent. alii p byssum. corruptionem
carnis alii p caprarū pilos deplorant
aspere qđ libenter amiserunt. qđ
ex una terra innumere glebe pferunt.
quia ex uno & pari obsequio facta fide
liū disparia pcedunt. Que nimirū
glebe nequaquā conciere expuluepe

ad dño expetunt pmereri.
offerri.

surgerent. nisi aquam prius puluis acci
peret. & concepto se humore solidaret.
qđ nisi peccatores quosq; sc̄i sp̄s gr̄a infunde
ret. c̄strictos eos ad fidei opera karitatis
unitas n̄ teneret. Quando igit̄ dñs enar
rabit celoꝝ rationē. t̄ concentū celi dor
mire ^{faciat} aperiat. Aut enim. Quan
do fundebatur puluis terra. & glebe e
pungebant. Ac si diceret. **T**unc p̄mū
uocatione manifesta & discretionē secre
ta sp̄alia & n̄ sine **M**uscula aliis aperui.
& n̄ sine iustitia aliis clausi. cū alios
respuer̄. & alios intra eccliam conce
diā karitatis adunare. ^{uerim} Que sc̄a ecclia
qđ ap̄sidia iudeoꝝ repulsa ad rapien
das gentes se contulit. atq; in suo corpo
re conuertendas. qđ quidē n̄ sunt sed dñi
uirib; fecit. apte subiungit. **N**uas quid
capiet predā leene. aut animā catuloꝝ
ei implebis. **I**sta nimirū illa leena ē. de
qua iob dixerat. cū sup̄ente uideā cer
neret. p̄dicante ecclia p̄ret missam. non
calcauer̄ eā filii iustitoꝝ. nec p̄transiunt
p eā leena. Huic ḡ leene predā dñs capit.
ut animā catuloꝝ ei impleat. qđ ad aug
mentū hui; ecclie innumeros de gentilita
te diripuit. & animarū lucra esuriema
ap̄toꝝ uota satiauit. Ipsi quippe catuli
p̄mentis teneritudine & formidinis in
firmitate uocati sunt. qđ passo dño clausē
foribus residebant. sicut de illis scriptū ē.
Cum ēēt sero die illa una sabbatorum.
& fores ēēt clausē ubi erant discipuli
ōgregati p̄p̄t̄ meū iudeoꝝ. uenit ihs
& stetit in medio eoꝝ. **V**nde hic quoq;

in eugl.

de eisdem catulis apte subiungitur **Q**uan-
do cubant in antris. & inspecub' insidiant.
Cum enim nequaquam sc'i apti contra imbra
diaboli inuocent libere p'dicationis exurge-
rent. & necdū post passionē om̄i sc'i sp̄s ef-
fusione solidati. redēptorē suū firma auc-
toritate p'dicarent. adhuc contra aduer-
sarios suos quasi in antris insidiabantur.
clausis quippe forib' quasi in quib'dā abditi
specubus suis catuli rapturi mundū cuba-
bant. ut ammarū p'dam post modum
p'sumentes diriperent. de quib' tē certū
ē. qd' mundi impetū etiā sibi mentis la-
tendo formidarent. Illis foribus clausis
isti catuli mortē mortis ^{monstrare} insidia-
ti
quesierunt. ut culpā nrām interficerent
omnē q; in nobis peccati uitā neq; ara-
horū p'mo illi esurienti catulo. s; iā ua-
lenti ostensa plinteū gentilitate quasi
monstrata preda dicit. macta et manduca
His catulis uelut adhuc infirmis ut cubare
in antris debeant iubet. cū eis dominica
uocē dicit. Sedete in ciuitate. quo ad us-
q; induamini uirtute exalto. An non
recte leeng catuli uocantur. q' in eccl'a
editi aduersantē mundū ore rapuerunt.
& hęc quidem facta a sc'is aptis nouimus
hęc nunc. etiam fieri a rectis ^{rectorib'} doctoribus
uidemus. Ipsi enim & si subsequentiū poplō
patres sunt. tamen p'cedentiū filii. Vn-
de & non immerito catuli dicunt. uel
certe & q' si quorūdā fidelū magistris.
uniuersalis tam eccl'e discipulos se ēē
gloriant. Leeng itaq; dñs predam
capit. quia uirtute sue inspirationis

ab errore uitā delinquentium diripit.
& animas catulorū illius replet. q' conū-
sione multorū piis doctorū desideris satif-
facit. de quib' catulis bene subiungitur.
Quando cubant in antris. & inspecubus
insidiant. Neq; enim cuncta tēpora doc-
trine sunt congrua. nam plerūq; dictorū uirt-
p'ditur. si intempestiue p'ferat. Sepe
uero & qd' lenius dicit. conuentu tem-
poris ēgruentis animatur. Ille ergo
scit recte dicere. & ordinate nouit
tacere. Quid p'dest eo tēpore irascen-
tem corripere. quo alienata mente nō
ualet aliena uerba p'cipere. sed semet-
ipsum uix ualet tolerare. Furētē
quippe q' p' inuectionē corrumpit. q' si
ei qui nō sentit plagas ebrio imponit.
Doctrina itaq; ut puenire ad eō audien-
tis ualeat. que sibi sint congrua tēporū
momenta p'pendat. Bene ergo de eisdē
catulis dicit. quando cubant in antris.
& inspecub' insidiantur. Doctores enim sc'i
quando & arguenda ēspiciunt. & tam se
psilentū in cogitationib' retinent. quasi
inspecub' latent. & uelut in antris se con-
tegnunt. q' in suis cordib' occultantur.
Sed cū oportuni tēp' inuenerint. repen-
te p'filant. nulla que dicenda sunt re-
ticent. & ceruicē supbientū morsu aspe-
inerepationis tenent. siue itaq; paptos
seu p' doctores quos in aptorū loco subroga-
uit. Huic leeng dñs cotidie predā cap.
& p' eos quos expectat. alios capere nō de-
sistit. Ad hoc quippe iustitū mundi
peccatores rapiunt. ut p' conuerfos eos

etiam
Alii, ex mundo rapiantur; unde & ipsa
gentilitas, que pio apostolorum ore captæ.
tanta nunc fame alios esurit. quantas
ab aptis concupitâ fuisse cognoscit; pro
inde & apte subiungit. **Q**uis preparat
coruo escam suâ. quando pulli ei addm
elamant. uagantes eo quod n̄ habeant
cibos. **Q**uid em̄ corui pullorūq; eius
nomine. nisi peccatis nigra gentilitas de
signat. **De** qua p̄phetâ dicit. Qui
dat uimentis escâ ipsorū. & pullis cor
uorū in uoc. uinibus eū. Iumenta quip
pe escam accipiunt. dū sacre scripturæ
pabulo. mentes dudū brute faciuntur.
Pullis ū coruorū filius scilicet gentiū esca
datur. cū corū desiderū nr̄a conuer
sione reficit. Iste coruus esca fuit. dum
ipsū eccl̄a quereret; s; nunc escâ accipit.
q̄a ipse ad conuersionē alios exquirat.
Quis uidelicet pulli. idest p̄dicatores
ex eo editi n̄ in se presumunt. s; in uiri
bus redēptoris sui. Unde dicit bene.
quando pulli ei addm̄ elamant. Nihil
em̄ sua uirtute posse se scunt. & quā
uis ammarū lucra pijs uotis esuriant.
ab illo tam̄ q̄ cuncta intrinsec̄ operat̄.
hec fieri exoptant. Vera em̄ fide ē pre
hendunt. q̄a neq; q̄ plantat ē aliquid
neq; q̄ rigat. sed qui incrementū dat. d̄s.
Quod uero dictū ē uagantes eo quod n̄
habeant cibos. in hac uagatione nihil
aliud quā estuantiū p̄dicatorū uota sig
nantur. **I**ni dū in eccl̄a sinū recipere
populos ambiunt. magno ardore succen
si. nunc ad hos. n̄ ad illos colligendos

dauid.

dauid.

itē

itē

itē

itē

itē

lani.

desiderium mittunt. Quasi quedam
quippe uagatio ē ipsa cogitationis estua
tio. & uelut ad loca uaria mutatis nutib;
transeunt. dū p̄ aduandis animab; uimo
dos innumerof. in partes diuersas esurien
ti mente discurrunt. Hanc uagationē
pulli coruorū. idest filii gentiliū ab ip
so gentiū magistro didicerunt. Ipse
quippe quā ualida karitate flagit̄.
tam nimia ex locis ad loca se uagatione
p̄mittat. Transire ad alia ex alius ap
petit. q̄a ipsa eū que implet karitas.
impellit. Longe nāq; aromanis posit̄
scribit. Memoria ūri facio semp̄ in orati
onib; meis. obsecrans si quomodo tandē
aliquando prosperū iter habeā in uo
luntate d̄i ueniendi ad uos. desidero
em̄ uos uidere. retent̄. **E**p̄hesi. chorinthiis
scribit. **E**cce tertio parat̄ sum uenire
ad uos. Rursū ep̄hesi cōmorans galath̄
loquit̄ dicens; uellē modo ēē apud uos.
& mutare uocē meā. **R**omā quoq; custo
dia carceris elausus. q̄a ire p̄ semetipsū
ad philipenses n̄ p̄mittit̄. transmittere
se discipulū pollicet̄ dicens; spero in
d̄no ihu. timotheū cito me mittere ad uos.
ut & ego bono animo sim cognitis que
circa uos sunt. **C**onstrict̄ etiā uincu
lis atq; ep̄hesi retent̄. colosensib; scribit.
Mam si corpore absens sū. sed spū uobiscū
sum. **E**cce quom̄ scō desiderio quasi ua
gatur. **H**ic corpore tenet̄. illuc spū du
citur. & pat̄ni amoris affectū istis p̄sena
bus exhibet. illis absentib; ostendit. **C**o
ram posit̄ impendit op̄ra. audientib;

9
uota^{is}
exprimit. uerba efficaciter presens, cum quibus
erat. nec tamen illis absens cum quibus non erat;
cui uagatione melius cognoscimus. si ei adhuc
adehorumque uerba pensamus; At enim
Veni ad uos cum macedonia pertransiero; nam
macedonia pertransibo. apud uos autem forsi-
tan manebo uel etiam hiemabo. Perpenda-
mi queso quae sit ista uagatio; ecce alio inter-
im manet. alio se iterum prohibet. at-
que alio deflexurum permittit. Quid est quod tam
anxie per tota loca parit. nisi quod circa om-
nes una karitas^{te} construngit. Caritas enim
que diuisa unire efficit. unum cor pauli
dundi permulta compellit; quod tam tanto
artius in deo colligit. quanto latius per se
desideria spargit. Predicando igitur paulus
uult simul omnia dicere. amando uult si-
mul omnes uidere. quia et in carne permanen-
do uult omnibus uiuere. et de carne tran-
seundo per sacrificium fidei uult omnibus pro-
desse. Vagantur ergo pulli coruorum. id est
magistrum suum imitentur filii gentium. torpo-
re mentis excaecant. et cum animarum lucrum
hoc est cibum suum minime reperiunt non
desunt; ad perfectum se expectant extendant.
et estuantes inutilitate multorum. refectio-
ne sua quasi uagantes esuriant. Quia
per predicationum opera discurrendo. refectio-
ne fidei gentilitatem satiare non cessant. dica-
tur recte. Quis parat coruo escam suam.
quando pulli ei ad deum clamant. uagantes
eo quod non habeant cibos. Potest etiam cor-
ui nomine nigra perfiditatis meritum plebs
iudaica designari. Nam pulli ei ad deum
clamare referunt. ut eadem coruo ad deo

esca preparatur. quia nimirum sancti apostoli
plebs israheliticam et carne generati. dum
gente sua preces ad deum funderent. quasi
pulli coruorum eum de quo carnaliter editi sunt
spirituali intelligentia parentem populum pa-
uerunt. Igitur dum pulli ei clamant cor-
uo esca paratur. quia dum apostoli exorant. plebs
dudum perfida ad cognitionem fidei ducitur.
et explicatione filiorum quasi expulorum
uocem faciat. Illud tamen in hoc uersu de-
bem solliciter intueri. quod huic coruo esca
dicitur primum pullis clamantibus. et post-
modum uagantibus parari. Claman-
tibus namque pullis coruo esca parata est.
cum predicantibus apostolis uerbum dei iudea
audient. in ueribus milibus. in inquam; spiritu-
ali est intelligentia satiata. Sed cum per
iherosolymorum multitudinem crudelitatem suam
contra predicantes exercebat. et quasi pul-
lorum vitam necaret. huiusmodi pulli in unum
uersa mundi parte dispersi sunt. Unde
et eadem carnalibus patribus spirituali predi-
cationi resistentibus dicunt. Vobis
oportebat primum loqui uerbum dei. sed
quia repulistis illud et indignos uos
iudicastis etiam uitae. ecce conuertimini
ad gentes. scientes perfectio quod per quam
gentilitas crederet. etiam iudea ad
fidem ueniret. Unde scriptum est; do-
nec plenitudo gentium intraret. et sic om-
nis israhel saluus fieret. Quia ergo sum-
mopere sancti apostoli. et studuerunt prius au-
dientibus predicare. et postmodum resisten-
tibus exempla conuersae gentilitatis
ostendere. quasi esurientes pulli huic

ad apt.

Paulus

coruo escam suam. & prius clamando &
postmodum uagando quesierunt. Unde
enim uagantur pulli. inde esca corui
inuenit. quia dum labore predicanti. um
conuersa ad omni gentilitate iudaicus
populus respicit. ad extremum quandoque
stultitia sui infidelitatis erubescit.
Et tunc scripturae sacrae sententia in
telligit. cum prius quam sibi eas gentibus
innotuisse cognoscit. atque expleta ua
gatione pullos ad percipienda sacra
eloquia os cordis aperit. quia pac
tis in mundum cursibus aptorum sero ea
percipit spiritualiter. a quibus diu perfidia se
astringente ieiunauit. que quia omnia
solius diuinae potentie uirtute operatur.
recte dicitur. quis preparat coruo escam
sua. quando pulli eius ad dominum clamant.
uagantes eo quod non habeant cibos.
sub audis nisi ego. qui infidelis populus in
filiis suis exhortantibus tolero & predican
tibus pascor. atque ad alia uagantibus euer
tendo quandoque in fine sustineo. Est &
adhuc aliud quod de coruo moraliter
possit intelligi. Quod dicitur namque pullis ut
fertur escam plene prebere dissimulat
priusquam plumescendo nigrescant.
eosque edia affici patitur. quod ad usque nullis
per pennarum nigredinem sua similitudo
uideatur. quod huc illucque uagant in mu
ndo. & ciborum expetunt apto ore sub
sidium. At cum nigrescere cogerint.
tanto eis prebenda alimenta ardentius
requirunt. quanto illos alere diutius
distulit. Coruus profecto est doctus

quisque predicator. qui magna uoce
clamat. dum peccatorum suorum memoria
atque cognitionem infirmitatis proprie quae
si quandam coloris nigredinem portat.
Cui quidem nascuntur infideles discipuli.
sed fortasse adhuc considerare infirmi
tatem propriam nesciunt. fortasse a pecca
tis preteritis memoriam auerunt. & pro
eam quam assumi oportet contra huius mun
di gloriam humilitatis nigredinem non ostendunt.
huius uelut ad accipiendas escas os aperunt.
cum doceri desideratis sublimibus quae sunt. si eis
doctores suos alimenta predicantium sublimium
tantominus tribuit. quanto illos peccata
preterita minus digne deslere cognoscit.
Expectat quippe atque admonet. ut quae
re uitae praesentis prius penitentiae lamina
nigrescant. & tunc demum congrua predica
tis subtilissime nutrimenta percipiant.
Coruus in pullis ora inhiantia respicit. si
ante in eis pennarum nigredinem indui cor
pus quae sunt. & discretus doctor uirtutum
mysteria eorum sensibus non ministrat. quos
adhuc ab hoc seculo nequaquam se abieisse
considerat. Quanto ergo discipuli exterius
percuti uitae praesentis minus quasi nigrescant.
tanto per cibum uerbi uirtutis minus replentur.
& quo se a corporalibus non euacuant. eo ab spua
li refectione ieiunant. Si uero in confes
sione uitae praeteritae lamina sui gemit uel
ut nigrescentes plumas praefertant. ilico in
contemplationem doctor ad escam de subli
mibus deferendam. quasi pullorum refectionem
cogitans coruus uolat. eiusque in manibus
in ore cibum reuocat. dum ex ea intelligentia

quam ceperit esurientibus discipulis ali-
 menta utiq; loquendo subministrat. q̄s
 tanto ardentius desuperiorib; reficit. q̄n-
 to uerius a mundi nitore migrescere poe-
 nitentie lamentatione cognoscit. Pulli
 autē dū nigro se pennarū colore uesti-
 unt. de se etiā uolatū p̄mittunt. quia
 q̄ magis discipuli abiecta de se sentiunt.

q̄ magis sese despici. lites affligunt. eo
 amplius spē p̄fectus sui in altiora polli-
 cent. Vnde & curat doctor festinanti-
 us alere. quos iā p̄ quēdā indicia p̄uide-
 posse & alius p̄desse. Hinc enī timotheū
 paulus ammonet uelut plumescentes
 pullos sollicitus nutrire dū dicit. Que
 audisti a me p̄ multos testes hęc cōmen-
 da fidelib; hominib; q̄ idonei erant et
 alios docere. Que doctrinę discretio
 dū caute ap̄dicatore custodit. ei diu-
 nit̄ largior copia p̄dicationis datur.

p carita
te
 Dū enī compati afflictis discipulis nou.
 dū p̄ discretionē congruū doctrinę tē-
 pus intellēgit. ipse non solū p̄ se sed etiā
 p̄ eis quib; laboris sui studia impendit.
 maiora intelligentię suę munera p̄cipit.
 Vnde hic quoq; apte dicit. q̄s p̄parat cor-
 uo esca suā. quando pulli eius ad dñm cla-
 mant. uagantes eoq; non habeant ci-
 bos. Cū enī pulli ut satient̄ clamant.
 coruo esca p̄parat. q̄a dū uerbū dī boni
 auditores esuriunt. p̄ficiendis eis ma-
 iora doctorib; intelligentię dona tribu-
 unt. sequitur. Numquid nosti tē-
 pus partus ibicū impetris. uel partu-
 rientes ceruas obseruasti. Meridi-

ana pars ibices. aues uocat. que
 nuli fluentis in habitant. Orientalis
 uel occidentalisq; plaga parua qua-
 drupedia ibices nominat. q̄b; & mo-
 ris ē impetris parere. q̄a neq; seuit
 n̄ impetris habitare. Que si quando
 etiā de altis saxorū cacuminib; riuat.
 insus se cornib; inlesa suscipiunt.
 caput quippe ruentes ferunt. Qu-
 uis dū prima cornua opponunt.
 fit omne corp; a iactura casu alienū.

Ceruarū uel moris ē inuentos serpentes
 extinguere. eorūq; membra morsibus
 dilamare. Fertur autē quia si quando
 flumina transeunt. capitū suorū onera
 dorso precedentū sup̄ponunt. sibiq;
 inuicē succedentes. labore ponderis
 omnino n̄ sentiunt. Quid ē q̄ quod
 beat̄ iob de partu ibicū ceruarumq;
 discutit. Quia n̄ in ceruis uel ibicib;
 magistrū spū aliuū p̄sona signat. ipsq;
 quippe uelut ibices impetris pariunt.
 q̄a indoctrina patrū q̄ petre p̄solidi-
 tate uocati sunt. ad conuersionē ani-
 mas gignunt. ipsi uelut ibices nulli
 casus damna sentiunt. dū insus corni-
 b; excipiunt. quia que quid eis runc
 tēporalis accesserit. uelut scriptu-
 re sacre se suscipiunt. & quasi cor-
 nuū exceptione saluantur. De
 his enī testamentis dictū ē. cornua
 sunt in manib; ei. Ad scripturarū
 q̄ consolationē refugiunt. dū ali-
 qua tēporalis casus iactura ferunt.
 An n̄ more ibicū hui mundi aduer-

Abacuc.

Paul

hierem

da

Paul

statibus cadens. quasi insuis se excipi
 ebat cornibus eū diceret paulus. que
 eūq; scripta sūt admirā doctrinā scrip
 ta sunt. ut p̄patientia & consolatione
 scripturarū spē habeam. Ipsi etiam
 ceruę uocati sūt. sicut p̄hieremā de
 doctorib; genitos filios in caute dese
 rentibus dicit; cerua in agro peperit.
 & reliquit. Ipsi more ceruarū inter
 emptis uicis quasi extinctis serpenti
 bus uiuunt. & de ipsa extinctione ui
 uorū ad fontē uite aeruis inardescunt.
 Unde psalmista ait; sicut ceruus desi
 derat ad fontes aquarū. ita desiderat
 anima mea ad te d̄s. Ipsi etiā dum
 labentia hui; tēporalitatū montā q̄si
 quedā flumina transeunt. cōpatien
 tes caritate onera sua sibi inuicem
 supponunt. q̄a cauta obseruatione
 custodiunt id qd̄ scriptū ē; inuicem
 onera uia portate. & sic adimplebi
 tis legē xp̄i. Quia ū post aduentū
 dñi spūales magistri p̄ mundū sparsi
 sunt. q̄ auditorū animas in uersatio
 ne p̄rere p̄dicando potuissent. et
 q̄a hoc idem tēpus in carnationis dñi
 ante p̄phetarū uoces cognitū n̄ fuit.
 quāuis ipsa futura in carnatio p̄ cog
 nita omnib; electis fuit. bene beatus
 iob de tēpore partus ibicum ceruarū
 q; discurit. ei q; dicit. Nūquid nosti
 temp; partus ibicū impetris. uel par
 turientes ceruas obseruasti. Aesi dica
 tur ei; ideo te egisse aliquid sub
 limit̄ credis. q̄a illud tēpus nec dñi

preudes. quo spūales magistri in mundū
 missi p̄ doctrinā antiquorū patrū filios
 generant. suisq; mihi laborib; animarū
 luera portant. Nam si illorū fructum
 quasi ibicum ceruarū q; partus aspiceret.
 ualde humilit̄ de tua uirtute sentiris.
 Magna quippe que agim; quasi minima du
 cimus. eū hęc p̄fortūā exempla pensam;
 Sed tunc apud dñm crescunt p̄ meritum.
 eū apud nosmetipsos p̄ humilitatē decre
 scunt. Possunt uero ceruarū signifi
 catione doctores. appellatione autē ibicū
 que animalia sūt minima. auditores in
 telligi. In petris ū ibices parunt. q̄a
 ad exercenda scā opera p̄ exempla patrū
 p̄cedentū fecundant. ut eū fortasse p̄
 cepta sublimia audiunt. & infirmitatis
 pprie consen ea se implere posse diffidēt.
 maiorū uitā conspiciant. atq; meorū
 considerata fortitudine bonorū operū
 foetus ponant. Ut em̄ pauca de mul
 tis loquar. quatinus studiosus lector mul
 ta in paucis intellegat. iste uerborū ē
 tumulus pressus. eū uirtutē patientiæ
 seruare n̄ sufficit. dauid factū ad me
 moriā reducit. Quē eū semet tot con
 in eis urgeret. & armati p̄ceres ulei
 sci contenderent. ait. Quid m̄ & uob;
 filii saruę. dimitte eū ut maledi
 cat. dñs enī p̄cepit ei ut malediceret
 dauid; & quis ē q̄ audeat dicere dice
 re quare sic fecerit. & paulo post
 Dimitte eū ut p̄aledicat iuxta p̄
 ceptū dñi. si forte respiciat dñs affli
 ctionē meā. & reddat mihi bonum

Libres
De
dauid.

lre.

promaledictione hac hodierna die; qui
 bus pfecto uerbis indicat. q̄a proppetra
 to berfabec scelere exurgente contra se
 filiu^{fugient} redux adammū malū quod p̄traū.
 et equanimit̄ p̄tulit qd̄ audiuit. & ē tu
 meliosa uerba n̄ tam conuitia quā adui
 toria credidit. quib̄ se purgari sibiq;
 misereri posse iudicauit. Tunc enim
 inlata conuitia bene toleram̄. cū in secre
 to mentis ad male p̄petrata recurrim̄.
 Lene quippe uidebitur qd̄ iniuria pecca
 m̄. dū in actione n̄ra ēspicim̄. q̄a peius
 ē qd̄ meremur. Sicq; fit̄ contumelias
 gr̄a quā ira debebatur. quarū interuē
 tu dō iudice pena grauior declinari pos
 se confiditur. Ecce alius dum mundi
 hui^{magis} successib̄ p̄ficiat. lenocinante cordis
 letitia tēptari se luxurie stimulis sen
 tit. sed iosph factū ad memoriā reuocat.
 & in arce se castitatis seruat. Qui dū
 sibi ad omnia ēspiceret pudicię damna
 suaderi. ait. Ecce dominū m̄s omnibus
 m̄ traditus ignorat quid habeat in domo
 sua. nec quicquā ē qd̄ n̄ in uinea sit pote
 state. uel n̄ tradiderit mihi p̄ter te.
 q̄ uxor ei est; quom̄ q̄ possū malū hoc
 facere. & peccare in d̄m meū. Quibus
 uerbis ostendit̄. quia bona que assēcut̄
 fuerat. repente memorię intulit. & ma
 lū qd̄ se pulsabat eiecit. & q̄a p̄cepte
 gr̄a meminuit. uim culpe imminentis
 fregit. Cū em̄ uoluptas lubrica tēptat
 in p̄speris. hęc ipsa sunt p̄spera aculeo
 temptationis opponēda. ut eo eru
 bescam̄ praua cōnuttere. q̄ nos ad dō

Genesis

meminimus gratitudō bona p̄cepisse.
 & illatā gr̄am exteriorū munerū uer
 tam in arma uirtutū. ut sint ante
 oculos que p̄cepim̄. & queq; illicum
 subi gam̄. Quia em̄ uoluptas ipsa exp
 speritate nascitur. eiusdē p̄speritatis
 ē consideratione feriēda. quatinus
 hostis n̄r unde oritur. inde moriat̄.
 Considerandū quippe ē ne acceptū mu
 nus uertam̄ in uitū. ne p̄ fauore uite
 nos absorbeat uorāgo neq̄tię. Iram
 namq; contra nos sup̄m iudicis in
 extingubiliter accendim̄. si contra
 benignitatē illius etiā ex ipsa sua
 largit̄e pugnam̄. Alius m̄ns scien
 tię dulcedinē querens. nec tam secre
 ta ei contingere p̄ueniens. danie
 lus uitā admittandū conspiciat. &
 desideratū scientię culmen appre
 hendat. Ille quippe q̄ post modū
 uoce angelica p̄ cognitionis uitę
 concupiscentia uir desideriorū d̄i
 prius in aula regia carnis in se desi
 deria domuisse meminit. ut ni
 hil ex delectabilib̄ cybis attingeret.
 sed lautis ac molliorib̄ duriora atq;
 aspera cybaria p̄ferret. ut dum
 sibi exterioris cybi blandimenta sub
 traheret. ad interm̄ pabuli delecta
 menta pueniret. & tanto auidius
 gustū sapientię intus acciperet.
 quanto sapore carnis p̄ eadem sa
 pientia foras robustius rep̄ssisset.
 Si em̄ a carne hoc quod libet absci
 dim̄. mox in spū qd̄ delectet inue
 nim̄.

Daxibel.

Intentio quippe anime si exterior
euocatio clauditur. interior secessus
aperitur. Nam quo extra se spargi
potest. eo supra se ^{intendere} profectum potest.
quia & malum crescere arbor cogit.
que pramos diffundi prohibet. & ri
uos fontis obstruunt. fluena surge
re ad superiora puocant. Igitur
dum studiosi quoque seorum vitam imitando
conspiciunt. in petris ibices foet
ponunt. Hinc est quod auditores su
os quasi ibices in petris parere pau
lus ammonerat. cum enumeratis
maiorum uirtutibus diceret. Ha
bentes tantam impositam nubem testi
um. deponentes omne pondus &
circumstant nos peccatum. pro patien
tia curram ^{ad} propositum nobis certa
men. & rursus; quorum intuen
tes exitum. conuersationis unita
mum fide. Sed ^{cu} diuina precepta cor
de concipimus. non statim quasi iam
solide cogitata parturimus. Vnde
& beatus iob non de partu ibicium
s; de tempore partus inquitur;
quod uidelicet tempus in nobismetipsi
uix comprehendimus. multo magis in
aliena mente nescimus. Primum enim
supra timoris semina utero cordis
excepta pro meditatione studii coa
gulantur ut maneam. postmodum
stricta intentione cogitationis
adfixa dum discretionis rationem
tendunt. quasi in membrorum distin
ctione formantur. dehinc usu pse

uerantie confirmata. uelut insolidita
te ossium ueniunt. Ad extremum uero
perfecta auctoritate roborata quasi in
partum procedunt. que incrementa diuinorum
seminum nullus in aliena mente consi
derat nisi ipse qui creat. Nam & si que
libet iam uim supernae concupiscentiae
cepisse. quarumdam rerum attestatio
ne cognoscimus. quando tamen in partum
erumpat ignoramus. Sepe autem concep
ta mente semina puenire ad perfectio
nem nequeunt. quia a oriendo tempus par
tus ante cedunt; & quia nec dum plene
in cogitatione formata ante humanos
oculos prodeunt. uelut abortiua moriun
tur. Bona quippe adhuc tenera. plerum
que humana lingua dum iam quasi facta
laudat extinguit; tanto enim celerius
occidunt. quanto ad sanorum notitiam
intempestiue prorumpunt. Nonnumquam uero
imperfecta nostra cogitatio nec dumque robo
rata. dum citius hominibus ostenditur. resisten
tium aduersitate dissipatur. & cum conatur
ante tempus inderi. quia sitagit ut nascatur.
Sed ante uiri quia cuncta que bene cogi
tant student ut occulte eualescant.
& quasi processuro fetus prius intra uterum
mentis formantur. recte beatus iob de par
tus tempore discunt. quod uidelicet inu
cuique quando sit congruum nisi a creato
re nescit. Quidum penetrata cordis a
spicit. quando ad humanam notitiam bo
na nostra congrue nascantur adprehendit.
Bene itaque dicitur. Numquid nosti tem
pus partus ibicium in petris. Ac si apte

Laus.

ite

dicat ut ego. qui idcirco electorum
foetus inuaces facio. quia presertim
tempore p[ro]duco. Bene autem expleto fe-
tu auditorum subdit. uel parturientes
cervas obseruasti. ^{Parturientes} Cervas enim obseruare
est. ipsos labores patrum qui spirituales filios ge-
nerant. gaudia consideratione pensare; Sol-
lertem quippe intuentum est. quod hic sermo
tam uigilantem inprimis ut dicat obser-
uasti. quia utique pro paucorum est pensare quod
labor sit in predicationibus patrum. quibus
doloribus quasi quibusdam conatibus animas
infide et euersatione parturunt. quam
cauta se observatione circumspicunt.
ut sint fortes in preceptis. copatientes in
infirmis. in multis terribiles. in exor-
tationibus blandi. in ostendendo magisterio
humiles. in rerum temporalium contemptu do-
minantes. intolerandis aduersitatibus
rigidi. et tamen dum uires suas sibi met
non tribuunt infirmis. quam sit eis do-
ctorum decadentibus. quam desistantibus timor.
quod feruore alia adipisci appetant. quod
pro amore alia adeptam conseruant. Quia
ergo pro paucorum est ista pensare. bene ei
dicit. uel parturientes cervas obseruasti.
Nihil uero obstat quod uerba deus de doctoribus
faciens. non ceruorum sed ceruarum eos specie
designat. quia numerum illorum doctores sunt.
quod cum puritate disciplinam patres sunt.
pro pietatis uiscera esse matres nouerunt.
qui labores sancte conceptionis tolerant
et proferendos deo filios intra uterum
carnatis portant. Incedenda enim
plane amplius matres laborant. que

12
erescentem intra uterum conceptionem
longo mensium tempore sustinent. et que
ex utero procedentem non sine magnis dolori-
bus deponunt. Vnde apta et hic consi-
deratione subiungit. Dinumerasti
menses conceptus earum. Scilicet enim uiri
cum defectu auditorum cogitant. quasi
iam in utero conceptionem portant. Sed
cum nonnulla que dicenda sunt dif-
ferunt. et aptum suis exhortationibus
tempus querunt. uelut apertum quem
fieri appetunt. immensum pluritudine
dilatant; et sepe dum quedam que sen-
tunt in tempestate dicere audientibus
nolunt. in ipsa tarditate proferende
sententie. siue ad hec que suadenda
sunt. seu ad illa que increpanda.
consilio altiori firmanter. et dum cogi-
tat uita filiorum. nec tamen ante tempus
lingua est filium mentis eicit. quasi iam
concepta soboles intra uterum crescat.
ut ad auditorum notitiam tunc senten-
tia cordis exeat. quando placita
utiliter quasi pro congruum partum ui-
uat. Et quia hec homines in ma-
gistro mente quando uel quomodo
agunt ignorant. deus uero ad retri-
butionis gloriam non solum effectum con-
siderat. sed etiam momenta cogitationum
signat. recte ad beatum iob dicit;
dinumerasti menses conceptus earum.
sub audis ut ego. quod in sanctis predica-
toribus non solum fructus exteriorum ope-
rum. sed ipsas diutinas cogitationes
numero. quod et ad protributionem ser-
uo.

Paul.

Possunt per menses quia dies sunt e-
gesti. etiā multiplicatē virtutes in-
telligi; in mensibus quoq; luna rena-
scit. nihilq; obstat si p̄ menses noua
regenerationis creatura signet. de q̄
paulus ap̄t̄s dicit; in xp̄o ih̄u neq;
circūcisio aliquid ualet neq; p̄putiū
sed noua creatura. Sc̄i igitur uiri cū
se ad p̄dicandū parant. p̄us se interi-
us uirtutib; innouant. ut ad hoc qd̄
loquendo docent. uiuendo c̄ cordes;
prius int̄na sua considerant. atq; a
cunctis se uiciorū sordib; emundant.
curantes sū opere ut contra yā pau-
entis luce resplendeant. contra car-
nis luxuriā etiā cordis munditia ful-
gescant. contra torporē zelo candent.
contra c̄ fusos p̄cipitationis motus
serena grauitate rutilent. contra
supbiā uera humilitate luceant. c̄
tra timorē radius auctoritatis cla-
rescant. Quia q̄ tanta p̄us in se
studia cōgerunt. quasi in conceptu
sc̄e p̄dicationis menses uirtutum
sunt. Quos menses dñs solus dinu-
merat. q̄a eadē bona in eorū cordib;
n̄ nisi q̄ dedit pensat; & quia iux-
ta mensurā uirtutū. effect̄ etiam
subsequit̄ fructuū. recte subum-
gatur; Et sc̄isti temp̄ part̄ earū.
- sub audis ut ego. qd̄ in cogitatione
uirtutū menses dinumero. quando
hoc qd̄ implere appetunt parere
ualeant sc̄io. q̄a nimirū dū cordis
occulta c̄spicio. futurum foras ef-

fectum operis intus in pondere cogi-
tationis penso. Sequitur. **L**ucur-
nantur ad fetū & parunt. & rugitus
emittunt. Rugiunt quippe. dum p̄
meuruationē suā. in conuersatione
lucis auditorū animas gignunt. quia
abḡt̄is nos supplicis remouere nisi
flendo & dolendo n̄ possunt. P̄dica-
tores enī sc̄i nunc in lacrimis seminat. **dd**
ut segetē postmodū gaudiorū metant.
nunc quasi ceruē in dolore part̄ sūt.
ut sp̄uali prole postmodum sint secun-
de. Vt enī unū demultis loquar. in
deo paulū quasi quandā ceruā in par-
tu suo magni doloris rugit̄ emitten-
tem. Att̄ enī; filioli mei quos iterū **Paul.**
parturio. donec formet̄ x̄ps in uobis.
uel̄m c̄e apud uos modo. & mutare
uocē meā. q̄m confundor in uobis.
Ecce mutare uult uocē in partu suo.
ut p̄dicationis sermo in rugitum
uertat̄ doloris; mutare uult uocē.
suā. q̄a quos iā p̄dicando peperere-
rat. reformando gemens iterū par-
turiebat. Qualem rugitū hec cer-
ua pariens emittebat. quando eisdē
p̄ se redeuntib; exclamare cogebat̄
dicens. **O** in sensati galathę. qui uos
facinorati. & sic uos stulti estis. ut
cū sp̄i coeperitis. nunc carne con-
sumamini. uel certe currebam es
bene. q̄s uos impediunt uertati n̄
oboedire. qualis in hui; ceruę par-
tu rugitus fuit. que diu conceptos
filios cū tot difficultatib; peperit.

& quando q; partos ad malitie iterum
 redisse cognouit. Considerem quid dolo
 ris habuerit. qd laboris. que & postquam
 potuit cepta edere. rursu compulsu e ex
 tanta suscitare. Notandu usammopere e.
 qd iste cerue. ⁱⁿ curuantur ut pariant. quia
 nimiru si erecte starent. parere inualeret.
 Nisi em predicatoris sei ab illa immensitate e
 teplationis interne qua capiunt. ad infirmi
 tate nram humillima pdicatione quasi q
 da incuruatione descenderent. nunqua
 utiq; infide filios pcrearent. Nobis qppe
 pdesse n possent. si in sue altitudinis erecti
 one p sifterent. Sed uideam cerua. sese
 ut pariat incuruante. Ego g non potui
 uobis loqui quasi spualib. sed quasi carna
 libus. tanqua ^{paruuus} in xpo lac uob potu dedi n
 esca. Atq; mox eius de incuruationis cau
 sas exequit dicens. Nondu em poteratis.
 si nec a d. ^{huc} quide potestis. Sed hanc cerua
 que ppt nos incuruata e. queso uideam
 erecta; ait. em. Sapiencia loquim inter
 pfectos; & rursu; sine mente excedi
 mus do. Cu uero mente excedit do. excef
 sum ei nos omnino non capim. Ut g nos
 lucrer. incuruat ad nos; unde illic
 apte subiungit; sine sobru sum uobis.
 Si em sei uiri ea nobis pdicare uellent
 que capiunt cu insupna contemplatione
 de ebriant. & n magis sciencia sua quoda
 moderamine & sobrietate reperirent.
 adhuc angusto intelligentie sum illa
 supni fontis fluena qd caperet. Incurua
 te autem iste cerue alias caeli uocata st.
 dauid. de quib dicit. dne in clina celos tuos &

lxxx.

lxx.

lvi.

descende. Cum enim inclinamur
 celi descendit dñs. quia cu se impdica
 tione sua sei doctores at trahunt. di
 uinitatis notitia nris cordib infundit.
 Nequaqua quippe ad nos ds descen
 deret. si predicatoris ei in contemplati
 onis rigore inflexibiles pmaneret.
 Inclinant g caeli ut descendat dñs.
 incuruant cerue. ut nos in noua fidei
 luce nascam. Iste incuruate cerue
 in canticis canticoru sponsi ubera sunt
 uocaty. sicut scriptu e; meliora
 sunt ubera tua uino. Ista em sunt
 ubera que in arca pectoris fixa lac
 te nos potant. qa ipsa archas su
 me contemplationis inherentes. sub
 tili nos pdicatione nutruunt. Ut
 igitur ab aetno gemitu & dolore nos
 retrahant. nunc incuruant cerue.
 atq; in partu rugitus emittunt; qa
 uero ipsi q. sca patru pdicatione
 nascunt. aliquando doctores suos
 patiendo puenient. ut eis adhuc
 in hac uita durantiu ipsi iam mar
 tyrio consument. apte sequitur.
 Separant filii earu. pgunt ad pastu.
 egredient et n reuertent. Pastum
 scriptura sacra illud ariditatis et
 ne pabulu uocat. ubi ia nra refec
 tio nullius defect ariditate marce
 scit. De quo pastu p psalmista dicit.
 Dñs regit me & nihil m deerit.
 in loco pascue. ^{ibi} me collocauit; &
 rursu. Nos autē poptis ei. & oues
 pascue ei. De quib nimiru pascuis

Cant cant.

ad eas.

da.

Euag.

per semetipsam ueritas dicit. Pea
 me si quis introierit saluabitur. & in-
 grediet^{ur} & egrediet^{ur}. inueniet ^{et pasqua} P. qd
 ergo ad pastu. quia de corporib^{us}
 exeuntes. illa pabula interne uiri-
 ditatis inueniunt. Egredunt^{ur} &
 n̄ reuertentur ad eas. q̄a nulli su-
 scepta contēplatione gaudiōy. iā
 nullatenus indigent uerba audire
 docentiū. Egredi itaq; ad eas iā n̄
 redeunt. quia angustias uite pre-
 sentis euadentes. ultra ad doctorib^{us}
 p̄dicationē uite accipere n̄ requi-
 runt. Tunc quippe implet^{ur} quod
 scriptū ē. Non docebit ultra uir
 proximi suū. & uir fratri suū dices.
 cognosce dñm. om̄s enī cognoscent
 me ammimo eorū usq; ad mari-
 niū dicit dñs. Tunc impletur
 qd̄ in euanḡio ueritas dicit. Palā
 de patre annuntiabo uobis. Filius
 enī de patre ^{palā} annuntiat. q̄a sicut
 & superius dixim^{us} p̄ hoc qd̄ uerbū ē.
 ex natura nos diuinitatis illustrat.
 Verba ḡ tunc docentiū quasi q̄sdā
 humane lingue riuulos n̄ querūt.
 quando de ipso iā ueritatis fonte
 debriant^{ur}. Igit^{ur} postquā figurata
 in euatione ceruarū. multa de
 magistrōy uirtute narrata sunt. n̄c
 adeoꝝ uitā q̄ remoty c̄uersationis
 secreta appetunt uerba uertant^{ur}.
 q̄ ipsa cessandi otia q̄a diuino ad-
 uitorio & n̄ suis uirib^{us} assequunt^{ur}. de
 eis a dño dicit^{ur}. Quis dimisit onā

Isaias.

Euag.

insolitudinē.
 grum liberum. & uincula eius quis
 soluit. sub audis nisi ego. Onager
 enī q̄ insolitudine cōmorat^{ur}. non ingruē
 corū uitā significat. qui remoti a tur-
 bis popularib^{us} conuersant^{ur}. Qui apte
 etiā liber dicit^{ur}. q̄a magna ē seruit^{us}
 seculariū negotioꝝ. quia mens uehemē-
 ter atteritur. quāuis in eis sponte de-
 sudetur. Qui seruitutis conditione
 carere ē. immundo iā nihil concupi-
 scere. Quasi enī quodā uigo seruitu-
 tis premunt p̄spira dū appetunt^{ur}.
 p̄munt aduersa dū formidant^{ur}; at
 si quis semel ad dominatione desiderioꝝ
 temporalium colla mentis excusserit.
 quadā iam etiā in hac uita libertate
 p̄fruit^{ur}. dū nullo desiderio felicitatis
 afficitur. nullo aduersitatis terrore
 coartat^{ur}. Hoc graue seruitutis iugum
 dñs uidit setariū ceruicib^{us} impressū. cū
 diceret. Venite ad me om̄s qui labora-
 tis & onerati estis. & ego reficiā uos. Tol-
 lite iugū meū sup̄ uos & discite. q̄a mitis
 sū & humilis corde. & in uenietis requiē
 animab^{us} ur̄is. Iugū enī meū suauē est.
 & onus meū leuē. Asperū quippe iugū.
 & durū sicut dixim^{us} seruitutis pondus
 ē sub esse tēporalib^{us}. ambire terrena.
 retinere labentia. uelle stare instan-
 tib^{us}. appetere quidē transeuntia. s̄
 cū transeuntib^{us} nolle transire. Dum
 enī contra uotū cuncta fugiunt. que p̄us
 mente ex desiderio adeptioꝝ adfixerant.
 post expaore ammissionis premunt.
 Liber ḡ dimittitur. quia calcatis ter-

Inuag.

renis desideris. ab appetitione rerum
temporalium securitate mentis exonerat.

Et uncula eius quasi soluta sub audis non
ego. Soluntur autem univ[er]sa uncu-
la. dum diuino adiutorio interna de-
sideriorum carnalium retinacula disrum-
puntur. Cum enim pia intentio ad conu-
sionem uocat. sed adhuc ab hac intentio-
ne carnis infirmitas reuocat. quasi quibus-
dam unculis anima ligata prepeditur.
Multos enim sepe uidimus uiam quidem sancte
conuersationis appetere. sed ne hanc
assequi ualeant. modo irruentes casus.
in futura aduersa formidare. quasi incerta
mala dum quasi cautius prospiciunt. in pec-
catorum suorum unculis incauti retinentur.
Multa enim ante oculos ponunt. que si
eis in conuersatione eueniant. subsiste-
re se non posse formidant. De quibus
bene salomon ait. Iter pigrorum. quasi
sepium spinarum. Nam cum uiam dei appetunt.
eos uelut spine obstantium sepium sic for-
midum suarum oppositae suspiciones pun-
gunt. Quod quia electos prepedire non
solet. bene illic secum adiungit. uia in-
strum absque offendiculo. Iusti quippe in
conuersatione sua quodlibet eis aduersita-
tis obuiauerit non impingunt. quia tempo-
ralis aduersitatis obstacula eterne
spei et mentis contemplationis saltum
scendunt. Soluta itaque de onagri un-
cula. quando ab electi uniuersumque ani-
mo infirmarum cogitationum nodos eru-
pit. et propriam dissipat omne quod il-
lecta mente ligabat. SEQUITUR

Salom.

ite

Cui dedit insolitudine domum. et ta-
bnaacula ei in terra sal sugnis. Hoc
loco solitudine debemus intelligere cor-
poris. an solitudine cordis. sed quid
predest solitudo corporis. si solitudo
defuerit cordis. Qui enim corpore
remotus uiuit. sed tumultibus conuer-
sationis humane terrenorum deside-
riorum cogitatione se inserit. non est
in solitudine. Si uero premitur aliquis
corporaliter popularibus turbis. et
tamen nullos curarum secularium tu-
multus in corde patitur. non est in
urbe. Itaque bene euerfantibus pri-
mi solitudo mentis tribuit. ut
exurgente intrinsecus strepitu
terrenorum desideriorum premant. uel
bullientes ad infima curas cordis
presumptam gratiam restringant amoris.
omnisque motus in portum se offerenti-
um leuium cogitationum. quasi quas-
dam circumuolantes muscas ab oculis
mentis abigant manu grauitatis.
et quoddam sibi cum domino intra se secre-
tum querant. ubi cum illo exteriori
cessante strepitu per interna deside-
ria silenter loquantur. De hoc secre-
to cordis. ^{aliis} dictum est. Factum est silen-
tium in celo quasi hora media. Cae-
lum quippe ecclesia electorum uocat. que
ad aeterna sublimia deum per subleuati-
onem contemplationis intendit. sur-
gentes ab infimis cogitationum tumultus
premit. atque intra se deo quoddam
silentium facit. Quod quidem silentium

apoc.

contemplationis quia in hac uita
non potest esse perfectum factum media
hora dicitur. Nolenti quippe animo
cogitationum tumultuosi se strepitum in
gerunt. etiam sublimibus intendenti
intendentes rursus ad respicienda terrena
cordis oculum uolunt ^{at} trahunt; unde scriptum est. Corpus quod corruptum
aggrauat animam. & depmit terrena
inhabitatio sensum multa cogitantem.
Bene ergo factum silentium non integra sed me
dia hora describitur. quia hic contemplatio
nequaquam proficit. quamuis ardent incho
etur. Quod etiam per ezechielem prophetam
e grueniter exprimitur. quod per mensuram ci
uitatis in monte condite. maiorem uir
ri calami sex cubitorum & palmose in
dusse testatur. In monte quippe electe
secta sita est. quia fundata in infimis
desideris non est. Quid autem per cubitum
nisi operatio. quod per senarium numerum
nisi perfectio operationis ostendit. quia
& sexto die cuncta opera dominus expressisse
memorat. Quid ergo per sex cubitos per al
mus insinuat. nisi contemplationis um
quae iam initia aeternae & septime qe
tis demonstrat. quia enim aeternorum
contemplatio hic minime proficit. men
sura septimi cubiti non explet. Electo
rum itaque secta quia cuncta quae ope
randa sunt proficit. in sex cubitis sese in
monte posita ciuitas ostendit.
Quia uero hic adhuc sola initia contem
plationis inspicit. de septimo cubito
non nisi palmum tangit. Sciendum non est.

quia nequaquam culmen contem
plationis attingimus. si non ab exterioris
cure oppressione cessemus. Nequaquam
nosmetipsos intuemur. ut sciamus aliud
in nobis esse rationale quod regit. anima
le. aliud quod regit. nisi ad secretum
huius silentii recurrentes. ab omni ex
terius perturbatione sopiamur. Quod
silentium nostrum bene etiam adam dormi
entis figurauit. de cuius mox latere mu
lier processit. quia quisquis ad interiora
intellegenda rapit. a rebus uisibilibus
oculos elaudit. & tunc in seipso uel
que peresse debeant. & que subesse possint
infirma distinguit. ut aliud in illo
sit quod regere ualeat tamquam uir. ali
ud tamquam femina quod regat. In hoc
itaque silentio cordis dum per contemplatio
nem interius uigilamus. exterius quasi
obdormiscimus. Quia ergo remoti uiri
id est a desideris carnalibus alieni hoc
silentium mentis inhabitant. Hinc on
gro dominus insolitudine domum dedit.
ut turba desideriorum temporalium non
premat. Et tabernacula eius intra salsum
gum. Salugo accendere situm sola.
Et quia sancti uiri quia dum in huius uita
tabernaculis degunt. ad supernam patriam
desiderium sui condianis aestibus accen
dunt. In terra saluginis taberna
cula habere prohibentur; incessant
quippe accenduntur ut sitiant. siti
unt ut satientur. sicut scriptum est.
Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam.
quoniam ipsi saturabuntur. sequitur.

layl.

Exe chiel.

Genes

S

S

Unag

Contempnit multitudinem civitatis.
Multitudinē civitatis contēpnere est.

humane conversationis prava deuta
re studia. ut iā non libeat terrenorū
hominū q̄ pre abundantia iniquitatis
multi sunt. p̄ditos mores imitari. Cū
paucis namq; ingredi angustā portam
desiderant. & n̄ cū multis lata itenera
ingredi appetunt. quę ad interitū ducit.

Sollertē quippe aquo. & ad quā crea
ta sūt conspiciunt. & recta ē sidentatio
ne acceptę unaginis sequi vulgū multi
tudinē dedignant. Vnde & sponsi
uoco. sponsę incantibus canticorū dicit.

antied. **N**isi cognoveris te opulchra int̄ mulie
res. egredere. & abi p̄uestigia gregū.
& pascē edos tuos. Semotipsā nāque
ea que ē inter mulieres pulchrā cog
noscat. quando electa queq; amma
etiā int̄ peccantes posita. q̄a ad aucto
ris sui imaginē ac similitudinē sit
condita meminit. & iuxta p̄ceptę simi
litudinis ordinē incedit. Que si se
non cognoscit egredit. q̄a a secreto sui
cordis expulsa. in exteriorib; concu
piscentiis dissipat. Egressa ū ab it
p̄uestigia gregū. q̄a sua interiade
serens ad latā in delictis uā ducitur.
& sequit̄ exempla populorū. nec iā ag
nos sed edos pascit. q̄a n̄ innoxias
cogitationes mentis. s; nutrire pra
uos motus carnis intendit. Quia ḡ
elect̄ quisq; ac continens abire post gre
gū uestigia despiciat. dicat recte.

Contēpnit multitudinē civitatis;

ubi apte subiungitur. **C**lamorem
exactoris non audit. Quis intelligi
exactor. alius nisi diabolus potest. qui
semel in paradiso homini male p̄suasio
nis nummū contulit. & cotidie huius debiti
exigere reatū querit. *ab eo* Huius exactoris
sermo ē. male suggestionis inchoatio.
Huius exactoris clamor ē. iam n̄ levis
sed uolenta temptatio. Hic exactor lo
quitur. cū leniter suggerit. Hic ex
actor clamat. cū fortiter temptat.
Clamore ḡ exactoris n̄ audire ē. uo
lentas temptationū motib; minime ē
sentire. Audiret enī. si ea que sugge
rit faceret. sed cū p̄uersa agere de
spicit. recte dicit. Clamore exacto
ris non audit. Non nulli ū hoc lo
co p̄ exactorē uentre uolunt intelli
gi. Ipse namq; anobis quoddā de
bitū exigit. q̄a cotidianū fructū si
bi humani laboris impendi etiā p̄
naturā querit. Abstinentes ḡ uiri
q̄ hoc loco onagri uocabulo figurant̄.
dū uolenta gula desideria rep̄munt.
quasi clamantis exactoris uerba cō
tēpnunt; sed continentū uro dū
cetera innumera uitia. multa uirtu
tū certamina suppetant. cur sub ex
actoris clamore contēpto. de solo huc
uentre dicit. qd̄ eius impetū impul
sūq; restringat. n̄ quod nullus pal
mā spū alis certaminis ap̄ p̄hendit.
q̄ n̄ in semetipso p̄us p̄afflatā uentis
concupiscentiā carnis inuenta de
uicērit. Neq; enī ad conflictu ac

5

5

ab eo

5

5

54

spiritualis agonus assurgitur. si non
prius intra nos metipsos hostis positus.
gule uidelicet appetit edomat. ² qd
si non ea que nobis sunt inimiciorap
stermin. nimiru manit ad ea que
longius st impugnanda transimus.
Inca sum naq; contra exteriores in
micos in capobellu gertur. si intra
ipsa urbis mema eius insidians ha
betur. Mens quoq; ipsa certantis.
sub graui confusionis dedecore ab
spualis certaminis egressione re
pellitur. quando infirma in carnis
prelio gule gladius confossa supera
tur. Nam cu se paruis psterm con
spicit. ^{cu} confligere. maiorib erubescit.
Non nulli u ordinē certaminis
ignorantes. edomare gula negligunt.
etiā ad spualia bella esurgunt. qui
aliquando multa etiā que magne sunt
fortitudinis faciunt. sed dominante
gule uitio. p carnis inlecebra omne
qd fortiter egerint pdunt. & dum
uenter n restringit. p carnis e cupis
centia simul euncte uirtutes obrui
tur. Vnde & nabucod^{no}osor uinceme
scribit. princeps cocoru destruxit
muros hierusalē. Quid em p muros
hierusalē significans scriptura expmit.
nisi uirtutes anime que ad pacis in
sionē tendit. aut quis cocoru prin
ceps n uenter accipit. cui diligentis
sima cura seruit. ² Muros g hieru
salē princeps cocoru destruit. qd uir
tutes anime dū non restringitur

uenter perdit. Hinc quod paulus
contra hierusalē moema de certan
ti uires cocoru pncipi subtraherat
cu diceret. Castigo corp meū & ser
uituti subicio. ne forte alius pdicans.
ipse rephus efficiar. Hinc etiā pre
misit dicens. sic curro. n quasi in
incertū. sic pugno. n quasi aerē uer
berans. Quia cu carne restringim.
ipsis continentie nre icrib n aerē.
sed immundos spirit uerberam; & cum
hoc qd e intra nos subicim. extra po
sitis aduersarius pugnos damus. Hinc
e qd rex babilonis succendi fornacem
iubet. naptē. stappe. picas. & malleoli
munstrare egerie pcept. sed tam ab
stinentes pueros hpc ignis minime
consumit. quia antiquus hostis licet
innumeras cybor concupiscentias no
stris obtinib opponat. q libidinis
ardor ignis crescat. bonus tam mentibus
supni sps gra insibilat. & acarnali
concupiscentie estib inlesa pduat.
ut & usq; ad teptationē cordis flam
ma ardeat. usq; ad consensu tamen
teptatio n exinat. Sciendū est pterea.
qd quinq; nos modis gule uitū tep
tat. Aliquando naq; indigentie te
pora puenit. aliquando u tepus n
preuenit. s; cibos lautiores querit.
aliquando que libet sumenda sunt. pre
parari accuratius expetit. aliquan
do autē et qualitati cyborū & tepo
re congruit. sed in ipsa quantitate sum
di mensura refectiois excedit. Non

Paul

he

Danib

Libreg.

coquentib

numquam uero & abiectius est. quod de
 siderat. & tamen ipso estu immensi desi
 deru deterius peccat. Mortis quippe
 sententiã. patris ore ionathã meruit.
 quia ingustu mellis. constitutu edendi
 temp ante cessit; & ex egypto populus
 educt' inheremo occubuit. q̄a despecto
 manna. cybos carnu petuit. q̄s lauti
 ores putauit. Et prima filioru hely
 culpa sub orta e. q̄d ex eoru uoto sacer
 dotis puer n̄ antiquo more coctas uel
 let desacrificio carnes accipere. sed cru
 das quereret. quas accumatus exhibe
 ret. Et cu ad hierusalẽ dicit. hec
 fuit iniquitas sodomę sororis tue. sup
 bia. saturitas panis & habundantia.
 apte ostendit. q̄d idcirco salutẽ pdidit.
 quia cu supbis uatio mensurã moderate
 refectionis excessit. Et primogenitoru
 glam esau amisit. q̄a magno estu desi
 deru uile cybu. idest lemiculã concupit.
 quã dũ uendendis etiã primogenitis
 p̄tulit. quo illã appetitu ahelaret
 indicauit. Neq; em cybus. s; appetitus
 inuitio e; unde & lautiores cybos ple
 ruq; sine culpa sumunt. & abiectiores
 n̄ sine reatu conscientię degustant. Hic
 quippe quẽ dixim esau p̄matũ plenti
 culã pdidit. & helyas inheremo. uirtu
 tẽ corporis carnes edendo seruauit.
 Vnde & antiquus hostis q̄a non cybum
 s; cibi concupiscentiã eẽ causã dampna
 tioms intellegit. & p̄mũ sibi hominẽ
 n̄ carne s; pomo subdidit. & sedm n̄
 carne sed pane temptauit. Hinc e q̄d

Regu.

Exod.

Regu.

n

Gen.

4

Gen.

Is.

Gen.

Eug.

plerumq; ² culpa committit.
 etiã cu abiecta & uilia sumuntur.
 Neq; eniã ^{solu} da ut auertito se pomo su
 spenderet. preceptũ phibitionis ac
 cept. Nam cu dũimenta quedam
 saluti nrę d̄s contraria indicat. ab
 his nos quasi p̄sententiã uetat. & cu
 concupiscentes noxia attingim. p̄fec
 to q̄d aliud quã uerita degustam.
 ea itaq; sumenda sunt. que nature
 necessitas querit. & n̄ que edendi
 libido suggerit. sed magni discreti
 onis labor e hinc exactori & aliqd
 impendere. et aliquid denegare.
 & non dando gulam restringere.
 & dando naturã nutrire. Que for
 tasse discretio subinfert cu dicit.
 clamorẽ exactoris n̄ audit. Ser
 mo nãq; hui exactoris. e necessa
 ria postulatio nature. Clamor
 uero eius est. mensurã necessitatis
 transiens appetit gule. Hic itaq;
 onager exactoris hui sermonẽ
 audit. clamorẽ n̄ audit. quia
 discret' ur ac continens. & usq;
 ad tẽperandã necessitatẽ uentri
 reficit. & auoluptate restringit.
 Sciendũ uero e. q̄a sic uoluptas
 subnecessitate se palliat. ut
 uix eã p̄fect' quisq; discer
 nat. Nam dũ solui debi
 tũ necessitas petit. uolup
 tas explere de sideru suppetit.
 & tanto gulã securus inprecept'
 rapit. quanto sub honesto nomi
 ne

necessitatis explende se contegit.
 Sepe autē in ipsa edendi uia fur-
 tū aduincta subsequitur. n̄ numq̄.
 ū impudenti libera. etiā p̄ire co-
 nat. Facile autē ē deprehendere.
 cū uoluptas ei necessitatē p̄uenit.
 sed ualde est difficile discernere cū
 in ipso esu necessitas necessario se oc-
 culta subiungit. Nam quia p̄em-
 tē nature appetitū sequitur. quasi a
 tergo ueniens. tardius uidet. Quo
 em̄ tempore q̄ necessitati debitum
 soluit. q̄ a se uoluptas necessitati
 miscet. quid necessitas petat. & q̄d
 sicut dictū ē uoluptas suppetat ig-
 norat. Sepe ū & discernim. & q̄a
 utraq; sibi conuincta nouim. in hoc
 quod extra metas rapim. libet ut
 sciendo fallam. & dū sibi mens ex
 necessitate blandit. & uoluptate
 decipitur. Scriptū quippe ē. car-
 nis curam ne feceritis in desiderio.
 Quis q̄ fieri in desiderio phibet. in ne-
 cessitate conceditur. Sed sepe dū
 incaute necessitati condescendimus.
 desiderio deseruim. Nonnumquā uero dū
 desiderius immoderatus obuiare ni-
 timur. necessitatis miseras augem.
 Sic em̄ necesse est ut arcē quisq; e-
 tinentis teneat. quatinus
 n̄ carne sed uia carnis oc-
 cidat. Nam plerūq; dum
 plus iusto caro restringit. etiam
 ab exercitatione boni opis enervat.
 ut ad orationē quoq; uel p̄dicatio-

nem non sufficiat. dum in cuncta uiti-
 orū uise fundit suffocare festinat.
 Ad uitore quippe habem̄ intentioni
 interne. hunc hominē quē exterius
 gestam. & ipsi insunt mot̄ lasciuie.
 ipsi effectus suppetunt metu. opera-
 tions bonę. Sepe ū dū in illo hostē
 insequim. etiā. que diligim̄ trucidam.
 & sepe dū quasi conuicti parum. ad p̄-
 lū hostē nutrimus. Eisdē namq;
 alimentis uitia supbunt. quib; nutri-
 te uirtutes uiuunt. & cū uirt̄ alit.
 plerūq; uires uirtus augentur. Cū
 ū immensa continentia uitioy uires ex-
 tenuat. etiam uirtus deficiens anhelat.
 Unde necesse ē ut interior homo n̄r.
 equus quidā arbit̄r p̄sident. ut se
 & eū quē exterius gestat. quatinus et
 homo suus exterior & semp̄ ad debitū
 ministeriū seruire sufficiat. & nūquā
 supbe libera ceruice contradicat. nec
 moueat siquid suggerendo submur-
 murat. dū modo eū semp̄ supposita
 calce dominationis p̄gmat. Sicq; fit.
 ut dum repressa uitia uenti quidem
 nobis patimur. & tamen hec nobiscū
 congruē ex equo phibem. nec uitia ē-
 tra uirtutē p̄ualeant. nec rursum
 uirt̄ cū uitioy omnimoda extinc-
 tione succubat. q̄ uire sola elatio fun-
 dit extinguit. q̄a quamuis uictoris
 seruat. ad edomandā tam̄ cogitationū
 supbiā. continua nobis pugna seruatur.
 Vnde bene hic q̄a unusquisq; uir con-
 tinens. et debite necessitati congruit.

Paul.

& inolente uoluptati contra dicit. no
 ce dominica dicitur. clamore exactori
 non audit. Quia autem dicitur uir
 eo ad intellegenda superiora se eleuat.
 quo in se carnis incentiua castigat. rec
 te post contemptu exactoris clamorem
 subauditur. Circūspicit montes
 pascue sue. Montes pascue sunt. al
 te contemplationes interne refectionis.
 Sicut enim uiri quanto magis se exterius de
 spiciendo derident. tanto amplius inte
 rius reuelationū contemplatione pascunt.
 Vnde scriptum est. Ascensus in corde eius
 disposuit in conualle lacrimarū. quia
 quos exterius infletu continet conuallis
 humilitatis. eos interius subleuat ascen
 sus contemplationis. Montes etiā pascue
 sunt. sublimes uirtutes angelorū. que
 idcirco hic nos monstrando & ad uiua
 ndo reficiunt. quia illic interno con
 templationis rore pinguescunt. Quis
 quia largiente dō in omni nos certa
 mine ptegitur. recte circūspici dicun
 tur. Vndiq; enim nobis adesse circūspici
 mus. quorū defensione contra aduersa
 nos ex omni latere munimur. Possunt ad
 huc montes pascue accipi. alte senten
 tię scripturę sacre. de quibus ppsalms
 dicit. montes excelsi ceruus. quia
 hi qui iā dare contemplationis saltus
 nouerunt. altos sententiarū diui
 narū uertices. quasi cacumina monti
 ū ascendunt. ad que pfecto cacumini.
 quia infirmi puenire n̄ ualent. recte
 illic subditur. petra refugium erinacū.

DD.

dauid.

hō.

quia uidelicet inualidos non subli
 miter intelligit ex. erca. sed so
 la in xpo fides humilit̄ continet.
 sequitur. **V**irentia queq; p̄quirit.
Virentia quippe sunt om̄a. que tem
 poraliter condita. uenturo fine a iocun
 ditate uite p̄sentis. quasi estuo sole sic
 cant. Virentia autē uocata sunt. q̄
 nulla tēporalitate marcescunt. Hu
 ic ḡ onagro uirentia p̄quirere ē. scō
 uirg; uro despectis reb̄ transitoris
 in eterna mansura desiderare. Cume
 ta ū hec que de onagro dicta sunt. que
 repetito superiore uersu exponimus.
 ut lectoris iudicio qd̄ eligendū cre
 diderit relinquam. Ignis postquā predicatore
 dispensatio sub ceruarū p̄textu de
 scripta ē. ut ostenderet p̄ que hec
 eadem uirg; p̄dications datur. ilico
 cōmemoratio de domini incarnati
 one subnectit. ut dicatur. **Q**uis
 dimisit onagrū liberū. nec indig
 nū quis iudicet p̄ tale animal incar
 natū dñm posse figurari. dū constā
 om̄ib; q̄a p̄significationē quandā i
 scriptura sacra et uermis & scarabē
 us ponat. sicut scriptū ē. **E**go autē
 sū uermis & n̄ homo; & sicut apud
 septuaginta uer̄p̄tes p̄ prophetam
 dicit. **S**carabeus de ligno clamauit.
 Cū ḡ nominatis reb̄ tam abiectis
 & uilib; figurat. quid de illo contu
 meliose dicit. de quo constat quod
 p̄pe nihil dicit. **U**ocat̄ em̄ & agn.
 s; propt̄ innocentiam; uocat̄ leo. sed

intelligi & alit̄ possit.

at.

N

propter potentiam; aliquando etiam
serpentem comparatur. sed propter mortem uel
penitentiam. atque ideo per haec omnia dici figurali-
ter potest. quia debet omnibus credi ali-
quid essentialiter non potest. Si enim unum
horum quolibet essentialiter existeret.
alterum iam dici non posset. Nam si agri-
propre diceretur. leo iam uocari non pote-
rat; si leo propre diceretur. serpentem
signari non posset. Sed haec omnia in il-
lo dicuntur tanto latius in figura. quan-
to longius ab essentia. Potest ergo onager
in carnatum dominum designare; agri quippe
est animal onager; et quia in car-
natum dominus gentilitati magis quam iudeis
profectus. animale corpus assumens. quasi
non in domum sed; potius in agrum uenit.
De quo agro gentilitatis. per psalmistam
dicitur; species agri mecum est. Incarnatus
itaque dominus qui in forma dei equalis est pa-
tri. in forma serui minor est patri. quia
minor etiam seipso. dicatur ergo a patre
de filio secundum formam serui. Quis dimi-
sit onagrum liberum. et uincula eius quis
soluit. Omnis quippe qui peccat. ser-
uus est peccati; et quia in carnatus dominus
particeps nostrae factus est naturae in culpa.
liber dimissus dicitur. quia sub peccati
dominio non tenetur. De quo alias scriptum
est; inter mortuos liber; ^{liber} dimissus dicitur.
quia naturam nostram suscipiens. iniquitatis
iugo nullo modo tenetur; quae quamuis
macula culpe nostrae non attingit. passio-
nem nostrae mortalitatis adstrinxit.
Unde et postquam liber dimissus dicitur.
recte de illo adiungitur. Et un-

cula eius quis soluit. Vincula quippe
per eius tunc soluta sunt. cum infirmi-
tates passionis illius. in resurrectionis
sunt gloria commutatae. Quasi quaedam
uincula dominus habuit. eaque nos nequi-
tatis merito patimur nostrae mortalitatis
infirmas. quibus et usque ad mortem sponte
ligari se uoluit. et quae post resurrectionem
mirabiliter soluit. Esurire enim. sitire. las-
ciscere. teneri. flagellari. crucifigi.
nostrae mortalitatis uinculum fuit. Sed
cum expleta morte uelut templi ruperet.
scinderentur petrae. monumenta pande-
rentur. inferni claustra pateferent.
quid aliud tot argumentis tante uir-
tutis ostendit. nisi quod illa infirmita-
tis nostrae uincula soluebantur. ut is qui
ad suscipiendam serui formam uenerat.
in ipsa serui forma ab inferni uincu-
lis absolutus. ad caelum etiam cum membris
liber rediret. De quibus uinculis petrus
apostolus attestat dicens. Quem deus suscita-
uit soluitis doloribus inferni. iuxta quod
impossibile erat teneri illum ab illo. Et
quia post mortem suam atque resurrectionem
ad gratiam fidei gentilitatem uocare dig-
natus est. postquam dicta sunt soluta eius
uincula. apte subiungitur. Qui dedi-
t in solitudine domum. Tabernacula eius in
terra sal sugimus. In gentilitate enim inquam
patriarcha non fuit. propheta non fuit. ad in-
telligendum dominum qui ratione uteretur non
fuit. homo pene non fuit. De hac solitu-
dine per isaiam dicitur. Estabitur deser-
ta et in uina. et exultabit solitudo. et flo-
rebit quasi libanus; et rursus de ecclesia dicitur;

Itaque

Isaia

ponet desertum eius quasi delicias: & solitudinē eius quasi hortū dñi. Terra uero sal suginis. hęc eadem solitudo repetita ē. que p̄ usquā uerā dī sapienciā cognoscere sal suginē p̄cipiat. quia nullā uiriditā tē boni intellectū p̄ferens. p̄uersa sapiēbat. Domū ḡ in solitudine. & tabernaculū in trā sal suginis accepit. quia incarnat̄ p̄ hominibus. derelicta dō gentilitatis corda possedit. Unde ei patris uoce p̄ prophetā dicit̄. Postula a me. & dabo tibi gentes hereditatē tuā. et possessionē tuā terminos terrę. Qui iuxta hoc qđ d̄s ē cum patre dat om̄ia. iuxta uero hoc qđ homo ē. a patre accipit. inter om̄ia sicut scriptū est; potestāte dedit ei dicē facere. quia filius hominis ē. & rursum scriptū ē. sciens qđ om̄ia dedit ei pater in manus; uel sicut ipse dicit. omne qđ dat in pater ad me ueniet. Jam uero si querit̄ quid inter domum ac tabernaculū distat. domus in habitatione ē. tabernaculū in itinere. Corda itaq; gentiliū. quasi que dā tabernacula habuit ueniendo. sed ea p̄ uisitā firmans. domū fecit habitando; & quia eorū uitā ad quos uenerat. imitari desperit. recte subiungitur. Contempnit multitudinē ciuitatis. idē mores despicit humanę conuersationis; Homo quippe inter homines fact̄. usum tenere hominū noluit; idcirco nāq; uir nos homo factus ē. ut n̄ solū nos sanguine suo redimeret. sed etiā ostenso exemplo commutaret. In conuersationē igit̄ n̄p̄a & ueniendo alia inuenit. & uiuendo

alia docuit. Studebant enim omnes sup̄bia adam stripe geniti. p̄sp̄era uitę p̄sentis appetere. aduersa deuitare. obprobria fugere. gl̄iam sequi. Venit int̄ eos incarnat̄ dñs aduersa appetens. p̄sp̄era spernens. obprobria amplectens. gl̄iam fugiens. Nam cū uideret illū conseruare uoluissent. fieri rex refugit. Cum uero inuicere molirent̄. sponte ad crucis patibulū uenit; fugit ḡ qđ om̄is appetunt. appetit qđ om̄is fugiunt. Sed dū fugit qđ om̄is appetunt. appetit qđ om̄is fugiunt. fecit qđ om̄is mirarent̄. ut & mortuus ipse resurgeret. & morte sua alios de morte suscitaret. Dux quippe uitę sunt hominis in corpore consistens. una ante mortē. alia p̄ resurrectionē. quarū unā om̄is agendo nouerant. alterā nesciebant. & humanū genus soli huic quā nouerat intendebat. Venit p̄ carnē dñs. & dū suscepit unā. alterā demonstrauit; dū hanc nobis cognitā suscepit. illā que nobis est incognita ostendit. Moriendo quippe uitā exercuit. quā tenem̄ resurgendo apperuit. quā queram̄. exemplo suo nos docens. qđ hec uita quā ante mortē ducim̄. n̄ p̄t̄ se amanda sit. s; p̄pter alterā toleranda. Quā ḡ noua conuersatione usus int̄ homines mores habilitate secutus n̄ ē. bene de eo scriptū ē. Contempnit multitudinē ciuitatis. uel certe qđ multos p̄ sp̄tiosā uiam uagantes deseruit. & p̄ angustā gradientes. paucos elegit. Multitudi

regē sibi
suangt.

u. s.
u. s.
u. s.
u. s.

u. s.

u. s.

nem namq; ciuitatis contempnere est.
humani generis partem que latamuiā
ingredit. que & p̄habundantia iniqui-
tatis multa ē. aregnū suū sorte repbare.
Sequitur. Q̄ lamorē exactoris n̄ audit;
sicut supra dictū ē. Quis hoc loco ex-
actōe accipi. n̄ diabolus potest. q̄ male
suadendo sp̄e contulit immortalitatis.
s; decipiendo exigit tributū mortis. quia
suadendo intulit culpā. seuendo exigit
poenā. Huius exactoris sermo ē. an-
te mortē hominis astuta psuasio. cla-
mor ū eius ē. uolenta iam rapina p̄
mortē. Quos enī ante mortē latentē
intercipit. hos ad suppliciu^{suū} consorti-
um post mortē uolentē rapit. Sed
q̄a ad mortē ueniens dñs huius exacto-
ris uolentē impet̄ n̄ expauit. sicut
ipse ait; uenit enī p̄nceps huius
mundi. & in me n̄ habet que quā. be-
ne dicit̄ clamorē exactoris n̄ audit.
Veni quippe ad eū exactor humani
generis. quia illū hominē uidit; s;
quē infirmitate despectū hominē
credit̄. uirtute supra hominē sen-
sit. Huius mimirū exactoris typū
laban tenuit. quando cū furore ue-
niens. sua apud iacob idola requisi-
uit. Laban quippe interpretatur de
albatio. De albatio. n̄ inueniunt
diabolus accipit. q̄ cū sit tenebrosus
ex merito. trans figurat se uelut in
angelū lucis. Hinc seruuit iacob
id est ex parte rephorū iudaicus po-
pulus. ex cui carne incarnat̄ dñs
uenit; potest etiā p̄ laban mundus

hic exprimi. qui cum furore iacob
sequit̄. quia electos quosq; q̄ redēp-
toris n̄ri membra sunt. p̄sequendo op-
primere conat̄; huius filiā idē siue
mundi siue diaboli iacob abstulit.
cū sibi xp̄e exetam ex gemilitate
conuinxit; quā & de domo patris
abstrahit. q̄pei p̄phetā dicit. Ob-
liuiscere poplū tuū. & domū patris
tui; quid ū in idolis. n̄ auaritia de-
signat̄. Vnde p̄ paulū dicit̄. & auaritia
que ē idolorū seruitus. Laban
q̄ ueniens. apud iacob idoli n̄ inuenit.
quia ostensis mundi thesauris. diabolus
in redemptore n̄ro uestigia concupiscen-
tis terrens n̄ repperit. Sed que ia-
cob n̄ habuit. ea rachel sedendo coo-
peruit. Per rachel quippe que & ouis
dicit̄. exeta figurat̄. Sedere autē est dī
humilitatē poenitentis appetere. sic
scriptū ē; surgite postquā sederitis.
Rachel q̄ idola sedendo cooperuit.
quia scā exeta xp̄m sequens. terrens ē
cupiscentis uitia poenitendo. ^{con}tegit.
De hac coopone uitiorū. p̄ prophetā
dicit̄. Beati quorū remissis sunt iniqui-
tates. & que repta sunt peccata. Nos
igit̄ rachel illa significat̄. q̄ idola se-
dendo premit̄. si culpas auaritie p̄-
nitendo dāpnat̄. Que utiq; auaritia
illis n̄ solet euenire. q̄ in uia dñi uiri-
lit̄ currunt; quibus dicit̄; uiriliter
agite. & o fortet̄ cor ur̄m. Sed in his
maxime. q̄ quasi effeminato gressu gra-
dientes. p̄ blādūta scti resoluntur.
Vnde & illuc eiusdem rachelis haec

5
5
uagt.

Genesis.

55

l. aut.

Genesis

55

l. ite.

l. ite.

Genesif uerba sunt; iuxta consuetudinem fem
 narū nunc accidit mihi. Apud iacob
 laban idola n̄ repperit. q̄a exactor callidus.
 quid in redemptore nr̄o rēp̄benderet n̄
 inuenit. De hoc exactore redēptori
 nr̄o gentilitatē ^{ab} ei domini liberanti.
 p̄phetā dicit. Jugū enī oneris eius &
 uirgā humeri ei. & sceptrū exactoris
 ei superasti. sicut in die madian. Gri
 piens quippe gentilitatē dñs. superauit
 iugū oneris eius. cū eā aduentu suo ab
 illa demomacē tyrannidū seruitute
 liberauit. Superauit uirgā humeri ei.
 cū percussione illius quā expuerso opere
 grauit̄ deprimebat. ab humano genere
 redēpto. conpescuit. superauit sceptrū
 exactoris ei. cū regnū eiusdē diaboli. q̄
 p̄pestiferā p̄p̄tatione uitioꝝ exigere ē
 suenerat. debita tributa poenarū defide
 lūū corde destruxit. Sed quom̄ hęc ac
 ta sunt. audiam; sub umbrā ē illico. sic
 in die madian. Non abre arbitror. si
 hoc madianitarū bellū. qd̄ incōparatio
 ne aduentū domini p̄pheta uigilant̄
 illatū ē. aliquantū latius disseram.

Lib. iudic. In libro quippe iudicū gedēon contra ma
 dianitas dimissē describit. Isq; cū exer
 citus multitudinē ad bella p̄duceret.
 diuina illi ammonitione p̄ceptū ē. ut
 ad fluiū ueniens. om̄s quos flexis genu
 b' aquas haurire ēspiceret. ab ellox con
 flictu remoueret; actūq; ē. & trecen
 ti uiri tantūmodo q̄ stantes manū aq̄s
 hauerant remanserunt; cū his ad pre
 lūū p̄ḡt. eosq; n̄ armis sed tubis. lāpadi
 bus. & lagenis armauit. Nam sicut

illic scriptum est. accensas lampa
 des miserunt intra lagungulas. &
 tubas in dextera. lagenas autē in si
 nistra tenuerunt. & ad hostes suos
 cōmunis uementes. ceceuerunt tubē.
 confregerunt lagunculas. lampa
 des apparuerunt. & hinc tubarum
 sonitu. illiē lampadarū coruscati
 one territi hostes. sunt in fugā ē
 uersi. Quid hoc ē qd̄ tale bellū
 p̄ prophetā ad mediū adductū. & ad
 uentū redēptoris nr̄i istius pugne
 uictoria cōparat. An indicare nob̄
 p̄pheta studuit. qd̄ aduentū redēp
 toris nr̄i contra diaboli illa sub
 gedēon duce pugne uictoria de
 signauit. Talia illic nimirum
 acta sunt. que quantomagis usū
 pugnandi transeunt. tanto ampli
 us ap̄phetandi misterio n̄ reced̄t.
 Quis. umquā cū lagenis & lampadi
 bus ad prelūū uenit. quis contra
 arma ueniens. arma deseruit. Ri
 dicula nobis hęc p̄fecto fuerant. si
 terribilia hostib' n̄ fuissent; sed uic
 toria ipsa attestante didicim'. ne
 parum hęc que facta sunt p̄pendam'.
 Gedēon itaq; ad plūm ueniens. redē
 ptoris nr̄i signat aduentū. de quo
 scriptū ē. Tollite portas p̄ncipes
 ur̄as. & eleuamini porte s̄n̄ales.
 & introibit rex ḡtag. Quis ē iste
 rex ḡtag. Dñs potens fortis. dñs
 potens in p̄glio. Hunc redēptorem
 nr̄m. n̄ solū opere sed iam nomine
 p̄phetauit. Gedēon nāq; int̄p̄t̄

lre.

David.

circuens. In utero enim dñs nos tea
pmaestatis potentia omnia circūplec
titur. & tam p dispensationis grām
intra uterū uirginis uenit. Quis
est q̄ circuens in utero. n̄ om̄ps d̄s su
a dispensatione nos redimens. diu
nitate cuncta complectens. & huma
nitate intra uterū sumens. In q̄
utero & incarnat̄ eet. et clausus n̄
eet. quia et intra uterū fuit p̄m
firmitatis substantia. & extra mū
dū pmaestatis potentia. Madian
ū interpretat̄ de iudicio. Vt enim
hostes ei repellendi destruendiq; es
sent. n̄ de iudicio repellentis. sed de
iudicio iuste iudicantis fuit. & id
circo de iudicio uocant̄. q̄a alienam
agrā redemptoris. iuste dāpnatio
nis meritū. etiā in uobulo nominū
trahunt. Contra hos gedeon cū
trecentis p̄git ad p̄lūm. Solet in
centenario numero. plenitudo p̄fecti
onis intelligi. Quid q̄ introducto
centenario numero designat̄. nisi p̄
fecta cognitio trinitatis. cū his quip
pe dñs n̄r aduersarios fidei destruit.
cū his adp̄dicationis bella descendit.
qui possunt diuina cognoscere. q̄ sei
unt de trinitate que d̄s est p̄fecta
sentire. Notandū ūe. q̄a iste tre
centorū numerus in tau littera con
tinetur. que specie crucis tenet. cui
si sup̄ transversā lineā id q̄d in cru
ce eminet aderet. noniā crucis spe
cies. sed ipsa crux eet. Quia q̄ iste
trecentorū numerus in tau littera c̄

tinetur. & p̄ tau litteram sicut dixim^{us}
species crucis ostendit̄. non immerito in
his trecentis gedeone sequentib; illi desig
natisunt. quib; dictū est; si quis uult
post uenire abneget semetipsū. & tollat
crucē suā & sequatur me. Qui sequen
tes dñm tamouerius crucē tollunt.
quanto acrius & se edomant. et erga
proximos suos caritatis ē passione cruci
ant. Vnde & p̄ zechielē p̄phetā dicit̄;
signa tau sup̄ frontes iurorū gementū
et dolentū. Vel certe in his trecentis
qui tau littera continent̄ hoc exp̄mit̄.
quod ferrū hostiū. crucis ligno supere
tur. Duētiq; sunt ad flumē ut aquas
biberent. et qui aquas flexis genibus
hauerunt. abellica intentione remoti
sunt. Aquas namq; doctrina sapientie.
stantis autē. recta operatio designatur.
Qui q̄ dū aquas bibunt genu flexisse
p̄hibent̄. abellorū certamine p̄hibiti
recesserunt. quia cū illis x̄ps contra ho
stes fidei p̄git ad p̄lūm. q̄ cū doctrinae
fluente haurunt. rectitudinē operū
n̄ inflectunt. Om̄s quippe tunc bibisse
aquā. s; non om̄s recto genu stetit̄ nar
rati sunt. reprobatiq; s; quingena dū
aquas biberent inflexer̄. q̄a attestante
ap̄to. non auditores legis iusti sunt apud
dñm. sed factores legis iustificabuntur.
Quia enī ut dixim; dissolutio operū in
ipsa genuū incuruatione signat̄. rur
sū recte p̄ paulū dicit̄; remissas man
et dissoluta genua erigite. & gressus rec
tos facite pedib; ur̄is. Hi q̄ x̄po duce
ad bellū p̄deunt. qui hoc q̄d ope ammi

Ineuig.

Czech

Lavt.

ite.

Salom.

nant. opere ostendunt. qui fluente
 doctrine spiritualiter hauriunt. nec ta-
 men in pravis operibus carnaliter inflec-
 tunt. quia sicut scriptum est. non est speci-
 osa laus in ore peccatoris. Itum est ergo
 ad prelium cum tubis. cum lampadibus. cum la-
 genis. atque iste ut diximus fuit ordo pre-
 liandi. ceciderunt tubis. Intra lagenam
 autem sunt missae lampades. fractis
 autem lagenis lampades ostense sunt.
 quarum coruscante luce hostes territi in
 fugam uertunt. Designat itaque in tubis
 clamor predicationum. in lampadibus clari-
 tas miraculorum. in lagenis fragilitas
 corporum. Tales quippe secum duximus ad
 predicationis prelium duxit. quod despecta sa-
 lute corporum. hostes suos moriendo pro-
 sternerent. eorumque gladios non armis et
 gladus. sed patientia superarent. Ar-
 mati enim uenerunt sub duce suo ad pre-
 lium martyres nostri. sed tubis. scilicet lagenis.
 sed lampadibus. Qui somnerunt tubis.
 dum predicant. confregerunt lagenas.
 dum soluenda in passione sua corpora ho-
 stibus gladius opponunt. Resplenduerunt
 lampadibus. dum post solutionem corporum
 miraculis coruscauerunt. Morque hostes
 in fugam uersisunt. quia dum mortuorum
 martyrum corpora miraculis coruscant
 conspiciunt. luce uertitatis fracti. quod
 impugnauerant crediderunt. Cecide-
 runt ergo tubis ut lagenae frangerentur.
 lagenae fractae sunt. ut lampades ap-
 parerent. apparuerunt lampades ut
 hostes in fugam uerterent. id est predicauerunt
 martyres. donec eorum corpora in morte

soluerentur. corpora eorum in morte
 soluta sunt. ut miraculis coruscarent.
 coruscauerunt miraculis. ut hostes suos
 ex diuina luce prosternerent. quati-
 nus nequaquam deo erecti resisterent.
 sed eum sub diuina formidarent. Et no-
 tandum quod steterunt hostes ante la-
 genas. fugerunt ante lampades. quia
 nimirum persecutores sanctae fidei. predicantibus
 adhuc in corpore positus resisterunt.
 Post solutionem uero corporum. apparen-
 tibus miraculis in fugam uersisunt. quia
 pauore conterriti. a persecutione fidei
 uiam cessauerunt. predicationem scilicet tu-
 barum fractis lagenis corporum. uisis ti-
 muerunt lampadibus miraculorum.
 Intuendum est etiam id quod illic scrip-
 tum est. quia in dextera tubas. labe-
 nas autem in sinistra tenuerunt.
 Pro dextero enim bene dicimus quicquid
 per magno pensamus. per sinistro uero quod per ni-
 hiloducimus. Bene ergo illic scriptum est.
 quod in dextera tubas. & lagenas in
 sinistra tenuerunt. quia christi marty-
 res per magno habent predicationis
 gratiam. corporum uero utilitatem per mi-
 nimo. Quisquis enim plus facit uti-
 litatem corporis quam gratiam predica-
 tionis. in sinistra tubam. atque in dex-
 tra lagenam tenet. Si enim prius ore
 loco gratiae predicationis attenditur.
 & posteriori utilitas corporis. cer-
 tum est quia dextris tubae et sinistris
 lagenae teneantur. Hinc dominus ait
 in euangelio. Neque accendunt lucer-
 nam et ponunt eam sub modio. sed

lugt.

15 11

super candelabrum. In medio
enim comodū temporale. in lu
cerna autē lux p̄dicationis acci
pitur. Lucernā q̄ sub modio po
nere ē. propt̄ temporale comodū
grām p̄dicationis abscondere. qđ
nemō electorū utiq; facit. Et be
ne illic addit. sed supra candelab
rū. In candelabro enī stat̄ cor
poris. ^{de} signatur. cui lucerna super
ponit̄. dū ei corpori cura p̄dicati
onis ante fertur. Bene itaq; p̄
pphetā dictū ē. ^{de} septuā exactoris
ei superasti. ^{sicut} in die madian. Sed
quia exponendi p̄phetici testimonij
grā longe digressi sum. ad opis
nr̄i ordinē reuertamur. Igitur
postquā dictū ē clamorē exacto
ris n̄ audit. quia uidelicet an
tiqui hostis insidias dñs manife
statis in carne despectit. quid etiā
de electis suis fecerit. recte sub
iungit dicens. Circūspicit mo
ntes pascue sue. Montes accipi
mus om̄s electos hui⁹ seti. q̄ in cor
de suo altitudine terrena tumu
erunt. Sed quia etiā tales dñs ge
t̄e sue corpori conuersos inuisce
rat. eosq; apriore elatione com
mutans in sua membra transformt.
isti montes pascue ei sunt. quia
numrū de conuersatione errati
tū. & de supborū humilitate sa
tiat sic ipse ait. Meus cibus est
ut faciā uoluntatē ei qui misit
me. & sicut ap̄tis ad p̄dicationē

missis precepit dicens. Operamini
non cibū qui perit. sed q̄p̄manet
in uitā eternā. De his montib⁹ pp
phetā dicit. Non repellat plebē
suā. q̄ in manu ei sunt om̄s fi
nes terrę. & altitudines montū ipse
conspicit. Altitudines enī montū
elationes sunt. utiq; supbor. quas
dñs conspiciere dicit. id est ab iniqui
tate sua in melius commutare. Con
uertit nāq; eū quē conspiciat dñs.
Vnde scriptū ē. Conuersus dñs respe
xit petrū. & recordat̄ uerbi petrus
dñm sicut dixit. q̄a priusquā gallus can
ter ter me negabis. & egressus foras.
fleuit amare. & sicut salomon ait.
Rex q̄ sedet in solio iudicii. dissipat
omne malū in uirtu suo. De hoc re
spectu montū rursus p̄ prophetā dñs.
Montes sicut ^{cepa} fluxerunt a facie dñi.
quia p̄ puerilitatis sue duritiā diu
na formidine liquefacti. ab illo prius
rigido timore ^{sub} trahunt. Intuendū
etiā qđ non ait inspicit. sed circū
spicit montes pascue sue. In uidea q̄p̄
pe incarnat̄ dñs. que posita in medio
gentiū fuit. atq; ideo circūspicit montes.
q̄a elatos hui⁹ seti circūquaq; positos.
ex gemilitatis uniuersitate collegit; in
his itaq; montib⁹ pascit. quia bonis
operib⁹ conuersorū quasi herbis ui
rentib⁹ satiatur. Hinc ē qđ ei sponsae
uoce in canticis canticorū dicitur.
Vbi pascis. ubi cubas in meridie. pa
scit̄ quippe dñs. cū nr̄is actibus delecta
tur. Cubat ū in meridie. cū ex

lre

dd.

Incaus

Sabom

at.

Canit canit

lre.

Isaias.

lre. caug.

desiderius carnalibus ardenti corde
 reprobos. apud electorū suorū pecto
 ra refrigeriū inuenit cogitationis bo
 ng. Mons em̄ quidā matheus fuerat.
 quando in thelonei lucris tūmebat.
 De quo & scriptū ē. quia postquā cre
 didit inuitato in domū suā dñō. conui
 uium magnum fecit. Mons itaq; iste
 huic onagro uirentis pascuis herbas p
 tulit. quia & foris eū conuiuio. & in
 tus epulis inuitū pauit. Quod adhuc
 plenissime explet. cū subditur. Viren
 tia qusq; p̄quir̄. Arentia em̄ dese
 rit. & uirentia qusq; p̄quir̄. Arentia
 nāq; corda hominū. que in huius se
 culi spe peritura plantata. gēnitatis
 fiduciā n̄ habent. Uirent autē. q̄
 illi hereditati inherēt. de qua petr̄
 ap̄t̄s ait. In hereditatē incorrup
 tibile. & incontaminatā. & inmar
 cescibile. Tanto em̄ quinq; uirentes s̄t.
 quanto in hereditatis inmarcescibilis
 sorte. cogitationis radicē figunt. Is
 quis itaq; intrinsecus arere formidat.
 arentia extrinsecus mundi huius deside
 ria fugiat; quisquis ad dñō p̄quiri de
 siderat. gēnam patriā appetens. in
 na cordis plantatione uiridescat.
 Hec autē de onagro exposita. subdu
 plici intellectu sufficiant. Lectoris
 iudicio relinquendū ē. quid
 magis duxerit eligendū; & si utri
 usq; expositionis intelligentiā fortas
 se despexerit. libent̄ ipse lectorem
 meū subtilius utriusq; sentientem
 uelut magistrū discipulus sequatur.

Matth.

s
s

Leuy.

quia mihi proprie donatum credo.
 quicquid illum me melius sentire
 cognosco. Om̄s em̄ qui fide pleni dedō
 aliquid sonare nituntur. organa ueri
 tatis sum̄. & in eiusdē ueritatis pote
 state ē. utriū p̄me sonet alteri. an
 p̄ alterū in. Ipsa quippe. in mediū nr̄i
 etiā non s̄que uiuentib; omnib; s̄qua
 ē. & sepe aliū tangit. ut bene audi
 at qd̄ p̄ aliū ipsa sonuerit. Sepe
 ū aliū tangit. ut bene qd̄ ab alieni
 audiat sonet. Sepe doct̄ori uerbū
 p̄ grā tribuit auditoris. & sepe p̄pt̄
 auditoris culpā subtrahit sermo
 doct̄ori. In his q̄ que uerum p̄dicat
 doctor. nulla elatione se effert.
 ne fortasse n̄ p̄ sua. s; p̄ auditoris
 grā ei repleat lingua. & in his que
 doctor stesilit̄ dicit. auditor non
 successerit. ne fortasse doct̄oris lin
 gua n̄ p̄ sua sed p̄ auditoris rep̄ba
 tione torpescat. Pro auditoris nāq;
 grā datur bonus etiā malis sermo
 doct̄orib;. sic potuerunt phariseis
 suppetere uerba p̄dicationis. de quib;
 scriptū ē. Om̄a q̄ que dixerunt
 uob̄ seruate & facite. sedm̄ opa ū
 eorū nolite facere. Propt̄ auditor
 ū rep̄bat̄ ionē. bonus & iam doct̄o
 ribus sermo subtrahit. sic ad eze
 chielē contra isrl̄ dicit. Linguā tuā
 adherescere faciā palato & eris
 mutus. nec quasi uir obiurgans.
 q̄a dom̄ exasperans ē. Aliquando
 autē sermo p̄dicationis p̄pt̄ utrosq;
 dat. aliquando p̄pt̄ utrosq; subtra

In eug.

Cochet.

Paul.

Itē.

Regū.

haur; propter utrosq; enim dat.
sicut diuina uoce paulo apud co
rinthios dicit; noli timere sed
loquere; & paulo post; quia popu
lus multus est in hac ciuitate.
Propt̄ utrosq; u^o subtrahit. sicut he
li sacerdos et prauā filioꝝ cognouit
actionē. & dignā increpationē s̄nex
ereunt uocē. cū p̄fecto futurū eēt
ut immortalis supplicio & istos reat^o
flagiti. et illū silentii poena mul
taret. Inter hec igit̄ cū uel p̄ quo
sermo det. t̄ p̄pt̄ quē subtrahatur.
ignoram. unum ē ^{salubre} remediū. Nec
de his quę aliis manus accipiunt nos
metipsos extollere. nec de eo alte
ro qđ minus acceperit irridere.
sed fixo humilitatis pede grauit̄
et constant̄ incedere. quia in hac
uita tanto ueracius docti sumus.
quanto doctrinā nobis a nob̄ metip
sis suppetere n̄ posse cognoscim^o.
Cur ergo quilibet de doctrina su
pbiat. quę occulto iudicio et
uel cui quando det. uel quando
cui subtrahat̄ ignorat. Quāuis
enī securitati timor semp̄ longe
uideat̄ abesse. nob̄ tam̄ nihil est
securius. quā sub spe sē. p̄ timere.
ne incauta mens aut de sperando
se in uac̄ deiciat. aut extollendo
de donis ruat. Ante districti enī
acpi iudicis oculos. quanto de se
sub spe humilius trepidat. tanto
in illo robustius s̄tat.
Explicit lib. xxx. Incipit lib. xxxi.

IN PARADISO SA
uo homini diabolus inuidens. sup
bis uulnus influit. ut qđ mortē n̄
acceperat condit̄. mereat̄ elatus.
Sed quia diuinę potentię suppetit
n̄ solū bona de nibilo facere. sed
ea etiam ex malis quę diabolus p̄
petrauerat reformare. contra hoc
influctū uulnus subientis diaboli
medicina apparuit inter homines
humilitas dī. ut auctoris exem
plo humiliati surgerent. qui
imitatione hostis elati ceciderant.
Contra ḡ supbientē diabolu apparu
it int̄ homines homo fact^o humilis d̄s.
hunc potentes hui^o sc̄ti idest membra
diaboli supbientis eo despicibile cre
diderunt. quo humilē conspexerunt.
Vulnus enī cordis eoz quantomagis
tumuit. tanto magis medicamen
tū. despex̄. Repulsa ḡ auulnere sup
horū medicina n̄ra puenit. ad uuln^o
humiliū. infirma mundi quippe ele
git d̄s ut confundat fortia. actum
q; est cū pauperib^o. qđ post etiā mira
rent̄ diuites elati. Nā dū nouas in
illis uirtutes aspiciunt eoz quoz p̄us
contēpsere uitā. post modū obstupu
ere miracula. Vnde mox pauci ad
sua corda redeuntes. extimuerunt
sc̄tate in miraculis. quā desperat̄
in p̄ceptis. Infirma ḡ confusa sunt
fortia. qđ dū in uenerationē uitā
surgit humiliū. elatio cecidit sup
borū. Igitur quia beat^o iob sēḡ eccl̄e
tipū tenet. & omnipotēs d̄s p̄uidit

Paul.

quod in primis dicitur nascentis ecclesie
 potentes huius seculi bene ei iugum suscipere
 re crassa cordis ceruice recusarent di-
 cat **N**umquid uolet rinocerus seruire
 tibi. **R**inocerus enim indomitus omnino
 nature est. ita ut si quando captus fue-
 rit. teneri nullatenus possit. impaciens
 quippe ut fertur ilico moritur. **Q**uid
 uero nomen latina lingua interpretatum
 sonat innare cornu. Et quid aliud
 innare. nisi fatuitas. quod in cornu nisi
 elatio designat. **N**am quia innare fa-
 tuitas solet intelligi. salomone atte-
 stante didicimus. qui ait. circulus aure-
 us in naribus suis. mulier pulchra et fatua.
Hereticam namque doctrinam intore uidit
 eloqui resplendere. nec tamen sapien-
 tiam apto intellectu congruere. et ait.
 circulus aureus in naribus suis. id est
 pulchra et circūflexa locutio insensibilis
 stultitia. cui ex eloquio aurum pendet. sed
 tam exterrone intentionis pondere
 more suis ad superiora non respicit. **Q**uod
 secutus exposuit dicens. mulier pul-
 chra et fatua. id est doctrina heretica.
 pulchra puerbum. fatua per intellectum.
In cornu uero quia frequentis superbia acci-
 pitur. propheta attestante didicimus.
 qui ait. dixi iniquis nolite inique age-
 re. et delinquentibus nolite exaltare cor-
 nu. **Q**ui ergo in rinocerum hoc. nisi potentes
 huius seculi designant. uel ipse in eo sumus
 potestates principatum. qui typo fatue iac-
 tationis elati dum falsis exterius inflan-
 tur honoribus. ueris miseris intus inane
 serunt. **Q**uibus bene dicit. quid super

bus terra et cinis. **I**n ipsis uero intus
 nascentis ecclesie. dum contra illam diuinitum
 potestas se extollere. atque in ei nece in-
 mensitate tantę crudelitatis anhelaret.
 dum tot cruciatibus anxia. tot persecutioni-
 bus pressa succumberet. quis te crede-
 re potuit quod illa erecta et aspera su-
 perborum sibi colla subiceret. et iugo timo-
 ris edomita. mitibus fidei loris ligaret.
Dum quippe in exordium suis rinocerum huius
 cornu uentilata et quasi fundit inter-
 rimenda percussa est. sed diuina gratia di-
 spensante. et illa moriendo uiuificata
 conualuit. et cornu suum rinocerum iste
 feriendo lassat inclinauit. **Q**uodque
 impossibile hominibus fuit. deo difficile non
 fuit. quia potestates huius mundi rigi-
 das. non uerbis sed miraculis fregit. **E**cce
 enim cotidie seruire rinocerum agnoscentem.
 dum potentes huius mundi. qui in uiribus
 suis fatua dudum fuerant elatione excessi.
 deo subditos iam uident. quasi de quodam in-
 domito rinocerote dominus loquebatur. cum
 diceret. **O**uies difficile intrabit in
 regnum celorum. **C**ui cum responsum esset.
 et quis poterit saluus fieri. ilico adiunxit.
 apud homines hoc impossibile est. apud
 deum autem omnia possibilis sunt. ac si di-
 ceret. **R**inocerum iste humanis uiribus
 mansuescere non potest. sed tam di-
 uinis subdiuinitatis potest. **V**nde
 hic quoque apte beato iob. scilicet acceter.
 typum tenenti dicit. **N**umquid uolet
 rinocerum seruire tibi. sub audis ut
 in. qui eum predicamentis quod de homi-
 num diu resistere potuit. sed tamen

55

Salom.

Lre.

D.

Inaug.

Lre.

s

s

repente cum uolui miraculis stram
desi aptius dicat. Nunquid hi qui
fama elatione supbunt. sine meis ad
urtoris tuis pdicationi subdunt. per
que itaq; puales considera. & inome
qd preualet sensu elationis incluy.
Vel cerce ad beatu iob notitia phumili
anda ei uirtute deducit. qua mira
quandoq; p aptos agant. quimundv
do subiciunt. eiq; domita potentu
hui seti supbia flectunt. ut tanto
desse beat iob minus estimet. quan
to aggregari do tam difficiles ani
mas p alios uide. Dicat g; miqnd
uoleat rinoceru seruire tibi. sub au
dis sicut p eos quos misero seruit mihi.
si quitur. Aut morabit ad prese
pe tuu. Presepe hoc loco ipsa scrip
tura sacra accipitur. in qua uerbi pa
bulo animalia sca satiatt. De qbu
p prophetā dicit; animalia tua in
habitabunt in ea. Hinc etiā nat
dñs apastorib impsepe repperit. qd
ei incarnatio mea que nos reficiunt
prophetarū scripta cognoscit. Ri
nocerū itaq; iste. uidelicet omnis
deet. in primordis nascentis ecclie.
cū patriarcharū dicta. cū pphetay
mysteria. cū euanglii archana au
dret iridebat. qd tanto imp dica
torū presepe clauduacere. q; con
tempserat. quanto in uoluptatibus
pprus dimissus. desperationis sue cā
pū tenebat. Quē supborū cāpū bene
paulus insinuat dicens; q desperan
tes semetipsos tradiderunt in pudici

tiq; in operatione immunditig. omis
in auaritia. Tanto em sequisq; in
malis p sentib latius relaxat. quanto
p hanc uitā se assequi bona eterna de
sperat; sed omis dñs diu quidē rino
cerotā hunc pprang uoluptatis cāpū
uacantē ptulit. & tam cū uoluit re
pente ad suū presepe religauit. ut
uitę pabulū bene clausus accipiat.
ne uitā fundit male liber amittat.
Ecce enī iam cermin qd potentes
huius seti eiq; principes. pdimenta
dñica libent audunt. constanter
legunt. passimq; apresepē n̄ exeunt.
qd pcepta dñi que aut legendo aut
audiendo cognoscunt. nequaquā uiuen
do transcendunt. sed aduerbi pabulū
quasi clausi stare equanimit tolerat.
ut edendo & pmanendo pinguescant.
Qd cū dō agente conspiciunt. qd aliud
quā rinocerotā hunc ad presepe moran
tē uidem. Quia u p acceptū pabulū
pdicationis. rinocerū iste fructū de
bet ostendere operis. recte subiungit.
N unquid alligabis rinocerotā ad aran
dū loro tuo. Lora s̄ ecclie pcepta
discipline; arare u e. pdicationis stu
diū. humani pectoris terrā uomere
lingue pscindere; Hic g; rinocerū
quondā supbus ac rigidus. iā nunc
fidei loris tenet ligatus. atq; ad psepē
ad arandū ducit. quia eā predicatio
nē qua ipse refectus ē. innotescere
& alius conat. Scimus enī rinocerū
iste terrenus uidelicet princeps. qn
ta prius contra dñm crudelitate se

Paul.

55

incomueniam

da.

euangl.

uerit. et tunc agente dno cernimus
 quanta se ei humilitate substermit.
 Hic rhinoceros non solum ligatus est. sed etiam
 ad arandum ligatus. quia uidelicet disci-
 plinae loris adstrictus. non solum se a prauis
 operibus retinet. sed etiam in sanctae fidei
 predicationibus exercet. Ecce enim sicut
 superius dictum est. ipsos humanarum
 rerum rectores ac principes. dum metuere
 deum in suis actibus cernunt. quid aliud
 quam loris ligatos uident. Cum uero eam
 fidem quam dudum persequendo impugna-
 uerant. nunc placis legibus predicare
 non cessant. quid aliud faciunt. nisi aratri
 laboribus insudant. Libet uidere hunc
 rhinocerotam id est terrae principem fidei loris
 ligatum. quem admodum et cornu portat per
 potentiam sancti. et iugum fidei sustinet per
 amorem dei; timere iste rhinoceros ualde
 poterat. non ligatus esset; cornu quippe
 habet. sed ligatus est. Habent ergo in loris
 eius quod humiles diligant. habent in cor-
 nu eius quod elati presumant. Strictus
 enim loris. seruat pietatem mansuetudi-
 nis. sed fructus terrenae gloriae. exercet
 domini potestatis. Plerumque enim cum
 exigente ira ad feriendum rapit. diuino
 timore reuocatur. Et quidem per aspe-
 ratam potentiam in furorem se eleuat. sed
 quia eterni iudicis remissit cornu liga-
 tus inclinatur; sepe ipse iudisse memi-
 nit. quod cum se grauius ad feriendum graui-
 ter rhinoceros hic accenderet. et quasi
 eleuato cornu bestiolis. minus mortis ex-
 illa damnationeque subiectis immensis
 terroribus intemaret. repente fronte

cornu

signo crucis impresso. omne in se in-
 cendium furoris extinxit. conuersus
 manus deposuit. Et quia ad deliberata
 progredi non posset. ligatus agnouit. et non solum
 in se iras edomat. sed in subditiorum etiam
 sensibus omne quod rectum est in serere
 festinat. ut quae omnes sanctam ecclesiam
 exintima cogitatione uenerant. exem-
 plo ipse suae humilitatis demonstrat.
 Dicatur igitur beato iob. Numquid
 alligabis rhinocerotam ad arandum iugo
 tuo. ac si apte dicat. Numquid poten-
 tes huius mundi in sua fatua elatione con-
 fidentes. ad laborem predicationis diri-
 gis. et sub disciplinae uinculo restrin-
 gis. sub audis ut ego. qui cum uolui
 quidem persecutores meos quos prius
 hostes protuli. ipsos post modum recte
 fidei defensores feci; sequitur. Aut
 confringet glebas uallium post te.
 Solent exultare terre super iacentes
 glebas. iacta semina premere et na-
 scentia suffocare. quibus glebis hoc loco
 illi signantur. quod per duritiam suam atque per-
 feram uitam nec ipsi semina uerbi reci-
 piunt. nec receptorum seminum fructus
 alios ferre permittunt. Saepe enim
 quisque predicator immundum uentris
 euangelizando pauperibus. quasi mol-
 les uallium terras arauerat. sed quod
 rursus daemones electorum ecclesiam rumpere
 non ualens. eos quasi superiectas labo-
 ri suo glebas oppressa tolerabat.
 Multi enim peruersae mentis. ipsa ter-
 renorum principum infidelitate confisi.
 surgentem ecclesiam male uiuendi

duritia

pondere premebant. cum diu quos pos-
sent modo dampnabilib' exemplis. in
muis. in blandimentis destruerunt. ne
terra cordis auditoru. ad spūalis semini
fructus exulta pueniret. Sed cum
omps d's hunc rhocerotā loris suis sub-
didit. pēū ilico glebarū duritiā fregit.
Mox quippe terrenū principatū fidei
sue subiungunt. dura psequentiū corda
coneri ut. ut quasi confractę glebe
non iā obduratę premerent. sed adper-
cepta uerbi semina resolutę germina-
rent. Vnde recte nunciat. aut con-
fringit glebas uallū post te. Ac si dice-
ret. sicut pmo. qui post quā mentem
cuiuslibet elatę potestatis ingredior.
non solū eā mihi subditā reddo. sed etiā
ad conterendos fidei hostes exerceo. ut
potentes hui' seti. meiformidinis loris
ligati. n̄ solū ^{ipsi} in me credentes pmanēt.
sed pmo et alieni cordis duritiā zelā-
tes frangant. Hoc autē qd' de infide-
libus dixim. implerisq; etiā qui fidei
nomine censent' uidem'. Multi namq;
in medio humiliū fratru ^{fide} positi. uerbo
tenent. sed dū elationis tipum
non deserunt. dū quos possunt inlati
uolentius premunt. dū fructificanti-
bus aliis ipsi nequaquā semina ubi
recipiunt. s; ab exortantis uoce au-
rē cordis auertunt. isti quid aliud
quā obduratę glebe in exaratis ualli-
bus iacent. qui eo nequiores sunt. q
nec ipsi humilitatis fructū pferunt.
et qd' est deterius pferentes humiles
pmunt. **N** horū duritiā dissoluen-

dam non numquam scā ecclesia quia
ppriaurante n̄ sufficit. rhocerotus hui'
idest terrē principis opitulationem
querit. ut ipse sup iacentes glebas con-
terat. quas eccliarū humilitas quasi pla-
nites uallū portat. Has itaq; glebas
rhocerotus pede premit. & cōminuit.
quia prauorū potentūq; duritiā cui
ecclesiastica humilitas resistere n̄ uale.
pncipalis religio ex potestate dissoluit.
Quid qā sola diuina uirtute agitur.
ut terrē regni culmina ad pfectū
regni celestis inclinent'. recte nunc
dicit'. aut confringet glebas uallū
post te. Et u' desius uirtutib' beat'
iob humili a sentiat. adhuc de hui' mundi
potestatib' sub rhocerotus nomine sub-
limia agnoscat. sequit'. Numquid
fiduciā habebis in magna fortitudine
ei. et derelinques et labores tuos. In
rhocerotus fortitudine fiduciā dñs ha-
bere se assertit. quia uires quas tēpo-
rilit' terreno pncipi contulit. ad cultū
mūna suae uenerationis inclinauit.
ut ex accepta potestate pquā dudum
contra dñm tumuerat. religiosū nē
dō obsequiū laudis impendat. Quo
enī in mundo plus potest. eo p mundi
auctore plus pualet. Nā quia a sub-
iectis ipse metuit. tanto facilius per-
suadet. quanto & cū potestate indi-
cat qui uere metuatur. Dicatur g.
Numquid habebis fiduciā in magna
fortitudine ei. ac si diceret' ut ego.
q uires terrenorū pncipiū meo cultui
seruituros aspicio. Tanto ergo eaq;

nunc agis minora estimo. quanto iam
 p̄uideo. quia & maiores huius mundi
 in potestates inclinabo. Bene autem
 subdit; et derelinquit ei labores suos.
 Labores enim suos huic rinoceroti dñs
 relinquit. q̄a conuerso terreno p̄ci
 pi. eā quā sua morte meruit ē ec
 clesiā credidit. quia uidelicet ma
 nu quanta sollicitudine pax fidei
 sit tuendā cōmisit; *SEAVITOP*;
 Nō scis quid credis ei qd̄ reddat semen
 tem t̄. & areā tuam congreget.
 Quid aliud semen nisi uerbū p̄d
 icationis accipit. sicut ueritas
 in euangl̄o dicit. exiet q̄ seminat
 seminare; & sicut p̄pheta ait. beati
 q̄ seminatus sup̄ om̄s aquas. Quid aliud
 areā. n̄ geeta debet intelligi. de q̄
 p̄cursoris uoce dicit. & p̄mūdabit
 areā suā. Quis ḡ inuitio nascentis
 geetę crederet. dū contra eā ille indo
 mitus p̄ncipat̄ terrę tot munus & eru
 ciatib̄ seueret. q̄a rinocer̄ iste dō semē
 redderet. id est acceptū p̄dicationis
 uerbū operib̄ repensaret. quis possit
 tunc infirmorū credere. qd̄ ei areā con
 gregaret. Ecce enī modo p̄geeta le
 ges p̄mulgat. q̄ dudū contra eū p̄ua
 ria tomenta seuebat. Ecce quas libe
 gentes capere potuerit. ad fidei illas
 grām suadendo p̄ducit. eisq; ḡtnam
 uitā indicat. quib̄ captis p̄semē seruat.
 Cur hoc. quia uidelicet nunc aream
 congregat. quā aliquando sup̄bo
 cornu disp̄gendo uentilabat. Audiatur
 igitur beatus iob. quid gentilitati s

principes faciant. et nequaquam se apud
 semetipsum de gl̄a ^{tante} suę uirtutis extollat.
 Audiatur rex & potens. potentiores mun
 di reges. quanta dō deuotione famulen
 tur. & uirtutē suā quasi p̄singularita
 te n̄ trahat inelationis uitū. q̄ habet
 in alius exemplū. quia si tē dñs ei simi
 lem n̄ uidit. multos tam̄ p̄quos eius
 gl̄am retunderet p̄uidit. Igitur
 quia t̄rem principes magna se dō hu
 militate substernunt. prauis homines
 q̄ dudū contra geetam̄ infidelitate
 positi aperta āuersitate seuebant.
 nunc ad alia fraudis argum̄ta uer
 tuntur. Quia enī illos religionē ue
 nerari conspiciunt. ipsi cultū religi
 onis assumunt. & honorū uitā subde
 spectis uestib̄ iniquis morib̄ p̄munt;
 Mundi quippe dilectores sunt. hoc q;
 in se qd̄ homines uenerent̄ ostendunt.
 atq; eis quere semetipsos despiciunt.
 n̄ mente sed ueste copulant. Quia
 enī presentē gl̄am amantes assequi
 n̄ possunt. quasi despicientes sequunt̄.
 que quid sentiunt contra bonos o
 stenderent. si aptū nequitę tempus
 inuenirent. Sed hec etiā argum̄ta
 prauorū. ad electorū argum̄ta p̄fici
 unt. Scā enī geeta transire sine la
 bore tēptationis n̄ potest. tēpora
 peregrinationis. que & si foris aper
 tos hostes n̄ habet. uirtus tamen to
 lerat fictos fr̄s. Nā contra uitā
 semp̄ in acie ē. & habet etiā pacis
 tēpore bellū suū. & fortasse graui
 us affligitur. cū non extraneorum

55

5

5

euangl.

pheta.

euangl.

ictibus sed suorum moribus impug-
natur; siue itaq; illo seu isto tem-
pore. est tam semp in labore. Nam
& in persecutione principū timet. ne
amittant boni qd sunt. & in con-
uersione principū tolerat. quia
mali simulant bonos se esse qd non
sunt. Vnde om̄s d̄s q̄a innocen-
tā hunc loris ligatū dixit. ilico pra-
uorū ypochrisin subdidit dicens;
Penna strutionis. similis ē pen̄is erodi
et accipitris. Quis erodiū & accipi-
trem nesciat. aues reliquas quanta ut
loentate uolatus sui transcendat.
strutio ū penne corū similitudinem
habet. s; uolatus eorū celeritatē non ha-
bet; a terra quippe eleuari n̄ ualet.
et alas quasi aduolatū specietenus e-
rigit. sed tam nunquā se a terra uo-
lando suspendit. Ita sunt nimirum
om̄s ypocrite. q̄ dū bonorū uitā si-
mulant. imitationē sē uisionis ha-
bent. s; ueritatē sē actionis nota
habent. Habent quippe uolandi
pennas p̄speciē. s; in terra repunt p̄
actionē. q̄a alas p̄figurā sc̄itatis ex-
tendunt. sed curarū seculariū ponde-
re p̄grauati. nullatenus a terra sub-
leuant. Speciē nāq; phariseorū re-
p̄bans d̄s. quasi strutionis pennā
redarguit. que in opere aliud exer-
cunt. & in colore aliud ostendit
dicens. **V**e uob pharisei ypocrite.
qui similes estis sepulchris dealba-
tis. que foris quidē apparent ho-
minib; speciosā. int̄ ū plenasunt

ossibus mortuorum; ita et uos foris
apparetis hominib; iusti. intus uero
pleni estis auaritia. et iniquitate;
Ac si diceret. Subleuare uidetur uos
species penne. sed in infimis uos dep̄mit
pondus uitę. De hoc pondere p̄rophe-
tā dicit. Filii hominū. usq; quo graues
corde. hui; strutionis conuersurū se
ypochrisin d̄s pollicet. cū p̄rophe-
tā dicit. Glorificauit me bestia agri
dracones & strutiones. Quid enī draco-
nū nomine. n̄ apte malitiosę mentes
exp̄munt. que p̄ terrā semp̄ in infimis
cogitationib; repunt. q̄ uero p̄ struti-
onū uocabulū. n̄ hui; se bonos simu-
lant designant. qui sc̄itatis uitam
quasi uolat pennā p̄speciē retinent.
& p̄ opera n̄ exercent. Glorificari
itaq; se d̄s a dracone & strutione as-
serit. quia et apte malos. et fecte bo-
nos plerūq; ad sua obsequia exintima
cogitatione conuertit. Vel certe a
agri bestia d̄m. idē dracones strutiones
q; glorificant. cū fidē que in illo est
eaque in hoc mundo dudū membrū
diaboli fuerat gentilitas exaltat; quā
& p̄p̄t malitiā draconū nomine exp̄-
brat. & p̄p̄t ypochrisin. uocabulo stru-
tionū notat. Quasi enī pennas acce-
pit gentilitas sed uolare n̄ potuit.
que et naturā rationis habuit. & acti-
onē rationis ignorauit. Habemus
adhuc qd̄ in consideratione strutionis
hui;. de accipitre et erodio attentius p̄pen-
dam; Accipitris quippe & erodii par-
ua sunt corpora. sed pennis densio

In euāg. scribe &

ribus fulta. & idcirco cum celeri-
tate transuolant. quia eis paruum
inest quod adgrauat. multum quod
leuat. At contra strutio raris pen-
nis induit. & inani corpore graua-
tur. ut & si uolare appetat ipsa
pennarum pauetas mole tam corporis
in aere non suspendat. Bene ergo in ero-
dio et accipitre. electorum persona sig-
natur. qui quando in hac uita sunt.
sine quantum locumque culpe contagio
esse non possunt. Sed cum eis paruum quod
in eis quod deprimunt. multa uirtus bonae
actionis suppetat. quae illos insup-
na sustollit. At contra ypochrita
& si qua facit pauca quae eleuent. pro-
petrat multa quae grauent. Neque
enim nulla bona agit ypochrita. sed quibus
ea ipsa deprimat. multa pueria com-
mittit. Paucis igitur pennis strutionis
corpus non subleuant. quia paruum
bonum ypochrite. multitudine prae-
actionis grauat. Hae quoque ipsa
strutionis penna. ad pennas erodu-
et accipitris similitudinem coloris ha-
bet. similitudinem uero uirtutis non
habet. illorum namque conclusae et fir-
miores sunt. et uolatu aere pre-
mere uirtute suae soliditatis possunt.
At contra strutionis pennae dissolutae.
eo uolatum sumere nequeunt. quo
ab ipso quae premere debuerant
aere transcendunt. Quid ergo in his
conuenit. non quod electorum uirtutes soli-
de euolant. ut uentos humani fa-
uoris premant. ypochritarum uero

actio quamlibet recta uideatur. uola-
re non sufficit. quia uidelicet fluxus
uirtutis pennam humanam laudis per aera
transit. sed ecce cum unum eundemque
bonorum malorumque habitum cernimus.
cum ipsam in electis ac reprobis professionis
speciem uidemus. unde nostrae intelligen-
tiae suppetat. ut electos a reprobis.
ut a falsis ueros comprehendendo discer-
nat. Quod tamen citius agnosceamus.
si intemerata in memoriae preceptorum
nostrae uerba signamur qui ait. ex fruc-
tibus eorum cognoscetis eos. Neque enim
pensanda sunt quae ostendunt in im-
agine. sed quae seruant in actione.
Vnde hic postquam speciem strutionis
huius intulit. mox facta subiunxit
dicens. Quae derelinquit in terra
oua sua. Quid enim poua. nisi ter-
rena adhuc proles exprimitur.
quae diu fouenda sunt. ut ad ui-
um uolatile producant. Oua quippe
insensibilia in semetipsis sunt.
sed tamen calefacta in uis uolanti-
bus conuertuntur. ita nimirum par-
uuli auditores ac filii certum est quod
frigidi insensibilesque remaneant.
nisi doctorum sui sollicita exhorta-
tione calefiant. ne ergo delicti in sua
insensibilitate torpescant. assidua
doctorum uoce fouendi sunt quisque
ualeant & per intelligentiam uiue-
re. & contemplationem uolare.
Quia uero ypochritae quamuis puer-
sa semper operentur. loqui tamen recta
non desinunt. Bene loquendo autem

Euang.

infide uel conuersatione filios paruum.
sed eos bene uiuendo nutrire non possit.
Recte de hac stritione dicit. que dere
linquit in terra oua sua; cura naq; filioꝝ
ypocrita negligit. q̄ ex intimo amore
rebus se externis subdit. in quib; quan
to magis extollit. tanto minus de prolis
sue defectu criuatur. Oua ḡ uetera de
reliquisse e. natos p̄ conuersione filios.
nequaqua a terrenis actibus interposito
exortationis modo suspendere. Oua int̄
ra dereliquisse e. nullu celestis uitę
filius exemplū prebere. Quia em̄ ipo
critę p̄ caritatis uiscera n̄ calent. de tor
pore plus edite. idē de uiciorū suorū
frigore nequaqua dolent. & quanto se
libentius terrenis actib; inserunt. tan
to negentius eos quos generant. agere
terrena p̄mittunt. Sed quia derelictos
ypocritarū filios sup̄na cura n̄ dese
rit. non nullos naq; etiā ex talib; in
tima electione presertim largitate
gr̄e respectū calefacit. recte sub
iungit; tu forsitan in puluere cale
facis ea. Ac sic dicit ut ego. q̄ illa
in puluere calefacio. q̄a scilicet par
uulorū animas. & in medio peccanti
um positas. amoris mei igne succen
do. Quid em̄ puluis. nisi peccator ac
cipitur. Unde et ille hostas pecca
toris huius p̄ditione satiat. De quo
p̄ prophetā dicitur serpens; puluis
panis eius. Quid p̄ puluere. n̄ ipsa
iniquorū instabilitas demonstrat.
de qua dauid ait. Non sic impi n̄
sic. sed tamquā puluis que p̄ciet

uentus a facie terre. Oua ergo domini
in puluere derelicta calefacit. quia par
uulorū animas. p̄dicatoꝝ suę sollicitudi
ne destitutas. & tam in medio peccantiū
positas. amoris sui igne succendit. Hinc
est em̄ quod plerosq; cernim; & in medio
populoꝝ uiuere. et tam uitā torpentis
populi n̄ tenere. Hinc e em̄ quod pleros
q; cernim; & malorum turbas non fuge
re. et tam sup̄no ardore flagrare.
Hinc e qd plerosq; edumus ut ita dixe
rim frigore calere. Unde em̄ nonnulli
in terrenorū hominū torpore positi.
sup̄ne spei desideris mardefcunt. un
de inter frigida corda succensi sunt. n̄
q̄a om̄ps d̄s derelicta oua se ita in
puluere calefacere. & frigoris pristini
insensibilitate discussa. p̄sensum sp̄s ui
talis animare. ut nequaqua iacentia
in simis torpeant. sed in uinis uolanti
bus uersa. sese ad celestia contemplan
do id est uolando suspendant. Notan
dum ū e quod uerbis non solū ipo
critarū actio p̄uersa repbat. sed bo
norū etiā magistrorū si qua fortasse de se d̄m
surrepserit elatio p̄mittit. quod de
relieta oua in puluere ipse calefacit.
p̄fecto aperte indicat. quia ipse opa
tur intrinsecus p̄ uerba doctoris. q̄ &
sine uerbis ullius hominis calefacit
quos uoluerit in frigore pulueris;
Ac si apte doctorib; dicat; ut sciatis
q̄a ego sū qui puos loquentes operor.
ecce cū uoluerō cordib; hominū etiā
sine uobis loquor. Humiliata ḡ
cogitatione doctorū. ad exprimēdū

Sp̄ti.

DD.

Moyse.

ypochritam sermo conuertitur; & qua fatuitate torpeat. adhuc sub strutionis facto plenius indicatur. Nā sequitur

Oblunscitur quod pes conculcet ea. aut bestia agri conterat. Quid impede. n̄ transit operationis accipitur. quid in agro. nisi mundus iste signat. deq̄ in euang. gelio dñs dicit. ager autē ē mundus; Quid in bestia. nisi antiquus hostis exprimitur. qui huius mundi rapinis insidiatur. humana cotidie morte satiatur. De qua p̄ prophetā pollicente dño dicit. & mala bestia n̄ transibit p̄ eā. Strutio itaq; oua sua deserens obliuiscit qd̄ pes conculcet ea. quia uidelicet ypocrite eos quos in conuersatione filios generant derelinquunt. & omnino n̄ curant. ne aut exhortationis sollicitudine. aut disciplinæ custodia destitutis. prauorum operū exēpla puerant. Si em̄ oua gignunt diligenter. nimirū metuerent ne quis ea puerfa opera demonstrando calcaret. Hunc paulus pedē infirmis discipulis quasi ouis que posuerat metuebat cū diceret. multi ambulat q̄ s̄ sepe dicebam uobis. nunc autē & flens dico inimicos crucis xpi; & rursum. Videte canes. uidete malos operarios; & rursum. Denuntiam̄ uobis fratres in nomine dñi nr̄ ihu xpi. ut subtrahatis uos ab omni fratre ambulante inordinate. & non scdm̄ traditionē quā acceperunt a nobis. Hunc ioh̄s pedē gario formidabat. q̄ cū multa diotrepis mala p̄misisset. adunxit; k̄me. noli imitari malū qd̄ bonū est. Hunc ipse sinagoge dux. infirmo

suo gregi metuebat dicens. Quando ingressi fueritis terrā. quā dñs d̄s dabit t̄. caue ne imitari uelis abomnationes illarū gentiū. Non obliuiscit etiā qd̄ bestia agri conterat. quia nimirū diabolus in hoc mundo seuent. sed ut in bona conuersatione filios rapiat. ypocrita omnino n̄ curat. Hanc autē agri bestiam. paulus ouis que posuerat formidabat dicens. Timeo ne sicut serpens euā seduxit astutia sua. ita corrūpant̄ sensus ur̄i acastitate que ē in xpo ihu. Hanc autē bestia discipulis metuebat petrus cū diceret. Aduersarius ur̄ diabolus quasi leo rugiens circum. querens quem deuoret. cui resiste fortes infide. Habent ueraces magistri sup̄ discipulos suos timores inuiscera exuit̄e caritatis. ypocrite autē tanto minus cōmissis sibi metuunt. quanto nec sibi met ipsis qd̄ timere dephendunt debeant. Et quia obduratis cordib̄ uiuunt. ipsos etiā quos generant filios. nulla pietate debiti amoris agnoscunt; unde & adhuc sub strutionis specie su b̄ditur; Duratur ad filios quasi non sint sui. Quē em̄ caritatis gr̄a non infundit. p̄ximū suū etiam si ipse hunc dō genuit extraneū respicit. ut p̄fecto sunt om̄s ypochrite. quorū uidelicet mentes dū semp̄ exteriora appetunt. intus insensibiles fiunt. & in cunctis que agunt dū sua semp̄ appetunt. erga affectū p̄ximū nulla caritatis cōpassione mollescunt. Oquā mollia uiscera gestabat paulus.

S
S
tuang.
P
P
Paul.
lre.
lre.
lobs.

Paul.
Leu.

ss.

Paul.

quando circa filios suos tanto estu a
 moris inhiabat dicens. Dunc uuum^{uof}
 si stans in dno. & testis in e ds. quomo
 do cupia omis uos in uiscerib' xpi ihu.
 Romanus quoq; ait; testis mihi est
 ds cui sermo in spu meo in euange
 lio filii ei. qd sine uimissione me
 moria uru facio semp in orationib' meis.
 obsecrans si quomodo tandem aliquando
 p' speru iter habeat in uoluntate di ue
 mendu ad uos. desidero eni uidere
 uos. Timotheo quoq; ait; Grās ago dō
 meo. cui seruo a p' genitorib' in consien
 tiapura. qua sine uimissione habeat
 tuu memoria in orationib' meis. nocte
 ac die desiderans te uidere. Thesalo
 nicensib' quoq; amore suu indicans
 ait. Nos autē fr's desolati a uobis
 ad tēpus ore. aspectu. n' corde. abun
 dantius festinam' facie uram uidere
 cu multo desiderio. Qui duris p' secuti
 omb' pressus. & tam defilioru salute
 sollicit' aduinxit. omisim timotheu
 fratrem nrm et ministrū in euangelio
 xpi. ad confortandu uos & exortandō
 p' fide ura. ut nemo moueat' in tribu
 lationib' istis; ipsi eni scitis qd in hoc
 positi sum'. Ephesib' quoq; ait; peto
 ne deficiatis in tribulationib' meis p'
 uob'. que est gla ura. Ecce in tri
 bulatione posit'. alios exhortatur.
 & in hoc qd ipse sustinet alios ro
 borat. Non eni filioru suorū fue
 rat more strutionis oblit'. sed me
 tuebat nimis. ne ei discipuli in p'
 dicatore suo tot p' secutionu p' b'ra

lre.

lre.

Paul.

lre.

lre.

cernentes. fidem in eo dispicerent. con
 tra qua innumere passionu contume
 lig p' ualarent. & ideo nimis dole
 bat in tormentis. sed magis filius de
 tormentoru suorū tēptatione metue
 bat; paruipendebat in se plagas corpo
 ris. dum formidaret in filis plagas
 cordis; ipse patiēdo s'p'iebat uulne
 ra tormentorū. s; filios consolando cura
 bat uulnera cordiu. Pensem' g' cui cari
 tatis fuerit. inter dolores p' prios alius ti
 muisse. pensem' cui caritatis sit. filioru
 salute inter sua detrimenta requirere.
 & statu mentis in p' rimi. ex sua delectio
 ne custodire; sed hec ypocritu carita
 tis uiscera nesciunt. quia eoru mens qn
 to p' mundi concupiscencia in exteriora
 resoluit'. tanto p' uassatione sua interi
 obdurat'. et torpore insensibili frigesat
 intrinsecus. quia amore dāpnabili mol
 lesat foris. seq; ipsa considerare n' uale.
 quia cogitare se minime studet. Cogi
 tare uero se n' potest. q' tota apud se. Tota u' ee
 metipsam n' sufficit. quia p' quot concu
 piscencias rapitur. p' tot a semetipsa spe
 cies dissipatur. & sparsa in uiscerib' iacet.
 que collecta si uellet ad summa consurgere.
 Vnde iustorū mens. q' p' custodia displing acunctoy
 fluxu uisibilu appetitu constringitur.
 collecta apud semetipsa intrinsecus inte
 gratur. qualisq; dō uel p' rimo ee debeat
 plene se conspiciet. q' nihil suu exterius
 derelinquit. & quanto ab exterioribus
 abstracta cōpescit. tanto aucta in int
 mis inflammatur. & quo magis ardet.
 eo. ad dephendēda uirtu amplius lucet.
 magis

Iph

Hinc est enim quod scilicet uiri dum se
 intrasemetipsos colligunt. mira ac pe-
 netrabili acie. occulta etiam aliena
 delicta deprehendunt. Vnde bene per
 ezechielem prophetam dicitur. **S**missa si-
 militudo manus apprehendit me in cin-
 cinno capitis mei. & eleuauit me spiritus in
 terra & celum. et adduxit me in
 hierusalē inuisione dei. iuxta ostium
 interius quod respiciebat ad aquilonem.
 ubi erat statutum idolum ^{et celi} xeli ad prouocan-
 dam emulationem. Quid est enim circumus
 capitis. nisi collectio cogitationis mentis.
 ut non sperat se desuam. sed per disciplinam
 constrictę subsistant. Manus ergo desuper
 mittitur. & propheta per circumus capitis e-
 leuatur. quia cum nostra mens sese per custodia
 colligit. uis superna sursum nos ab inferis
 trahit. Bene uero in terra et celum suble-
 uatum se asserit. quia quilibet se in car-
 ne mortali positus plene quidem adhuc
 ad superna non peruenit. sed iam tamen ima
 derelinquit; inuisione uero dei in hie-
 rusalē ducit. quia uidelicet unusquisque per
 faciem per carnis xeli. qualis esse ec-
 clesia debeat contemplatur. Bene quoque
 additur quia iuxta ostium interius ducit
 est quod respiciebat ad aquilonem. quia in
 mirum scilicet uiri dum per aditum interius est
 templationis aspiciunt. plus prauam
 tra eadem fieri. quam recta deprehendit;
 & quasi in aquilonis parte oculos. id est
 ad solis sinistram flectunt. quia contra
 uitioy frigora karitatis se stimulis
 accendunt. Vbi & recte subiungitur.
 quia illic erat statutum idolum xeli ad

prouocandam emulationem. Dum
 enim intra seam eadem a nonnullis spe-
 cie sola fidelibus rapinas & uitia prope-
 trari considerant. quid aliud quam
 hierusalē idolum uident. quod idolum
 xeli dicitur. quia per hoc contra nos emu-
 latio superna prouocatur. ut tanto distric-
 tius delinquentes feriat. quanto nos
 castis redemptor amat. Ypocrite ergo
 quia cogitationis mentis non colligit.
 per circumus capitis minime tenentur.
 Et qui nesciunt commissorum sibi quan-
 do deprehendunt. huic itaque torpent
 ad celestibus adi. flagitare debuerant.
 & flagrant terrenis rebus anxie. a
 quibus laudabiliter torpuissent; post
 posita quippe cura filioy. sepe eos
 uideas se contra pericula immensi la-
 boris accingere. transmeare maria.
 adire iudicia. pulsare principat. pa-
 latia irrupere. uirgantibus populoy
 cuneis interesse. & terrena patrimo-
 nia laboriosa obseruatione defen-
 dere. Quibus si fortasse dicatur. cur ista
 uos agitis. quod scilicet reliquistis. Respon-
 dent ilico dominum se metueri. & idcir-
 co tanto studio defendendis patri-
 moniis insudare. Unde bene ad-
 huc destructionis huius stulto labore
 subiungitur. Frustra laborant.
 nullo timore cogente. Illic namque
 trepidauerunt timore. ubi non erat
 timor. Ecce enim diuina uoce proci-
 pitur. si quis tibi tulerit tunicam.
 & uoluerit tecum iudicio contende-
 re. dimitte illi & pallium. & rur-

delicta

S
S
dat.
lug.

Lat.

Paul.

sum; si quis quod tuum est tulerit ne
repetas. Paulus quoque apostolus discipu-
los suos cupiens exteriora despiciere.
ut ualeant interna seruare. ammonet
dicens. Tam quidem omnino delictum est in
uobis. quod iudicia habetis inter uos; qua-
re non magis iniuriam accipitis. quare
non magis fraudem patimini. Et tamen
ypocrita assumpto sanctae conversationis
habitu. filiorum custodiam deserunt. et te-
poralia quoque defendere etiam uirgus
querit; exemplo suo eorum perdere corda
non trepidant. et quasi per negligentiam
amittere patrimonia terrena for-
midat. in errore discipulus labitur; et
tam ypocrita nullo dolore sauciatur.
ire iniquitatis uoragine commissos
sibi conspiciunt. et hoc quasi inaudita
pertransit; tunc quod sibi leuiter inferri
temporale damnum senserit. in ultionem
uam repente ab intimis inardescit. mox
patientia rumpitur. mox dolor cordis
in uocibus effrenatur. quia dum animam
damna equanimiter tollerat. iactu-
ram uero rerum temporalium repellere
etiam cum spiritu commotione festinat.
cunctas ueraciter indicat teste men-
tis perturbatione quod amat. Ibi quippe
est grande studium defensionis.
ubi et grauior uis amoris. Nam
quantomagis terrena diligit. tan-
to priuari eis uehementius pertime-
scit. Quia enim mente in hoc mundo
aliquid possidemus. non dolemus nisi
cum amittimus; sine dolore namque
amittitur. quicquid sine amore

possidetur; quae uero ardentem dili-
mus habita. grauius suspiram ablatam.
Quis autem nesciat. quia nostris uisibus res ter-
renas dominus condidit. suus autem animas
hominum creauit. Plus ergo deo se ama-
re conuenit. qui neglectis his quae ei
sunt. propria tuetur. Perdere namque
ypocrite ea quae dei sunt. id est animas
hominum non timent. et ea quae sua sunt
amittere uidelicet res cum mundo tran-
seuntes. quasi districto positur rationes
timent. ac si placatum inueniant. cui
desideratis rebus id est rationabilibus praedant.
insensibilia et non quaesita conseruant.
possidere in hoc mundo aliquid uo-
lunt. et ecce ueritas clamat; nisi
quis renuntiauerit omnibus quae
possidet. non potest meus esse discipulus.
Perfectus ergo christianus quomodo debet
res terrenas uirgando defendere. quas
non precipitur possidere. Itaque cum res
proprias amittunt. si perfecte dominum sequuntur.
in huius uitae itinere amagno onere le-
uigati sumus. Cum uero cura rerum eiusdem
nobis itineris necessitas imponit. quidam
dum eas rapiunt solummodo tolerandi
sunt. quidam uero seruata caritate prohiben-
di. non tamen sola cura ne nostra subtra-
hant. sed ne rapientes non sua semetipsos
praedant. Plus quippe ipsis raptoribus
debemus metuere. quam rebus inrationa-
bilibus defendendis inhiare. Illa
namque etiam non rapta morientes amit-
timus. cum illis uero et nunc conditionis
ordine et si corrigi studeant. post per-
ceptionem numeris unum sumus. Quis autem

Aug.

nesciat. quia minus ea quibus utimur.
 & plus debem amare qd sumus. Si ergo
 & p sua utilitate raptorib' loquimur.
 iam n' solu nobis que temporalia. sed
 etia' ipsis que sunt eterna uindicam'.
 Quainre illud e' sollerter intuentiu
 ne p necessitatis metu cupiditas surrep-
 ta reru. & zelo succensa phibitio.
 impetus inmoderatione distensa. usq;
 ad odiosa turpitudine contentions
 erupat. duq; pterrena re pax a corde
 cu' pximo scindit. liquido appareat.
 quia plus res qua' pxim amatur. Si
 eni caritatis uiscera etia' circa raptore
 pximu non habem'. nosmetipsos peius
 ipso raptore psequim'. grauiusq; nos
 qua' alter poterat deuastam'. qa di
 lectionis bonu sponte deserentes a
 nobipsis intus e' qd amittim'. quia ab il
 lo sola exteriora pdebam'. Sed hanc
 ypocrita forma' karitatis ignorat. qa
 plus terrena qua' celestia diligen'. etia
 eu' qui temporalia diripit sese inuicinis
 inmani odio inflammat. Sciendu
 uero e' quia sunt nonnulli qs karita
 tis gremio nutriendi mat' ecclia tolerat.
 quousq; ad spualis etatis increm'ta p
 ducat. q' non nunquam et scitatis ha
 bitu tenent. & pfectionis meritum ex
 equi n' ualent; ad dona naq; spualia
 minime assurgunt. et idcirco his q'
 sibi conuincti sunt. ad tuenda ea que
 terrena sunt seruiunt. & n' nunquam
 in defensionis ei' iracundia excedunt;
 hos nequaquam credendu e' in ypocri
 tazu numeru currere. quia aliud

est infirmitate. aliud malitia pecca
 re. hoc itaq; hoc int. ^{hodie} ypochritas di
 stat. quod isti infirmitatis consci
 malunt acim'etis deculpa sua redar
 gui. qua' de ficta scitatis laudari.
 illi uero & iniqua se agere certi s't.
 & tam apud humana iudicia deno
 mine scitatis intumescunt. Isti non
 metuumt prauis hominib' etia' de
 bona actione displicere. du' supnis
 tantummodo iudicis placeant. illiu
 nuqua' quid agant. s; quomodo de acti
 one qualibet hominib' possint place
 re considerant; isti iuxta modu' sue
 intelligentie etia' in reb' scilicet militan'
 causis di. illi etia' p causas di inten
 tionem deseruunt scilicet. qa in ipsa qq;
 que se agere sca' opera ostendunt.
 n' conuersione querunt hominu. sed au
 ras fauoru; igit' cu' quosda' non de
 specte conuersationis uiros iracunde
 uel minime defendere terrena conspi
 cum; debem' hoc in illis p caritate' sep
 hendere. nec tam eos reprehendendo de
 sperare. q' pleriq; uni eideq; homini
 & insunt quedam iudicabilia que ap
 parent. et magna que latent. in no
 bis autem sepe magna in facie pdeunt.
 & n' nunquam que reprehendenda sunt
 occultantur. Hinc g' humilianda
 est n'x mentis elatio. q' et illoz
 infirma sunt publica & n'ra secreta.
 & rursus fortia illoz secreta sunt.
 et in publico n'ra uulgant'. Quos g'
 de apta infirmitate reprehendimus.
 sup est ut de occulte fortitudinis

n.

multa

substernat.

s
s

Exod.

estimatione ueneremur; & si se deap
ta firmitate nra mens eleuat. occulta
sua infirma considerans. sese inhumili
tate premat. sepe eni nonnulli multis
pceptis obsequimur. & quedam pauca p
tereunt. & nos ptermittam. cu pauca
seruam. Vnde fit plerumq; ut quia qd
seruamus nouum. hoc pterire alios
uidem. ilico nra se inelatione mens
eleuat. obliuiscens quanta multa ptereat.
cu ualde sint pauca que seruat. Ne
cesse e igit ut in quib' alios reph
dum. elatione solite nre cogitationi
inclinem; quia si sublimiore se cete
ris nr animus conspicit. quasi inpei
pici singularitatis ductus heu peris
ruit. Sed cur ypocrita celestia lu
era deserens. terrenis laborib' sub
struionis adhuc nomine subungit
dicens. **P**ruauit ea dñs sapien
tia. nec dedit illi intelligentiam.
Quamuis aliud sit prauare. aliud non
dare. hoc tam reperit subdendo n
dedit. qd premissit prauauit; ac
fidiceret; quod dixi prauauit. n inui
ste sapientia abstulit. sed iuste n
dedit. Vnde & pharaonis cor dñs
obdurasse describit. n qd ipse duri
tia contulit. s; qd exigentib' ei me
ritis nulla illud desup infusi timo
ris sensibilitate molliuit. Sed ne
ypocrita qd sem se simulat. qd
sub imagine boni operis occultat.
se gectis pace pmitur. et idcirco
ante nros oculos religionis uisio
ne uestit; si qua u temptatio

fidei erumpat. statim lupi mens ra
bida habitu se ouing pellis expoliat.
quantumq; contra bonos seruat. pse
quens demonstrat. Vnde & recte
subigitur. **C**u tempus fuerit. in
altu alas erigit. deridet equite & as
censore eius. Quid eni alas hui stru
tionis accipim. nisi pressas hoc tempo
re quasi complicatas ypocritis cogita
tiones. quas cu tempus fuerit in altum
eleuat. q a oportunitate compta. eas
supbiendo manifestat. **A**t al in altu
erigere est. pessrenata supbia cogita
tiones aperire; nunc autem quia sem
se simulat. quia in semetipso stringit
que cogitat. quasi alas in corpore p
humilitate plicat. **N**otandum uero
est. qd non aut deridet equu & ascen
sore. Equus quippe e unicusq; se
anung corpus suu. qd uidelicet nouit.
et ab uicinis continentis freno retin
gere. et rursu caritatis impulsu in ex
ercitatione boni operis relaxare.
Equis g nomine anima sei uiri exp
mit. que iumentu corporis bene sub
ditu regit. Vnde & iohs ap'ts in a
pocalipsy dnm contemplat' ait. **E**t ex
ercitus qui sunt in celo sequebant' eu
in equis albis. **M**ultitudinē quippe
scōx que in hoc martyri bello sudaue
rat. recte exercitu uocat. q idcirco i
equis albis sedere referunt. quia num
ru eor corpora & luce iustitig et casti
momē candore claruerunt. **D**eridet
ergo ypocrita equite. quia cu ipse in
apto iniquitatis eruperit. electox despi

s
s

sed eq
ascensore

Apocat.

Adet

29
cit sanctitatem. & elatos fatuos appel-
lat. quos pace pressos fidei callida ar-
te simulabat. Quis uero alius huius a-
scensorem equitum. nisi omnipotens dominus. qui &
ea que non erant prudens condidit. & ea
que sunt possidens regit. Ascendit quippe
per equitum. quia iusti uniuscuique iuri ani-
mam possidet. sua bene membra possi-
dentem. Huic ergo hypocrite deridere est
equitum. sanctos despiciere. deridere uero
ascensorem equitum. profilere usque ad iniuriam
creatoris; quia enim in unoquoque lapsa a-
minimus semper incipit. & succrescentibus
defectibus ad grauiora peruenit. Recte
hypocrite huius iniquitas presupposita de-
trimenta distinxit. ut dicat prius
bonum se quod non sit ostendere. post mo-
dum uero bonos apte despiciere. ad extre-
mum quoque usque ad iniuriam conditoris ex-
ilire. Numquam quippe illic anima que
ceciderit iacet. quia uoluntarie semel
lapsa ad peiora pondera sue iniquitatis
impellitur. ut in profundum corruens
semper adhuc profundius obruat. Est
ergo hypocrita & nonne suas laudes appetat.
post modum uitam primorum premit. & quando-
que se in irrisione sui conditoris exer-
ceat. ut que elatiora semper excogitat. eo
se supplicibus atrocioribus immergat.
Quia multos tales nonne sancta ecclesia tolerat.
quos cum tempore eruperit temptatio apta
manifestat. que uoluntates suas. quasi etiam
eam non exerunt. quasi complicatas inte-
riorum alas cogitationum premit; quia enim
bonis malisque hec uita communiter ducit.
nunc ecclesia ex utroque numero insibiliter

congregatur. sed deo inuisibiliter iu-
dicante discernit. atque in exitum suum
a reproborum societate separatur; in uero
est in ea nec boni sine malis. nec mali
sine bonis possunt. Hoc enim tempore
conuincta utraque pars sibi necessario
congruit. ut & mali mutantur per ex-
empla bonorum. & boni purgentur preceptis
inimicorum malorum; atque ideo dominus sub stru-
ctura omnis speciei multa de hypocritarum rep-
robatione intulit. mox ad electorum
sortem uerba conuertit. ut que nullis
audierant quod fugientes tolerent. in
istis audiant quod imitantes amant;
sequitur. Numquam prebebis equo for-
titudinem; aut circumdabis collo eius humi-
litem. Sed fortasse priusquam huius
equi fortitudinem humilitatemque differam.
ab aliquibus querit ut aliter etiam mora-
litate preposita et rinoceris uirtutem &
strutionis huius facultas exponatur;
manna quippe est uerbum dei. & que quod
bene uoluntas suscipiens appetit hoc
perfecto more comedentis sapit; terra
est uerbum dei. quam quanto labor in-
quirentis exigit. tanto largius fruc-
tum reddit. Debet ergo intellectus sa-
cri eloqui multiplici inquisitione uen-
tilari. quia & sepius aratro uertit.
ad frugem uberius aptat. Que igitur
& aliter de rinocerote ac strutione
sentimus sub breuitate prestringam. quia
ad ea que obligatiora sunt. enodan-
da preperam. Rinocerote iste quod etiam mono-
ceros grecis exemplaribus nominat. tan-
te esse fortitudinis dicit. ut nulla

nenantium uirtute capiatur. sed si
hu afferunt q̄ describendis naturis ani
malium laboriosa inuestigatione sudaue
runt. Virgo ei puella p̄ponit. que ue
menti sinu aperit. in quo ille omni
ferocitate postposita caput deponit.
sicq; ab eis aquibus capi querit repente
uelut eneruis inuenit. Buxei q̄q;
coloris esse describit; quetiam cum efan
tis quanto certam aggredit. eo cornu
qd̄ in ^{nare} singulari gestat uen
tre aduersum ferre phibet. ut cum
ea que molliora sunt uulnerat. impug
nantes se facile sternat. Potest q̄
p̄be rinocerata uel certe monocero
ta scilicet unicornem ille populi intel
ligi. q̄ dum accepta lege non opera sola
int̄ cunctos homines elatione superstit.
quasi int̄ ceteras bestias cornu singu
lare gestauit. Vnde passionem suam
dn̄s p̄pheta canente p̄nuntians ait.
liberame de ore leonis. & acornibus
& acornibus unicornuorum humilitatem
meam. Tot quippe nulla gente uni
cornes uel certe rinocerotes extite
runt. quot contra p̄dicamenta ueri
tatis delegis operibus singulari & fa
tua elatione effisi sunt. Beato q̄ iob
sc̄e ḡe cyp̄u tenenti dicitur.
Nunquam uolet rinocer seruire tibi.
Ac si aptius dicat; nunquam illum po
pulum quem sup̄bire in nece fidelium
stulta sua elatione consideras sub
iure tue p̄dicationis inclinas sub
audis ut ego. q̄ et contra me illum
singulari cornu extolli conspicio.

& tamen mihi cum uolueris protinus
subdo. Sed hoc ⁱⁿ luis ostendum si de
genere ad speciem transeam; ille q̄ ex
hoc populo & p̄us insup̄bia & p̄modum
p̄cipuus testis inhumilitate nob̄ adme
dum paulus ducat. q̄ dum contra dn̄m
se quasi de custodia legis nesciens extu
lit. cornu in nare gestauit; unde et
hoc ipsum naris cornu p̄ humilitatem post
modum inclinans dicit. Quip̄us in blas
phemiam & p̄secutor & contumeliosus. s; Paul.
miscdiam consecutus sum. q̄ a ignorans fe
ci; in nare cornu gestabat. q̄ placitu
rum se deo de crudelitate confidebat. sic
ipse p̄ modum semetipsum redarguens
dicit. Et p̄ficienda in iudaismo supra
multos coetaneos meos in genere meo. lre.
abundantius emulatores existens pa
triarum mearum traditionum. Huus rino
cerotis autem fortitudinem omnis uenator
extimuit. quia sauli sententiam omnis
p̄dicatores expant; scriptum namq; est. Act.
Saulus adhuc spirans minarum & cedis ap̄toz.
indiscipulos dn̄m. accessit ad p̄ncipem
sacerdotum. & petiit ab eo eptaminida
maseum ad sinagogas. ut si quos inue
nisset huius uitae uiros ac mulieres uinc
tos p̄duceret in hierusalem. Cum flat
nare reddendus trahit. inspiratio uo
cat; & illud sepe podore naris depre
hendim. qd̄ oculis non uidem. Rinocer
iste q̄ in nare gestabat cornu q̄ p̄cuteret.
q̄ minarum & cedis inspirans postquam p̄
sentes miseret. absentes querebat;
sed ecce omnis ante illum uenator ab
scondit. omnis homo idest rationale

DD.

S

S

Paul.

sapiens opinione timoris eius effugatur
 Ut g hunc rhinocerotā capiat. sinū suum
 uirgo idest secretū suū ipsa p se immola
 ta in carne dī sapientia expandat. Scrip
 tū quippe ē. qd cū damascū pgeret. subuo
 circūfulsit illū media die lux de celo. et
 Ite. nox facta ē dicens. Saule saule qd me p
 sequeris. quipstrat̄ ut terra. respondit;
 quis es dnē. cui ilico dicit; Ego sū iūs
 nazaren. quē tu psequeris. Virgo nūm
 rū rhinocerotē sinū suū aperuit. cū san
 lo incorrupta dī sapientia incarnatio
 nis suę misterū de celo loquendo pate
 fecit; & fortitudinē suā rhinocer̄ pdidit.
 q̄a pstrat̄ humi. omne qd supbū tume
 bat amisit. Quidū sublato oculorū
 lumine manu ad anamā ducit. patet
 am rhinocer̄ iste quib dī loris asstrin
 gitur. q̄a uidelicet uno intēpore ce
 citate. p̄dicatione. baptisinate. ligatur;
 q̄ etiā addī presepe morat̄ ē. quia ru
 minare uerba euangeliū dedignat̄ ē;
 Paul. ait em; Ascendi hierosolimā cū barna
 ba assumpto & tito; ascendi autē se
 cundū reuelationē. & contuli cū illis
 euangeliū. & quipus ieiun̄ audierat.
 Act. durū est t̄ contra stimulū calcitrare.
 aptos. mira p̄modū uirtute p̄sidentis p̄sidiū.
 exuerbi pabulo uires obtinuit. et
 calcē supbie amisit; loris quoq; dī n̄
 tantū a feritate restringit. sed qd
 magis sit mirabile ad arandū ligat̄.
 ut n̄ solū homines crudelitatis cornu
 n̄ impetat. s; eorū etiā refectio n̄ serui
 ens. aratrū p̄dicationis trahat. Ipse
 quippe de euangelizantib̄ quasi de

arantibus dicit. Debet enim inspe
 qui arat arare. & q̄ trahat inspe fruc
 tū p̄cipiendi. Qui ḡ tormenta prius fi
 delib̄ irrogauerat. & p̄fide p̄modum
 flagella libent̄ portat. qui scriptis
 etiam eplis humilis ac despect̄ p̄dicat
 bat qd̄ dudū terribilis impugnabat.
 p̄fecto bene ligat̄ sub aratro desudat
 ad segetē. q̄ uuebat in campo male lib̄
 atimore; de quo recte dicit̄. **A** ut ē
 franger̄ glebas uallū post te. **I**am
 scilicet dn̄s quorūdā mentes utraue
 rat. q̄ illū ueracit̄ humani generis
 redēptorē credebant; quātam cūne
 quaquā ap̄stina obseruatione recede
 rent. cū dura litterę p̄dicamta custodiret.
 eis p̄dicator egregius dicit. Sic reuēci
 damū. x̄ps nihil uob̄ p̄derit. Qui
 ḡ in humili m̄te fidelū legis duritiā
 redarguendo cont̄p̄uit. qd̄ aliud
 quā in ualle p̄ dnm̄ glebas fregit.
 ne uidelicet grana seminūq; excisus
 aratro fidei sulcus cordis exciperet
 p̄custodiā litterę pressa deperiret.
 de quo adhuc bene subdit̄. **N**umquā
 fiducia habebis in magna fortitudine
 ei. & derelinques ei labores tuos. **I**n
 rhinocerotis hui fortitudine fiducia
 d̄s habuit. q̄ quanto illū crudelius
 dura sibi inferentē ptulit. tanto p̄
 se constantius tolerantē aduersa
 p̄seuit; cui labores etiā q̄s ipse in
 carne ptulerat dereliquit. q̄a ē
 uersū illū usq; ad imitationē p̄p̄e
 passionis traxit. **V**nde & p̄ eundē
 rhinocerotā dicit̄. **S**uppleo ea quae

S
S

Ite.

S
S

Ite.

desunt passionū xp̄i in carne mea. Deq̄
adhuc subdit. **N** om̄qd̄ credis ei qd̄ red
dat sementē tibi. & arē tuā congregat.
Considerem̄ saulū quis fuerit. cū ab ipsa ad
ole^{cen} tua lapidamū adutor existeret. cū a
lia gēta loca uastaret. & acceptis eptis ua
stāda aliapeteret. cū mors ei fidelū nulla
sufficeret. s; semp̄ ad aliorū interitū alus ex
tinētis hātelaret. & p̄fecto cognoscimus.
q̄ nullus tē fidelū crederet qd̄ ad iugū
d̄s suę fortitudinis um tantę elationi
inclinaret. Vnde & annamas uoce do
minica hunc & postquā conuersū au
diuit. extomuit dicens. Dñe audiui a
multis de uro hoc quanta mala sc̄is tu
is fecerit in hierusalē. Quam̄ repen
te cōmutat̄ ab hoste p̄dicator efficitur.
et incunctis mundi partib; redēptoris
sui nom̄ insinuat. supplicia pueritate
tolerat. patise que irrogauerat ex
ultat. Alios blandim̄tis uocat. alios
ad fidē terrorib; reuocat. Istis regnū
pollucet̄ celestis patris. illis minatur
ignes gehemę. Hos p̄ auctoritatem
corrigit. illos ad uā rectitudinis p̄
humilitatē trahit. atq; in om̄latere
ad manus̄ sui rectoris inclinat. & tan
ta arte d̄i arē congregat. quam̄
illā prius elationes uentilabat. Sed
neq; hoc abhorret apaulo qd̄ rinoce
buxei coloris dr̄. & elefantoy uentres
cornu ferre p̄hibet. Quia em̄ in
uere subrigore legis assueuit. arti
us in illū ceteris custodia unius cui
q; inptans in oleuit. Quid enim

p̄ colorem buxēū. nisi abstinentię palloz
exprimit. cū ipse se tenacit̄ adberere
testat̄ dicens. Castigo corpus meū et
seruituti subitio. ne forte alus p̄dicans
ipse rebus efficiar. **Q**ui diuine legi
eruditione p̄ditus. dū aliorū in glūuē
redarguit. cornu elefantis in uentre
ferit. In uentre ū elefantē p̄
cusserat cū dicebat. Multiambu
lant quos sepe dicebā uobis. nunc
autē & flens dico inimicos quos xp̄i.
quorū finis interit. quoy uenter d̄s.
& gl̄a in confusione ipsorū; et rursum;
huius modi xp̄o dño n̄ seruiunt. sed suo
uentri. **C**ornu suo q̄ rinoce
rus iste n̄
iā homines s; bestias percutit. quando
illa paulus doctrine suę fortitudine
nequaquā p̄mēdos humiles impe
tit. sed sup̄bos uentris cultores occidit.
Que q̄ in paulo scripta cognouim̄. sa
p̄ est ut facta in alus credamus.
Multi quippe ad humilitatis grām
ex illius populi elatione conuersi s̄t.
quoy seurtiā dñs dū subiugo in sp̄ua
ti timoris edomuit. mirū rinoce
rotus fortitudinē subegit; sed quia
mirā d̄i potentia qd̄ de electis egit
audiuim̄. nē mirā ei patientiā in his
q̄ rebans tolerauit audiamus.
Penna strutionis similis ē pennis erodu
& accipitris. **Q**uid strutionis nomine.
nisi goga signat. que alas legis habuit.
sed corde in infimis repens nūquā se a
terra subleuauit. Quid ū perodū &
accipitris. n̄ antiqui patres exp̄munt.
qui ad ea que potuerunt intellegenda

Act' ap' l' q' 20

l' 20

cornu

Paul'

l' 20

55

Eugt.

Veni hora ut omnis qui interficit
uos arbitretur se obsequium prestare deo. **I**n
ergo dum crudelitate ad persecundum synago-
ga ducit hoc se agere impulsu diuini
timoris arbitrat. recte subiungitur;

Frustra laborauit. nullo timore cogente.

In labore quippe illa persecutionis an-
helare non timor sed crudelitas coegit.

Sed quia plerumque uicia colore uirtutum
tincta. tanto nequiora sunt quanto uer-
tutia minime cognoscunt. eo in perse-
cutione durior synagoga exitit. quo
religiosiore se fieri fidelium mortibus
estimauit. et idcirco quae ageret dis-
cernere omnino non potuit. quia lumini si-
bi intelligentis presumpcie obiectionem
clausit; unde et bene subdit. **P**ri-
uauit enim eam deus sapientia. nec dedit
illi intelligentiam. **D**istrictum quippe est
occultae retributionis examen. et quia
sciens humilitatem perdidit. etiam uerita-
tis intelligentiam nesciens amisit. **V**al-
de autem minora sunt uulnera quae in
redemptoris aduentu fidelibus intulit.
quam ea quibus seculam ecclesiam adhuc per
aduentum antichristi ferire contendit. ad il-
lud namque se tempus praeparat. ut uita fide-
lium coarctauerit uiribus praeripiat. unde et
apte subdit. **C**um tempus fuerit in altum
alas erigit. deridet equitatem et ascensorem
eius. **I**n altum strutio alas erigit. quando
suo conditori synagoga non ut antea for-
midando. sed apte iam repugnando con-
tradicit. **I**n membra quippe diaboli
transiens et mendacum hominem deum cre-
dens. contra fideles tanto in altum extol-

litur. quanto et deum corpus se esse gloriatur.
quae quia non solum humanitatem deum sed etiam ipsam
diuinitatem despiciunt. in tantum equitatem sed a-
scensorem equitatis irridet. **N**am custodia
unitate personae ualet intelligi. quae uerbum dei
tem equitatem ascendit. quando animata car-
ne sibi intra uterum uirginis condidit. tem
equitatem ascendit. quando humanam animam
per primum carni praesidentem diuino cultui semina-
ipsum creando subiugauit. **C**arne quippe
diuinitas anima mediante suscepit. et
per hoc totum simul equitatem tenuit. quae in se
metipso non solum illam quae regebat. sed hanc
etiam quae regebat astrinxit. **I**udea igitur
per aduentum superbientis antichristi laqueo se-
ductionis capta. per redemptorem nostrum humi-
le fuisse ut homines despiciat. deridet
equitatem. quia ei in omnibus diuinitati contra-
dicit. deridet. nihilominus ascensorem;
sed redemptor nostrum unum idemque et eques et equus
ascensor. et cum immundum uenit fortes con-
tra mundum prelatores exhibuit. et cum
immundi termino antichristi fallaciam
tolerat. uirtutem persecutorum submini-
strat. ut cum antiquus hostis nulla sua
citius finienda libertate laxat. fideles
nostri tanto maiores uires accipiant. quanto
contra aduersarium solutum pugnant.
Unde hic cum strutio alas eleuare ascen-
sorem et equitatem deridere describit. ilico
fortium predicatorum memoria subrogatur
et dicit. **N**umquid praebis equo forti-
tudinem. aut circueudabis collo ei humilitatem.
Inscriptura sacra equi nomine aliquan-
do lubrica uita prauorum. aliquando
dignitas temporalis. aliquando hoc ip-

sum presens seculum. aliquando prepara-
 tio recte intentionis. aliquando seip-
 eator exprimitur. Equi enim nomine lu-
 brica prauorum uita signat. sicut scriptum est.
 Nolate fieri sicut equus & mulus; et sic p-
 pphetia alium dicitur. Qui amato-
 res. & admissarii facti sunt. unquamq;
 ad uxorem proximi sui hinciebat. Equi no-
 mine dignitas temporalis accipitur. salomo-
 ne attestante quod ait; vidi seruos in equis.
 & principes ambulantes quasi seruos sup-
 teriam. Omnis quippe qui peccat. seruus est
 peccati; & serui in equis sunt. cum peccatores
 presentis uite dignitatibus efferunt. Prin-
 cipes uero quasi serui ambulant. cum multos
 dignitate uirtutum plenos nullus honor
 erigit. sed summa hic aduersitas uelut indi-
 gnos deorsum premit; hinc rursum dicitur.
 dormitauerunt qui ascenderunt equos. id est
 in morte animi mentis oculos auertitis
 luce clauserunt. qui presentis uite honore
 confisi sunt. Equi nomine hoc ipsum pre-
 sentis seculi designat. sicut iacob uoce dicit;
 fiat dan coluber in uia. cerastes in semita.
 mordens unguulas equi. ut cadat ascen-
 sor eius retro. Quo in testamento quid equi
 significet melius ostendimus. si ea que cir-
 cūstant. paulo subtilius exponam. Non
 nulli enim de tribu dan uenire antichristum
 fert. pro quo hoc loco dan & coluber asse-
 ritur & mordens; unde non immerito dum
 israheliticis populi terras in castro partici-
 one susceperet. primum dan ad aqilonem
 castra metatur est. illum scilicet signans.
 qui in corde suo dixerat. Sedebo in monte
 testamenti in lateribus aqilonis. ascenda super

altitudinem nubium. similis ero altissi-
 mo. De quo per prophetam dicitur; adan audi-
 tus est. Fremunt equorum eius; quoniam non solum co-
 luber. sed etiam cerastes uocat. Cerastes
 enim grece cornua dicuntur. Serpens quippe
 cornutus esse prohibetur. proque digne antichristi
 aduentum asseritur. quia contra uitam fideli-
 um cum morsu pestiferi predicationis armatur.
 etiam cornibus potestatis. Quis autem nesciat
 semitam angustiorē esse quam uiam. fit ergo
 dan coluber in uia. quia in presentis uite
 latitudine eos ambulare prouocat. quibus
 quasi parcendo blanditur; si in uia mor-
 det. quia eos quibus libertatem tribuit. erro-
 ris sui ueneno confundit; fit cerastes
 in semita. quia quos fideles repperit. & se se
 ad precepta celestis angusta itinera estri-
 gentes. non solum nequitia callide psuasio-
 nis impedit. sed etiam terrore potestatis pre-
 mit. et in persecutionibus pro beneficiis sic
 te dulcedinis. exerceat cornua potestatis;
 quo in loco equus hunc mundum insinu-
 at. qui per relationem suam in cursu labentium
 temporum spumat. Et quia antichristus
 extrema mundi adprehendere nititur. ce-
 rastes iste equi unguulas mordere phi-
 betur. Ungulas quippe equi morde-
 re est. extrema seculi feriendo contingere.
 ut cadat ascensor eius retro. Ascensor
 equi est. quisquis extollit indignitatibus
 mundi; qui retro cadere dicitur. & non in
 facie. sic saulus cecidisse memoratur.
 In facie enim cadere est. quia in hac uita sua
 unquamque culpas agnoscere. easque pen-
 nitendo deflere. Retro uero qui non uideretur
 cadere est. ex hac uita repente decede-
 re.

ppheta.

angore

Act apt.

& adque supplicia ducatur ignorare;
 & quia uidea erroris sui laqueis capta
 xpo anticristu expectat. bene iacob
 eode loco repente in electoꝝ uoce euerſo
 ē dicens; Salutare tuū expectabodñe.
 idest n̄ sicut infideles anticristu. sed eū
 q̄ in redēptionē nrām uentur⁹ ē. uerū cre
 do fidelit̄ xpm. Equi nomine pp̄atio
 rēte uentionis accipit. sicut scriptū
 ē; equus parat⁹ in diem belli. s; dñs salu
 tē tribuit. quia contra tēptationē q̄
 dē se amm̄ p̄parat. s; n̄ adiuuet⁹ desup
 salubrit̄. decertat. Equi nomine.
 sēs quisque p̄dicator accipitur.
 Ppheta attestante qui ait, Misisti
 in mare equos tuos turbantes a
 quas multas. Quia & e quippe
 aque iacuerūt. quia humane mē
 tes diu sub uittioꝝ suorū torpore sopit⁹
 sunt; sed equus di mare turbatū ē.
 q̄a missis sēs p̄dicatorib⁹ omne cor qd
 pestifera securitate torpuit. impul
 su salutiferi timoris expiauit. Hoc
 itaq; loco equi nomine sēs p̄dicator
 accipit. cū beato iob dicit. Nūqd
 p̄bebis equo fortitudinē. aut circū
 dabis collo ei⁹ humilitū. Sed quid est
 qd hinc equo dñs prius se dare for
 titudinē. & post modū collo eius
 humilitū circū dare asserit. Humi
 tu enī uox p̄dicationis exprimitur.
 Verus enī p̄dicator ante fortitudinē.
 & p̄ ^{modum} humilitū accipit. q̄a cū in se p̄us
 uita extinxerit. tē perudiendis
 aliis ad uocē p̄dicationis uenit; E
 quis iste habet fortitudinē. q̄a

quisq;

aduersa constanter tollerat. Habet
 humilitū. quia ad sup̄na blandiens uo
 cat; hinc equo dñs & fortitudinē se
 & humilitū dare testat. quia in p̄dicatore
 onē ei nisi & uita & sermo euenit.
 nequaquā uirt⁹ p̄fectionis apparebit.
 Non enī multū p̄dest. sublimis utq; ope
 ratione suffult⁹ sit. si tam loquendo
 n̄ ualet ad hoc alios excitare qd sentit.
 Vel quid p̄dest bene loquendo alios
 accendere. si semetipsū indicat male
 uiuendo torpuisse. quia q̄ in p̄dica
 tore necesse ē. ad p̄fectionē utraq; con
 ueniant. equo suo dñs & cū actionis
 fortitudine humilitū uocis. & cū humi
 tu uocis fortitudinē monstrat actio
 nis. Et notandū. humilitus q̄ interius
 nimirū p̄ guttur ducit. equi collocir
 cū dari. idest quasi p̄ gyrū trahi exte
 rius dicit. q̄a uidelicet p̄dicationis
 uox de intus emanat. s; extra circū dat.
 Nā quo alios ad bene uiuendū suscitāt.
 eo ad bene agendū & opera p̄dicantis
 ligat. ne extra sermonē actio transe
 at. ne uoci uita contradicat. Collo
 q̄ equi humit⁹ circū dact⁹. q̄a ne ad p̄
 uersa opera p̄deat. suis uocib⁹ enī uita
 p̄dicantis obsidet. Hinc ē enī qd poten
 t̄ dimicantib⁹ in munere torques dat.
 ut q̄a signa uirtutū gestant. maiora
 semp̄ exerceant. & debilitatis erimen
 incurrere metuant. dū in semetipsis
 iā fortitudinis ē p̄mū qd ostendunt.
 Unde & recte in laude sapientis audi
 tori cuiuslibet psalomonē dī. Coronā Sat.
 gratias p̄ accipies capti tuo. & tor

quem auream collo tuo; Sequitur
 55 **N**ym quid suscitabis eū. quasi locustas.
 Locustarū nomine aliquando iude
 orū popl's; aliquando conuersa gen
 tilitas; aliquando adulantū lingua.
 aliquando ū p̄cōparationē resurrex
 tio domine; uel p̄dicatoꝝ uita sig
 nat². Quia enī iudeorū popl'm lo
 cūstę exprimat. uita iohis; de quo
 scriptū ē; locustas & mel siluestre e
 debat; iohis; quippe eū quē p̄phete
 auctoritate p̄nuntiat. etiā specie
 ciboz clamat. In semetipso enī desig
 nauit dñm quē p̄uenit. q̄ nimirū
 in redēptionē nrām uenens. q̄a in
 fructuose gentilitatis dulcedinem
 sumpsit. mel siluestre edidit; q̄a
 ū iudeoz plebē in suo corpore ex par
 te conuertit. in cibō locustas accepit.
 Ipsos nāq; locustę significant subito
 saltus dantes. sed p̄onus ad terrā ca
 dentes. Saltus enī dabant. cū p̄cep
 ta dñi se implere p̄mitterent; sed
 citius ad terrā cadebant. cū p̄p̄raua
 opera hęc audisse denegarent. Vide
 amus autē quom̄ citius ad terrā ru
 unt. utinā mortui essem̄ in egypto.
 & n̄ in hac uasta solitudine; utinam
 peream; & n̄ inducat nos dñs utrā
 istā. Locustę ḡ erant q̄a habebant
 saltū p̄uocē. et casū p̄actionē; locu
 starū quoq; nomine gentilitas desig
 nat². salomone attestante q̄ ait. Flo
 rebit amigdalu; inpinguabit locu
 sta dissipatur capparit. Amgdalu;
 quippe florē prius cunctis arborib

signat

lugt.

Exod.

Sat.

ostendit; & quid in flore amgdali.
 nisi sc̄ę ecclę primordia designantur.
 que in p̄dicatoꝝ suis primitiuos uirtu
 tū florib; aperuit. & ad inferenda poma
 bonoz operū uenturos sc̄os quasi arbu
 sta sequentia p̄uenit; inquamox locusta
 inpinguata ē. quia sicca gentilitatis ste
 rilitas pinguedine ē gr̄ie ecclēstis infusa;
 capparit dissipat². quia cū gr̄a fidei uo
 cata gentilitas attingit. iudea in sua
 sterilitate remanens bene uiuendi or
 dinē amittit; hinc rursū p̄ eundem
 salomonē dicit². Regē locusta n̄ habet.
 et egredit² uniuersa pturmas. q̄a in
 delictet derelicta gentilitas aliena du
 dū adiuuino regimine extitit. sed tam
 ordinata p̄modū contra aduersantes sp̄s
 ad fidei bellū p̄cessit; locustę uocabulo
 lingua adulantis exprimit². qd̄ exhibitę
 eglypti plagę testant² que exigentib;
 meritis corporalit̄ semel uallatę s̄t.
 s; que mala prauas m̄tes cotidie feriant
 spiritalit̄ signauer̄t; scriptū nāq; ē.
 Ventus urens leuauit locustas. que a
 scenderunt sup uniuersā terrā egypti.
 operuer̄tq; uniuersā faciē terrę uastan
 tes om̄a; deuota ē igit² herba terrę. &
 quocquid pomorū in arborib; fuit. Quis
 enī egyptus plagis affecta ē. in quib; ex
 teriore p̄uisione cōmota dolensq; p̄
 penderet. quā uastationis damna uite
 rius negligens tolleraret. ut dū foras
 perire minima s; amplius delicta cer
 neret. p̄cox specie & que intus ptule
 rat grauiora sentiret. Quid autē p̄
 significationē locustę portendunt.

Salom.

Exod.

oyses.

Videamus in eis quasi quendā locustarū saltū. Omnia uerba q̄ locut² est dñs. & faciem & audiem²;

que plusquam cetera minuta queq; am-
mantia humanis frugibus nocent: in lin-
guas adulantiu: que terrenorum hominum
mentes si quando bona aliqua proferre con-
spiciunt. hec immoderatus laudan-
do corrumpunt. fructus quippe egyptiorum
est operatio cenodoxa: quam locustae co-
medunt. quando exterminant. dum
adulantes lingue ad appetendas lau-
des transitorias eorum operantis inclinant.
Herba uero locustae comedunt. quando
adulatores quique uerba loquentium fauo-
ribus extollunt; poma quique arborum deuo-
rant. quando uanis laudibus quorundam
iam quasi fortium opera eneruant. Lo-
custae nomine per comparationem redemp-
toris nostri resurrectio designatur. Un-
de et uoce eius per prophetam dicitur: Excussus
sum sicut locusta. Teneri enim se a secu-
toribus usque ad mortem protulit. sicut
locusta excussus est. quia ab eorum manu
saltu subitus resurrectionis euolauit.
quod referri quoque ad predicatores numerum
potest. In ipsis quippe uelut locusta
excussus est. quia in sua persecutione
seuente dum peruersa fugiunt. quasi
quosdam recessibus suis saltus dederunt.
Quia uero ille predicator ad perfectionis cul-
men erigitur. quia actiua solummodo sed etiam
contemplatiua uita solidatur. Recte ipsa pre-
dicatores perfectio locustis exprimitur; que
quotiens se in aere attollere conan-
tur. primum se eruribus impellentes sub-
leuant. et per modum alis uolant; Ita
numquam sunt sancti uiri qui dum superna ap-
petunt. primum quidem actiue uite

bonis operibus inritantur. et tunc
demum se ad sublimia per contemplatio-
nis saltum uolando suspendunt; erura
figunt. et alas exerunt. quia recta age-
do stabilunt. et ad alta uicendo sub-
leuantur. Qui in hac uita positi diu in
contemplatione non possunt. sed quasi locusta
ruri more a saltu quem dederant impedi-
bus suis se excipiunt. dum per contemplatio-
nem sublimia ad necessaria actiue uite
opera reuertuntur; nec tam in eadem uita
actiua remanere contenti sunt. Sed dum
ad contemplationem desiderant exiliunt.
quasi rursum aera uolantes perunt. in
itaque sua uelut locustae ascendentes de-
scendentesque pagunt. dum sine cessatio-
ne semper et summa uidere abunt. et ad
semetipsos nature corruptibilis pon-
dere reuoluuntur. Est adhuc aliud quod
locustae simile sanctis predicatores gerunt.
Matutinis namque horis id est tempore repo-
ris uix a terra se subleuant; cum uero est
exarsert. tanto altius quanto alacri-
us uolant. Sancti autem quique predicatores cum
quieta fidei tempora respiciunt. humiliter ac
despectu aspiciunt. et locustae more quasi
uix a terra subleuantur. Si autem per secu-
tionis ardor incandescat corde celestibus
inherens. mox quantum sit sublimita-
tis ostendat. et pulsatus alis in altum
rapit. qui quiescens in uinis torpuisse cre-
debat. De hoc ergo equo id est predicatore
suo beato iob dominus dicit. Nunquid
suscitabis eum quasi locustas. subaudis
ut ego. qui eo illum ad altiora exercitando
subleuo. quo grauiore persecutionis

manet

estu exercitum permitto. ut tunc in
 lo robustior uirtus eugilet. cum se clar
 dentior infidelium crudelitas inlidet.
 Sed cum multa exterius seos predicator
 patit. cum dura psequentiu ueracione
 erumat. qd intueri ualet. quid e qd
 intus conspicit. qd tot sua exterius
 dapna n sentit. nisi enim eent myra
 que salubrit intus pascere. ea
 pculdubio que admouent exterius
 usq; ad cor torm puenirent. s; in aere
 spei se anim subleuat. q; idcirco ab
 iectis obsidioms iacula minime for
 mudat; Vnde et hoc loco dñs ut osten
 dat equus iste qua suaua ia de int
 nis odoret. cum tot aduersa in exteriori
 bus patit. recte subiungit. **G** tana
 riu eius terror. Inscriptura sacra
 uocabu lo nariu aliquando fatui
 tas. ali quando antiqui hostis insti
 gatio. a liquando u psciencia solet in
 telligi; nariu naq; fatuitas designat.
 sic ia superius salomone attestante
 qd ait. docum Circulus aureus inna
 rib suis. mulier pulchra & fatua; Na
 riu nomine exalantes insidie. atq; in
 stigatio antiqui hostis accipit. qd in
 hoc eode libro de illo dñs attestatur
 dicens; Venarib ei pcedit sum; ac si
 dicat; depuersa instigatione illius in
 humanis cordib caligo nequissime
 cogitationis surgit. p qua uidentium
 oculi tenebrescunt. Nariu q; p
 sciencia designat. sicut ppphetadicit.
 Quiescite ab homine cui sps e in mari
 b ei. qa excelsus reputatus e ipse.

55

Sat.

pt.

Sepe enim id quod non uiderimus odore de
 prehendimus. longe taceant fragrantia
 nobis sue qualitates innotescant. duq; p
 nares spm ducim. plerumq; aliqua & in
 uisa pscim. Redemptoris q nri sps ee in
 eius narib dicit. ut uidelicet scientia il
 lius ee in psciencia designet. qa quecuq;
 se scire in natura humanitatis innotuit.
 hec nimiru ante scia ex diuinitate psci
 uit; q unde spm in narib habuerit. mox
 ppheta subiungit dicens; qa excelsus
 reputat e ipse; ac si diceret; huiusmo
 rib uentura desup psciunt q ad ima de
 celestib uenit. Scia ena uiri qa ab illo
 audita crediderit. ipso quoq; uentura
 psciunt. duq; fidelit. pceptis inseruiunt.
 aduentu illius spe certa psciant. Vn
 de et hoc loco equi hui nariu pdicatores
 sci psciencia ac pscitatio designat; du
 en uenire extremu iudiciu ostendit. ce
 lesti patriā p solui iustis pma appetit.
 quasi p nares spm de futuris trahit. S;
 gta nariu ei terror e. qm uisione distric
 ti iudicis. qua iust uehement expectat.
 iniust uenire formidat; iste naq; la
 bores suos esiderans mercedē retribu
 oms querit. & causis sue meritū sciens
 psciencia iudicis expetit. euq; ut ueni
 at inflama ignis dare uindictā impus.
 et cōtēplationis sue speciē in retribu
 one deferens p. is summo ardore e cu
 pisat. Ille u qm iustis sue meminit
 uenire iudiciu phorrescit. actusq; suos
 examinari metuit. qa danari si exami
 nent nouit. Gta q nariu ei terror
 est. qa iust inde gloriat. unde pecca
 te

que
ita ut nulle res aia

pt.

addicitur. Videamus equum quomo-
do debis que adhuc non uidet. iāpnaref
sp̄m trahit; uideam̄ quanta gl̄a attollit.
ecce labores suos uiuens p̄dicator egregi
die. Ego iā delibor. & temp̄ meę resoluti
oms instat; Bonū certam̄ certauit. cur
sū consumauit. fidē seruauit. dereliquē
posita ē m̄ corona iustitię. quā reddet m̄
dn̄s. in illa die iust̄ uider; s̄ solū autē
m̄. s̄; & huius q̄ diligunt aduentū ei; Ac si
dicat. Sed & omnib; q̄ sibi de bona ope
ratione s̄t̄ conseru; aduentū enī iudicis
n̄ diligit. n̄ q̄ in causa sua habere se iusti
tę meritū seunt. Quia ḡ unde glo
riat̄ iust̄. inde t̄retur in iust̄. dicatur
recte; gl̄a nariū ei terror; Sed sc̄s
iste p̄dicator dū uenturā gl̄am p̄stola
tur. dū uenire ante faciē iudicis nit̄.
dūq; alaboris sui adhuc mercede in hac
uita m̄. posit̄ quid agat audiam; seq̄
tur. **T**errā unguia fodit. Solet in
equi unguia laboris fortitudo cognosci;
quid ḡ p̄ unguia. n̄ in p̄dicatore sc̄o uir
tutū p̄fectio demonstrat̄. quā uideli
cet unguia t̄rā fodit. dū de corde au
dientū exēplo operū suorū terrenas
cogitationes eiat. Unguia t̄ram fodit.
q̄a auditorū corda a setarib; curis eua
cuat. cū doctor bon̄ contēpm̄ sc̄tm̄ o
pere ostentat; uideam̄ paulū t̄ram
cordis audientū. qua ostensę uirtutē
unguia fodiat; ipse nāq; discipulis dic̄.
Hęc agite. & que didicistis. & accepi
stis. & audistis. & uidistis in me; hęc agi
te. et d̄s pacis erit uobiscū; Et rur
sum; Imitatores mei estote fr̄s. sicut

& ego xpi. Qui igitur in exemplo
sui operis alios corrigit. nimirū un
guia terram fodit. Habem̄ aliud qd̄
adhuc subtilius de huius unguis effossi
one tractem̄. Sc̄i enī uiri quāuis in
tento m̄tis oculo insup̄nis euigilent. q̄
uis cuncta que in ima p̄ter fluum̄ pe
de rigidi contēptus calcant. corrup
tione tam̄ terrenę carnis. cui adhuc
inligati sunt plerūq; cogitationū pul
uerē in corde patiunt̄. Cūq; foras
aliis ad appetenda celestia psuadent.
semetipsos semp̄ in tr̄insec̄ subtili inq̄
sitione discutunt. nequa in morante
in se diu infirma cogitatione pollu
ant̄. Equus ḡ iste unguia t̄rā fodit.
cū p̄dicator. quisq; inq̄sitione forti
t̄renas in se cogitationes disc̄unt;
Equus unguia terrā fodit. quando
is cui iā dn̄s p̄sudet. que sibi mo
les congerit̄ ex uetusta cogi
tatione considerat. seq; ab illa flendo euacu
are n̄ cessat. Vnde bene & isaac
apud alienā gentē puteos fodisse
describit̄; quo uidelicet exēplo disci
mus ut in hac peregrinationis erū
na positi cogitationū n̄rā p̄fun
da penetrem̄. & quousq; nob̄ uere
intelligentię aqua respondeat. ne
quaquā n̄rę inquisitionis manū ab ex
haurienda cordis terra torpescat.
Quos tam̄ puteos allophili insidian
tes replent. q̄a nimirū immundi sp̄s
cū nos studiose cor fodere conspici
unt. congestas nob̄ tēptationū cogi
tationes mergunt. Vnde semper

Genesis.

cū iā uenturā p̄stolat;

Laut.

Vbi apte subum
Itē.

differt.

Laut.

Itē

mens euacuanda est incessanterq;
fodienda. ne si indiscussa relinquatur:
usq; ad tumorē puerfox operū cogita
tionū supnos terra cumulet. Hinc ad
ezechiele dicit; fili hominis. fode pari
ete. idest cordis duritiā crebris pseru
tationū ictib; rūpe. Hinc ad isaia dñs
dicit; ingredere in petra. abscondere
fossa humo a facie tumoris dñi. & agla
maiestatis ei. Petra quippe ingredim;
cū torporis nri duritiā penetram. at
q; a facie tumoris dñi fossa humo absē
dim. si terrenas cogitationes egerentes
abya districti iudicis inhumilitate
nre mris celam. Quo em plus tra
fodiendo picit. eo pauitū semp in
ferius demonstrat; unde & nos si a
nob studiosius trenas cogitationes ei
cum. q apud nosmetipsos abscondam;
humilius inuenim. Ecce em q admi
ni iudicis dies immet. quasi ipsa iā
tumoris ei facies apparet. tantoq; ma
gis necesse ē ut unq; illū tribulus
timeat. quanto iā gta maiestatis ei
adppinquat. Qd g agendū ē. quo
ue fugiendū. q em quis latere potest
eū qui ubi ē. s; ecce petra ingredi fos
sa humo occultari p̄cipim. ut uide
licet cordis nri duritiā dissipen
tes. eo ipā inuisibile declinem. quo ab
amore rerū inuisibilū apud nosmet
ipsos in corde subtrahimur. ut cū p
ud cogitationū terra eicit. Igitur
mens apud semet ipsā uatius tanto.
quanto & humilius abscondat. Hinc
isaia dicit; ingredere in petra. abscondere
fossa humo a facie tumoris dñi. & agla
maiestatis ei. Petra quippe ingredim;
cū torporis nri duritiā penetram. at
q; a facie tumoris dñi fossa humo absē
dim. si terrenas cogitationes egerentes
abya districti iudicis inhumilitate
nre mris celam. Quo em plus tra
fodiendo picit. eo pauitū semp in
ferius demonstrat; unde & nos si a
nob studiosius trenas cogitationes ei
cum. q apud nosmetipsos abscondam;
humilius inuenim. Ecce em q admi
ni iudicis dies immet. quasi ipsa iā
tumoris ei facies apparet. tantoq; ma
gis necesse ē ut unq; illū tribulus
timeat. quanto iā gta maiestatis ei
adppinquat. Qd g agendū ē. quo
ue fugiendū. q em quis latere potest
eū qui ubi ē. s; ecce petra ingredi fos
sa humo occultari p̄cipim. ut uide
licet cordis nri duritiā dissipen
tes. eo ipā inuisibile declinem. quo ab
amore rerū inuisibilū apud nosmet
ipsos in corde subtrahimur. ut cū p
ud cogitationū terra eicit. Igitur
mens apud semet ipsā uatius tanto.
quanto & humilius abscondat. Hinc

uibeatur. ut cum egredatur adrequi
sita naturę mittat paxillū in balteo &
fossa humo abscondat que egesta fuerint.
Naturę em corruptibilis pondere gra
uati. amas nre uera quedā cogitati
onū supflua quasi uentris grāmina
erūpunt; sed portare sub ^{balteo} par
illū debem. ut uidelicet adrephē
dendos nosmetipsos semp accincti acutū
circa nos stimulū compunctionis habe
am. q incessantē terrā mris nre poe
nitentię dolore ēfodiat. & hoc quod
anob fetidū erūpt abscondat. Ven
tis quippe digestio fossa humo p paxil
lū tegit. cū mris nre supfluitas subti
li redargutione discussa ante dī oeu
los pcontemplationis sue stimulū celat.
Quia g scī uiri queq; inutilia cogitant.
rephēdere ac diiudicare ncessant. de
equo suo dñs dicit; terrā unguia fodit.
idest quicqd in mte sua trenū uersari ē
spicit. hoc nimirū supductę poenitentię
duris p̄cussionib; rūpit. Cū ū se interi
us districta subtilitate diiudicat. iā ni
hil ē qd exterius p̄timeant. Tanto ū
minus ad mala p̄sentia trepidant. q̄nto
semetipsos plenius bonis uenturis parat;
unde & subdit. Exultat audacter.
inocursū p̄git armatis. Exultat auda
cit. q̄a sic aduersis n̄frangit. sic nec
p̄speris eleuat; aduersa nāq; n̄deiciunt.
quē p̄spera nulla corrūpuit. Equus
itaq; iste & fortis. et subsrenoē; Ne g
p̄mat aduersis. habet uim fortitudinis.
ne eleuetur p̄speris. habet pondus de
sup insidentis. Decurrunt quippe

Ipb.

Isaia.

Moyses.

tempora. sed idcirco iustum trahere nua
let. q̄a lenare n̄ possunt. Illos nimirū trahunt. q̄s le
uant; irata deiciunt. q̄s blanda sustol
lunt. Vir autē bene dō subdit scit
vnt̄ transeuntia. scit vnt̄ lapsus de
currentiū tēporū mentis gressū figere.
scit nec ad subiecta se erigere. nec ad ob
iecta trepidare. Plerūq; autē quia
exercere se utilius ē titionis suę labo
rib' nouit. aduersis hilarescit; que
dū constant pueritate patit'. augeri
sibi uirtutis meritū letat'. Hinc ē qd̄
tē aptos exultasse legim'. cū p̄p̄o illō
ēgit flagella tolerasse. sicut scriptū
ē. Ibant gaudentes aspectu conciliu.
qm̄ digni habiti sunt p̄nomine ihu ē
tumeliā pati; Hinc paulus cū duris i
macedonia fuisset p̄secutionib' pressus.
in eo qd̄ se afflictū infirmat etiā iocū
datū demonstrat dicens. Nā cū uenis
sem' macedoniā nullā requiē habuit
caro nr̄a; ac si apte diceret. q̄a sp̄s re
quiē habuit. dū p̄ profectū anime p̄
secutionū supplicia caro tolerauit. Con
tra hē itaq; equū aduersarius scē. gectę
parant' gladiu de dolore poenarū. parant'
arma p̄ atrocibus setarū potestati;
solent nāq; herenci potentū mundi de
fensionib' quasi quibdā armis se tegere.
solent om̄s infideles p̄dicationē fidei exa
tatis etiā seti potestati impugnare. So
equus dī exultat audact'. exteriora tor
mēta n̄ metuit. q̄a internā dilectionē que
rit. potestati mundi iracundiā n̄ formi
dat. q̄a ipsius quoq; uitę p̄sentis deside
riū p̄mentis excessū caleat; hinc p̄ salo

247
aptos.

Paulus.

monem dicitur; non contristabit
iustum quicquid ei acciderit. Hinc in
eō d̄ scriptū ē; Iustus quasi leo ē
fidens absq; timore erit. In occursum
bestiarū idcirco leo n̄ trepidat. quia
p̄ualere se omnib' n̄ ignorat; unde
uir iusti securitas recte leoni cōparat'.
quia et̄ra se cū quos libet insurge
re ēspicit. ad intus suę cōfidentia re
dit. et scit q̄a cunctos aduersantes
superat. q̄a illum solū diligit quē in
uit' nullom̄ amittat; Quisq; enī ex
teriora que & nolenti subtrahant ap
petit. sua se sponte extraneo timori sub
sternit; infracta autē uirt' ē concupi
scentię t̄rens' contēptus. q̄a & in alto
mens ponit'. cū areb' infimis spei suę
iudicio subleuat'. atq; acunctis aduer
santib' tanto minus attingit'. quanto
in supernis sita tutius munitur. Equus
itaq; iste non solū contra se mentes mi
nime metuit. s; etiā in occursum p̄git.
Vnde bene hic addit'. in occursum p̄git
armatis. Plerūq; enī queti atq; inē
cussi relinquim'. si obuare p̄uis p̄ui
stia n̄ curam; Sed si adētę uitę de
sideriū anim' exarsert. si iā uerū lu
m̄ intrinsec' respicit. si in se flāmā scī
feruoris accendit. in quantum admittit.
in quantum exigit. debem' p̄ defensione
iustitię nosmet ipsos obicere. & p̄uersis
ad iniusta erūpentib' etiā cū ab eis n̄ q̄
rimur obuare. Nā iustitiā quā nos
amam'. malis ferunt. nos nihil om̄n'
sua percussione confodiunt. etiā si uene
p̄ari uideant'. Quia ḡ uir scē p̄rauis

Salom.

Itē.

ac male agentib' sese etiam cum n̄
 queritur opponit. Recte de equo dī
 dicit' ino cur sū pgtt armatis; intue
 ri libet illū sessoris sui calcarib' excita
 tum contra armatos hostes quantū
 paulū feruor accenderat. quando eū
 ephesi admirū pendas theatri turbas
 zeli flamma rapiebat; scriptū quip
 pe ē; repleti sunt ira. & exclamaue
 runt dicentes; magna diuina ephesioꝝ;
 & impleta ē ciuitas confusione. & impe
 tū fecer' uno ammo in teatro raptō gaio
 et aristarco oracedomb' comitib' pauli.
 atq; mox subdit; uolente paulo intra
 re in populū n̄ pmissēr' discipuli. Q
 dā aut' & de asie pncipib' q'erant ami
 ci ei' miser' ad eū rogantes ne sedaret
 in theatrū. In quib' pfecto uerb' agno
 scim' q' impetu contra eum eos aduersa
 rit' urrueret. n̄ eū pamicos & discipu
 los karitatis frenā tenuissent. Sed
 si obmare hostib'. si ultro pugna pete
 re. si nosmetipsos semp relinquere i
 occur sū nri feruoris debem'. quid ē qd
 isdē p'dicator egregius de semetipso fate
 r' dicens. Damasci pposit' gemis are
 the regis custodiebat ciuitatē dama
 scenoꝝ ut me comprehenderet. & p fene
 strā in sportā demissus sū p murū. & sic
 effugi man' ei'. Quidē qd equus iste in
 sponte armatorū cuneos impetit. & in
 se ab armatis hostib' quasi trepidus
 abscondit. n̄ hoc qd necesse ē. ut mei
 artificiosa uirtute discam aduersari
 & pugna et estant aliquando appe
 tere. & prudent' aliquando declina
 re.

Act. 19.

Act. 19.

Paul.

Necesse quippe est ut p omne quod
 agimus in mentis trutina positū hinc pon
 dus illie fructū nri laboris aestimemus;
 & cū pondus fructuū superat. laborē qsq;
 innoxie declinat. dūm se in alius exerceat
 in quib' lucet' fructuū pond' laboris uincat.
 Cū ū subsequente quantitate fructuum
 m̄sura laboris aut equat' aut uincatur.
 labor n̄ sine graui culpa declinat; unde
 p'dicator scs eū damasci ualde obstinata
 m̄tes psequentiū cerneret. eoz noluit ad
 uersitati e'fligere. q'a & semetipsū quē
 pfiturū multis nouerat uidit posse de
 ficere. et aut nullis se illis aut paucis
 pdesse. secessū q' acertamine petit. &
 pugnaturū feliciter ad alia se bella ser
 uauit. Non enim loco uirt' s; uirtuti lo
 c' defuit. et ideo fortissim' miles ab
 obsidionis angustia certaminis cāpū
 quesuit. Ubi autē subiuganda regi
 p'po multa aduersarioꝝ colla conspex'.
 subire bellū uel cū morte n̄ timuit. si
 cut ipse cū hierosolimā pgerat. eūq;
 discipuli passione illius p prophetam
 p'scra phiberent sibi metipsi attestata
 dicens. Ego enim n̄ solū alligari s; & mori
 in hierusalē parat' sū p nomine dñi ihu
 neq; enī facio in a meā p' siorē quā
 me. In q' hic hostiles cuneos etiā p'scra
 passione sua in p'tritus petit. illi de dis
 pensatione fuisse edocuit de timore qd
 fugit. Qua in re pensandū ē q'a ille
 labores quosdā p dispensationis iudiciū
 laudabil' declinat. q' p dō maiores
 alios fortit' tollerat. Nā sepe ab ho
 minib' timor de bilis cauta dispensatio

Paul.
In actib'
aptoꝝ.

nocatur. et quasi prudenter impetū
declinasse se assertit. cū fugientes tur-
piter interga ferunt. Vnde neces-
se ē ut in causa dī cū res dispensatio-
nis agit. metū cordis subtilissima li-
bratione pensetur. ne pūfirmitatē
timor subrepat. & sese p dispensatio-
nis imaginē rationē fingat. ne culpa
se prudentiā nominet. itaq; nec ad poe-
nitentiā animū redeat. quando hoc qd
iniq; ppetrauit uirtutē uocat. Re-
stat q̄ ut indubis q̄sq; dephensus
cūq; libet sibi aduersitas imminet. p̄-
us intra semetipsū contra formidinem
& p̄cipitationē pugnet. quatinū nec
formidolose se subtrahat. nec p̄cipi-
tantē opponat. Calde em̄ preceptē
q̄ semp se aduersis obicit. & ualde pa-
uidus q̄ semp abscondit; sed hęc me-
lius in bellis spiritualib; discim. si for-
mā exercitiā a corporalib; bellis traha-
mus. Neq; em̄ ille dux sapiens ē qui
contra hostiles cuneos exercitiū precep-
tū admouet. neq; ille dux fortis q̄ sep̄
hunc ab hostis facie cauendo subducit;
Scire nāq; dux debet quom̄ ab hosti-
li impetu exercitiū caute subtraha-
re. modo hostē circūsusis cormib; co-
artare; quod nimirū sollicitē p̄fec-
ti p̄dicatores exhibent. cū in p̄secuti-
onis rabiem declinantes nouer̄ sapi-
entē sed n̄ eneruit cedere. in autē p̄-
secutionis impetū contēpentes. noue-
runt ei fortiter s; n̄ precipitant ob-
uare. Quia autē sēs uir cū congru-
um cernit. ictib; pectus obicit. & ue-

mentia iacula uel moriens retundit.
recte dicit. in occursum p̄git arma-
tis; de quo bene adhuc subdit. Con-
tēpnit pauorē. nec cedit gladio. Vi-
deam̄ quom̄ pauorē despiciat. q̄ ipsos
aduersariorū gladios enumerans cal-
cat. Aut em̄. Quis nos separabit a
karitate dī. tribulatio. an angustia.
an fames. an p̄secutio. In pauore au-
tē uentura poena metuit. in gladio
ū iā dolor. de p̄senti p̄. cussione sentit.
Quia q̄ uir sēs uentura aduersa n̄
metuit. pauorē despiciat. quia uero
nec sup uenientē p̄cussione uincitur.
nequaquā gladius cedit. Contra
hunc itaq; equū. tot sunt gladii ho-
stii. quot genera p̄secutionū; que
cuncta obuians superat. q̄a amore
uitę sese adm̄ertū parat. sed quia
tā robustissimū pectus q̄m se iacu-
lis opponat audium. n̄ qd ab ad-
uersariis agat audiam; sequitur.
Sop ipsū sonant pharetra. In scrip-
tura sacra pharetrę nomine aliqn̄
do iustū dī occultūq; consiliū. aliqn̄
do ū clandestina prauorū machina-
tio designat. Per pharetrā iustū dī
occultūq; consiliū exprimit. sicut
idem beat; iob superiore parte te-
stat dicens; pharetrā em̄ suā aperu-
it. & afflixit me. id est occultū suū
consiliū detexit. & publicame p̄cus-
siā uulnerauit. Sicut em̄ in phare-
tra sagitte. sic in occulto dī consilio
latent sententię. & quasi ex phare-
tra sagitta educit. quando ex oculis

est

5
5

Paulo

55

Iob

DD.

to consilio apertam dī sententiam iaculatur. Pharetre quoq; nomine p uox machinatio designat. sic ppheta dicit; parauerit sagittas suas inpharetra. ut sagittent in obscuro rectos corde. Imqu em̄ cū dolos quos bonis excogitant. secretis machinationib' occultant. quasi inpharetra sagittas parant. & in hac p̄sentis uite caligine. uelut in obscuro rectos corde ferunt. q̄a malignosa eoz iacula. et sentiri per uuln' possunt. & tam uenientia n̄ possunt dephendi. Igitur q̄a equis dī nulla aduersitate terret. eiq; q̄ magis obuiat. eo in intentionis fug sup armatos hostes feruentior ducitur. p̄secutores ei q̄ se etiā ferientes uinci sentiunt. turbati ad consiliū reuertunt. dolos p̄parant. et uelut ex longinq; occultant; unde recte n̄c dicit. ^{sup} Super eū sonabit farettra. ut eū ex absconsa machinatione longe feriant. cui aptus congressionib' in anter appropinquant; hec tunc sup equū dī pharetra sonu erat. cū quadraginta uiri q̄ in eius morte. ^{con} uirauerant. educi decarere paulū querebant. ut ē filioz suoz icib'. quasi ^{clam} sagittariū dolo in t̄ficerent. quē congressione p̄secutionis publice supare nequaquā possent. Pharetra em̄ sonuit. q̄a occulte machinationis ad paulū causa puenit. quāuis si uigilant querim. adhuc in pharetre sonitu aliquid subtilius inuenim. Sepe em̄ aduersariū contra

55

de apt.

clilia

bonos in. aunt. prauis in uentionibus inuunt. ^{ad} excogitando dolos. ^{se} conferit. sed tam q̄ eos dē dolos pdere bonis debeant. ipsi instituant latentē ^{ipsi} transmittunt. ut ^{cl} illis suppliciorū p̄paratio dū quasi fur tuus innotescit. amplius t̄meat. & audientis ammū plus suspecta uulnera. quā p̄cepta pturbent; in pharetra ^{eni} sagittis dū latent & sonant. mortē ^{ia} n̄ uise demuntiant. Pharetra q̄ contra equū sonitū reddat. cū contra p̄dicatore sēm occulta prauorū machinatio consiliū suū qd̄ fraudulentū operit fraud' lenius innotescit. ut p̄missis munis quasi exsonita faretre t̄reant. cū p̄dicator dī aptas contumelias uelut cōmunis ferientia iacula n̄ formidat. Cū ū eisdē munis minime t̄retur. mox p̄secutorū crudelitas ad supplicia manifesta p̄ducit; unde bene p̄quā dictū ē. ^{sup} supsonabit farettra. ilico addit. **Vibrauit asta.** Contra p̄dicatore dī. p̄ pharetre sonitū. hasta uibrat. quando p̄ terrores exhibitos. euicino iā feriens apta poena p̄ducit; p̄dicatores autē scī cū ^{pro} defensione fidei supplicia subeunt. ad eandē fidē q̄ ualent rapere & int̄ uerba n̄ desistunt; & cū patient uulnera suscipiunt. prudent' contra corda infidelū. sagittas p̄dicationis reddunt. Lande n̄nūquā agit. ut ipsi q̄ in p̄secutione seruiunt. n̄ t̄andoleant qd̄ corda p̄dicatoris n̄ mollunt. q̄ qd̄ ^{uerba} pei. etia alios amittunt; quia q̄ cū feriendo n̄ superant. ne fortasse & aliqd̄ illū audiunt derelinq̄nt. in ex contra loquentis uerba scitū pe

55

sponsionis parant. Vnde cum diceret.
iubrauit hasta. recte subiungit. & cli-
peus. Persecutor enim se uens p̄ q̄ p̄dica-
toris corp̄ supplicio peccat. auditorū ca-
quasi clipeo. ^{uerbi} h̄c disputationis munit.
Vir ḡ sc̄s ut ferri debeat hasta iubrat.
sed ne audiri possit clipeus ^{sub} opponit. ha-
bent nāq; defensores dī in p̄lio sagittas
suas. quas eo citius auditorū ^{sub} imitant.
quo illas desp̄uali arcu id ē de intima cor-
dis tensione distingunt; his quippe se
in bello fidei paul̄ armauerat. cū dicebat.
Laboro usq; ad uincula quasi q̄ ale opas.
s; uerbū dī non ē alligatū; ac si diceret.
Hasta quidē supplicioy ferior. s; tam̄ uer-
boy sagittas n̄ desisto. uulnera crudelita-
tis accipio. s; cor infidelū uera loquendo
transfigo; uicā ḡ sup̄ ipsū sonabit fa-
retta. iubrauit hasta & clipeus. Con-
tra equū quippe dī. q̄a prauoy consilia
p̄strepunt. pharetra sonat. q̄a apta pe-
na exquirat. hasta iubrat. quia uero ei
etiā disputatione resistit. clipeus an-
te fertur; s; nū qd̄ a ferore suo pista cō-
pescit. Via enim sc̄s q̄ maiore p̄secutio-
ne p̄mit. eo ad p̄dicandā ueritatē acruis
instigat. & cū patient̄ p̄secutores tole-
rat. ardent̄ ad se auditore trahere fe-
stinat; vnde bene adhuc de equo dī sub-
dit. Feruens & fremens sorbet terrā.
nec reputat tubę sonare clangorē. Pri-
mo nāq; peccanti homin̄ dictū ē; terra
es. & inter rā ibis. Tubę aū clangunt.
cū hui sc̄li potestates loqui sc̄os terribilit̄
phibent. Quia ḡ p̄dicatoe solo sc̄i sp̄s in-
flammat. uel int̄ supplicia posit̄ quos

libet peccatores. ad se trahere non de sistit.
feruens p̄culdubio t̄rā sorbet. Quia ū
p̄secutoy minas minime formidat. clan-
gorē tubę sonare n̄ reputat; tuba ^{enī}
quę discrim̄ belli denuntiat. qd̄ ē ali-
ud quā uox setarū potestati. quę con-
tempta resistentib;. mortī certam̄ parat.
Hęc ap̄ncipib; sacerdotū tubę sonuerat.
cū flagellatos aptos dedō loqui phibe-
bant. sic scriptū ē; Cesis denuntiauer̄
ne loque ⁱⁿ in nomine ih̄s. Sed uideā
m̄ qm̄ equū dī. clangor tubę n̄ terre-
at; ait petrus; Obedire oportet dō m̄
ḡ quā hominib;. q̄ alius q̄q; p̄sequentib;
dicit; si enim possum quę uidim̄ & au-
diuimus n̄ loqui. Equus ḡ clangorē tu-
bę n̄ metuit. quia p̄dicator egregius de-
spectus potestatib; seculi. nullos minarū
sonit̄ p̄metit; uideā aliu equū
dī. qm̄ terrā sorbet. qm̄ nullus e. ū
tubę t̄ror attingat. Scriptū ē. Su-
p̄ uener̄ autē quidā ab antiōchia & iero-
mo iudei. & p̄suasit turbis lapidantes
paulū. traxer̄ extra ciuitatē. esti-
mantes mortuū ^{enī} circūdantib; autē
cū discipulis. surgens intrauit ^{enī} ciui-
tatē. et postera die p̄fect̄ ē cū barna-
ba in derben. Cūq; euangelizasset
ciuitati illi & docuissent multos. re-
uersit̄ listrā. & ieromū. & antiōchiā.
confirmantes animas discipulorū.
Perpendam̄ ḡ quę h̄c equū possunt
minḡ cōpescere. q̄ndo eū ab intentio-
ne sua n̄ ualet mors ipsa phibere.
Ecce lapidib; obruit̄. nec tam̄ aue-
ritatis sermone remouet̄; Occidi

cordib;

Lau l.

emittere

terribiles

Genesis

act apt.

lre.

lre.

act apt.

potest. superari non potest; velut ex
 tinctus extra urbem p[ro]fertur. sed intra urbem
 die alio inlesus p[ro]dicator inuenitur. Oq[ue]
 fortis hunc viro inest infirmitas: o quam
 inextinguibile poena: o quam dominatrix patien
 tia. Ad agendum repulsione p[ro]vocat: ad p[ro]
 dicandam salutem plagis erigit: ad p[ro]pellen
 da laboris lassitudinem poena refouet; In
 g[ra] hunc aduersitas superet: que poena
 fouet. Sed equus d[omi]ni & pharetra sa
 gittas despiciunt: quia malitiae esilia contemp
 nit: iubratam hastam superat: qua & contra
 ap[er]te p[er]secutionis vulnera p[er]cutit format;
 oppositum clipeum rupit: qua disputatione
 resistentium ratiocinando subigit; terram
 sorbet: qua peccatores in suo corpore ex
 hortando conuertit. Clangorem bu
 cine sonare non reputat: qua uocem quali
 bet tribulacionis phibitionis calcat. Min
 e autem quod dicitur: quia fortis p[er]seuerat
 in laboribus: adhuc quod manus eius exultat
 in aduersis; unde ^{sempiternus} N[on] b[er]aud
 erit bucina: dicit uia. Quibus p[ro]fecto
 uerbis & illud ostenditur: quod hoc loco
 ad no[m]i[n]e de equo in rationabili nihil dicat;
 neq[ue] uia dicere brutum animal potest:
 sed dum asserit dicitur: quod omnino dicere
 non ualet: inuenit que desinet; uia
 quippe. sermo exultationis est. Equus
 g[ra] audita bucina uia dicit: qua fortis q[ui]sq[ue]
 p[ro]dicator cum certam passionis sibi p[ro]p[ro]
 quare considerat. de exercitio uirtutis
 exultat. nec terret pugne periculo.
 quia uictorie letatur triumpho. Equos
 itaq[ue] est uia dicere. p[ro]dicatoris scilicet deuen
 tura passione gaudere: sed si p[ro]dica

tor fortis gloriam passionis appetit. si
 discrimen mortis subire p[ro]no letatur querit.
 Quid est quod ipsi fortissimo p[ro]dicatori. q[ui] ex
 robusto corde uirtute traxit nominis
 petro. ueritas dicit. cum se ueris exten
 des manus tuas & alius te cinget. & ducet
 quomodo uis. Quomodo de passione gaudet.
 q[ui] cinctus ab alio uersu uollet non uolet. sed
 si pensam qualiter animam ad p[ro]p[ro]quante
 passione & mortis metu quatit. & tam
 de uenturo regni p[ro]mo letatur. intelli
 gum[us] quomodo gloriosi certaminis subire peri
 culum uolens nollet. quia & in morte e
 siderat. quod tolerans pauca. & in fructu
 tu mortis aspiciat. quod appetens querat.
 Videamus paulum quomodo amet quod refu
 git. quomodo refugiat quod amat; ait. Deside
 rium habens dissolui. & cum xpo esse. Et. mihi
 uiuere xps est. & mori lucrum; & tam dicit.
 Quisum in hoc habitaculo. in gemis sum
 grauati. eo quod nolum[us] expoliari si sup
 uestiri. ut absorbeat quod mortale est a
 uitia. Ecce & mori desiderat. & tam car
 ne expoliari formidat; cur hoc: quia
 & si uictoria in p[ro]petuum letificat. ipsa ni
 hilominus ad p[ro]sens poena p[ro]turbat. & q[ui]
 uis uincat amor subsequens muneris.
 tangit tam non sine dolore animam pulsus
 doloris. Sicut enim in fortis cum uicino iam
 belli certamine armis accingit. palpat.
 & festinat. tremat. & seuit. quasi pau
 re p[ro]p[ro]llorem cernit. si p[ro]p[ro] uehementer
 urget. ita un[de] se cum passionem p[ro]p[ro]p[ro]
 se conspiciat. & nature sue infirmitate
 concutit. & spei sue soliditate roborat.
 & de uicina morte trepidat. & tam quod

Euang.

Paul.

moriendo uerius uiuat exultat ; ad
regnum quippe non potest nisi unum posita mor-
te transire. & ideo confidendo quasi
ambigit. & quasi ambiendo confidit. &
gaudens metuit. & metuens gaudet. quia
scit quod ad brauium quietis non pueniat. non hoc
quod intiacet cum labore transcendat. sicut
cum morbos a corpore repellere cupimus. tri-
stes quidem amarum purgationis poculum su-
mimus. certi autem de subsequenti salute gau-
demus. Quia enim puenire corpus aliter ad salu-
tem non ualet. in potu libet etiam quod redet.
Cumque amaritudinem in eam uitam animi conspice-
re merore turbat. hilarescat. Ergo ubi
audierit bucinam. dicit uia. quod apud dicator
fortis cognito certaminis nuntio. & sicut ho-
mo ad uim percussiois trepidat. prosperta
in certitudine ad primum remunerationis
exultat. si nequaquam ad hoc passionis
bellum inconcussus existeret. non eandem pas-
sionem uentura cogitatione meditando pue-
nirer. & malum namque quod consilio puenit.
de certamine contra se animo ex ratione subi-
citur. quia tanto quisque minus aduersitate
uincit. quanto contra illum psciendo pa-
rat inuenit. Sepe enim graue timoris pon-
dus uisile uigat. sepe mors ipsa sic ino-
pinata perturbat. ita deliberatione pre-
uenta letificat. Unde & recte de hoc
eque subiungit. Procul odorantur bellum.
Ac si aptius dicatur. Idcirco quod libet
certam exuperat. quia mentem certaminum an-
te certam parat. Bellum quippe procul odo-
rari est. aduersa quaeque longe adhuc posita
cogitando pnoscere. ne fortasse ualeant
impulsa superare. Hoc bellum procul odo-

pari discipulos paulus ammonerat
cum diceret. Vosmetipsos temptate. si estis
in fide. ipsi uos probate. & si apte pcepe-
ret dicens. Persecutionum certamina ad-
mitte reducte. & cordis uestrum intima atque
occulta pensantes. quales inter suppli-
cia existere ualeatis inuenite. Hoc
bellum sancti uiri procul odorantur. quando & in
pace uniuersalis ecclesiae positi. uel here-
ticorum bella imminencia ab infidelibus
persecutionum tormenta conspiciunt. qui
dum recte uiuunt. sepe pro bonis mala re-
cipiunt. detractionum contumelias aequi-
numiter ferunt. ut si persecutionis occa-
sio suberit. tanto illos fortiores propter
hostes inueniant. quanto eos intra
ecclesiam falsorum iacula non expugnant.
Nam quia abstata patientiae ante lingua-
rum uulnera corrumpit. ipse sibi testis est.
quia contra manifeste persecutionis gladios
non subsistit. Quia ergo uiri dei exercitatus
prosentibus contra ^{uenientia} minora. & exercitatus mi-
nimis contra maiora mittitur. recte
de equo dicitur. quod bellum procul odorantur.
sequitur. Et exortatione ducum. & ulu-
latum exercitum. Duces aduersae partis.
sunt erroris auctores. de quibus per psalmi-
stam dicitur. Effusa est contentio super principes
eorum. et seduxerunt eos in inuino. & non inuina.
de quibus per semetipsam ueritas dicit. Ceco-
sigeo ducatum prester. ambo in foueam
cadent. Hos autem duces exercitum sequuntur
prauorum scilicet turbae. quae iniquis eorum
preceptionibus famulantur. Notandum quoque
quod duces exhortari. exercitum uero dicit
ululasse. quia uidelicet hi qui infidelibus
uanae errorum errare fecerunt eos.

Paul.

s

s

da.

Aug.

55

uel hereticis presunt. prava que te-
 nere preceptum. quasi ex ratione psua-
 dent. Turba uero eis subdita. quia sine
 iudicio eorum nocet sequitur. dum per confusio-
 nis insana precepta. bestiali more ulu-
 lare prohibetur. Lupis quippe proprie
 ululatus conuenit. et quia ceteris rep-
 brox contra uitam moresque fidelium sola
^{rapacitate}
 inhiant. quasi pululatum
 clamant. Equus quoque dei exhortationem
 ducum. et ululatum exercituum per uoluntatem
 dum quisque sancti predicator longe ante se si-
 dent. quid uel auctores errorum con-
 tra electos ualent precepta. et turba
 eis subdita quam possit immaniter insa-
 nare. Hanc exhortationem ducum odo-
 rabat paulus cum diceret. et per dulces ser-
 mones et benedictiones. seducunt
 corda innocentium. Hinc ululatum
 exercituum odorabat dicens. intrabunt
 per discessionem meam lupi graues unios.
 exhortationem ducum odorat est petrus.
 cum de quibusdam discipulos ammonens
 dicit. Inauaritia fictis uerbis de uobis
 negotiabunt. Ululatum quoque exercituum
 odorabat. cum premitteret dicens. et mul-
 ti sequentur eorum luxurias. per quos uia ue-
 ritatis blasphematur. Igitur quasi sanctus quisque
 predicator. atque in predicationis bello dux
 fidei quale se possit exhibere narra-
 tum. nunc sub huius equi specie unum
 quemque christi militem describam. ut et qui
 ad predicationis culmen nec dum se peruenit
 se considerat. hinc tam uoce diuina
 si iam bene uiuere ceperit expressum
 se esse cognoscat. quatinus hinc colligat

quantum deo notus sit. si ad maiora puenie-
 rit quem signate deus eloqui nec minimum
 pretermittat. singula itaque que de equo dic-
 tasunt repetentes intuemur. quoniam miles dei
 a prima conuersatione proficiat. quomodo
 animus ad maiora succrescat. uel quibus
 gradibus ab infimis ad superna pueniat. dicit
 ergo. Numquid prebebis equo fortitudinem.
 aut circuidabis collo eius humilitatem. Vni
 cuique anime cui misericorditer deus presidet.
 ante omnia fidei fortitudinem prebet. de qua
 petrus ait. Aduersarius uerbi diabolus
 sicut leorugiens circuit querens quem de-
 uoret. cui resistite fortes in fide. Hinc
 autem fortitudinem humilitas iungit. dum fit
 quod scriptum est. Corde creditur ad iustitiam.
 ore autem confessio fit ad salutem. Numquid
 suscitabis eum quasi locustas. Unusquisque
 qui deum sequitur in ipso suo exordio ut locusta
 suscitatur. quia et in quibusdam actionibus locu-
 starum more flexis poplitibus terre inhereat.
 in quibusdam tamen expansis alis se in aera
 suspendit. Conuersionum quippe initia
 bonis moribus malisque permixta sunt. dum
 noua iam per intentionem agitur. et uetus ad-
 huc uita ex usu reuincitur. Tanto autem
 minus permixtis interim malis ledimur.
 quanto contra illa cotidie sine cessatio-
 ne pugnamus. nec suos nos iam culpa uindi-
 cat. cui prauo usu nostra sollicitate mens
 resultat. Minus itaque nobis inchoantibus
 rena opera officunt. quia in nobis diutius de-
 morari prohibent. Punde quoniam in ipso no-
 strae conuersationis initio infirma quedam
 pie de nobis deus tolerat. ut nos quandoque
 ad celestia expectatione perducatur. quasi

Letr.

Paul.

petrus.

et.

locustas nos in exordio suscitatur. quia & in
uolam uirtutis subleuat. et non tam deter-
rem operis casu desperat. **G**lanarium
eius terror. **P**ro qd non uis sanari odore
deprehendunt in immerto narui nomine spei
nra cogitationes exprimunt. quib uentu-
ru iudicium qd & si oculis non cernunt adhuc.
ia tam sperando p uidem. Omnis autem qui
bene uiuere incipit. audies qd extremo
iudicio iusti ad regnum uocentur hilarescit;
s; qd ^{du} quaedam mala adhuc ex reliquis sibi in-
te considerat. hoc ipsum iudicium de quo ex-
ultare inchoat. ad propinquare formidat.
Vita quippe sua bonis malisq; p mixta con-
spicit. & cogitationes suas aliquom spe &
timore confundit; qd cu audit que sunt
regni gaudia. mox mentem letitia suble-
uat. & rursum cu respicit que sunt ge-
henne tormenta. mox mentem formido p turbat.
Bene qd narui gla ei terror dicitur. qd in
spem & metum posuit. du futurum iudicium
te conspiciet. hoc ipsum timet. unde gloriatur;
ipsa ei sua gla terror est. qd inchoatis ia
bonis. spe de iudicio letitiae est. & needum si
nisi omnibus malis pfecte securus non est. Sed
inter hec sollicitate ad mentem reuertit. & p-
cellas tante formidinis reuertit. seq; in
solius pacis tranquillitate disponens. totis
uiribus districto iudice inueniri liber co-
nat. **S**eruile quippe estimat dnicam p-
sentiam formidare. ac ne in conspectu patris
metuat. illa agit p que se filium recog-
noscat. **D**iscit qd iudicem tota expecta-
tione diligere. atq; ut ita dixerim ti-
mido renuit timere; **O**rgani autem cordi
formidinem p carnali uisione considerat.

& idcirco ante omnia carnem for-
ti edomatione castigat; unde p
qua dictum est. glanarium ei terror. rec-
te subiungitur. **T**erra unguis fodi.
Unguis naq; terra fodere est. distric-
ta abstinentia carne domare; quo
autem plus caro pmit. eo de celesti spe
animus securus letatur. unde ef-
fossa terra. apte subnectit. **E**xul-
tat audacter. **Q**uia enim ualenter
repmit qd impugnat. audacter exul-
tat de his que in eterna pace deside-
rat. tantoq; mens melius ad supna ap-
petenda componit. quanto ab uiliens
artus corp edomat. **V**nde recte p
salomonem dicitur. Diligentem exerce a-
grum tuum. ut postea edifies domum
tua. Ille quippe inuis bene domum
edificat. qd prius agrum corporis ab spi-
ritu uirtutum purgat. ne si desideriorum
sentent in carnis agrum proficiant. intus
tota uirtutum fabrica. fame boni ere-
scente destruat. **I**n ipso autem quocumq;
belli certamine positus. tanto subtili
fraudem hostium conspiciet. quanto et
districtius corp proprium quasi quendam
hostium adiutorem premit. **U**nde post
contritionem corporis. p letitiam cordis.
recte subiungitur. **I**n occursum pugnat
armatis. **H**ostes armati sunt. in mun-
di spiritus. innumeris contra nos fraudibus
accincti. qd cum suadere nob iniquane
queunt. ea sub uirtutum specie nra
obtusis opponunt. & quasi sub que-
dam arma se contegunt. ne in sua ma-
litia a nob nudi uideantur; qd arma

tis hostibus in occursum pergitur. quando
 eorum insidias longe praevideamus. Effossa igitur
 terra armatis hostibus in occursum pergere est.
 edomata carnis superbia. dolos immundorum
 spirituum mirabiliter explorare. Effossa
 terra armatis hostibus in occursum pergere
 est. demerita carnali nequitia. contra spi-
 ritualia vitia certam subire; namque ad-
 huc secum enerunt pugnat. frustra est
 tra se bella extra posita suscitatur. Qui
 enim semetipsum carnalibus subjugat. quomodo
 spiritualibus virtus resultat. aut quomodo de
 labore exterminata certaminis triumphare
 appetit. quod adhuc apud semetipsum dome-
 stico libidinis bello succubito. uel certe
 armatis hostibus in occursum pergitur. quando
 perhortationis studium eorum insidias et in
 alieno corde praevideamus; quasi enim ex loco
 in quo sumus. ad locum alium obviam hostibus
 venimus. quando nostra cura ordinate post-
 posita. accessum immundorum spirituum ap-
 armorum mente prohibemus. Unde fit plerumque
 ut hostes callidi militum dei iam etiam de
 intestino bello victores. tanto desemet
 ipso terribiliter temptent. quanto illum
 contra se et in alieno corde praevaleant
 fortiter vident. ut dum illum ad se tuen-
 dum reuocant. aliena corda liberius que
 exhortatione eius protegebantur inuadant;
 cuique eum superare non possunt. saltem occu-
 pare conantur. quatenus dum miles dei de
 semetipso concurrit. non ipse sed is quem
 defendere est inuenit perimat. Sed
 mens in deo immobiliter fixa. temptationum
 specula despicit. nec cui liber transi-
 cula praesumat; superne enim gratiae fretus

auxilio. sic vulnera infirmitatis suscipiat.
 ut aliena non deserat. unde bene de hoc
 equo subiungitur. Contempnit pauorem. nec
 cedit gladio. Contempnit pauorem. quia
 nullius temptationis formidine ad hoc usque
 terretur. ut taceat. nec cedat gladio. quia
 et si uiolenta illum temptatio percutit. acuta
 tamen primum non repellit. Unde et paulus ex
 exemplum nobis inuictae euersionis infirmas.
 et quos ab hoste gladios suscipiat dicit. et
 quomodo eisdem gladius non cedit ostendit; omni-
 enim iam carnalis operis pugna superata.
 carnalis temptationis gladium ab hoste susce-
 perat. quod dicebat. Uideo aliam legem in mem-
 bris meis. repugnantem legi mentis meae. et
 captiuam me in lege peccati. que est in
 membris meis. Sed eisdem gladio quem in se
 uicerat. in alius non cederet. cum profecto pri-
 mis diceret; non regnet peccatum in uero mor-
 tali corpore. ad obediendum desiderium
 et rursum. mortificate membra uestra que sunt
 super terram. fornicationem. immunditiam. li-
 bidinem. concupiscentiam malam. Grauis il-
 lum temptationum gladius feriebatur. de quo
 ipse ait; in laboribus plurimis. in carce-
 ribus abundantius. in plagis supermodum.
 in mortibus frequentibus; diuidens quinque
 quadragenas. unanimis accepi. Ter un-
 gulis cecus sum. semel lapidatus sum. ter nau-
 fraugium feci. nocte et die in profundum ma-
 ris fui. et cetera que ipse tolerare potuit.
 et nos enumerare lassam. Sed quomodo eisdem
 gladio in proximi dilectione non cedat. post
 multa ipse subiungit. Preter illa que
 extrinsecus sunt. instantia mea cotidiana
 sollicitudo omnium sectarum. Equus est

55

Laus.

lre.

lre.

lre.

Rursum.

di & gladio percitur. nec tamen percus-
sione eadem acursu prohibet. dū fortis
spūalis certaminis miles. & ipse uul-
nera ab hoste suscipit. & tamen ad sa-
lutē alios stringit. Sed erga tā durū
celestis militis pectus. antiquis hostis
tanto acutiora spicula perquirat. quanto
se despici robustus conspiciet; unde et
sequit. ^{lyphi} Super eum sonabit pharetra.
uibrauit asta & clipeus. Quia enim ui-
det se in istis studiis contrariis & aliis p-
desse. multiplicata hanc satiat tempta-
tione confundere. Unde sepe contan-
git. ut hi qui regendis aliis psumunt. tēp-
tationū certamina patiuntur fortiora.
quamuis corporalium more belloy dum
dux ipse ad fugā uertit. resistens ex-
erctur constipata unanimitas sine labo-
re dissipet. Hostis itaq; callidus etia
celestē militē diuersa psecutionū uulnera
exquirens. in expharetra pnsidias eū
sagitta uulnerat. in ante eī faciē hastā
uibrat; quia uidelicet uita & alia sub
uirutū specie cregit. & alia ut se ap-
ta eī oculis opponit; ubi enim infirma-
ri dī militē conspiciet. illic fraudis ue-
lamina nō requirit. ubi autē sibi resi-
stere forte cōsiderat. illic contra uires
pculdubio dolos parat. Nā cū infirmū
quēpiā in carnis inlebras uidet. apte
speciē corporis que concupisci ualeat eī
obstantib; obicit; si autē fortasse ualidū
contra auaritiā cernit. importune eī
cogitationib; domesticorū suorū inopiā
suggerit. ut dū mens ad pnsionē curā
quasi pie flectit. seducta furtū in

rerum ambitu inique rapiatur. Equo
ergo dī sagittā pnsidias impetit. quando
ei hostis callidus sub uirtute uirtū abscondit.
Hasta autē communis uulnerat. cū manifesta
nequā etiā scientē tēptat; sepe uero cele-
sti militi uno eodēq; tēpore utriūq; ab ho-
ste obicit. ut in qualibet. ^{una} percussione pi-
mat; dolosus nāq; aduersarius ferre
simul nitit. & apte se uentis & insidiis
latens. ut dū de occulto sagittā ^{inmā} metuit.
mū ante faciē hasta timeat. uel dū
ante faciē haste resistit. nequaquā ex
occulto ueniens sagitta uideat. Sepe
enī temptationē pponit. ^{libidinis} &
subito fraudulentius cessans. elationē
suggerit deseruata castitate; & sunt
nōnulli qui dū multos ex castitate arce in-
elationis foueā cecidisse cōspiciunt. uite
sue custodiā neglegentes. in munditi-
am libidinis demergunt; sunt uero edū-
so nōnulli. qui dū libidinis in munditiā
fugunt. p castitatis culm in uoraginē
elationis ruunt; quasi q̄ apte feries
hasta ē culpa de uirtute. & quasi ex ocul-
to uulnerans. de pharetra sagittā ē cul-
pa de uirtute. Sed equus dī ante faciē
hastā superat. cū libidinē caleat. &
alacere sagittā circūspicit. in casti-
tatis munditia se ab elatione custo-
dit; unde bene uir utraq; certan-
ti psalomonē dī. Dñs erit in latere
tuo. & custodiet pedē tuū ne capia-
ris. Pes nāq; manēora tendit. ante-
riora autē nō uidet. q̄ ea que sunt a-
latere conspiciunt. Rursusq; q̄ pedes
custodiā puidens anteriora cernit.

Salu

circumspectionem lateris deserit.
 Dum uero antefacie positus uirtutis aliqua
 agitur. quasi quo pes debeat poni p̄u-
 demus. Sed dum exiurante eadem fur-
 tive culpa suboritur. quasi dum in ante-
 riora respicitur. ad sagittam latus nudat.
 Sepe uero dum suborientem culpam metu-
 imus. uirtutem que agenda est declinamus.
 & quasi dum latus circumspicitur. nequaquam
 ceritur pes in anteriora quam ponatur;
 bene ergo dicitur. Dominus erit in latere tuo. et
 custodiet pedem tuum ne capiaris. quia mu-
 les dei diuine gratie clipeo protegitur. & que
 ex latere possunt prodire circumspiciendo con-
 siderat. & gressum ante faciem ferre pro-
 ficiendo non cessat. Cui fraudulen-
 tus hostis inuidens. quia per pharetram et
 hastam nequaquam se p̄ualere conspiciat.
 clipeum opponit. ut sistens pectus feri-
 endo non proficiat. saltem quibusdam obie-
 ctionibus proficientis iter includat.
 Quasdam namque difficultates ipsi se
 conantibus obicit. & cum superare non ualeat
 uel resistit. Sed quid contra tot argu-
 menta bellorum equus dei agat. audiamus;
Feruens & fremens sorbet terram. nec re-
 putat tubam sonare clangorem. Eorum
 equum clangor tubam resonat. quando
 electi mente in eo quod agitur fortiter euici-
 no quedam posita culpa tribuliter tem-
 tat. sed feruens & fremens sorbet ter-
 ram. quia nimio ardore semetipsum dis-
 cuit. et quequid in se terrenum repper-
 it. cotidie proficiendo consumit; &
 clangorem tubam sonare non reputat. quia
 consideratione fortis omne uitium

Sat.

1. q. a.

quod de uirtutis gloria nascitur. sollicitus
 declinat. Sonare enim clangorem tubam
 reputaret. si fortasse propter aliquid quod ma-
 ue suboritur. alia agere recta metueret;
 quia ergo ad agenda fortis ante insonantia
 temptamenta non trepidat. in feruore suo po-
 situs. clangorem tubam minime formidat.
 Sepe autem dum prosperari se uirtutibus conspi-
 cit. ne ipsa illi uirtutum prosperitas eleuet.
 pulsare se temptationibus gaudet; unde
 & apte subiungitur. **V**bi audierit. buci-
 na. dicit uia. Multos enim sua peruis fe-
 licitas strauit. multos diuturna per-
 mertes redidit. eoque illos inopinatus
 hostis grauius percussit. quod longo quietis usque
 neglegentes inuenit. Unde sciunt cum
 multa se proficere uirtutum prosperitate con-
 siderant. quodam dispensationis superne
 moderamine. exerceri se etiam temptatio-
 nibus exultant. quia tanto robustius accep-
 ta uirtutum gloriam custodiunt. quanto
 temptationis impulsu percussi. infirmitatem
 suam humiliter agnoscunt. Equus ergo au-
 dita bucina uia dicit. quia uidelicet pro-
 liator dei cum uim temptationis incubere
 conspiciat. utilitatem superne dispensatio-
 nis considerans. ex ipsa ualidius aduer-
 sitate confidit; cui aduersitatis certa-
 mina. ideo illi non superant. quia
 nunquam inuisa temptant. Longe quippe
 p̄notat extrema quaque re. cui uirtuti pugna
 succrescat; unde & sequitur. **P**rocul odori-
 ratur bellum. Bellum namque procul odori-
 ri est. ex cuius precedentibus que uirtutum
 pugne subsequantur agnoscere. Inuicem
 sicut sepe iam dictum est. odore pes non

S
S

SS

Cantica canticorum.

Abacuc.

Hieremias.

uisa agnoscitur; Bellum ^{quod} procul odora
ri est. sicut statuarium. si per uisionem cogi
tationum nequitas latentes indagare. De
quo odoratu. dominus recte in ecclesie super laudibus
dicit. Nasus tuus ^{sicut} turris que est in libano.
Et nasum namque odores fetoresque discernimus;
et quid pro nasum. in pinda sanctorum discretio desig
nat. Turris uero speculationis in altum po
nitur. ut hostis ueniens longe uideatur; Rec
te ergo nasus ecclesie turri in libano similis dicitur.
quia sanctorum pinda discretio. dum sollicite cir
cumquaque conspiciunt in altum posita. priusquam
ueniat culpa deprehendit. etiamque quom
gilant prenotat. confortat declinat.
Hinc abacuc ait; super custodia meam
stabo. Hinc uniuscuiusque electi animam.
hieremias ammonet dicens. Statue tibi
speculam. pone tibi amaritudines. Specu
lam quippe sibi statuere est. uentura ui
torum certamina exalta consideratione pre
noscere; sibi que mens electi amaritudi
nes ponit. quando autem uirtutum pace consti
tuta. dum mala insidiantia conspiciunt. secu
ra quiescere non consentit. Primo autem ne
mala que libet. sedulo in loco considerat.
ne bona incaute faciat; et postquam praua
subgerit. ipsa etiam sibi subigere recte ac
tendit. ne si inuis dominum transeunt.
in elationis culpam uertantur. Quia enim
sic superius dictum est. plerumque ex bonis
per incuriam uirtutum mala nascuntur. Singu
lanti studio contemplatur quam ex doctrina
arrogantia. ex iustitia crudelitas. ex
pietate remissio. ex zelo ira. ex mansue
tudine torpor oriatur; Cumque bona hec a
git. quibus contra se hostes phisice exur

que uicia uirtutum sub
uelamine sunt uicina.

gere ualeant conspiciunt. Nam cum
adipiscendis doctrine studiis elaborat.
mentem sollicite contra certam arro
gantiam preparat; cum culpas delinquen
tium iuste ulcisci desiderat. sagacissi
me curat; Nemo dum iustitie crudeli
tas uindictae transcendat. cupiditate
frenare se nititur. sollicite prospicit. ne
qua discipline dissolutione uincatur;
cum recte zeli stimulis exercitatur. sumope se
preuidet. ne plusquam necesse est ire se
flamma succendat; cum magna mansue
tudinum tranquillitate se temperat.
uigilantem obseruat ne torpore frige
scat. Quia ergo spiritualis militis cogita
tione omne uirtutum priusquam subripe
re possit aspiciunt. recte de equo dicitur.
procul odoratur bellum; Prependit etiam
que turba iniquitatum prauat. simulata
ad se ingredi uel pauca permittat; un
de et sequitur. Exhortationem ducum.
et ululatum exercitum. Temptantia
quippe uitia. que inuisibili contra
nos periglio regnanti super se superbie mi
litant. alia more ducum preueniunt. alia
more exercitum subsequuntur. Ne enim
culpe omnes pari accessu cor occupant.
sed dum maiores et paucos neglectam mentem
preueniunt. minores et innumere ad
illam se cateruatim fundunt; ipsa nam
que uirtutum regina superbia. eundem uirtutum
plene cor cepit. mor illud septem
principalibus uirtutibus quasi quibusdam suis
ducibus deuastandum tradit. quos uide
licet duces exercitum sequi. quia exercitus
periculodubio importune uirtutum militum

Sat.

dines oriuntur; quod melius ostendim si ipsos duces atq; exercitū specialiter ut possimus enumerando pferam. Radix quippe cuncti mali supbia ē. de qua scriptura attestante dicitur; *mitnum omnis peccati supbia*. Prime autē ei soboles septē nuntū pncipalia uitia. de hac irruentia radice pferunt. scilicet manus glā. inuidia. ira. tristitia. auaritia. uentris ingluuies. luxuria; Nā quia his ^{septē} supbijs uitis. nos captos doluit. idcirco redemptōnē ad spūale liberationis plū. spū septiformis grē plenus uent. Sed habent contra nos hęc singula exercitū suū. hā de manu glā. inobediencia. iactantia. ypochrīst. contentiones. pntatis. discordijs. & nouitatū psumtiones oriunt. De inuidia. odiū. susurratio. detractio. exultatio in aduersis proxim. afflictio autē in prosperis nascitur. De ira. tumor. mēt. contumelias. clamor. indignatio. blasphemias pferunt. De tristitia. malitia. rancor. pusillanimitas. desperatio. torpor. circa pcepta. uagatio mēt. erga uicinia nascitur. De auaritia. pōtio. fraus. fallacia. puritia. inquietudo. uolentis. & contra miscdam obdurationes cordis oriunt. De uentris ingluuie. inepta letitia. seu rilitas. immunditia. multiloquiū. ebrietas. tūdo sensus circumtelligentiā ppagat. De luxuria. cecitas mēt. inconsideratio. inconstantia. precipitatio. amor sui. odiū dī. affectus p̄sentis sēti. horror autē uel desperatio futuri. generat. Quia pncipalia uitia tantā

de se uitiorum multitudinem proferunt. cū ad eos ueniunt. quasi subsequentes exercitus cateruas trahunt. ex quib; uidelicet uii. quinque; spiritualia. duo ^{quoq;} carnalia sūt. sed unū quodq; eorū tanta sibi cognatione ungit. ut n̄ nisi unū de altero pferatur. Prima nāq; supbijs soboles. manus ē glā. q̄ dum oppressā mentē corrupit. mox inuidiā gignit. q̄a nimirū dū uam nominis potentiā appetit. nequus hanc alius adipisci ualeat tabescit. Inuidia q̄q; irā generat. quia quanto uicino lūoris uulnere animū sauciāt. tanto etiā mansuetudo tranquillitatis amittit. & q̄a q̄ si dolens membrū tangit. idcirco appositę actionis manū uelut grauius pressa sentitur. Ex ira quoq; tristitia oritur. quia turbata mens q̄ inordinate se concutit. eo addicendo confundit. & cū dulcedine tranquillitatis amiserit. nihil hanc n̄ ex p̄turbatione subsequens metor pascit. Tristitia quoq; ad auaritiā deriuat. q̄a dū confusū cor bonū letitias in semetipso intus amiserit. unde consolari debeat foras querit. & tantomagis exteriora bona adipisci desiderat. quanto gaudiū n̄ habet ad qd̄ intrinsec̄ recurrat. Post hęc uero duo carnalia uitia. id est uentris ingluuies. & luxuria sup̄sunt; s; cunctis liquet qd̄ de uentris ingluuie luxuria nascit. dū in ipsa distributione membrorū. uentri genitalia subnixta uideant. unde dū unū inordinate reficit. aliud p̄culdubio ad contumelias excitat. Bene autē duces exhortari dicti sunt. exerceat

ululare. quia prima uitia decepte menti
quasi sub quadam ratione in se inserunt.
sed innumera que secuntur. dum hanc ad
omnem insaniam pertrahunt. quasi bestiali
clamore confundunt; Inanis namque gloria.
de uictu cor quasi ex ratione solet exhor-
tari dum dicit; debes maiora appetere. ut
X quo potestate ualueris multos excedere.
eo etiam ualeas et pluribus predesse. Inuidia
quoque de uictu cor quasi ex ratione sola
exhortari. cum dicit; in quo illo. uel illo
minor es. cur ergo eis uel equalis uel su-
perior non es. quanta uales. que ipsi non ua-
lent; non ergo tibi aut superiores esse. aut
etiam equales debent. Ira etiam de uic-
tu cor quasi ex ratione solet exhortari.
cum dicit; que erga te agunt. equanimi-
ter ferri non possunt; hec immo patienter
tolerare peccatum est. quia et si non eis cum mag-
na asperitate resistit. ^{et exasperatione} contra te deinceps
sine mensura cumulant. Tristi-
tia quoque de uictu cor quasi ex ratione sola
exhortari. cum dicit; que habes unde
gaudeas. cum tanta mala deprimis portas.
pende cum quo merore omnes inuenias.
qui intant. contrite amaritudinis fel-
le uertunt. Avaritia quoque de uictu
animi quasi ex ratione solet exhortari.
cum dicit; ualde sine culpa est. quod quedam
habenda concupiscas. quia in multiplici-
bus appetis. sed egere premediscis. et quod ma-
le aliis retinet. ipse melius expendit.
Ventris quoque in glumes. de uictu cor
quasi ex ratione solet exhortari. cum
dicit. Ad esum deus munda omnia condidit.
et quod satiari cibo respuit. quid aliud quod

numeri concessio contra dicit. Iuru-
ria quoque de uictu cor quasi ex ratione ex-
hortari solet cum dicit. Cur te inuolup-
tate tua in non dilatas. cum quod te sequatur
X ignoras. acceptum tempus in desideris prede-
re non debes. quia quam citius pretranscat.
nefas. Si enim misceri deus hominem inuo-
luptate carnis nollet. in ipso humani
generis exordio. masculum et feminam non
fecisset. Hec est ^{duci} exhortatio. que dum in
caute ad secretum cordis amittit. familia-
rius iniqua persuadet. quam uidelicet ex-
ercit. ululans sequit. quam felix a-
nima semel principalibus uitiis capta. dum
multiplicatis iniquitatibus insaniam uer-
titur. ferali iam inhumanitate uastat. si-
miles dei quia solenter preuidere uitio cer-
tamina mittit. bellum precul odoratur. quia
mala preuentia quidam preuadere ualeant
cogitatione sollicita respicit; exhorta-
tionem ducum naribus sagaciter deprehendit. et
quia longe preuadendo subsequendum iniquitatem
confusionem conspicit. quasi uel ulatum
exercit. odorando cognoscit. Igitur quia
uel predicatore dei. et quemlibet spiritualis cer-
taminis militem. descriptum equi narra-
tionem cognouimus. nec eundem iterum in a uis
significationem uideamus. ut quod per equum
didicimus ei fortitudinem. etiam pauem
discamus illius contemplationem. Quia enim
descripta equi magnitudine audiuimus.
quod contra certamina uitio uir se-
per patientiam tolerat. nec pauem specie
cognoscimus. quod per contemplationem uolat
sequit. Numquid per sapientiam tuam
plumeset accipiter. expandens alas

suas ad austrum. Quia pennis sin-
 gulos pennam ueterem accipit noua nascentem
 piciat. ac sine intermissione plumescat.
 pene nullus ignorat; non autem hic illud
 plumae tempus dicitur quo in uido uestit.
 quate[m] nimirum adhuc uidelicet pullus
 ad austrum alas expandere non ualet. si illa
 annua pluma describitur. quae laxata
 ueteri penna renouatur; & quidem
 domesticis accipitribus. quae melius
 plumescere debent. munita ac repenna
 loca requirit; a gressibus uero moris est.
 ut flante austro alas expandant. quatinus
 eorum imbra ad laxandam pennam ueterem
 uenti tempore calefiant. Cum uero uentus
 deest. alis contra radii solis expansis atque
 percussis. repente sibi auram faciunt.
 Sicque aptis temporibus ueteres exiliunt.
 uel nouae succrescunt. Quid est ergo accipere
 plumescere. nisi quod unusquisque
 sanctorum tactus flatu sancti spiritus
 concalescat. & uisum uetustae conuersationis
 abiciens. noui hominis nouam formam
 sumit. quod paulus ammonet dicens.
 Expoliantes uos ueterem hominem cum
 actibus suis. & induentes hominem nouum;
 licet ^{foris} is ^{foris} qui foris est uir homo
 corruptus. tam is qui intus est renouatur
 de die in diem. Vetus autem penna pice
 est. in ueterata studia dolose actionis
 amittere. & nouam pennam sumere est.
 mentem ac simplicem bene uivendi sensum
 tenere; penna namque ueteris est ueteris
 conuersationis grauat. & pluma nouae
 imitationis subleuat. ut ad uolatum
 tanto leuiore. quanto nouiore reddat.
 Et bene autem expandit alas suas ad

aut.
 late.

austrum. Alas quippe nostras ad austrum
 expandere est. per aduentum sancti spiritus
 nostras est fitendo cogitationes aperire.
 ut iam non libeat defendendo nos tegere.
 sed accusando publicare. Tunc ergo accipit
 plumescit. cum ad austrum alas expandit.
 quate[m] se unusquisque uirtutum plumis
 induit. cum sancto spiritu cogitationes
 suas est fitendo subtermit. Quem uetera
 fatendo non detegit; nouae uirtutis opera
 minime producit; quae nescit hinc lugere
 uirtutis gaudia. nescit lugere quod grauat.
 non ualet proferre quod subleuat. ipsa
 namque compunctionis uis poros cordis
 aperit. & plumas uirtutum fundit.
 Cumque se studiosae mentis de pigra
 uetustate redarguit. alacri nouitate
 uiuenescit. Dicat ergo beatus iob.
 Numquid per sapientiam tuam plumescit
 accipit expandens alas suas ad austrum.
 id est numquid cuiuslibet electo tu
 intelligentiam contulisti. ut flante
 sancto spiritu cogitationum alas
 expandat. quatinus pondera uetustae
 conuersationis abiciat. & uirtutum
 plumas uisum noui uolat sumat. ut
 hinc uidelicet colligat. quae uigilantia
 sensus in semetipso ex se non habet.
 quae hanc ex se conferre alius nequaquam
 ualet. Potest etiam propheta accipitrem
 renouata gentilitas designari; ac si apte
 beatus iob diceret. futuras uirtutum
 plumas ingentilitate respice. & uetustas
 superbis pennas amitte. Sequitur. Numquid
 ad preceptum tuum eleuabit aquila.
 & in arduis ponit nidum sibi. In scriptura
 saera uocabulo aquilae. aliquando maligni
 spiritus raptores animarum. aliquando
 ipsentis seti potestates. aliquando uero
 uel sub

tilissimę scōꝝ intelligentię . uel incar-
natus dñs ima celerit̃ transuolans . &
mox summa repetens designat̃ . Aquila
rū nomine insidiatores sp̃s exp̃munt̃ . hie
remla attestante q̃ ait ; uelociores fuer̃
p̃secutores nr̃i aquilis celi . P̃secutores
nr̃i aquilis celi uelociores s̃t̃ . cū tanta con-
tra nos maligni homines faciunt . ut ip-
sas etiā aeras potestates inuentionib̃ m̃-
litig̃ p̃ire uideant̃ . Aquile uocabulo
potestas terrena figurat̃ . vnde p̃lechi
elē p̃pheta d̃r̃ . Aquila grandis magnax
alarū longo ductu membroy . plena plumis
& uarietate uenit ad libanū . & tulit me-
dullā cedri . & summatē frondū ei euul-
sit . Qua uidelicet aquila . q̃ alius quā
nabugodonosor rex babilonię designat̃ .
q̃ p̃minensitate exercit̃ magnalū alarū .
p̃ducurritate tempoy longo mbroy duc-
tu . p̃multis ū diuitis plena plumis . p̃i
numera aut̃ terrene gl̃e cōpositione
plena uarietate describit̃ ; que uenit
ad libanū . & tulit medullā cedri . et
summatē frondū ei euulsi . q̃a uidet̃
celstitudinē petens . nobilitatē regneius
quasi medullā cedri abstulit̃ . & dū te-
nerrimā regū plē a regni sui culmine
captiuando sustulit̃ . quasi summatē fron-
dū euulsi . Aquile uocabulo uel sub-
tilis scōꝝ intelligentia . uel uolat̃ dñę
ascensionis exp̃mit̃ ; vnde isdē p̃pheta
dū sub animalū specie euangelista . uir-
se uidisse describeret . in eis sibi homi-
nis . leonis . bouis . & aquile faciē appa-
ruisse testat̃ . Quartū p̃culdubio ani-
mal iobem p̃ aquilā signans . quolando

terram deseruit . quia per subtilem in-
telligentiā interna misteria uerbū in-
dendo penetrauit . cui nimirū p̃pheticę
sententię ipse quoq; iobis inreuelatione
sua desemetipso ñ d̃sonat̃ dicens . Ani-
mal primū simile leoni . ^{animal} secundū simile
uitulo . ^{tertiū} animal habens faciem
quasi hominis . ^{quartū} animal simile
aquile uolanti ; & quāuis singula ad
unū quęq; euangelistā recte conueniant̃ .
dū aliis humanę natiuitatis ordinē .
aliis p̃mundi sacrificii mactationē q̃si
uituli mortē . aliis potestatis fortitu-
dinē . quasi leonis clamorē in simiat̃ .
aliis natiuitatē uerbi intuens . quasi
ortū solē aquila aspectat̃ . Possunt
^{trām} namq; hęc quattuor animalia . ipsū su-
um caput cū sunt membra signare .
Ipsē n̄q; & homōē . q̃a naturā nr̃am
ueracit̃ suscepit̃ . & uitulus . quia p̃
nob̃ patient̃ occubuit̃ . & leo q̃a diu-
nitatis fortitudine susceptę mortis
uinculū rupit̃ . & ad extremū aquila .
q̃a ad celū de quo uenerat̃ redit̃ .
Homo q̃ nascendo . uitulus morien-
do . leo surgendo . aquila ad celos ascen-
dendo uocat̃ est . Sed hoc loco aq̃le
nomine subtilis scōꝝ intelligentia . &
sublimis eox̃ c̃templatio figurat̃ . Cunc-
tarū quippe animū uisus acies aq̃le su-
perat̃ . ita ut solis radius . fixos in se
ei oculos nulla lucis sue coruscatio-
ne uerberans elaudat̃ . Ad p̃ceptū g̃
di eleuat̃ aquila . dū uisionib̃ diui-
nis obtēperans . in sup̃nis suspenditur .
fidelū uita que & in arduis midum

hieron.

Isch.

Lib reg.

Isch.

desideria ponere dicitur quia terrenam despiciens spe iam de celestibus nutrit. In arduis nidum ponit. quia habitationem mentis sue in abiecta et infima conversatione constituit. Hinc est quod cheneo bala propheta dicitur. Robustum quidem est habitaculum tuum. Si si impetra posueris nidum tuum. Cheneus namque possessor interpretatur; et quod se qui presentia possident non habent in gemo sapientie secularis collectum. In hoc ueraciter robustum sibi habitaculum construnt. si per humilitatem paruuli apud semetipsos facti in christi sublimitate nutriant. si semetipsos infirmos sentiant. in excelsa humilitate cogniti redemptoris. fouendam mentis fiduciam ponant. si una non appetant. si omne quod preterit cordis uolatu transcendant. Videam aquilam nidum spei in arduis construente; ait. Nona conuersatio in celis est; Et rursum; qui conuersus est ait et confedere nos fecit in celestibus. In arduis habet nidum. quia perfecto in superioribus figit consilium. non uult mentem in ima deicere. non uult per abiectiorem conuersationis humanam habitare. Tunc paulus in carcere fortasse tenebatur. cum se confedere christo in celestibus testaretur. Si ibi erat ubi ardentem iam mentem fixerat. non illic ubi illum necessario pigra adhuc caro retinebat; hoc namque est speciale speciem electorum solet. quod sic sciunt presentis uitae uiam carperent. ut prospera certitudinem nouerint iam se ad alta peruenisse. quatinus cuncta que preterflunt sub se esse uideant. atque donec

Moyse.

Paul.

in infimis

quod in hoc mundo eminet. amore aternitatis calcant. Hinc est enim quod sequitur se animus per prophetam dominus dicit. Sustollam te super altitudines terre; quasi quedam namque inferiora terre sunt. data. contumelie. exestas. abiectio. que ipsi quoque dilectores seculi dum plateis uis planitie ambulam utando calcare non cessant. Altitudines autem terre sunt. lucrarerum. blandimenta subditorum. diuitiarum habundantia. honor. et sublimitas dignitatum. que quisque prima adhuc desideria incedit. corpore alta estimat quod magna putat; at si semel cor in celestibus figitur. mox quam abiecta sunt cernit que alto uidebantur. Nam sicut cum monte quisque conscenderit eo paulisper cetera subiacentia despicit. quod altiora amplius gressu tendit. ita qui summis intentione figere nititur. dum ad in se ipso nullam presentis uitae gloriam esse dependit. super terre altitudines eleuat. et quod prius in uanis desideris positus super se credidit. per ascendendo proficiens sibi esse cognoscit; que quod illic dominus factum se esse pollicetur dicit. Sustollam te super altitudines terre. Hec apud se beatus iob solum se facere posse testatur dicens. Numquid ad preceptum tuum eleuabitur aquila. et in arduis ponet nidum sibi. Ac si diceret. Ad meum quod quod precipio exterius. hoc intrinsecus gratia occulte largitatis in spiritu. Sequitur. In petris manet. In sacro eloquio cum singulari numero petra nominat. quod saluis quam christus accepit. paulo attestante quod ait. Petra autem erat christus. Cum uero

Ph.

S

SS

Paul.

Leit.

petre pluraliter appellantur. mibra
eius uidelicet scilicet qui illius robore
solidati sunt exprimentur. qd nimirum pe
trus apertus lapides uocat dicens Vos
tanquam lapides uiui edificamini domo
spirituales. Ita itaque aquila que aduersi
solis radios cordis oculos erexit impetris
manere dicitur. quia in diebus antiquorum et scie
ntium patrum in ista statione collocat; eorum
quippe uita que in uia dei fuisse se esse spi
cit ad memoriam reducit. atque in celsi
tudine illorum fortitudinis studendo ni
dum sibi construit seque meditationis.
Cumque eorum acta dictaque tacite cogitat.
cum presentis uite gloriam incompassio
ne gratie excellentie que sit abiecta
considerat. quasi sub se esse ima terrarum
impetris residens obseruat. Possunt
etiam petre sublimis uirtutum celestium
potestates intelligi. quas non iam quasi
more arborum huc atque illuc uentis in
mutabilitatis inclinatis. quia uelut pe
tre in arduis sitis ab omnium motu in
mutabilitatis alienis. et ad soliditatem fi
xe celsitudinis. ipsa cum in herent
aeternitate duruerit. Vir itaque se
cum terrena despiciat. more se aquile
ad altiora suspendat. et per contemplati
onis spiritum subleuat. per enim angelorum
gloriam prestolat. atque huic mundo ho
spes illa appetendo que aspiciat iam
in sublimibus figit. Recte ergo dicitur in
petris manet. idem intentione cordis
unt illas celestes uirtutes residet. que
per eternitatis sue fortitudinem tanta iam
soliditate fixe sunt. ut in uulgo culpe

latere mutabilitatis uarietate flee
tantur. Unde et apte sequitur. Et in
preruptis silibus comoratur. atque in acces
sibus rupibus. Qui enim sunt alii prerupti si
lices. non illi fortissimi angelorum chori. que
quauis non integri sunt; tamen in proposito fixi
cadente cum suis angelis diabolo reman
ferunt. prerupti enim sunt. quia pars eorum
cecidit. pars remansit. In integri
quidem stant per qualitatem meriti. sed per nu
meri quantitatem prerupti. Hanc prerup
tionem restituere mediator uenit. ut
redempto humano genere illa angeli
ca dampna sarciret. et in sinu celestis
patris locupletius fortasse cumula
ret. Apert hanc preruptionem de patre
dicitur. Proposuit enim eo in dispensatione ple
nitudinis temporum instaurare omnia in ipso.
que in celis et que in terra sunt in ipso.
In ipso quippe restaurantur ^{et omnia} que in
terra sunt. dum peccatores ad iustitiam conuer
tuntur; in ipso restaurantur et que in celis
sunt. dum illuc humiliati homines re
deunt. unde apostate angeli sup
biendo ceciderunt. Quod autem inaccessis
rupibus nimirum que prerupti silices ipsi sunt
inaccessis rupes; cordi enim peccatorum
hominum ualde inaccessa est claritas
angelorum. quia que pulchra corporali acce
dit. eo absque ali specie oculos elay
sit; sed quisque ita contemplatione ra
pitur. ut per diuinam gratiam subleuat inten
tionem suam iam angelorum choris unum seruat.
et fixus in sublimibus ab omnium se infirma
actione suspendat. nec sufficit gloriam
angelice claritatis aspiciere. nisi eum

Paul.

55
tendit
oculū
Eug.
lre.

eniam qui est super angelos ualeat
 uidere; sola nāq; ei uisio uera n̄tis
 n̄re refectio ē. Unde cū dixisset he
 aquilā in petris manere. & in p̄ruptis
 silicib; atq; in accessis rupib; cōmora
 ri. ilico subdidit. **I**nde cōtemplat
 gl'am idest ex illis choris angelicis
 ad cōtemplandā gl'am sup̄no maiesta
 tis. q̄ n̄ uisa. esurit. qua tandē uisa
 satiat. Scriptū quippe ē. Leo qd̄ la
 borauit anima ei. uidet & satiabit.
 Et rursum. Beati q̄ esuriunt & sitiunt
 iustitiā. qm̄ ipsi saturabunt. **I**ns
 ū ipse n̄tis n̄re cib; sit. indicat apte
 cū dicit. Beati mundo corde. qm̄ ipsi
 d̄m uidebūt. & q̄a in p̄positione corrup
 tibilis carnis granati. d̄m sic ē uidere
 n̄ possum; recte subiungit. **O**culi
 ei de longe p̄spiciunt. **Q**uantū libet
 enī in hac uita posit; q̄sq; p̄fecerit.
 nec dū d̄m p̄speciē s; p̄enigma 7 p̄
 speculū uidet; **C**uicūq; autē cū p̄
 spiciam uerius cernim; cū ū longius
 acie tendim;. sub incerto ūsu caligam;
 q̄a q̄ sc̄i uiri in alta cōtēplatione se
 erigūt. & tam d̄m sic ē uidere n̄ p̄sūt.
Bene de hac aq̄la d̄r. oculi ei de lon
 ge p̄spiciunt. **L**esi diceret; **I**nten
 tionis acie fortit tendit. s; nec dū p̄
 p̄inquū aspiciunt; cui claritatis mag
 nitudinē penetrare nequaquā possit.
A luce enī incorruptibili caligo n̄re
 corruptionis obscurat. Cūq; it uide
 ri aliquaten; potest. & tam uideri lux
 ipsa sicut ē n̄ potest. q̄ longe sit in
 dicat; quā si mens ut cūq; n̄ cerneret.

^{in eo}
 non quia longe esset uideret; si autē
 p̄fecte iā cerneret. p̄fecto hanc quasi
 p̄caliginē n̄ uideret. **I**git; q̄a nec omnino
 cernit. nec rursum omnino n̄ cernit. recte
 dictū ē. q̄a longe d̄s uidet. **L**ibet ad
 mediū istę uerba deducere. atq; hec &
 illa quā uno spū p̄ferant; indicare.
 q̄ cū actus uite uirtutes exp̄meret
 dicens; q̄ ambulat in iustitiis. & loq̄t;
 ueritatē. q̄ p̄icit auaritiā & calūniā.
 & excutit man; suas ab omni munere.
 q̄ obturat aures suas ne audiat sanguinē.
 & claudit oculos suos ne uideat malū.
Ilico ab eisdē actus uite gradib; ad
 cōtēplationis culmina ascendat. ad
 unū dicens. **I**ste in excelsis habitauit.
 munita savorū sublimitas ei; panis
 ei dat; ē. aquę ei fideles sunt; regē in
 decore suo uidebūt oculi ei; cernent t̄
 rā de longe. **I**n excelsis habitare ē. cor
 t̄ celestib; ponere. & munita savorū
 sublimitas n̄rā ē. cū fortitū patrū p̄cepta
 & empla respiciam;. atq; ab infima cogi
 tatione separam;. munita savorū sub
 limitas n̄rā ē. cū munito choris castrisq;
 celestib; unguim;. & insidiantes malig
 nos sp̄s stantes in aere cordis. quasi sub
 positos expugnā. **T**unc etiā nob; pa
 nis dat;. q̄a in sup̄nis erecta intentio ae
 t̄natis cōtēplatione reficit; **A**q̄ n̄re
 fideles sūt. q̄a doctrina d̄i qd̄ hic p̄spem
 p̄mittit. hoc illic in munere exhibet.
Sapientia nāq; hui; mundi infidelis ē. q̄a
 mansura p̄ mortē non ē. **A**quę n̄re fides
 sūt. q̄a uerba uite qd̄ ante mortē insi
 nuant. hoc etiā p̄ mortē demonstrant.

Isaias.

21

Regem in decore suo oculi nri conspici
unt. quia redemptor nri in iudicio & arep
bis homo uidebit. sed ad diuinitati ei in
mendā soli q̄ electi s̄ subleuant. Quasi n̄
quandā feduitate regis uidere ē. solā serui
lē formā in q̄ ab iniquis despectū ē cernere;
s; ab electis in decore suo reuerent. q̄ ault
semetipsos rapti in ipso dītatū fulgore o
culos cordis; q̄ quandū in hac uita s̄ quā
illā uuentū patriā sicut ē uidere n̄ pos
sunt. Recte adiungit; cernent t̄ā de lon
ge. Qd̄ hic ait eleuabit aquila & in
ardus ponit nidū suū. hoc illic dī in excel
sis habitauit. Qd̄ hic dī in petris manet
& in raptis silicib; cōmorat. atq; in accessis
rupib; hoc illic subicit. mōnūta saxoz sub
limitas ei. Id̄ rursū hic subinfert ille
contēplat̄ escā. hoc quoq; illic subdit p̄m̄
eidat̄ ē. aque ei fideles sunt. regē in deco
re suo uidebit oculi ei. Et qd̄ hic subiungit
t. oculi ei de longe p̄spiciunt. hoc illic
apte subicit. cernent terrā de longe.
Considerem quā sublimis aquila fuerit
paulus. q̄ usq; ad t̄ū celū uolauit. sed
tam in hac uita posit. ilonginquo adhuc
d̄m̄ p̄spicit q̄ ait. Uidem n̄c p̄speculū
in emigmate. tē aut̄ facie ad facie. Erur
sus. Ego me n̄ arbitro cōphendisse. q̄n
uis eterna ualde min̄ quā s̄ ipsa c̄spici
at. q̄ uis ea se cognoscere p̄fecte n̄ posse
cognoscat. infirmis tam auditorib; ea
ipsa infundere p̄dicando n̄ potest q̄ ui
dere saltē p̄speculū & p̄ uaginē potest.
Des. et ipso quippe tanq̄ de alio loquit̄
d̄c̄. Auduit archana uerba quz n̄ li
cet hominib; loqui. Inūna q̄ quāuis mi

celitudine

figunt.

lre.

lre
anno

Paul.

lre.

lre.

mma & extrema uideantur. foribus tam
predicatorib; ^{suma} sunt. infirmis ū audito
rib; incapabilia. Vnde & p̄dicatores
sc̄i cū auditores suos diuinitatis uerbu
capere n̄ posse conspiciunt. ad solā incar
nationis d̄nce uerba descendit. Vnde
bene hic dū subleuata in arduis aq̄la
longe uidere dī. ilico subinfert. Pl
li eius lambent sanguinē. Ac si apte
diceret. Ipsa quidē diuinitatis contē
platione pascit. sed q̄a auditores eus
dītatū p̄cipere archana nequaquā
possit. cognito crucifixi d̄m̄ cruore
faciant. Sanguinē nāq; labere ē pas
sionis d̄nce infirma uenerari; hinc
ē qd̄ isdē paulus. q̄ sicut paulo an
te iā dixim̄ ad t̄ū celi secreta uola
uerat. discipulus dicebat. Non enī
iudicauis me aliqd̄ int̄ uos. nisi
xp̄m̄ ibi. & h̄c crucifixū. Ac si apte
hec aquila diceret. Ego quidē escā
meā diuinitatis ei potentā de longe
p̄spicio. sed uob; adhuc paruulis in
carnationis ei tantūm̄ lab̄ endū san
guinē trado. Itā q̄ p̄p̄dicationē suā
tacita dītatū celsitudine infirmos
auditores de solo cruore crucis edocet.
qd̄ aliud q̄ sanguinē pullus p̄bet. q̄a
ū unuscūq; sc̄i p̄dicatoris anima cor
ruptione carnis exuta. ad eū mor du
cit. q̄ p̄ nob; sponte sua in morte cecidit
& de morte surrex̄. apte de hac aq̄la
subdit. Et ubicūq; cadauer su
erit. statim adest. Cadauer quippe
a casu dī. & n̄ in merito corp̄ d̄m̄ p̄p̄
casū mortis cadauer uocat; quod

55

Paul

fug.

autem hic de ^{hac} aquila dicitur. ubicumq;
 cadauer fuerit. statim adē. hoc de egredi
 entib' animab' fieri ueritas spondet dies.
 Vbicūq; fuerit corp' illie congregabunt
 & aquile; ac si apte dicat. Qui celesti
 sedi incarnat' redēptor ur' p'sideo. electoꝝ
 quoq; animas cū carne soluero. ad celesti
 a subleuabo. S' hoc qd' de hac aquila dī:
 ubicūq; fuerit cadauer. statim adē. intel
 ligi & alit' potest. Omnis q' in peccati
 morte ceciderit. nūconuenient' pote
 rit cadauer uocari; quasi exanimus
 nāq; iacet. q' uis itiq; uiuificantē spm
 n̄habet. Quia u'ses quisq; p'dicator
 ubi peccatores eē considerat. illuc an
 xie puolat ut in peccati morte iacen
 tib' lucē uiuificationis ostendat. Bene
 de hac aquila dī. ubi cūq; cadauer fu
 erit. statim adē. idē illuc tendit ubi
 utilitatē p'dicationis p'spiciat. ut ex eo
 iā qd' spūalit' uiuit alius in morte iā
 centib' p'sit. Quos corripiendo quasi
 edēt. s; ab iniquitate ad innocentia p'mu
 tando in sua m̄bra quasi edendo cūerit.
 Ecce ipse quē ad testimoniu iā sepe ^{ad} de
 dixim paulus. cū nē iudeā. nē corinth.
 nē ephesū. nunc romā. nē ̄spama spe
 teret ut in peccati morte iacentibus
 et̄ne uitę grām nuntiaret. quid se
 aliud quā eē aquilā demonstrat. q'
 uelocit' om̄a transuolans ubicūq; iacet
 cadauer querebat. ut diuoluntatē di
 lucerant peccatorib' faceret. quasi scā
 suā in cadauere repperiret. scā q' p
 pe iustoz ē. conuersio puer soꝝ. de qua
 dī. Operam n̄ cibū quiperit. sed qui

fug.

permanet in uitam eternam. Auditis
 itaq; tot scōꝝ uirtutib' beat' iob. obsti pu
 usse intelligit. & sub admirationis t̄ore
 siluisse. Nā sequit'. **A** dicit dñs. & lo
 cut' ē ad iob. **N**ūquid q' contendit cū dō
 tā facile conquescit. utiq; q' arguit dñm.
 debet & respondere illi. **C**ur scs tanta
 hac distractione flagelli n̄ estimauit
 augeri merita s; uitia p'secari; que quia
 in se nulla cognouit. p'cussū in iuste se
 credidit; & p'cussione p'rius arguere est.
 de p'cussione murmurare. Considerans
 aut' dñs qd' ea que p'cussit n̄ ex timore
 sup'bis s; ex equalitate colligerat uitę. pie
 illū increpat dicens. Numquid q' contē
 dit cū dō tā facile conquescit. utiq; q' ar
 guit dñm. debet & respondere illi; ac si
 apte diceret. Qui tanta de tua actione
 locut' es. cur audita scōꝝ uita siluisse me
 n̄ fuit arguere de p'cussione mea. an fue
 rit iusta dubitare; & bona quidē tua ue
 racit' p'cussisti. Sed hec q' tenderent flagel
 la nescisti q' & si n̄ habes iā qd' corrigas.
 habes tam̄ adhuc q' crescas; In quanta u
 uirtutis arce quā plurimos subleuem.
 me ecce narrantē cognouisti; Ipse consi
 derabas tuā. s; alioꝝ celsitudinē nescie
 bas. Auditis q' alioꝝ uirtutib'. si qd' ua
 leas responde de tuis. Scim̄ aut' quod
 cordis sui oculū p'elationis tenebras
 extinguit. q' cū recta agit. considerare
 melioꝝ merita negligit. At contra mg
 no humilitatis radio sua opa inlustrat.
 q' alioꝝ bona subtilit' pensat. q' a dñe
 q' ipse fecerit. facta foris & ab alius ē spic'.
 eū q' singularitate intus erūpere nitit.

S
S
S
S

r.

supbis tumorem premit. Hinc est qd
uoce di ad Eliam solū se estimantē dī;
Reliqui in septē milia uiroy. qñ curua
ueri genua ante baal. ut dū n̄ solū se
remansisse cognosceret. elationis glām
q̄ ei desingularitate surgere poterat
euitare possā. Beat⁹ itaq; iob puer se
egisse rephendit. s; de alioy etiā bene ge
stis docet. ut dū se equales & alios ha
bere considerat. ei q̄ singularit̄ sūm̄s
est se humiliter subdat. **ExPLICIT**

LIB. XXXI. INCIPIT LIB. XXXII.

SCI VIRI QVO AL
TIVS VIA TVR̄ DIO NIRA
te pficiunt. eo subtilius
indignos se esse dephendit.
quia dū p̄xim lucis suat.
q̄e quid eos in se ipsis late
bat inueniunt. & tan
to magis foras sibi defor
mes apparent. quanto nimis pulchriū ē.
qd̄ int̄ uident. Unusq; q; enī sibi dū
tactu ueri luminis inlustrant⁹ osten
dit. Et unde agnoscat qd̄ ē iustitia. in
de erudit⁹ ut uideat quid ē culpa. hinc
ē qd̄ sepe mens nr̄a quāuis frigida in cō
uersatione humane actionis torpescat.
quāuis in quib; dā delinquat & nesciat.
quāuis peccata quēdā quasi nulla per
pendat. cū tam ad appetenda sublimia
orationis compunctione se erigit. ipso
sue oculo compunctionis excitata ad ar
cu inspiendā se p̄fletū uigilantior re
dit. Hā cū neglectā se deserit & noxio
repore torpescit. uel otiosa uerba. uel
mutiles cogitationes minoris esse om̄i

modo reatus eredit; ac si igne compunc
tionis incallescens a torpore suo tacta
subito afflatu contēplationis emigilet.
illa que leuia paulo ante credidit.
max ut graua ac mortifera p̄orrescat.
Cuncta enī uel ymnimumis noxia quasi
atrotissima refugit. quia uidelicet
p̄ conceptionē sp̄s grauida introire
ad se iā inania nulla p̄mittit. Ex
eo enī qd̄ int̄ conspiciat. quā sint hor
renda hec q̄ exterius p̄strepunt sen
tit. & quanto amplius subleuata p̄
fecerit. tanto magis refugit in se in
in quib; p̄strata defacet; nihil quippe
iā nisi id qd̄ int̄ uiderat pascit.
atq; eo grauius tolerat q̄ qd̄ se ei ex
trinsecus uigērit. q̄ illud n̄ ē qd̄ in
trinsecus uidet. s; ex his interiorib;
que raptim uidere potuit. ad exte
riora que tolerat iudicandi regulā
sumit; sup se enī rapt⁹ dū sublimia
contēplat⁹. & se in ipsā iā liberius
excedendo conspiciens. q̄e qd̄ ei ex
se ipsa subseipsa remanet subtilius
comphendit. Et quare miro modo
agit. ut sicut supuis dictū ē. unde
dignior efficit. inde sibi met indign
na uideat. & tē rectitudini longe se
esse sentiat cū ad p̄p̄inuat; unde
salomon ait. Cuncta tēptam insa
pientia. & dixi sapiens efficiar. &
ipsa longius recessit a me. Quesi
ta enī sapientia longe recedere dī;
q̄a ad p̄p̄inquantū altior uidet; q̄
uero hanc nequaquā querunt. tan
to se ei p̄p̄inuos estimant. q̄nto

Salom

& eius rectitudinē regulam ignoiant.
 quia ⁱⁿ tenebris mirari lucis claritate
 nesciunt quā nunquā uider. Cumq;
 in forma ei pulchritudinis intendunt.
 in semetipsis libentē cotidie deformio
 res fiunt. Nā quisq; se radus tangit.
 sua illi manifestius tortitudo monstra
 tur. & eo uerius inuenit quāntū flectat
 aduersū. q; agatur summa considerans
 conspiciat quāntū distat a recto. Vnde
 beatus iob humanū genū uirtutib; tran
 siens amicos loquendo superauit. sed lo
 quente dō sublimus erudit. semetip
 sū cognoscendo reuertit. illos nāq;
 iuste loquendo subdidit. s; aduer
 ba locutionis intingit eū se iuste
 cognouit. & quidē cur flagellat
 sit nescit. s; tamē cur flagella uenerat
 n̄ sit. silendo redarguit. Diuina enī
 iudicia cū nesciunt n̄ audaci sermo
 ne discutienda s; sed formidoloso si
 lentio ueneranda. q; a eū causas
 rerū conditor in flagello n̄ aperit.
 eo iustas iudicat q; se eas facere q; sū
 me iustē ē demonstrat. Vir q; sēs
 et p̄ de locutione. & p̄ de silentio
 reprehensus. q; de semetipso sentiat
 innotescat. At enī; Qui leuiter
 locut; sū. respondere q; potest. Ac si
 dicat; sermonē meū defendere. si
 hē cū rationis pondere ptulissim.
 At p̄ quā lingua leuitate usa con
 uincitur. quid restat n̄ ut conticen
 do refrenet. Sequit; **M**anum
 meā ponā sup os meū. Vsu sacri
 eloqui in manu operatio. in ore

locutio solet intelligi. Manum ergo
 super os ponere ē. uirtute boni operis
 culpas tegere incaute locutionis. Quis
 uero inueniri potest q; quālibet p̄fect
 sit de otioso tamē sermone n̄ peccet. Ia
 cobo attestante q; ait. Nolite plures
 magistri fieri. in multis enī offendim
 om̄s. & rursum; Linguā nullus hominū
 domare potest. Cui culpas redarguens.
 p̄ semetipsā ueritas dicit. Dico autē uob.
 qm̄ omne uerbū otiosū qd locuti fuerit
 homines. reddent de eo rationē in die iu
 dicii. Sed scī uiri ante dī oculos student
 culpas linguę tegere. meritis utq; student
 pondere honorū operū p̄mere immode
 rata uerborū. Vnde in scā geeta manus
 sup os ponit. dū in electis ei ^{in corde} otiosę locu
 tionis uirtū uirtute bonę actionis opit.
 Scriptū nāq; ē. Beati quorū remissę sunt
 iniquitates. & quorū tecta sunt peccata.
 Sed rursum cū scriptū sit. om̄a nuda & ap
 ta sunt oculis ei. qm̄ regi possit quis ei
 oculis eū cuncta nuda sunt abscondi
 nequaquā possit. sed q; a hoc ^{quod} regimus
 inferius ponim. atq; hoc unde regim
 nimirū sup ducim. ut qd ē sub̄t posi
 tū regam. Tegere peccata dicim. quis
 quasi sub̄t ponim dū abdicam. eisq;
 aliud sup ducim. dū bonę actioni opus
 ad hoc p̄ eligim ut p̄feram; q; q; p̄ ora
 mala deserit & bona posterius facit.
 p̄ hoc qd addit transactā nequitia. te
 git. cui boni operis merita sup ducit.
 Beatus q; iob seę geetę tipū tenens & in
 uerbis suis sua alligans. nrā designat.
 dicat ex se. dicat ex nob; manū meā

Iacob.

hē.

Enāg.

dt.

ponam sup os meum: id est hoc quod di
stricto iudici de sermone meo in me displi
cuisse considero. ante ei oculos subuelami
ne recti opis abscondo. Sequitur. **U**nus
locut^{us} su^m quod utinam non dixissem. & alterum
quibus ultra nihil addam. Si transacta be
ati iob uerba discutim^{us}. nihil eum nequit
dixisse repperim; Si uero dicta ei que cum
ueritate ac libertate platasunt. in aliq
supbis uitio flectim^{us}. duo iam solam modo
non erunt. quia multa erunt. Quia loqui
nram est hominibus. occultum sensum uerbi ap
rire. loqui uero nram addiuinas aures est. motum
mentis etiam omnia expressione actionis ostende
re. Beatus iob ad libram se subtilissimam exa
minis pensans. locutione sua sedo se de
liquisse confitetur. Unum enim loqui illicite
est. res dignas flagello agere. aliud loqui
est etiam de flagello murmurare. Quis
ante increpationem dominicam in omni o
pere hominibus placuit fuit. ipsa in altum in
crepatione proficiens & minus se rectum plus
inope. & minus se patientem pro inuerbis se
agnouit; unde semetipsum redarguens
dicit; unum locutus sum quod utinam non dixissem
& alterum quibus ultra nihil addam. Aesiodicus
Rectum quidem me uis homines credidi
si; te loquente & ante flagella prauum.
& pro flagella me rigidum inueni. quibus
ultra nihil addo. quia iam nunc quanto
te loquentem subtilius intelligo. tanto
memetipsum humiliter inuestigo. Quia
quia beatus iob se ergo ecclesie typum tenet.
possunt electis omnibus hec eius uerba con
gruere. que cognoscentes deum in uno et
alio deliquisse se sentiunt. quia se in

tellegunt. uel in cogitatione & opere. t
indem ac proximi neglecta dilectione pec
casse; quibus se permittunt ultra nihil ad
dere. quia per conuersationis gratiam curant
penitendo etiam transacta purgare; per
hoc tam quod beatus iob de duobus se poeni
tendo redarguit. liquido ostendit
quod peccator omnis in poenitentia du
plice habere gemitum debet. nimirum
quia & bonum quod oportuit non fecit. &
malum quod non oportuit fecit. Hinc est
enim quod per moysen de eo quod iuramentum pro
tulit. ut uel male quid uel bene fa
ceret. atque hoc ipsum obliuione trans
cendit. dicit. Offerat agnam de gregibus
siue capram. orabitque pro sacerdotibus et
pro peccato eius; Sin autem non potuerit
offerre pecora. offerat duos turtures uel
duos pullos colubarum. unum pro peccato.
& alterum in holocausto. Iuramentum
namque proferre est uoto nos diuine serui
tutis alligare. & cum bona opera permitti
mus. bene nos facere respondemus. Cum
enim abstinentiam erit uti atque carnis nostre
uouemus. male aduersus nos nos facere
iuramus. Sed quia nullus in hac uita
ita perfectus est ut quolibet deo deuotus sit.
ut ipsa quantumlibet cumque pia uota non
peccet. pro peccato agna offerri de gre
gibus siue capra precipitur. Quid enim
pro agna. non actus uite innocentia. &
quod peccata que in summis sepe extre
misque pendens rupibus pascat. non contem
platina uita signatur. Qui ergo se con
spicit promissa ac proposita non impleuisse.
ad sacrificium dei sese studiosius debet

coradue

Moyses

Ex.

le.

uel innocentia boni operis. uel in
 sublimi pastu contemplationis ac
 cingere; & bene agna de gregibus
 capra uel offerri de gregibus non iubet.
 quia actua uita multorum est. contempla
 tua paucorum. Et cum hec agnum que
 multos agere & egisse conspicimus. q
 si agna de gregibus damus. Sed cum offerre
 ntis uirtus ad agna capra q. non
 sufficit. in remedio poenitentis adun
 gitur. ut duo colubarum pulli uel
 duo turtures offerantur; scilicet quia co
 lubarum pulli uel turtures. peccati
 gemitus habent. Quid ergo pro duobus co
 lubarum pullos uel duos turtures. n
 duplex poenitentis uirtus gemitus desig
 natur. ut cum ad offerenda bona o
 pera non adsurgimus. nosmetipsos du
 pliciter defleamus. quia & recta non fecimus.
 & praua operati sumus. unde & unus
 turtur pro peccato. aliter uel offerri in
 holocaustum iubet; holocaustum namque
 totum incensum dicitur. Unum ergo turturem
 pro peccato offerimus. cum pro culpa gemi
 tum damus; de altero uel holocaustum
 facimus. cum pro quod bona negleximus nos
 metipsos fundit succedentes igne
 doloris ardemus; quia ergo duplex impen
 tentia gemitus debet. beatus iob
 diuine uocis increpatione proficiens fa
 tetur. atque in sua reprehensione succere
 scens. dixisse unum & alterum poenitentis
 fatetur; ac si apte dicat; & erga bona
 pro negligentia torpui. & ad mala pau
 dacia propi. **R. Et sic dicitur aut dicitur
 iob dicitur bene dicitur. Accinge sicut**

uir lumbos tuos. interrogabo te & re
^{indica}
 sponde mihi. Quid sit dominum deturbare
 respondere. quod beatus iob lumbos accin
 gere. quod interrogare dicitur. quid hominis
 indicare. primo iam domini sermone tracta
 tum est; quia ergo lectoris tedio parcimus cura
 in summorum ne dicta replicem. Sequitur.
Numquid uirtutem facies iudicium meum. & e
 deprehendat me. ut tu iustificeris. Quis
 quis contra dominum flagella semetipsum nititur
 defendere. flagellantis iudicium euacu
 are conatur. Nam cum sua culpa ferri se de
 negat. quod aliquid quod iniustitiam ferientis ac
 cusat. Beatus itaque iob non ideo flagel
 la celestia percussus. ut in eo culpas erin
 guerent. sed potius ut merita augerent.
 quatenus quod tranquillitatis temporis in tanta
 seruitate claruerat. etiam ex percussione pa
 tesceret quod in eo etiam patientis uirtus
 latebat; quod quidem culpam suam inter flagel
 la non inueniens. nec tamen flagella eadem
 causam sibi esse augendi meriti deprehen
 dens. in iuste ferri se credidit. cum quod
 uise debuisset corrigi non inuenit; sed ne
 ipsa innocentia in tumore elationis in
 fletur diuina uoce corripit. & mens
 ei ab iniquitate libera si uerberibus percussa ad
 iudicia occulta reuocatur. ut supra sente
 ntia & si non cogita. in tantum credat iniusta.
 sed eo saltim iustum credat omne quod patitur.
 quod mirum constat quia deo auctore patitur.
Magna enim satisfactio percussione est uolun
 tas iusta conditoris. quod cum iniustum facere
^{in nihil}
 non solet. iusta agnoscit etiam silatet.
 Nam & cum iniustitiam peccato percussione
 in percussione nostra diuine uoluntati est

S
 S
 S
 S

iungimur. mox a nostra iniustitia ip-
sa conuictione liberamur. Quisquis
enim iam percussione tolerat si adhuc cau-
sas percussione ignorat. si iustum credens
hoc ipsum contra se iudicium amplectitur.
eo ipso ab iniustitia sua iam correctus est.
quo percussu se iuste gratulatur. In iudice
ta enim sua deo se socians sese contra se erigit.
& magna est iam iustitia quod uoluntati
iudicis concordat in poena. cui displic-
uit in culpa; Igitur uir sanctus quia in
nulla deo culpa discrepauerat. quasi eum di-
ficultate ei inter supplicia concordabat;
neque enim credidit quod flagella que solet
uita extinguere. in illo sola merita au-
gerent. Unde ne iuste corripitur. ut oc-
cultis iudicet & nesciens subderet. eius dicitur.

Numquid uirtutem facies iudicium meum. & con-
depreuabis me. ut tu iustificeris. ac si
aperte diceret. Tu quidem bene acta con-
sideras. sed mea iudicia occulta ignoras.
Si ergo extrinsecus meritis contra mea flagella
disputas. quid aliud quam me de iniusti-
tia addicere iustificando festinas. sequi-
tur. **S**i habes brachium sicut deus. & si uo-
ce simili tonas. Quia humanum genus
beatus iob meritis transcendebat. eiusque
conditor & eruditus ad consideranda simi-
litudinem suam provocat. ut cogita tanta
dissimilitudine. in humilitate se premit.
Sed cum in deo uox & brachium dicitur. cauendum
sumo opere est. ne quid in eum mens corpore
u suspicet. In antropomorfitarum namque
heresim cadere est. eum qui in eum scrip-
te implet & eum amplectitur omnia in tra-
corporalia humanita concludere.

Sed omnipotens deus ad sua nos trahens
usque ad nostra se humiliat. atque ut alta
insinuet humilibus condescendit. quoniam
paruulorum animis rebus cognitius emittit
ad inquirenda exurgat incognita. at-
que ab eo quod longe super ipsum est quedam uir-
ta se audiens quasi quibusdam ad illud
passibus moueat. Unde fit. per scriptu-
ram suam aliquando a corporibus hominum.
aliquando a mentibus. aliquando uero ab animalibus.
aliquando etiam ab insensatis rebus qual-
dam longe dissimiles in se similitudines
trahat. Plerumque a corporibus enim homi-
num in se similitudines trahit. sic
de eo propheta ad isaiam dicit. **I**n tange-
rit uos. tanget pupillam oculi eius;
& sic de eo sursum speranti homini pro-
pheta dicit. in scapulis suis obumbrabit
tibi. Constat nimirum quod in natura
sua nec oculum deus nec scapulas habe-
at. sed quia nos pro oculum cernimus. in sca-
pulis uero onera sustinemus. Deus quod omnia
uideat oculum habere prohibet. quod uero
nos tolerat atque corpore quod tolerat ser-
uat. obumbrare nobis in scapulis dicitur;
ait enim. In scapulis suis obumbrabit
tibi. Ac si diceret. peccatori hominum. &
pro peccatum ueniam deprecanti; capietate
dominus te pregit. qua te pietate tolerat.
Obumbrat enim in scapulis suis. quia dum
portat defendit. Aliquando uero a mentibus
in se similitudines trahit. sic pro-
pheta ad isaiam dicit. Recordat sicut tu
miserans adolescentiam tuam. & rursum
proponit conuersionem loquens. & si
illa oblita fuerit. ego tamen non ob-

magnitudinis

Isai.

Isai.

Isai.

Isai.

luniscar tui. Quis enim nesciat quod
 di memoria nec obliuione rumpitur.
 nec recordatione saretur. Sed cum
 aliqua deserens pretermittit. more in
 tu obliuisci dicitur. et cum pro longum tempus
 que uoluerit uisitat. in mutabilitate
 consuetudine recordat uocat. Quo
 enim pacto diuinitatis eius obliuio dis
 sipat. cui ipsa quod; laudabilis memoria
 essentialiter concordat. Nulla namque
 nisi aut preterita aut absentia recordantur.
 Quomodo ergo deus preteritorum reminiscitur.
 cum ipsa que in semetipsis pretereunt ei
 nutui semper presentia adsistunt. Aut
 quomodo absentium recordat. dum omne quod est
 pro hoc illi presentis est. quod si ei
 presentis non esset. omnino non esset. Nam non
 existentia uidendo creat. existentia
 uidendo continet. Quicquid ergo creator
 non uidet. essentia subsistendi caret.
 Aliquando autem ab auiibus in illis simi
 litudo trahitur. sic per moysen dicitur. Expan
 dit alas suas. et accepit eos; et sicut
 propheta ait; Subiura alarum tuarum
 protege me. Quia enim nos paruulos dum
 protegit nutrit. et non graui atque onerosa
 sed leui et blanda protectione nos refouat.
 dum suas in nos miscetas exerit. quasi
 more super nos auium alas tendit. Ali
 quando etiam in sensatis rebus propter in
 firmitatem nostram. condescensione se com
 parat. sic per prophetam dicitur. Ecce ego
 stridabo sicut uos. sic stridit plaustrum
 omistii foeno. Quia enim femur est uitae car
 naliu. sic scriptum est. Omnis caro femur.
 In eo quod dicitur uita carnaliu patitur.

Moy ses.
 D.
 p
 ph.
 uis.

more plaustrum foenum se portare testatur.
 Cui sub foem onere stridere est. pondera
 et iniquitates peccantium cum querela tolera
 re. Cum ergo longe dissimiles in se similitu
 dines trahat. sollertem intuentium est quod quidam
 talia aliquando dicantur in deo propter effec
 tum operis. aliquando autem ad iudicanda ei
 substantiam maiestati. Nam cum undoculi.
 scapule. atque pes. alge. nominantur. effec
 tus quidam operationis ostendit. Cum uero
 manus. brachium. dextera. uel uox. in deo di
 citur. per hec uocabula consubstantialis ei
 filius demonstratur. Ipse quippe est et ma
 nus. et dextera. de cuius ascensione per mo
 ysen patet loquitur dicens. Tollam in celum manum
 meam. et iurabo per dexteram meam; ipse est
 brachium. de quo propheta ait; et brachium
 domini cui reuelatum est. Ipse uox. quia cum
 patet gignendo dixit. et de quo scriptum est.
 In principio erat uerbum. et uerbum erat
 apud deum. et deus erat uerbum. Per quod
 uerbum fecisse patet omnia. dauid asse
 rit dicens. Dixit et facta sunt. Deo ergo bra
 chium habere est operantem filium gignere.
 Voce tonare est. consubstantialis sibi
 filium mundo terribilitate demonstrare.
 Beato ergo iob dum dicit dominus si habes bra
 chium sicut deus. et si uoce simili tonas. mi
 ra dispensatione pietatis eius dum in cre
 pat exultat. quia cum que sua comparatio
 ne superat. superiorem cunctis demon
 strat; cui in hac propositione subiungit;
 Cuius da tibi decoris et in sublimi eri
 gere et esto gloriosus. et speciosus in
 duere uestibus. Sub audis ut egotipse
 enim sibi circūdat decoris. de quo scrip

Moy ses.
 Lph.
 Eug.
 dt.

um est. Dñs regnauit decorem induit.
 Ipse apud nos in sublimē erigit. cū nris
 mentibus in natura sua ēē inpenetrabili
 demonstrat. Ipse ū gloriosus ē. qdū se
 ipso pfrunt. accedentis laudis indigens
 non ē. Ipse speciosus induitur uestibus.
 q̄a scōy angeloy choros q̄s condidit. in usu
 sui decoris assumpsit. & illu^{uelut} quandam
 uestē gloriōsā sibi eccliam exhibet n̄ haben
 tē maculā aut rugā. Vnde ei p̄p̄he
 tā d̄r. Confessionē & decorē induisti. a
 micē lumine sic uestimto. Hic quippe ē
 fessionē induit. illic decorē. quia quod
 hic p̄poenitentia constitentes fecerit. il
 lic fulgentes p̄ decorē iustit̄e ostendit.
 Luce ḡ sicut uestimto amictat. q̄a sc̄is
 omib; dictū ē. Vos estis lux huius mun
 di. nulla ḡt̄nagla uestiet; Unde & p̄
 euangelii d̄r. quia transfigato in mon
 te dño. uestimta ei facta sunt candida
 sicut nix. In qua transfiguratione.
 qd̄ aliud quā resurrectionis ultime
 ḡt̄a nuntiat. In monte enī uestimta
 ei sic nix facta s̄t. q̄a in sup̄no. culmine
 sc̄i om̄s ei luce iustit̄e fulgentes adhe
 rebunt. Sed q̄a speciosarū uestiū no
 mine iustos sibi q̄m aduungat insinuat.
 iniustos etiā q̄m a se disiungat ostendit.
 sequit. **D**ispoge sup̄bos in furore tuo.
 Sub audis ut ego. eos & tranquillitatis
 tēpore unitos contra me tolero. & di
 stricti quandoq; uenem̄ in meo eos furo
 re dispogo. S; ut hęc sollert̄ intuentiū ē.
 qd̄ grauis pfidie error admittit. si for
 tasse q̄s estimet qd̄ in illa diuinitatis
 substantia furor & tranquillitas uari
 etur.

Creator namq; omnium eorumque
 immortalitatis ē. quo creature more
 mutabilis non est. hinc de illo pia
 cobū d̄r; Apud quē non ē transmu
 tatio. nec uicisitudinis obūbratio.
 Hinc rursum scriptū ē; tu autē dñe
 cū tranquillitate iudicas. hinc p̄
 pheta ait. Deserta facta ē terra a facie
 ur̄y colūbe. a facie furoris dñi. Id
 enī ur̄a colūbe p̄dixerat. hoc furo
 rē dñi sub iunxit. Columba nāq;
 simplex ualde ē animal; & q̄a in
 dñm nulla furoris iniquitas serpit.
 furorē dñi ur̄a colūbe nominauit.
 ut enī diuine distributionis uī imp̄
 babilē demonstraret. & ur̄a dixit &
 colūbe. Ac si aptius diceret. distric
 tū iudici ū in concussis exerit. quip
 manens mansuetus punit. Vnde
 & in extremo iudicio in semetipso in cō
 mutabilis manens. nulla uicissitudi
 ne ac mutabilitate uariat. Sed tam
 electis & reprobis nequaquā sub specie
 eiusdē in cōmutabilitatis ostendit. q̄a
 & tranquillus iustus. & irat̄ parebit
 iniustus; teste enī conscientia intra
 semetipsum deferunt. Unde eorum
 m̄tes eque unū respiciant. s; n̄ eq̄lit̄
 modificent. q̄a & iustus cū benignū
 ostendit ante acta iustitia. & illis
 terribilē culpa; quoy pauorē explicet.
 cū contingit miseris et intra se cul
 pas cernere. et ante se iudicē iustū
 uidere. Hoc nimirū cotidie in iustu
 uny p̄sentis agitur. ut de qualitate
 uenturi iudicis mortaliū corda doce
 antur.

det.

lug.

lre.

55

laco

lph.

lph.

iniustos

Nam cum duo ad iudicium pergunt.
 alius innocens sibi conscius & alius
 culpe ante placitum sententiam adhuc ta-
 centem iudicem utriusque conspicunt. & ta-
 men culpe debitor graue contra se uiam
 hoc ipsum iudicis silentium suspicatur; quia
 uiam sibi denuntiat perturbatio iudicis.
 Sed recordatio prauitatis: quia & si adhuc
 foras reum sententia non clamat. Et tunc
 iam grauitus conscientia accusat. At
 contra amicus iustitiae decernenti uul-
 tum conspicit. si uirtus de testimonio bo-
 nae recordationis hilarescit. & quod apud
 se quod metuat non habet. omne quod erga
 semetipsum blandum est uidet. Hoc itaque
 loco furor domini dicitur. non perturbatio diu-
 nae substantiae. sed super peccatores male
 sibi conscios examinatio iusta uindictae.
 Quamuis enim eum tranquillum in iu-
 dicio uideant. quia tamen feriendo se ab
 illo non dubitant. eum insensum motibus per-
 turbatum putant. Sequitur. **E**t re-
 spiciens omnem arrogantem humiliat.
Asi dicat. ut ego; apte autem ad
 uindictae ordinem arrogantibus superborum
 culpa praepositur. quia nimirum non superbia de
 arrogantia. sed arrogantia de superbia
 generatur. Duobus autem modis ad domino in-
 quisque peccator respicitur. cum autem a pec-
 cato conuerterit. aut ex peccato punitur.
 De respectu enim conuersionis dicitur. quia
 respexit dominus petrum. & conuersus petrus
 fleuit amare. De respectu ultionis rur-
 sus dicitur. Virtus domini super facientes mala
 ut perdat de terra memoria eorum. Vtriusque
 enim modis in humilitate arrogans ster-

Eug.
 ds.

nitur. ^{quod} aut penitendo agnoscat culpam.
 aut pereundo percipit poenam. Sequitur.
Respice cunctos superbos & confunde eos. &
 contere impios in loco suo. subaudi ut
 ego. Superbi enim ex respectu domini confun-
 duntur. aut hic de pietate domini cognoscentes.
 et damnantes crimina. aut illic suppli-
 cia de iniustitia sentientes. Impiorum locus
 ipsa superbia est. quia cum scriptum sit. in tantum
 omnis peccati superbia. unde oritur im-
 pietas. ibi continetur. ^{superbia.} quamuis nequaquam
 a superbia distat impietas. Valde enim
 superbia est. impia de auctore sentire.
 Impius ergo in loco suo conteritur. quia ipsa su-
 perbia quae eleuat opprimit. Cumque effe-
 rendo se incogitationibus erigit. lumini sibi
 iustitiae. quod inuenire debuisset abscon-
 dit. Sepe autem dum contra dominum falsa gloria
 exterius perficit. uera miseria interius
 manescit. Unde propheta ait. Deiec-
 sti eos dum alleuarentur. Non enim ait. de-
 iecit eos pro quia eleuati sunt. sed cum alle-
 uarentur. quia hoc ipsum fit superbis
 interius deici. quod eis falsa contingit
 gloria exterius eleuari. Ordinate enim
 diuino iudicio. nec hic aliud culpa est.
 atque aliud poena. sed sua illis impena-
 uerunt culpa. ut elatis fastu superbiis
 hoc ipsum sit uere uirtus cadere. quod fo-
 ras ostendit profecisse. Sequitur.
Abscondet eos in puluere simul. & faci-
 es eorum demerge in foueam. **A**si dicat.
 ut ego. Superbos enim atque impios. iusto
 iudicio dominus in puluere abscondit. quia
 eorum corda ipsis quae de respectu amore cre-
 atoris eligunt. terrenis opprima ne

S
 S

ad

Eug.

gotus permittit. Unde & illorum
 uitam cū iudicio extremo discutit. tā
 quā sibi absconditā n̄ cognoscit dicens.
 Nescio q̄ estis. Vita prauorū sub pulue
 re abscondit². q̄a abiectis & infimis desi
 deriis grauat². Quisq̄ em̄ adhuc quē ea
 mundi sunt appetit. quasi ante faciem
 ueriluminis n̄ apparet. q̄a mirū sub pul
 uere terrenę cogitationis latet. Hunc
 prauarū cogitationū puluerē oppressa
 mens tolerat. quē uentus nequissime
 tēptationis adportat. Hinc em̄ q̄ de
 una quaq; anima terrenis desideriis gra
 uata. sub effluuii specie p̄ prophetā dī.
 fact² ē effluuium sub cineribus. q̄ n̄ reuer
 satur. Ex natura quippe bene condi
 ta ē nob̄ intentio. quę surgat in dīm.
 s; ex conuersatione nequit adueta in
 ē uoluptas. quę p̄sens p̄mat in sc̄m.
 Panis autē sub cineribus ex ea parte
 ē mundior. quā inferius occultat.
 atq; ex ea parte sordidior. quā desup
 cinerū intolerat. Quisq̄ q̄ intentio
 nē qua dīm debuit querere negle
 git. quasi more panis sub cineribus
 mundiorē partē inferius p̄mit. &
 cū curas secl̄i libent̄ tolerat. quasi ē
 gestū cinerē superius portat. Reu
 saretur autē panis sub cineribus. si
 desideriorū carnaliū cinerē repellere.
 & intentionē bonā quā in se dudum
 despiciendo opp̄sserit. superius ostenta
 ret. Si reuersari renuit. cū mens a
 more curarū secl̄arū pressa. molem
 sup̄ positi cineris abicere neglegit.
 dum q; adsurgere in intentione bo

pph.

na non appetit. quasi mundiorē
 faciē subter p̄mit. Ap̄te autē sub
 iungitur. simul & facies eorū demer
 ge in foueā. ac si dicat ut ego. Iusto
 nāq; iudicio sup̄borū facies dñs in foueā
 mergit. quia intentionē cordis eorū
 sese ultra homines erigentē inferius
 deicit; Ima em̄ respiciet. cui facies
 foueam attendit. Et bene desup
 bis dī. qd̄ eorū facies in foueā demer
 guntur. q̄a ima petunt. dū sup̄biendo
 altiora appetunt. & q̄ magis ruendo
 inferius tendunt. Terrenā quippe
 glam querunt. & infima s̄ quę pro
 spiciunt. dū sup̄biendo alta sectant².
 Vnde miro ac diuerso modo res agit.
 ut humiles celi petant. dū se infra
 deiciunt. Sup̄bi infima appetant.
 dū despiciendo ceteros. quasi in alti
 orib; extollunt². Isti dū se despici
 unt. celestib; iungunt²; illi dū se
 erigunt a superiorib; diuidunt². atq;
 ut ita dixerim. illi se eleuantes de
 p̄munt. isti dep̄mtes leuant. Et
 bene de sup̄bientibus p̄ psalmistā
 dī. Humiliat autē peccatores usq;
 ad terrā. q̄a ea quę infra sunt am
 bientes. dū extollendo se erigunt.
 amisso celo qd̄ aliud quā terrā petunt.
 Quib; hoc ipsū iā nimis cecidisse ē.
 relictis superiorib; ima quesisse.
 Recte q̄ eorū facies in foueā demergi
 phibentur. q̄a sequentes infima. ad
 inferni baratrū tendunt. Iusto
 em̄ iudicio agit. ut quos hic uolun
 taria. excecet. illic ab immitu ueri

extollent
se erigunt
eo magis

DD

luminis. digna suppliciu fouea absē
 dat. Igitur quia uir sēs tanto diuine
 potentie terrore discussus ē. ut ei di
 ceretur. si habes brachiū sicut dē. &
 si uoce simili tonas. disperge supbos
 in furore tuo. & respiciens omnē ar
 rogantē humilia. & cetera que dē q̄
 dē facere. sed homo uix sufficit audi
 re. cuncta hec qua dñs uttentione
 p̄miserit. sine subditte conclusionis osten
 dit dicens. Et ego confitebor. quod
 saluare te possit dextera tua. Ac si ap
 te diceret. si potes terribilia hec face
 re ipse que p̄tulit & n̄ mihi de p̄to
 bona om̄a q̄ fecisti; si ū peccantes alios
 respiciendo n̄ potes p̄dere. liquet qd̄ a
 reatu nequitie. tuā n̄ uales uirtute
 libare. Ecce diuina uoce ad beatū iob
 dī. qd̄ sua dextera n̄ saluet. & tam non
 nulli hominū q̄ ab hui uiri uirib' lon
 ge s̄. despecto dī adutorio sua se for
 tudine saluare posse cōfidit. Pro quib'
 quid de p̄cari aliud debem'. n̄ ut suam
 dona bonoz opum p̄ceper'. hoc quoq;
 domū accipiant. ut a quo hec accepe
 runt discant. Quia autē p̄missis ū
 bis dñs potentia suę magnitudinē in
 talit. nē in subsequenib' neq̄tia antiq'
 hostis ostendit. ut bon' famulus & au
 ditus p̄ uirtutib' dñi sciret quantū
 diligeret. & cognita post calliditate di
 aboli. disceret quantū timeret. Unde
 bene & p̄prop̄betā dī. Leo rugiet. q̄s
 n̄ timebit. dñs dē locut' ē. quis n̄ p̄phe
 tabit. Postquā etiā uirt' ei sui c̄ditore
 innotuit. nequaquā illū uisus aduer

Pph.

sari latere debuerunt. ut eo magis de
 fensori suo se humilius subderet. quo
 hostis ^{armaque} suę nequitias subtilius agnouisset.
 p̄tectorē q; suū tanto ardentius quereat.
 quanto terribiliore hostē cognosceret
 quē uirtaret. Certū quippe ē q̄a min'
 diligit ereptorē suū. q̄ minus intellegit
 periculū qd̄ euasit. & uile solatiū de
 fensoris deputat. q̄ uirtutē aduersari
 debile putat. Unde bene ereptionem
 suā dño tribuens p̄pheta dicebat. Dili
 gā te dñe uirtus mea. apte uidelicet
 dicens. eo te magis diligo. q̄ infirmitatē
 p̄pria senti. ens uirtutē meā te cōcogno
 sco. Hunc rursū ait. Misericordias
 tuas q̄ saluos facis sperantes in te. q̄ate
 murū misericōdē dñi mire apud nosmet
 ipsos qui eripim' fiunt. eū peas dē mise
 ricordias quā graua fuerint pericula
 que euasim' agnoscunt. Et quia ser
 mone p̄cedenti dñs beato iob mira opa
 scōz sequentiū patefecit. ut his auditis
 disceret de uirtutū suarū culmine quā
 humilia sentire debuisset. nē cōcum
 q̄ hoste bellū gerat ostendit. & uires
 fraudesq; illius subtilius indicant. ut q̄a
 ad colloquiū auctoris sui p̄duet' ē. ar
 gūta aduersari apte cognoscat. Ver
 bis enī sequentib' fideli famulo dñs cūc
 tas hostis callidi machinationes insinu
 at. omne qd̄ opprimendo rapit. omne
 qd̄ insidiando circū dat. omne qd̄ mi
 nando t̄ret. omne qd̄ suadendo blandit.
 omne quod desperando frangit. omne qd̄
 p̄mittendo decipit. Cuncta q̄ terguer
 sationis ei certamina exortur dicens;

—o.

l̄e.

55
Ecce behemoth quem feci tecum. Quē
sub behemoth nomine. n̄ antiquū hostē
insinuat. q̄ interpretat̄ ex hebreā uoce in
latina lingua animal sonat. Cui inferi
us dū malitia subdit̄. patenti^{sona} monstrat̄.
Sed cū de dō scriptū sit. quia fecit om̄ia
simul. cur hoc animal cū homine fecisse
se indicat. dū cuncta q̄a simul fecerit ē
stat. Rursū querendū ē. q̄m d̄s simul
cuncta condidit. dū moyses sex dierum
narratione uariante distincte creata de-
scribit. Quod tam̄ citius agnoscerim. sup
sas causas originū subtilit̄ indagamus;
resū quippe substantia simul creata ē.
s; simul p̄species formata non ē. Et qd̄
simul extitit p̄ substantiā materia. n̄
simul apparuit p̄speciē forme. Cū em̄
simul factū celum t̄raq; describit̄. simul
sp̄ia alia atq; corporalia. simul quicquid
e celo oritur. simul factū q̄c qd̄ de t̄ra p̄
ducat̄ indicat̄. Sol quippe luna & sy-
dera quarto die in celo facta p̄hibentur;
s; qd̄ quarto^{die} in specie p̄cessit. p̄modie in
celi substantia extitit p̄conditorē. p̄mo
die creata t̄ra d̄r. & t̄tio arbusta cōdita
& cuncta t̄ra uerentia describunt̄.
Sed qd̄ die t̄tio se in specie p̄tulit. in-
narrū primo in ipsa de qua orū ē t̄ra
substantia conditū fuit. Hinc ē quod
moyses & distincte p̄ dies singulos condi-
ta om̄ia retulit. & tam̄ simul om̄ia cre-
ata subiunxit dicens. Iste generationes ce-
li & t̄re quando create s̄t. in die q̄ fecit
d̄s celū et t̄rā. & omne uirgultum
agri. antequā oriret̄ t̄ra. omneq;
herbā regionis; Quenim diuersis dieb̄

Gen.

Genesis.

celū.
creatum. et terram. uirgultum. herbā
q; narrauerat. nunc uno die factam
manifestat. ut liquido ostenderet qd̄ cre-
atura omnis simul p̄ substantiā extitit.
quāuis n̄ simul p̄speciē p̄cessit; Hinc illic
quoq; scriptū ē. Creauit d̄s hominē
ad imaginē suā. ad imaginē d̄i creauit
illū. masculū & feminā fecit eos. Nec
dū em̄ sua facta describitur. & iā homo
masculus & femina p̄hibetur. Sed q̄a
ex adē latere erat p̄culdubio femina p̄-
cessura. in illo iā computat̄ p̄ substantiā.
ā quo fuerat p̄ducenda p̄ formā; consi-
derare tam̄ hęc & innumeris possum. ut
ex numeris maiora pensem. Herba nāq;
cū creat̄. nec dū in illa fruct̄. nec dū in
fruct̄ sem̄ ostendit̄; inest ū ei etiā cū
apparet fructus & sem̄. q̄a numerum
simul s̄ in radicis substantia. que non
simul p̄deunt p̄ tēporis incrementa. Sed
quia hęc simul creata p̄ substantiam
dicim̄. que p̄dire alia ex alis inuenim̄.
quo pacto cū beato iob behemoth cre-
at̄ asserit̄. cū neq; una sit substantia
angeli & hominis. neq; homo ex angelo
neq; angls ex homine p̄ferat̄. Si ū
p̄pt̄ hoc factus behemoth cū beato iob
d̄r. qd̄ creatura omnis ab auctore qui
in actione sua nequaquā temporis p̄-
relatione distendit̄. simul condita non
dubitāt̄. cur de behemoth d̄r. qd̄ cō
mune cū creaturis omnib; generaliter
habet̄. S; si rerū causas subtili discus-
sione pulsam̄. simul factū angelū homi-
nēq; cognoscerim; simul uidelicet n̄ unita
te temporis. sed cognitione partium.

Genesis

specialit̄

pph.

Lph.

Libreg.

Geij.
pph.

sublimata
tal

55

Isaas.

simul p acceptam imaginem sapientiae
 & n̄ simul p conuinctā substantiā formę
 Scriptū namq; de homine ē. Faciamus
 hominē ad imaginē. et similitudinem
 nr̄am. Et p ezechiel ad satan d̄r. Tu
 signaculū similitudinis plenus sapientia
 & decore pfectus. in delictis paradysi d̄i
 fuisti. Incuncta ḡ creatura homo & angl̄s
 simul condit̄ extitit. q̄a ab omni natura in
 rationā d̄stinct̄ pcessit. Quia ḡ incunc-
 ta conditione rerū. nullū rationale
 animal n̄ angl̄s & homo ē. q̄e quid ratio
 ne uti n̄ potest. cū homine factū non ē.
 Dicatur itaq; homini. dicat̄ de angelo.
 q̄ & si potentia p̄didit. sublimitatē tamen
 naturę rationalis minime amisit. Ec-
 ce behemoth quē feci tecū. ut dū homo
 eū qui in ratione secū factus ē perisse con-
 siderat. uicini sibi casū sup̄bis ex ipsa p-
 pinqui sui p̄ditione p̄mescat. In his
 autē uerbis sol̄ler̄ int̄uendū ē. q̄d apte
 uoce domineca nefariū mani^{der} dogmā re-
 p̄hendit. q̄ dū duo p̄ncipia loquit̄. tene-
 brarū gentē non factā asserere conatur.
 Quomodo autē non facta gens neq̄ssimū
 d̄r. dū behemoth istū uidelicet auctore
 nequitę. p̄ naturā bene conditū se d̄ns
 fecisse testatur. Sed q̄a behemoth iste
 cū quos it̄ fact̄ audim̄. p̄dit̄ quid agat
 audiam̄. Sequitur. Foenū sicut bos
 comedet. Sypphetarū sol̄licite uerba
 disant̄. hec et illa uno sp̄u plata rep-
 perim̄. Isaas nāq; cū cer̄neret uitā pec-
 cantū ab antiquo et insatiabili hoste de-
 uorari. ait. Leo sicut bos comedet pale-
 as. Quid autē foeni paleas n̄q; nomine.

nisi carnalium uita signatur. De quo per
 pphetam d̄r. Omnis caro feni; qui ḡ hic
 behemoth. illic leo. q̄ hic foeni. illic paleę
 nominantur. Sed p̄seruari mens nititur.
 cur iste uel apud isaiam leo. uel hic d̄nica
 uoce behemoth in comestione feni uel paleę
 utroq; loco non equo. sed boui comparatur.
 Quidam̄ et̄ius cognoscim̄. si in utrisq; animi
 lib̄ quęsit̄ nutr̄im̄toy distantia p̄pendam̄.
 Equi nāq; foeni quod libet sordidū come-
 dunt. aquā ū non n̄ mundā bibūt. Boues
 autē aquā quālibet sordidā bibūt. sed feni
 n̄ nisi mundā uescunt̄. Quid ē ḡ q̄d boui
 q̄ mundo pabulo pascit̄ behemoth iste cō-
 parat̄. nisi hoc q̄d de isto antiquo hoste
 p̄ prophetā aliū d̄r. esca eī electa. Neq;
 enī eos se gaudet rapere. quos prauis ac
 sordidis actionib̄ implicatos in unis. respi-
 cit uoluntarie iacere. Foenū ḡ comedere
 sicut bos appetit. q̄a suggestionis sug-
 dente conterere mundā uitā sp̄ualium
 querit. Sed indeo querendū q̄m behemoth iste
 foeni sic bos comedens uitā sp̄ualium con-
 sumere d̄r. sic supra dictū ē. feni nomine
 uita carnaliū designat̄. Esca q̄q; electa iā
 non erit. si foeni comedens carnales ra-
 pit. Sed ad hęc et̄ius occurrit. q̄a n̄nulli
 hominū & apud d̄m feni s̄. & apud homi-
 nes sc̄rtatis nomine censent̄. cū ante hu-
 manos oculos aliud ostendit uita. & an-
 te diuina iudicia aliud int̄endit e scien-
 tia. Hi itaq; apud humana iudicia elec-
 tist̄. s; apud subtile d̄m examen foeni.
 An ante diuinos oculos saul feni n̄ erat.
 de q̄ samuel populo dicebat. & certe iude-
 tis quē elegit d̄ns. & de q̄ paulo superius

Salom.

dicitur electus & bonus. Quem enim peccatis
populi meruit. & apud deum reprobis extitit.
et tamen causarum ordine electus & bonus fuit; quia
multi foeni sunt. & electos se ex humana
estimatione suspicant. bene psalomonem dicitur.
Vidi impios sepultos. quoniam cum adiuveres
in loco sancto erant. & laudabantur in uirtute.
quasi iustorum opum; quia multi senes sunt. sed tamen
senectutis fauore falluntur. bene quidam sapiens
indicat dicens; transi hospes. & ornata
mensa. Transiendo namque hospes ornare in
sua dicitur. quia si ad altare dei quis positus pro bona opera
propriam gloriam querit. & deestimatione scita
tis eius laus altaris extendit. & ipse tamen apud
deum in numero cuius non habet. Alius eius
opinio proficit. & tamen ad deum extraneus ipse
pertransit. Mensa itaque transiendo de
corauit. quia stare ad sacrificium noluit. quod proprie
quod agere student ad humanas laudes
inter decurrunt. Quia ergo nonnulli mun
da quidem uitam per studium ducunt. sed ex illa ui
ta placere non appetunt. Recte & esca
eius electa dicitur. & tamen fenem sicut bos co
medere behemoth iste prohibet. Quasi enim
ante os behemoth istius mundum foenum in
tra atque in infimis iacet. cum & uita quasi
innocens per mandatorum custodiam agit. et
tamen interna actione que bona ostenditur.
cor ad appetenda sublimia non leuat. Quod
itaque utilitatis agit. quoniam se munditiam uitae
custodit. si per intentionem infimam more be
hemoth huius inueniendo se intra derelin
quit. Quia ergo omnipotens deus quod hostis noster agit
infirmum non quoniam perualeat innotescat. ut
calliditatis eius nequitia quod aptius cognoscitur.
facilius superet. Sequitur. Fortitudo

eius in lumbis eius. & uirtus eius in um
bilico uentris eius. Semnaria con
iuris in lumbis inesse. feminis autem in
bilico prohibentur. Hinc est enim quod uertus
discipulis dicitur. Sint lumbi uiri premeati.
Hinc petrus cum luxuria a corde restrin
geret dicens admonerat. Succineta
lumbos matris uirgine. Hinc paulus cum per
hibere sacrificium melchisedech. tempore leui
sacerdotum diceret decimatam. ubi tamen in
abrahe corpore lateret leui ostendens
ait; adhuc enim in lumbis patris erat.
Quia uero semnaria luxurie feminis in
umbilico continetur. propheta testatur. qui
sub femine specie perstruitur uidet petu
lantiam increpans ait. Indie ortus tuus
non est percussus umbilico tuus. Indie quippe
ortus umbilicum percidere est. conuersionis
tempus carnis luxuriam refecare. Quia enim
difficile est male inchoata corrigere. &
semel formata deformata in melius re
formare. de ortu suo uidea reprehendit.
que dum in dolo nata est in percussu umbilicum
retinuit. quia fluxa luxurie non absce
dit. Quia ergo potestati diaboli utrius
que generis sexus ualde ex luxurie in
firmitate substermitur. & fortitudo eius
in lumbis contra masculos. & uirtus illi
contra feminas in umbilico prohibetur;
Sed cur cum behemoth istum fenem come
dere uultit. prima deceptionis eius ar
gumenta luxurie damna subiungit.
nisi quod liquido omnibus pateat. quod quia
semel hominis spiritum ceperit. mox se
ad corruptionem carnis extendit; quod
in ipsius quoque hominibus primis

Aug.

Petr.

Paul.

Apth.

agnoscimus qui dum post perpetratam
 supbiam pudenda mbra contegunt pa
 tenter indicat. quia p qua apud se nos
 ipsos vitus arripere alta conati sunt.
 mox in carne foris erubescenda ptuler.
 Behemoth itaq; iste insubilit sevens
 a deuore totu simul homine querens.
 modo insupbia mente erigit. in carne
 luxurie uoluptate corrumpit. Bene
 aute nequaqua fortitudo ei in lumbis t
 umbilico eoz dicit. q p sternunt. sed
 fortitudo ei in lumbis eius. a uirt illius
 in umbilico uentris ei; Ac si apte dice
 retur; fortitudo ei in lumbis suis. a uir
 tus illius in umbilico uentris sui. quia
 nimiru ei pprie corp sunt. q suggesti
 onu turpiu blandimtis decepti ei plux
 uris fluxa succumbunt. Sequitur.
 55 **S**tringit cauda sua quasi cedrum.
 Multa his suppetant. que instru
 endis morib pferant. Sed prius be
 hemoth istius uiolenta discutim. ut
 post subtilius astuta detegam. In scrip
 tura sacra cedri nomine. ^{aliquando.} alta excellen
 tia gla celestis exprimit. aliquando
 aute prauoru rigida elatio designat.
 Cedri nomine. celsitudo gte celestis ex
 primitur. sicut ppheta testat; uis
 58 ut palma florebit. sicut cedrus liba
 ni multiplicabit. Cedri rursu no
 mine. supba prauoru potentia de
 signat. sic peunde dr; vox dmi con
 fringentis cedros. Quid aute behe
 moth cauda istius. nulla antiq hostis
 extremitas dr. cu nimiru uas ppri
 illu pditu homine ingredit. q speci

55

58

ppheta
Lae

aliter anticristus mancupatur. quia
 modo honoribus secti. in signis & prodigiis
 fictis scitatis intumore potentie eleuare
 pmittitur. recte uoce dnica cauda illi
 us cedro coparatur. Sicut em cedrus arbu
 sta ceteris in altu crescendo deserit. ita te
 antichristi mundi glam temporaliter
 optinens. in suras hominu & honores
 culmine & signoz potestate transcendit.
 Sps quippe e in illo q in sublimib condit.
 potentia natury sue n pdidit uel deice
 tus; cu idcirco uirt nunc minime
 ostendit. q a dispensatione diuine fora
 tudinis ligat. Vnde p iohm dr. Vidi
 anglm descendente de celo. habente cla
 ur abyssu. & arenam magnam in manu sua.
 & apprehendit draconem serpente antiquu
 q e diabolus & satanas. & ligauit eu pan
 nos mille. & misit eu in abyssu. & clau
 sit & signauit sup illu. Ligat quippe
 missus in abyssu phibet. quia retrusus
 in prauoz cordib potentia diuine dispen
 sationis asstringit. ne in quantum nocere
 ualet effrenet. ut quauis p eos occulte
 semat. ad uiolentas tam rapinas supbie
 nerupat. Sed ille qq; quom in mundi
 fine sit soluendus intimat cu dicitur.
 Et postqua consummati fuerint mille an
 ni. soluet satanas de carcere suo. & exibat
 et seducet gentes. Millenario naq; nu
 mero uniuersu p pfectione sua hoc qn
 tulibet sit seg ecclie temp exprimitur.
 Quo pacto. antiquis hostis suis uiribus
 tradit. pauco quide in tempore. s; in mul
 ta contra nos uirtute laxat; que quam
 seuma ad crudelitatem dilatat. supma

apocat.

Lae

lugt

lre.

tamen misera dierum breuitate congu-
stat. Hinc enim per semetipsam ueritas dicit.
Erit tunc tribulatio magna. qualis non fuit
ab initio mundi usque modo neque fiet. hinc
rursum ait. Nisi breuiati fuissent dies
illi non fieret salua omnis caro. Quia enim
et super hos nos et infirmos dominus conspiciet.
dies quos singulariter malos intulit. mise-
ricorditer breuiatos dicit. profecto ut et super-
biam terreat de alicuius tunc temporis. et
infirmum resoueat de breuitate. Sed
considerandum ualde est. cum behemoth iste
caudam suam sicut cedrum subleuat. inquit tunc
atrocior quam nunquam exierit surgat. que
enim genera poenarum nouum. que non
iam uires martirum exercuisse gaudem.
Alios namque in puero ictu inmersus uigulo.
gladius strauit. alios crucis patibulum
adfixit. in quo mors et puocata repellit.
et repulsa puocat. alios uersis ferra
dentibus adtriuuit. alios armata ferro insul-
cans ungula sparfit. alios beluina rabies
morsibus detruendo communit. alios ab-
minis uiscerum percutit. percutit uis uerberum
rupit. alios effossa terra uiuentes opuit.
alios altum diuersos in morte precipitum
fregit. alios in se perictos aqua replendo
absorbuit. alios edax flamma usque ad
eneres depasta consumpsit. Cum igitur be-
hemoth iste caudam suam in fine mundi ne-
quius dilatat. quod est quod in his tormentis tunc
atrocius crescat. in hoc quod in euangelio
semetipsam ueritas dicit. Surgent pseudo-
prophete et pseudo prophetę. et dabunt sig-
na magna et prodigia. ita ut in errore mi-
tantur si fieri potest etiam electi. Hunc enim

lug

fideles nostri mira faciunt. cum pueri pa-
euntur. Tunc autem behemoth huius
satellites etiam cum pueris inferunt. mi-
ra facturi sunt. Pensem igitur que erit hu-
manis illa temptatio. quando pueri
martyr et corpus tormentis subicit. et tamen
ante eius oculos miracula tor tor facit.
Cum tunc uirtus non ab ipso cogitationum fun-
do quatiatur. quando uis que flagras cruciat
signis cor uiscat. Dicat igitur recte.
Stringit caudam suam quasi cedrum. quia
mirum et altus tunc erit ueneratione pro-
digi. et durus crudelitate tormenti. Non
enim sola tunc potestate erigit. sed etiam
signorum ostensione fulcit. Unde et per davidem
dicit. Insidiatur sicut leo in cubili suo. Ad
partem namque potentiam suffecisset ut leo esset.
etiam si insidians non fuisset. Rursumque ad
occultas uersitas suffecisset. ut insidians
surriperet etiam si leo non esset. sed quia huius
stus antiquus in cunctis suis uiribus effrenat.
seuere putraq; permittit. ut contra electos
incertamine. et fraude. et uirtute. laxet.
uirtute pro potentia. fraude pro signa. Rec-
te igitur et leo. et insidians dicit. Insidians pro
miraculorum specie. leo pro fortitudine secu-
larum. Ve enim eos que apte inquisunt pro-
trahat. seculari potentiam ostentat. ut
uirtutes etiam fallat signis. scintillam simulat.
Illum suadet elationem magnitudinis.
istos decipit ostensione scintillam. De hac
cauda behemot istius subdraconis specie
prohibet dicit. Et cauda eius traherat tertiam
partem stellarum celi. et misit eas in terram.
Celi namque cuncta que in hac nocte uirtus pro-
ferunt dum in se in numeras seorsum uirtutes

in occulto
dicit

signis

Apoc

continet. radiantibus de super sideribus fulget. Sed draconis cauda intra stellas deicit. quia illa satanae extremitas paudatam assumpti hominis erecta. quosdam quos uelut electos di in geta inuenit optinendo reprobos ostendit. Stellis itaq; de celo in terra cadere e. relictis in nullis spe celestium illo duce ad ambitum glie seclis uinbare. Hinc damiel sub antiochi specie contra hanc draconis caudam loquitur dicens. **damib.** Deiecit de fortitudine. & de stellis. et conculcauit eas. & usq; ad principem fortitudinis magnificat e. & ab eo abstulit iuge sacrificium. & deiecit locum sanctificationis eius. Robur autem datum e ei contra iuge sacrificium propter peccata. & prostermit ueritas interiora. & faciet. et prosperabitur. De fortitudine quippe. & de stellis deiecit. Cui non nullos & luce iustitiae resplendentes. & uirtute operis robustos frangit; quousq; ad principem fortitudinis magnificat. quia extra ipsum auctorem uirtutis extollit. Iuge uero sacrificium tollit. quia studium conuersationis ecclesie in eis quos experit interrumpit. Robur uero ei propter peccata contra iuge sacrificium datur. quia nisi penitentium merita exigerent. eos qui recte credebant optinere aduersarius nequaquam possent; ueritas interiora prostermit. quia fides te rerum celestium ad desiderium uitae temporalis inclinatur. & faciet & prosperabit. quia non solum in reproborum mentibus. sed etiam in electorum corporibus crudelitate inestimabili

bili sine qualibet obiectione grassatur. Hinc rursus pdamiele dicit. **Consurget rex impudens facie. & intelliget propositio nes. & roborabitur fortitudo eius. sed in uiribus suis.** Illius namque hominis fortitudo in uiribus uiribus roborat. quia satanae uirtute in gloria pdationis attollit. Hinc rursus ait. **Interficiet robustos. & populum sanctorum secundum uoluntatem suam. & diriget dolus in manu eius. Robustos quippe interficiet. cum eos qui merite inuicti sunt corporaliter uincit.** Vel certe robustos & populum sanctorum secundum uoluntatem suam interficiet. cum eos qui robusti ac se credebant ad nutum suae uoluntatis trahit. in cuius manu dolus dirigitur. quia ⁱⁿ nulla fraus populum adiuuat. Quodem fallendo dicit. hoc mira faciendo asserit. Nam qui quid mendax lingua simulat. hoc quasi uerum esse manus opus ostendat. Hinc rursus dicit. **Contra principem principum consurget. & sine manu conteretur.** Hinc paulus ait; ita ut in templo dei sedeat. ostendens se tanquam sit deus. Hinc rursus dicit; quem dominus ihesus interficiet spiritu oris sui. & destruet illustratione aduentus sui. Quod enim pdamiele dictum e. contra principem principum consurget. hoc pro paulum dicit. ita ut in templo dei sedeat. ostendens se tanquam sit deus. Et quod pdamiele subiungit. sine manu conteretur. hoc pro paulum exprimit. quem dominus ihesus interficiet spiritu oris sui. Sine manu scilicet conteretur. quia non angelorum bello. non sanctorum certamine. sed pro aduentum iudicis solo oris spiritu aeterna morte ferietur. De huius behemoth elatione rursus pro paulum dicit. **Qui aduersatur et extollitur super omne quod dicit dominus deus. & quod colitur.** De quodam bel cum quarta bestia

damib.

lit.

in manu eius. Robustos quippe

Paul.

lit.

destruet illustratione aduentus sui;

Paul.

—dant.

Moyſes.

da.

act. apt.

Paul.

diceret decem cornibus fultam. protinus
adiunxit dicens. Considerabā cornua. &
ecce cornu aliud paruulū ortū est de medio
cox. & tria de cornib' primis euulsa sunt a
facie ei; Et ecce oculi quasi oculi hominis
erant in cornu isto. & os loquens ingentia.
Undecimū quippe hui' bestie cornu esse
describitur. quia regni ei potentia in uniq'
tate roborat. Omne peccatū enī undena
rium ē. q̄a dū puerſa agit. p̄cepti decalo
gū transit; & quia in cūctis peccatū plan
git. hinc ē q̄ dicitur in tabernaculo uela cilicina
undecim sunt. Hinc p̄ undecimū psal
mū dī. Saluū me fac dñe. qm̄ defec̄ sc̄s;
hinc petrus in undenario numero remane
re aptos metuens. mathiā duodecimū
missa sorte requisit. Nisi enī signari
culpā p̄ undenariū cerneret. impleri apo
stolorū numerū tam festine duo denariū
n̄ curaret. Quia ḡ p̄ undenariū trans
gressio exprimit. hui' bestie cornu un
decimo. ipse auctor transgressionis indi
catur. Id uidelicet paruulū ortū. quia
purus homo generat; sed immanit̄ cres
cit. quia usq; ad conuictā sibi in angeli
ce fortitudinis p̄ficit; q̄ tria cornua q̄a
ante faciē sunt euellit. qui a ditione sue
regna rōndē que sibi vicina sunt subigit;
cuius oculi sunt ut oculi hominis. sed os
ingentia loquit. q̄a in illo humana q̄dē
forma cernitur. sed uerbis suis ultra ho
mines elenat. Qd ḡ p̄ paulū dī extolles
se supra omne qd dicit d̄s aut qd colitur.
hoc daniel p̄pheta testat̄ dicens. os lo
quens ingentia. Inod ū. uel daniel in
gentia loqui. uel paulus p̄hibet sup

cultum ditatis extolli. hoc est. quod
apud beatū iob diuino eloquio cedro
comparat. More enī cedri quasi ex
ad alta mittitur. dū in omni fastu fal
latis & uirtutis robore. & culminus
elatione p̄speratur. Bene autē strin
gere caudā dī. quia tota ei uirt̄ in
uno illo damnato homine congesta
densatur. ut tanto p̄ illū fortuna
ac mira faciat. quanto illū collectis
suis uirib' instigat. Sed quia quale
sit iniquorū caput audiunt. nē hanc
capiti que m̄bra adhereant agnoscam.
Sequitur. N. et uiri testicularū eius p̄
plexi sunt. Tot iste behemoth testes
habet. quot iniquitatis sue p̄dicatores
possidet. An ei testes n̄ sunt. q̄ prauis p̄
suasiomb' corda hominū uirulenta erro
ris semina fundendo corrumpunt. Apte
autē dicit. qd testicularū ei nerui per
plexi sunt. quia uidelicet p̄dicatorū
illius argumta dolosis asserionib' imo
dantur. ut recta ee simulent que p̄uer
sa suadent. ut alligatiōnū implicatio
quasi neruorū p̄plexitas & si uideri possit
solui n̄ possit; neruos ei testiculi p̄plexos
habent. quia acumina p̄dicatoꝝ illius
sub argumtis duplicib' latent. Plerūq;
autē cū uerbis corda inficiunt. in opere
innocentiā ostendunt. Neq; ad se bonos
p̄suasione sua traherent. si se & in actio
nib' p̄ uersos exhiberent. Sed q̄a hui' f̄
belug' testes & p̄plexis neruis inligantur.
& rectos se ostentant ut lateant. & p̄uer
sa p̄dicant ut corrumpant. Ipsū uim
p̄u suū caput imitantes. qui quasi leo

inuisidus & sicut p potentiam terre
 in culminis & blanditur p specie scitatis;
 Sed hec belua utinam tunc solu talia ageret.
 & ne quoq; ad corruptenda fidelium corda hos
 luxurie testiculos n haberet. Neq; em malu
 sola locutione oris infundit. s; peius
 & a plurib operis exeplo ppinat. Quia
 multi em anticristi non uident. sed
 tam testiculi ei sunt. qa corda inno
 centium actionis sue exeplo corrupunt.
 Quisquis naq; insupbia extollit. quisq;
 auaritie desideris eruat. quisquis
 luxurie uoluptatib soluit. quisq; in
 iuste atq; immoderate ire flagris igni
 tur. qd aliud qua anticristie. qui du
 se libent ei usibus implicat. exeplo
 suo alius erroris f. et ministrat. iste
 praua agit. ille praua agentib adhe
 ret. & non solu non obuiat. sed etiam
 fauet. Quid g aliud qua anticristie.
 qui pnta auctoritate pmissis do fl
 dei testimoniu pstat errori. Quos
 tam si quis redarguat. max se sub quo
 da defensionis uelamine occultant. qa
 uidelicet eoz nerui pplexist. & male
 implicati. correptione solu nequaqua
 possunt. Sequitur. **O**ssa ei. sicut
 fistulae eris. **I**n corpore ossa sunt que
 continent. membra que continent.
 Habet g carnes hec belua. habet ossa.
 quia & iniqui sunt. aliqui tam ab ali
 is in errore retinent. & neq; oref alii
 q; in errore & alios retinent. Quid ita
 q; aliud ossa anticristi. qua quoslibet
 in eius corpore ualentiores accipiunt.

testis
 testis

in quorum corde iniquitas diu uehemen
 ter induruit. p eos tota ei compago cor
 poris subsistit. Multi naq; in hoc mundo
 diuites uident. quidū reb opibq; submeri
 sunt. quasi ex fortitudine solidant. sed
 largiendo hęc ipsa quib futa sunt. ad suum
 alios errore trahunt. modo n millos ut
 prauu flant doni inlicunt. in n millos ut
 prauu pmaneat munerib as stringunt.
 Ita itaq; hi n anticristi ossa sunt. quidū ma
 los continendo multiplicant. in ei corpore
 carnes portant. Hanc non nuqua decipien
 dis auditorib exhibent lingue ducedines.
 & qa sping pferunt flores. & apparet
 quidē in eis qd oleat. s; latet. qd pungat.
 amaris dulcia noxus blanda pmiscet.
 Et potestate quidē admirandi uideri appe
 tunt. sed fallendi arte premissa colloquia
 quasi humilit substerunt. & pfermonem
 de se insinuant. quod p exhibitionē negant.
 Vnde & recte behemoth ossa istius eris fistu
 le coparant. qa nimirū more metalli in sen
 sibilis sonū bene loquendi habent. sed sensū
 bene uiuendi n habent. Hoc naq; quasi hu
 milit loquendo assert. qd elate uiuendo c
 tempnunt. Vnde bene ppaulū dicitur.
 Si linguis hominū loquar & angeloz. cari
 tate autē non habeam. factus sū uelut es
 sonans. aut cimbaliū tinniens. Bona quippe
 loquens s; p amore eadē bona n sequens.
 uelut es aut cimbaliū sonitū reddit. quia
 ipse n sentit uerba que ipse facit. Sunt u
 nonnulli in hui beluz corpore. n honorib
 clari. n diuitis fulti. n uirtutū specie deco
 rati. non scientia calliditatis periti. sed
 tam uideri quales n sunt ambiunt. & id

Paul.

circo contra bonorum uitam nequiores sunt;
de quibus & sequitur. **C**artilago illius
quasi laminæ ferreæ. **C**artilago nãq;
ossis quidẽ speciẽ habet. sed ossis formadi
nẽ non habet. Quid ẽ g̃ quod cartilago ei
laminis ferreis cõparat². nisi qd̃. hĩ qui
nullo debiliores sunt. ad petrandã ma
la nequiores existunt. Ferro quippe ex
tera metalla concidunt²; & cartilago ei
ferro similis d̃r. quia hĩ q̃ in ei corpore
ad ostensionẽ uirtutũ non sufficiunt. con
tra necem fidelũ acruis accendunt². Quia
enĩ cũ eo se facere signa & p̃dicia ñ posse
considerant. fideles se illi per crudelitã
p̃bant. & p̃ eo qd̃ innocentũ corda corrũ
pere p̃suadendo ñ possunt. multiplicat²
ceteris bonorũ ^{corpore} opera se extinguere glo
riantur. Bene g̃ d̃r. cartilago eius ut
laminæ ferreæ. quia in ei corpora q̃ in fir
muis quisq; eradicat. hoc ẽ qd̃ nequius
incidit; q̃ recte ñ ferro tantũ modo. sed lã
minis ferreis cõparat². quia dũ se circũq;
in crudelitate dilatãre ambiunt. quasi
in ferri se laminas extendunt. Libet
artiore inquisitionis manu hæc eadẽ uerba
conditoris. que iã uident² discussa distin
g̃ere. atq; uberores intelligentie fruct².
instruendis morib; ad portare. Nam q̃a
antiquus hostis qd̃ p̃ adsumptũ hominẽ
contra homines agit. audiãm² sup̃ ut
nẽ quid in hominib; etiã p̃ semetipsũ sine
homine moliat² explorem; Ecce enĩ d̃r;
Stringit caudã suã quasi cedrũ. Prima
quippe serpentis suggestio. mollis ac te
nerã. & facile uirtutis pede conterenda.
Sed si hæc inualescere neglegent² amittit.

eiq; ad cor aditus licenter p̃betur.
intanta se uirtute exaggerat. ut cap
tam mentẽ depriment. usq; ad intolera
bile robur exerescat. Caudã itaque
quasi cedrũ stringere d̃r. q̃a semel. ^{recep}
ta in corde tẽptatio. incunctis que sub
sequent² intulerit. uelut ex uire domi
natur. Huius g̃ behemoth caput her
ba ẽ. cauda cedrus. quia ex prima q̃
dem suggestione blandiens substernit.
sed pusũ uehement² inualescens. sub
erescente tẽptationis sine roboratur.
Superabile nãq; ẽ omne qd̃ in initio
suggert. sed inde sequitur qd̃ uincere
uix possit. Prius enĩ quasi consulens.
blanda ad animũ loquit². sed cũ semel
dentẽ delectationis ^{fluxerit} infixerit. uolenti
ta post consuetudinẽ pene insolubi
liter innodat². Unde & bene stringe
re caudã d̃r; Dente enĩ uulnerat cau
da ligat. quia p̃ma suggestione p̃cunt.
si p̃cussã mentẽ ne euadere ualeat.
inualescente sine tẽptationis adstri
ngit. Quia enĩ peccatũ trib; modis
amittitur. cũ uidelicet serpentis
suggestione. carnis delectatione. sp̃s
consensione p̃petrat². Behemoth
iste prius in liotta suggerens. linguã
exerit. p̃ ad delectationẽ p̃trahens.
dentẽ figit. ad extremũ uero p̃ consensi
onẽ possidens. caudã stringit.
hinc ẽ enĩ qd̃ nonnulli peccata longo
usu p̃petrata. in semetipsis ipsi rep̃
hendunt. atq; hæc ex iudicio fugiunt.
si uitare opere nec decertantes pos
se. q̃a dũ behemoth istius ñ ẽ teruit

caput . plerūque cauda & nolentes ligantur; que contra eos cedri more duruit. q̄ ablanda uoluptate exordi usq; ad uolentia retentionis exereunt . Dicat ḡ stringit caudā ^{suam} quasi cedrū . ut tanto quisq; debeat initia temptationis fugere . quanto finē ei intelligit citius solui n̄ posse . Sciendū quoq; ē . qd̄ plerūq; eis quos ceperit tē grauiores culpas ingerit . cū p̄sentis uitę termino illos p̄p̄nquare cognoscit . & quo se consumaturū tēptationē considerat . eo eis iniquitatū pondera grauiora coaceruat . Behemoth igitur caudā suā quasi cedrū stringit . q̄a quos p̄p̄raua initia coeperit . ad finē deteriores reddit . ut tēptamta ei q̄ citius cessatura s̄t . ualentius cōpleant . Quia em̄ sius poenis eorū satagit equare supplicii . in eis ardentius ante mortem nitit̄ omne exaggerare peccatū . Plerūq; ū behemoth iste iā cor male subditū possidet . s; tam̄ diuina illū gr̄a repellit . & manū misericōdiē eicit . quē ad se capti uoluntas introduit . Cūq; a corde expellit . acriores infigere iniquitatū stimulos conat̄ . ut eos tēptationū fluxū mens ab illo impugnata sentiat . q̄s etiā possessa nesciebat . Qd̄ bene in euanḡlo expr̄mit̄ . cū exire de homine uniuersus spirit̄ d̄no iubente narrat̄ . Nā cū demoniae puer fuisset oblat̄ scriptū ē ; Cōminatus est ih̄s spiritum uniuerso dicens . Surde et mute spirit̄ . ego t̄ p̄cipio exi ab eo . & amplius n̄ introeat in eū . Et exclamans et multū disperpens eū . exiit ab eo . Ecce n̄ eū disperperat cū tenebat . exiens disper-

Eug.

Eug.

psit . quia nimirum tunc peius cogitationes mentis dilaniat . cū iam egressiui sius diuina uirtute compulsus ad p̄p̄nquar . & quē multū possederat . cū clamorib; deserebat . quia plerūq; cū possidet . minora tēptamenta irrogat . cū ū de corde pellit̄ . acriori infestatione perturbat . Bene itaq; d̄r . stringit caudā suā quasi cedrū . quia & cor possidens . semp̄ iniquitate ex posterioribus crescit . & cor deserens . uehementiorib; cogitationū stimulis percutit . Adhuc autē behemoth istius mira pietate conditoris . astutiora argumta pandunt̄ . cū subditur . Nervi testiculorū ei . p̄plexi sunt . Nervi testiculorū ei sunt . pestifera argumta machinationū . Et ipsa quippe calliditatis suę uires egerit . & fluxa mortaliū corda corrumpit . Testes ei sunt . suggestiones prauę . quib; inuitis corruptione feruescit . atq; inconstuprata anima iniqui operis plē gignit ; sed horū testiculorū nerui p̄plexi s̄t . quia suggestionū illius argumta . implicatis inuentionib; alligant̄ . ut plerosq; ita peccare faciant . quaten̄ si fortasse peccatū fugere appetant . hoc sine alio peccati laqueo n̄ euadant . t̄ eorū culpā faciant diuuant . ac nequa quā se ab una ualeant soluere . n̄ in alia consentiant ligari . Quod melius ostendimus . si qua ex conuersatione hominū inligationē hui; exēpla p̄feram̄ . Quia ū in trib; sc̄a ceceta ordinib; constat . conuictorū uidelicet . continentū . atq; p̄ctorū . Unde & ezechiel tres uiros

Ezechiel.

Aug.

liberatos uidit. noe scilicet. danhel. &
iob. Et in euanglo dñs. dū alios in agro.
alios in lecto. atq; alios eē in molendino
phibet. tres pcul dubio in geeta ordines
ostendit. Liquido satis facim. si singu
la ex singulis exquiram. Ecce em̄ quidā
dū mundi hui' amici rias appetit. cui
libet alteri simile sibi uitā ducenti.
quod secreta illius omni silentio con
tegat. se iurando constringit. Sed
is cui iuratum est. adulterium ppetrare
cognoscit. ita ut etiā maritū aduiterij
occidere conet. Is autē q̄ ius iurandū
p̄buit. admittē reuertitur. & diuersis
hinc inde cogitationib' impugnat. atq;
hoc silere formidat. ne silendo adul
terij simul & homicidij particeps fiat.
p̄dere trepidat. ne reatu se p̄uiri ob
stringat. Plexus ḡ testiculorū neruis
ligatus ē. qui in quālibet parte declina
metur. ne a transgressione contagio lib
non sit. Alius cuncta que mundi sunt
deserens. ac p̄ omnia frangere p̄p̄a uolun
tates querens alieno se subdere regimini
appetit. s; eū q̄ sibi ad dñm p̄esse debeat.
min' cauta inquisitione discernit. Cui
fortasse is qui sine iudicio eligit. cū p̄
esse iā cooperit. agi que dī phibet. que
mundi sunt iubet. Pensans itaq; subdi
tus. uel que sit culpa in oboedientie. t
qd̄ contagiū setarū uite. & oboedire tre
pidat. & n̄ oboedire formidat. ne aut
in oboediens dñm in suis p̄ceptis deserat.
aut rursum ^{non} oboediens. dñm in lecto p̄ore
contempnat. & aut illicitis obtemperans.
hoc quod p̄ dō appetit contra dñm exer

ceat. aut rursim non obtemperans. eū
quē suū iudicē quesierat. suo iudicio sub
ponat. Aptē ḡ iste p̄ iudicem suū
tū dicitur. p̄plexis testiculorū neruis adstrin
gitur. quānt obtemperans aut n̄ obtem
perans. in culpa transgressione ligatur.
studebat p̄p̄ias uoluntates frangere.
& curat eas etiā contempto p̄ore solidare.
decreuit mundū funditus relinquere.
& ad curas mundi uel ex aliena uolun
tate compellitur redire. Perplexi itaq;
nerui sunt. cū sic nos argumta hostis
inligat. ut eul parū nodi quoquerunt
solui. durius adstringant. Alius pen
sare pondus honoris geetastie negle
gens. ad locū regimini p̄missus ascen
dit. sed quia omne qd̄ hic emmet plus
merorib' afficit. quā honorib' gaudet.
dū cor tribulatione p̄mittit. ad memo
riā culpa reuocat. doletq; se ad labore
cū culpa p̄uenisse. & quā sit iniquū
qd̄ amisit. ex ipsa fract' difficultate
cognoscit. Reum se ḡ cū impensis p̄
missis agnoscent. uult ad apte sublimi
tatis locū deserere. s; timent ne graui
us delictū sit suscepti gregis custodia
reliquisse. Vult suscepti gregis curā
gerere. s; formidat ne deterior culpa
sit regimina pastoralis gr̄e emptā pos
sidere. Et honoris ḡ ambitū ligatum
culpa hinc inde se conspicit. esse. q̄ppe
sine reatu criminis neutriū uidet. si
aut suscept' semel grex relinquatur.
aut rursum sacra actio setarū septa
teneat. undiq; metuit. & suspect' lat
omne p̄tamescit. ne aut stans in emp

to regimine nondigne lugeat. quod non
 etiam deserens emendat. aut certe re
 gimen deserens. dū aliud flere nititur.
 rurs' aliud de ipsa regis destitutione cō
 mittat. Quia g' behemoth iste tam exph
 cabilib' nodis ligat. ut plerūq; mens in du
 bio adducta. unde se aculpa solvere nitit.
 inde in culpa artius adstringat. Nervi
 testiculor' ei p'plexi sunt; argumta nāq;
 machinationū illius. quasi q' laxant' ut
 relinquunt. eo magis implicant' ut tene
 ant. Est tam qd' ad destruendas ei uer
 sitas utiliter fiat. ut cū mens in mmo
 ra & maxima peccata constringit. si omi
 no nullus sine peccato euadendi aditus
 patet. minora semp' eligant'. q' a & qui
 muror' undiq; ambitu ne fugiat claudit.
 ibi se in fugā p'cipitat. ubi breuior mur
 inuenit. & paulus cū quosdā in eccl'a
 in cōtinentes aspiceret. concessit minu
 ma. ut maiora declinent' dicens. Prop
 ter fornicationes autē. unquisq; suā ux
 orē habeat. Et q' tē solū coniuges in
 amixtione sine culpa sūt. cū p'p
 plenda libidine. s; p' suscipienda prole
 miscerit. ut hoc etiā qd' concesserat. sine
 culpa quāuis mamma n' ēē monstrans.
 ilico aduixit. Hoc autē dico scdm indul
 gentiā. n' scdm imperiū. Non enī ē sine
 uitio qd' ignoscit. & n' p'cipit. peccatū
 p'fecto uidit. qd' posse indulgere p'p
 dit. s; cū indubus constringim'. utiliter
 minimis subdim'. ne in magnis sine ue
 nia peccem. Ita plerūq; nervor' behe
 moth istius p'plexas soluit. dū ad uir
 tutes maximas p'comissa minora transi
 tur.

recte dicitur

Paul.

lre.

Sequitur. Ossa eius sicut fistule grise. I'a
 posita behemoth istius. n' consilia designantur.
 hāc sicut in ossib' positio corporis roburq; sub
 sistit. ita fraudulenti consilii tota se ei ma
 licia erigit. Neq; enī iniquēpiā premit.
 s; calliditate p'stiteri p'suasionis interficit;
 & rursū sic ossa q' a irrigant. medullas con
 fortant. ita ei consilia p'spūalis nature po
 tentiā. infusa ingemi subtilitas roborat;
 hoc u' testiculi ei ab ossib'. idest suggestiones
 a consiliis distant. qd' pillas apte noxia
 infert. phyc autē quasi ex bono cōsulens.
 ad culpā trahit; pillas pugnamdo supat.
 phyc uelud cōsulendo supplantat. Un
 de & bene ei ossa. idē hęc eādē consilia.
 aris fistulis cōparant'. Aeris quippe fi
 stule sonoris aptari cantib' solent; que
 ammotē aurib' dū blandū carm' subtilit'
 concununt. interiora m'it' in exteriora
 delectationis trahunt; & dū dulce ē qd'
 aurib' sonant. uirilitatē cordis inuolup
 tatis fluxu debilitant. Cūq; auditus
 ad delectationē trahit'. sensū abstatu fug
 fortitudinis eneruat. hęc ita quoq; astuta
 ei consilia. dū quasi blanda p'missione cō
 sulunt. cor a forti intentione p'uertunt;
 & dū dulcia resonant. ad noxia inclinat'.
 Quasi g' grise sunt fistule. que dū liben
 ter audiunt. ab uirna intentione ani
 mū in exterioris uitę dilectionē deici
 unt. Hoc enī behemoth iste magnopē
 ad exequendā deceptionē satagit. ut dū
 pueritatis sue consiliū quasi utile osten
 dit. suauit' ualeat sonare qd' dicit. qua
 ritus & ostensa utilitate mentē mulce
 at. & absconsa iniquitate corrumpat.

Que apertius inuictis ostendimus. si pau-
ca breuiter consiliorū eius argumenta pan-
dam. Ecce enī quidā reb' contempti p'prus.
decreuit nullis mundi hui' occupationib'
implicari. ualde formidans quietis sug'ō
moda p'dere. & ualde despiciens cū pecca-
tis luera cumulare; adhuc hostis callidus
uemens. ut intentionē bonę deuotionis
subruat. q'si utilitatis consiliū summu-
strat dicens. Ita quidē quesunt imp'fen-
ti sufficienti. s; his deficientib' q'd actur' es.
si etiā p' hęc malla prudent'. A s't que ad
p'sens impendenda s't filius tam parandast
q' seruand'. de eē potest citius etiā q'd ē. si
sollertudo p'uca celsę parare q'd deest;
Annon & t'rena potest actio pagi. & tam
in actione culpa declinari. quatin' & exte-
riora stipendia p'beat. & tam internā rec-
titudinē nō inflectat. Hęc interim blandies
insinuat. & seorsū iā in negotio terreno quod
p'uidet. peccatilaqueos occultat. Ossa ita
q; eius sic fistule ^{eris} s'nt. quia p'ntiosa ei
consilia auditori suo consulentis uocis sua-
uitate blandunt'. Alius q; nō solū decre-
uit cōmoda t'rena nō querere. s; etiā cume-
tis que possidet renuntiare. ut indisipu-
latu celestis magisteru. tanto se liberius ex-
erceat. quanto & expeditior redit' ea que
possidentē p'mere poterant deserens calcat.
hui' cor hostis insidians. occulta suggestione
alloquit' dicens. Vnde hęc temeritas tan-
te surrex' audacia. ut credere audeas quod
omīa relinquendo subsistas. Aut te creator
condidit. atq; alit' tute ip'se disponis. Va-
lentiorē te robustiorēq; facere. si sequit' te
sua uestigia cū inopia necessitate uoluisse.

Annon pleriq; et terrena patrimonia nequa-
quam deserunt. & tam ex his p'miscde opa
sup'ne sortis bona g'namerant'. Hęc
blandiens suggerit. seorsū uero in eisdem
reb' quas retineri ammonet. ante retinen-
tis oculos delectationes pestiferas decipiens
appont. quatin' seductū cor ad blanda
exteriora p'trahat. & intima p'fectionis
uota puerat. Ossa itaq; ei sicut fistule
eris s't. quia dolosa eius ē s'bia dū blandū
de exteriorib' sonū reddt. p'ntiosū dispen-
diū de interiorib' ingerit. Alius relictis
omnib' que exterius possederat. ut ordinē
sublimioris discipulat' apphendat. etiā
intimas frangere uoluntates parat. ut
rectorib' se alterius uoluntatib' subdens.
nō solū prauis desideris. s; ad p'fectionis
cumulū etiā in bonis uotis sibi metip'se re-
nuntiet. & cuncta que sibi agenda sunt.
ex alieno arbitrio obseruet. Hunc hostis
callidus tanto mollius alloquit'. quanto
ab excelsiori loco deicere ardentius co-
nat'. moxq; uirulenta suggestione blan-
diens dicit. O quanta p'temetip'sum
agere miranda poteris. si nequaquā te
iudicio alterius subdis. Cur p'fectū tu-
ū. sub studio meliorationis immittis.
Cur intentionis tue bonū. dū ultra q'
necesse ē extendere interis frang'as.
que emī dū uoluntate p'pria usut' p'
uersa p'petrasti. Qui g' t' plene ad bene-
uendū sufficis. alienū sup'te. cur re-
quiris. hęc blandiens intimat. seor-
sū ū in uoluntatib' ei' p'prus exercende
sup'bie causas parat. Et dū laudat
cor ^{de} uestina rectitudine. uuestigat

callide ubi subruat inprauitate. Os
 facta; ei sic fistule grise. q̄a clandesti-
 na ei consilia unde quasi blanda ammu
 delectant. unde p̄nitiose a recta intenti-
 one dissipant. Alius fractis plene uo-
 luntatib' suis multa iā uetusti homini in-
 tia. ^{etia} q̄ in mutatione uitę & lamentatione
 poenitentię excoxit. & tanto maiori
 zelo contra aliena peccata accenditur.
 quanto sibi metipso fundit mortuus in
 iniquitatib' p̄p̄ris n̄ tenet. Hunc hostis
 callidus q̄a zelo iustitię etiā ceteris p̄-
 deē cognoscat. quasi p̄spere consulemib'
 uerbis appetit dicens. Quid te ad alie-
 na curanda dilatas. utinā tua conside-
 rare conualescas. Ann̄ p̄pendis q̄a cum
 ad aliena extenderis. erga curanda q̄ tua
 sunt minor inueniris. q̄d p̄dest alie-
 ni uulneris cruore t̄gere. & putredine
 p̄p̄ri negligendo dilatare. Itē dū q̄si
 consilens dicit. zelū caritatis adimit. &
 omne bonū q̄d p̄dure ex caritate poterat.
 gladio subintroducti torporis extinguit.
 Si enī p̄ximos diligere sic nos metipso p̄ci-
 p̄m. dignū ē ut sic ex zelo contra uitia
 sicuti n̄ro flagrem. Quia ḡ dū suauit̄ con-
 silit. int̄ ab intentione p̄p̄a alienā red-
 dit. recte d̄r. ossa ei sic fistule grise. In-
 do enī p̄ fraudulenta consilia audiens am-
 mo blandū sonat. quasi cū fistula grisa son-
 tat. ut unde mulcet. inde decipiat.
 Sed behemot iste ualde mollis certam
 mouet. q̄ndo se inuisidus subtertu infir-
 mitatis exerca. Tē autē durior est t̄ptati-
 ones excoxit. q̄ndo ante t̄ptati oculos
 iniquitatis laqueos sub specie uirtutis oc-

cultat. Unde & recte subiungitur.
 Cartilago eius quasi lammis ferree. Q̄d
 enī p̄ cartilagine. nisi simulatio ei accipitur.
 Cartilago nāq; ossis ostendit speciem. s; ossis
 n̄ habet firmitatē. Et sunt n̄nulla uitia
 que ostendunt in se rectitudinē speciem. s; ex
 prauitatis p̄deunt infirmitate. Hostis enī
 n̄ri malitia tanta arte se palliat. ut ple-
 rūq; ante decepte n̄ris oculos culpā uir-
 tutis fingat. ut inde q̄sq; quasi expectet
 p̄na. unde ḡna dignū ē inuenire tormēta.
 Plerūq; enī in uiscendis uitis crudelitas
 agit. & iustitia putat. atq; immodesta
 ira iusti zeli meritū credit. & cū adis tor-
 tis morib' peccantes dirigi caute debeant.
 uolenta inflexione frangunt; plerūq;
 dissoluta remissio quasi mansuetudo ac-
 pietas habet. & dū plusquā decet delin-
 quentib' t̄poralit̄ parcat. ad ḡna sp̄pli-
 cia crudelit̄ reseruant. Non nūquam
 effusio misericordie credit. & dū male serua-
 re culpa sit. peius spargi q̄d acceptū ē
 n̄ timet. Non nūquā tenacia pietas
 putat. & cū graue sit uitū n̄ tribuere.
 uirt̄ credit̄ accepta retinere. Sepe ma-
 lox p̄tinacia estantia d̄r. & dū mens ap̄ia
 uitate sua flecti n̄ parat. q̄si. recta defen-
 sione gloriatur. Sepe inestantia quasi trac-
 tabilitas habet. & q̄sq; fidē integram nul-
 li seruat. eo se amicū omnib' estimat. Ali-
 q̄ndo timor incompetens humilitas credit.
 & cū t̄porali formidine p̄ssus q̄sq; defen-
 sione ueritatis tacet. arbitrat̄ q̄d iuxta
 diordine humilē se potiorib' exhibet.
 Aliq̄ndo uocis supbia uersa libertas estimat.
 & p̄elationē ueritati contra d̄r. loquendi

55

15

procacitas. uertutis defensio putatur.
Plerūq; pigritia q̄si cunctantia q̄ent atten-
dit. & cū graui culpa sit. recta studiose
n̄ agere. magne uirtutis meritū credit.
apraua tantum actione cessare. He-
rūq; inquietudo sp̄s. uigilans sollicitudo
nominat. & cū quietē q̄sq; n̄ tolerat.
agendo que appetit. uirtuti debite in-
plere se exercitū putat; Sepe ad ea
que agenda sunt. incauta precipitatio
laudandi studii feruor credit. & cū desi-
deratū bonū intēpestiua actione cor-
rupt. coagimelius q̄celerius estimat. Se-
pe accelerandi boni tarditas. consiliū pu-
tat. & cū expectat ut ex tractatione p-
ficiat. hoc insidians mora supplantat.
Igitur cū culpa uelut uirtus aspiciatur.
necessario pensandū ē. quia tanto tar-
dius mens uirtū suam deserit. quanto
hoc qd̄ ppetrat non erubescit; tanto tar-
dius mens uirtū deserit. quanto p uirtu-
tis specie decepta p̄miorū etiā deco retri-
butionē querit. Facile autē culpa cor-
rigitur que & erubescit. q̄a ēē culpa sen-
tit; q̄a itaq; error cū uirtus credit. diffici-
lius emendat. Recte dicit. cartilago eius
quasi lāminę ferreę. Behemoth enim
iste q̄ subp̄teritū boni calliditatem suam
fraudulentiū exhibet. eo in culpa intē-
durius tenet. Hinc ē quod n̄m̄quā hu-
q̄ quasi uia sc̄tatis appetunt. in errore
lapsi tardius emendant. Rectū quippe
estimant ēē quod agunt. & sicut exco-
lende uirtuti. sic uitio p̄seuerantiam
uincunt. Rectū ēē estimant qd̄ agūt.
& idcirco suo iudicio curius seruiunt.

Unde bene hieremias cum diceret. Can-
didiores nazarei ei. & mundiores lacte.
rubicundiores ebore antiquo. saphiro
pulchriores. Demigrata ē sup carbones
facies eor. & n̄ sunt cogniti in plateis. ilico
adiunxit. Adhesit cutis eor ossib. aruit
& facta est quasi lignū. Quidem nazare-
noꝝ nomine. nisi abstinentium & conti-
nentū uita signatur. que n̄m̄ & lacte
nitidior d̄r. Hierem̄ ex aqua ē gelasit.
que desuper uent. Lac autē ex carne expri-
mit. que in inferiorib nutrit. Quid ḡ p
n̄m̄. nisi candor uite celestis. quid plac.
nisi tēporalis dispensationis amministra-
tio demonstratur. & q̄a plerūq; continen-
tes uirtu ingecta. tam uia opera faciunt.
ut ab eis multi qui celestē uitam tenuerant.
multi qui terrena bene dispensauerant.
superari uideantur. & candidiores n̄m̄.
et nitidiores lacte referuntur; quetiā
quia p̄ feruore sp̄s antiquorū ac fortū
patrū nonnumquā uincere uitā uide-
ant. recte adiungit. rubicundiores ebore
antiq. Dum enim ēboris nom̄ imp̄mit. sc̄de
sideri flāma signat. Ebur uēē os magnor
animalū non ignoram. Ebore itaq; anti-
quo rubicundiores sunt. q̄a sepe ante hūm-
nō oculos. nonnullis p̄cedentib patrū stu-
diu feruentiori existunt. de q̄b ut totū simul
ostendatur adiungit. Saphiro pulchriores.
Athebei quippe coloris ē saphir; & q̄a p̄-
cedentes multos atq; ad supna tendentes. p̄
celestē c̄uersionē uident uincere. narra-
t̄ saphiro pulchriores extitisse. Sed plerūq;
dū uirtutū copia etiā plusquā expedit
p̄sperat. in quadā sui fiducia mens adducit.

hier.

178.

et decepta presumptione propria. repente
peccato subripente fuscatur. Unde recte
subiungitur. denigratae sunt super carbones
facies eorum. Nigri enim pro candore sunt. quia
amissa dei iustitia cum de se presumunt.
in ea etiam que non intellegunt peccata dilabuntur.
Et quia pro amoris igne. ad frigus torporis
veniunt. extinctis carbonibus ex comparatione
preferunt. Non nunquam enim dum timore dei
pro fiducia deserunt. etiam frigidis membris
frigidiores sunt. De quibus recte subiungitur.
non sunt cogniti in plateis. Platea quippe.
sermonis greci ratione platitudine dicitur.
Quid uero est humani ingenii angustius.
quam uoluntates proprias frangere. De qua
fractura uernas dicit. in trane per angustam
portam. Quid autem latius. quam nullis
proprie uoluntatibus reluctari. et quaque
uersu impulsus arbitri duxerit. se sine tractatione
diffundere. Iu quo pro fiducia scintilla pro
posito meliorum iudicio se sequuntur. quasi pro
plateas pergit. Sed non sunt cogniti in plateis.
quia ad uirtutem sua aliud ostenderant.
quando frangendo uoluntates proprias in angusto
se calle retinebant. Et bene additur.
cutis adhaesit eorum ossibus. Quid in ossibus
duritia fortitudinis. quid in cute. in mollietate
exprimit infirmitatem. Cutis ergo eorum
adherere ossibus dicitur. quia ab eis propria
sentientibus. infirmitatem uirtutis. duritia uirtutis
putatur. Infirma enim sunt que se
uirtutis relationis fiducia decepti fortibus
ea suspitionibus unguunt. et quod de se magna
sentiant. eodem sua nequitia emdant contempnit.
Unde et recte adiungitur. aruit et facta est

quasi lignum. Culpa quippe eorum tanto insensibilior redditur. quanto apud eos etiam
laudabilis habetur. Quam recte aridam asserit.
quia nulla sui cognitione uiridescit. Quod apud
hieremiam pro infirmitatem cutis. hoc apud beati
iob per fragilitatem dicitur cartilago. Et quod illic
ossa per duritiam. hoc hic laminae ferreae esse
memorantur. Sed behemoth iste qui per membra
sua extremo tempore contra electos dei tanta
se. iniquitatis exercet. qui etiam per semetipsum
ad decipiendas mentes in tanta insidiarum
terguersatione se exhibet. cuius naturae. cuius
sit conditionis audiamus. Neque enim tam
mala uel maligna operatione possit. si non ex
magna conditione subsisteret. Unde et maxime
pietate dominus ac si causas tante astutiae
tanteque fortitudinis redderet. adiunxit dicens.
Ipsa est principium uirarum dei. Velut si aperte
diceret. Idcirco ad tanta multa fortitudo
sufficit. quia in natura rerum habet
creando pro substantia conditor primus
fecit. Quid enim uirarum dei. nisi eius
actiones accipimus. De quibus propheta dicit.
Non enim sunt uir meae. sicut uir uestre.
Et principium uirarum dei behemoth dicitur.
quia in murum cum cuncta creatura ageret.
hunc primus condidit. quem reliquis
angelis eminentior fecit. Huius primatus
eminentiam conspicit propheta. cum dicit.
Cedri non fuerunt altiores illo in
paradiso dei. abietas non adaequauerunt
summitatem eius. platani non fuerunt
eque frondibus illius. omne lignum
paradysi dei non est ad similitudinem
illius et pulchritudinem eius.

ite

ite

lug.

ierem

ite

55

pph.

pph.

qm̄ speciosū fecit eū immutis condensisq;
frondib⁹. Quid namq; accipi in cedris. abietib⁹.
et platani possunt. nisi illa uirtutū celestū
p̄cēre celsitudinis agmina. in eterne lae
ticiae uiriditate plantata. quae quāuis
excelsa sint condita. huic tamen nec p̄g
lata sunt nec equata; qui speciosus fact⁹
est immutis condensisq; frondib⁹ dicitur.
q̄a platum ceteris legio mb⁹ tantū illū speci
es pulchriorē reddit. quanta et suppo
sita angelorū multitudo decorauit. Ista
arbor in paradiso dī. tot quasi condensas
frondes habuit. quot sub se postas supno
rū spūum legiones attendit. Qui idarco
peccans sine uena dānat⁹ ē. quia magnis
sine cōparatione fuerat creatus. Hinc ei
rursū p̄eundē p̄pheta dicit. In signacu
lū similitudinis. plenus sapientia. & p̄fect⁹
decore. uidelicet paradisi dī fuit. Mul
ta enī de eius ^{multa} magnitudine locutus pri
mo uerbo cuncta complexus ē. Iudnāq;
boni non habuit. si signaculū dī similitudi
nis fuit. De sigillo quippe anuli talis
similitudo inagnaliter exprimit⁹. qualis
in sigillo eodem essentialiter habetur. Et
licet homo ad similitudinē dī creat⁹ sit.
angelotam̄ q̄si manus aliqd tribuens. n̄
eū ad similitudinē dī conditū. sed ipsū
signaculū dī similitudinis dicit. ut q̄ sub
tilior ē natura. eo in illū similitudo dī
plemus credat⁹ exp̄ssa. Hinc ē qd̄ primat⁹
ei potentia adhuc insinuans idē p̄pheta
subiungit. Omnis lapis p̄ciosus. opum
tū tuū. Sardius. & topazius. & iaspis.
crisolit⁹. & onichin⁹. & berillus. saphir⁹.
carbunculus. & smaragdus. Nouem

dix genera lapidū. quia nimirū nouē
sūt ordines angloꝝ. Nā cū p̄sacra eloq̄a.
angeli. archangeli. throni. dñationes.
uirtutes. p̄ncipat⁹. potestates. cherubin.
atq; seraphim. apta narratione memo
rant⁹. supnoꝝ eunū quantē sint dis
tinctiones ostendit⁹. Quib⁹ tam̄ behe
moth iste opt⁹ fuisse describit⁹. q̄ eos q̄si
uestē adornamētū suū habuit. quoz dū
claritatē transcenderet. ex eoꝝ cōparati
one clarior fuit. Decū illuc adhuc de
scriptione. subiungit. Aurū op̄ decoris tui.
& formina tua uidie q̄ condit⁹ es p̄parata
s. Aurū op̄ decoris ei extitit. q̄a sapientie
claritate canduit. quā bene creat acce
pit. Formina uero idcirco in lapidib⁹ sunt.
ut uinculata auro. in ornāmēti cōpositione
uincant⁹. & nequaquā a se distendant. q̄s
interfusu aurū repletis foraminib⁹ ligat⁹.
Hui⁹ ḡ lapidis uidie conditioē siḡ fora
mina p̄parata sunt. quia uidelicet capax
uirtutū ē condit⁹. quasi repleri uoluit
se. stantib⁹ angelis tanquā postis ure
gis ornāmēto lapidib⁹. potius se inherere.
Si enī caritatis auro sese penetrabile p̄
buisset. sc̄is angel sociat⁹ in ornāmēto ut
dixim⁹ regio lapis. fixus maneret. Habu
it ḡ lapis iste foramina. sed superbi
uitū caritatis auro n̄ fuit repleta. Nam
quia idcirco ligant⁹ auro ne cadant. idcir
co iste cecidit. quia etiā p̄sonat⁹ manu ar
tificis. amoris uinculis ligari contēpfit.
Nunc autē ceteri lapides q̄ huic similit⁹
fuerant p̄forati. penetrante se in uicē ca
ritate ligati sunt. atq; hoc munere
isto cadente meruer⁹. ut nequaquā iā

Apb.

ite

ite

de ornamento regio cadendo soluat. Huius
 principat' celsitudinē ad huc isid' pphē
 Laiaſ. ta utuens adiungit. Tunc cherubim ex
 stent' & pteges in monte scōli. in me
 dio lapidū ignitor' pfect' ābulasti. Che
 rubim quippe. plenitudo scientiē ut pre
 tat'. Videtur iste cherubim dī. quia
 transcendisse cunctos scientia n̄ dubita
 t'. q̄ in medio ignitor' lapidū pfect' ambu
 lauit. q̄ aut' angelor' corda caritati ig
 ne succensa clar' gl'a cōditionis extant.
 Quē bene extentū. ac ptegemē dicit. Om
 ne enī qd' extenti ptegemus obumbram'.
 Et quia cōparatione claritatis suę obum
 brasse ceteror' claritatem creditur. ipse ex
 tent' & ptegens fuisse phibet'. Reliquos
 enī quasi obumbrando operuit. qui eor'
 magnitudinē excellentia maiore tran
 scendit. Quod g' illic speciosus in multus
 frondibus. qd' illic signaculū similitudi
 nis. quod illic cherub. qd' illic pteges
 dicitur. hoc breuioce dñica behemoth
 iste uarū pncipiū uocat'. De quo ider
 co tā mira in quib' fuit & que amisit in
 simiat. ut territo homini ostendat quid
 ipse si supbiat de elationis suę culpa pas
 sur' sit. si feriendo illi parcere noluit. quē
 creando in gl'a tantę claritatis eleuauit.
 Considera g' homo quid elatus in terra
 mereatur. si & p̄lat' angelis angelus in ce
 lo p̄sternit'. Vnde & bene pphētā dicit'.
 Inebriat' ē in celo gladius m̄s. Ac si apte di
 ceret. qua ira feriam supbos terre ppen
 dite. si ipsos enī quos in celo iuxta me con
 didi. p̄lationis uitio pcutere n̄ peperci.
 Tot itaq; antiq' hostis uir tumb' auditi s.

tanta conditionis ei magnitudine cogni
 ta. q̄ n̄ in mensa formidine corruat. q̄
 non desperationis percussione succūbat.
 Sed q̄a elationē nrām ostensā hostis poten
 tia reprimit. etiā infirmitatē nrām dñs
 patefactā grā suę dispensationis fouet.
 Unde cū eū principū uarū suarū dice
 ret. ilico adiunxit. Qui fecit eum.
 applicabit gladiū ei. Gladius quippe
 behemoth istius. ipsa nocendi malitia ē.
 Sed ab eo aquo bonus p naturā factus est.
 eius gladius applicabit'. quia ei malitia
 diuina dispensatione restringitur. nese
 r̄re tantum mentes hominū quantum
 appetit p mittatur. Quod g' hostis nr'
 est & multum potest. & minus percutit.
 ei gladiū pietas conditoris adstringit. ut
 replicat' ultra ei conscientiam lateat. & ul
 tra quā desuper iuste disponit'. in mor
 tes hominū ei malitia non extendat.
 Quod g' admulta fortit' p̄gualer. hoc de
 pncipio magis cōditionis potest. Quod
 ū a quibusdā uincitur. ei mirrū gladius
 ab auctore replicat'. Iste nāq; behemoth
 quia pncipiū uarū dī est. cū contra sem
 iurum licentiā tēptationis accepit. gentes
 mouit. greges abstulit. ignē de celo depo
 sult. p̄urbato aere uentos excitauit. do
 mū concitans subruit. conuiuantes fili
 os extinxit. uxor' mentē in dolo praua
 suasionis exereuit. mariti carnē influctis
 uulnerib' confodit. Sed ei gladius a con
 ditore replicat'. cū dicit'. ammā illius
 serua. Qui replicato gladio quante infir
 mitatis sit. euanglō attestante describi
 tur. quia nec manere in obsessō homi
 ne

S
S

Lob.

Eug.

potuit. nec rursus inuadere bruta anima
lia nisi iussus presumpsit dicens. Si uis nos.
mitte nos in gregem porcorum. Malitiam quippe
eius gladius quaesit replicat ostendit. cui si
potestas summa licentiam non prebet erassari
nec in porcos ualere. Quando ergo behemoth
iste sua sponte nocere factis addi imagine
hominibus audeat. de quo nimirum constat.
quod non iussus contingere. nec porcos ipsu
mat. Notandum quoque est. quod in uariu
di principium behemoth dicitur. uisum
dogma. arri. apta ratione dissipat. Fac
tura quippe dei filium fatetur. et ecce be
hemoth in factura rerum primum creatus osten
ditur. Super ergo ut arrius. aut non factum
filium predicet. aut cum post behemoth est
ditum stultus putet. In uia uero omne quod
applicat in semetipso reducit. recte
applicat behemoth gladius dei. In se
metipsa namque se eimilitia decoquet.
cum ad uotum suum sese contra electorum
uitam prohibita non exerceret. Multos autem
exigentibus meritis ferre permittit. ut cum
deum deserunt. damnato hosti famulentur.
Ab electis uero eo ualentius unctur. quo soli
auctori omnium. humiliter substerunt.
Quia ergo pro hoc quod uariu dei principium di
citur. pro hoc quod permittente deo ualde in
tolerabilis demonstrat. apte cognoscimus
eum quanto hoste pugnem. super ut unus
quisque nimirum tanto se plenius auctori sub
iciat. quanto contra se uerius uolentia
aduersari uires pensat. Quid namque
nos. nisi puluis sumus. Quid uero ille. nisi
unus ex celestibus spiritibus. et quod adhuc
maius est summus. Quid ergo de propria

uirtute audeat. quando contra
angelorum principem puluis pug
nat. Sed quia supernorum spirituum
conditor terrenum corpus assump
sit. recte iam sapientem angelum
humilis puluis unctur. Inherendo
quippe uere fortitudinem uires acce
pit. quasi transfuga spiritus cum
semetipsum sequitur amittit. Et
dignum est. ut uincatur apulue
re. qui fortem se credidit deserto
creatore. ut superatus inueniat.
quia deficit elatus. Valde
autem se uens anhelat. quod
cum ipsum ima crucient. homo
ad summa conscendat. quod in
illa celsitudine subiecta caro per
manet. aqua tantus ipse spiri
tus sine fine proiectus iacet.
Sed loca mentium. mutauit or
do meritum. Sic sic superbia
meruit deici. sic humilitas ex
altari. quatinus et celestis spiritus
erigendo se tartarum toleret.
et terra humilis sine termino
super caelos regnet. ;
E A L D I E I T L I B E R X X X V I
M O P A L I V M S V P E R
B E A T V M I O S. S E I
G E O R G I I P A P E.
V A B I S P O S S A E
L E R C O M T E M P L A
T I O N E T E
S V M P T V E S ;

INCIPIT LIBER P. XXXIII.

Alicui hosti qui sub behemoth nomine dominica uoce describitur. superbiq; quanto familiarius seruiunt. tanto huius uitae successibus apud semet ipsos altius intumescunt. Huius namque cum gloria augetur elatio. cum elatione uero addit cura. huc illucq; animi tendit. quia et desideria cum rebus crescit. Cumque cogitationes innumeras quasi agri fenum profertur. eisdem cogitationibus uelut desiderato papulo behemoth istius fame pascunt. Unde recte non dicitur. Huius montes herbas ferunt. In scriptura sacra cum numero singulari mons ponitur. aliquando incarnatur dominus. aliquando sancta ecclesia. aliquando testamentum dei. aliquando apostata angelus. aliquando quilibet hereticus designatur. Cum uero montes plurali numero nominantur. aliquando celsitudo apostolorum atque prophetarum. aliquando uero secularium potestatum tumor exprimitur. Mons namque dominum signatur. sicut scriptum est. Et erit in nouissimis diebus. preparatus mons domus domini in uertice montium. Mons quippe est in uertice montium. incarnatur dominus transcendens celsitudinem prophetarum. Rursus per montem sanctam designatur ecclesia. sicut scriptum est. Qui confidit in domino sicut mons syon. Syon namque speculatio dicitur. per quam scilicet speculationem contemplantis dominum ecclesia figuratur. Rursus per montem testamentum dei exprimitur. sicut abbaeue ait. Dominus alibano ueniet. et sanctus de monte ubroso. et edensio. Qui enim uenturum se per testamentum sui paginas spondet. quasi inde uenit. un-

s
t

apb.

at.

abba
ano.

de uelut subpmissione se tenuit. Quod uidelicet testamentum bene monstru brosus et edensio dicitur. quia spissis allegoriarum obscuritatibus opacatur. Rursus per montem angelus apostata designatur. sicut sub babilonis regis specie de anti quo hoste predicantibus dicitur. Super montem caliginosum leuate signum. Predicatores quippe sancti super caliginosum montem signum eleuant. quando contra satanae superbiam. qui sepe sub nebula simulationis abscondit. uirtutem crucis exaltant. Rursus per montem hereticus quilibet exprimitur. sicut ex uoce ecclesie psalmista ait. In domino confido. quomodo dicatis anime mee transmigrare in montem sicut passer. Cum enim fidei anime unitate derelicta intumescit doctrina confidere heretici predicantis dicitur. deserto domino quasi in montem transmigrare suaderetur. Rursus per montes apostolorum atque prophetarum celsitudo signatur. sicut scriptum est. Iusticia tua sicut montes dei. et uoce pauli dicitur. ut nos efficerem iusticia dei in ipso. uel sicut iterum uoce sperantis ecclesie psalmista ait. Leuaui oculos meos in montes. unde ueniet auxiliu mihi. Rursus per montes secularium potestatum tumor exprimitur. de quibus psalmista ait. Montes sicut cera fluxerunt a facie domini. quia multi qui prius alta rigiditate tumuerunt. deo in carne apparente. magno sunt per penitentiam timore liquefacti. uel sicut idem propheta iterum dicit. Ascendunt montes. et descendunt cetera. Plerique enim persecutores domini superbi contra eum ueniunt. sed ab

at.

at.

paul.

at.

at.

at.

eo humiles reuertunt. Quia montes as-
cendunt p̄ tumore potentie. sed capi
descendunt. plani uidelicet facti p̄ cog-
nitione culpe. Sed quia n̄nulli inela-
tionis sue altitudine remanent. et ad
diuina obsequia flecti humilit̄ dedig-
nant. pro eo q̄d iuxta desideriu antiqui
hostis praua cogitare ac petrare n̄ de-
sinunt. recte hoc loco de behemoth d̄r.
huic montes herbas ferunt. **E**lati n̄q;
seti huic behemoth herbas ferunt. q̄a
ex eo illū reficiunt. q̄d nequit̄ operant̄.
Huic behemoth herbas ferunt. q̄a suas illi
offerunt fluxas et lubricas uoluptates.
Erunt enī aut̄ ap̄t̄s homines seip̄s aman-
tes. Quorū descriptionē cōplexus ē di-
cens. uoluptat̄ ^{et afectione} uī amatores magis
quā dī. Quę est q̄ herba montū. nisi
uoluptas fluxa. quę ex corde gignitur
sup̄boz. **I**ui nisi d̄m sup̄biendo contēp-
nerent. nequaquā tot lubrica lasciu-
endo ^{et penetrat} petrarerent. Quib; nimirū her-
bis behemoth iste pascit̄. quia in eis pe-
nā eterne mortis esuriens. eoz p̄ditis
morib; faciat̄. **S**up̄bi enī hui; seti. et si
quando sup̄ne dispensationis ordine p̄pe-
diti. ab expletione prauoz operū cessant.
praua tam̄ in cogitatione multiplicant.
modo ut se potentiores ceteris reb; et
honorib; ostendant. modo ut eandē
suā potentia in studio aliene lesionis ex-
erceant. modo ut lubricis motib; ducti
p̄ facta se leuia uoluptatesq; dissoluant.
Qui dū reb; diuinit̄ acceptis. nequaquā
recta sed praua semp̄ agere cogitant.
q̄d aliud faciunt. nisi suis contra d̄m

paul
re.

donis pugnant. **Q**uia q̄ behemoth iste in
sup̄boz montib; sua semp̄ desideria recognolet.
quasi herbas in montib; inuenta. quib; refec-
tū sue malicie uentre tendit. Bene autē
subdit̄. Om̄s bestie agri ludent̄ ibi. **I**uid
p̄ bestias. nisi immundi sp̄s. **Q**uid p̄ agrū.
nisi p̄sens seti signat̄. **U**nde de ipso maligno
sp̄uum p̄ncipe contra effraim d̄r. **B**estia
agri scindet̄ eos. uel sicut̄ isaia; ait. **M**a-
la bestia n̄ transibit p̄ eam. **Q**uia autē nomi-
ne agri mundus accipit̄. d̄nicus p̄ euanḡm ser-
mo testat̄ q̄ ait. **A**ger autē ē mundus. **A**gri q̄
bestie in herbis montū ludunt. quia peccata de
superiorib; hoc mundo demonia. prauis sup̄boz
operib; delectant̄. **B**estie in herbis ludunt.
cū rep̄bi sp̄s humana corda in illicitas cogi-
tationes p̄trahunt. **N**on in mundis spiritib;
ludere ē. mentes hominū addi imaginē con-
ditas modo ficta p̄missione decipere. modo
uacuis terrorib; irridere. modo eis transito-
ria gaudia quasi mansura imp̄mere. modo
mansuras penas quasi transitorias leuiga-
re. **H**arū p̄culdubio bestiarū illusionē.
p̄timuerat q̄ dicebat. **O**s m̄s in te confido n̄
erubescā. neq; irrideant me inimici mei.
Quia q̄ sup̄boz cor ad om̄e uitū sterneritur. ut
cūlibet irruenti maligno sp̄ui praua cogi-
tatione p̄paret̄. recte de herbis montū d̄r.
Om̄s bestie agri ludent̄ ibi. **P**ro eo enī q̄d sup̄-
bi q̄q; nullū malū cogitando p̄tereunt. nul-
la ē agri bestia. quę n̄ horū montū herba
saciatur. **N**ā et si quando carnis luxuria
effugiunt. interioris luxurie uitū de ipsa
castitate gloriando cōmittunt. **S**i quando
nil auare exteriū rapiunt. nequaquā
ab illecebra auaricie mundi sunt. q̄a et si

n

isaia;

euanḡ

da

8 10 8

res nullas ambiunt. fauore tam hominum lau-
 de de continentia rapere conant. Huc g
 behemoth montes herbas ferunt. et omis bes-
 tie agri ludunt ibi. quia in supboz corda qli-
 bet maligni sps tanto latius pascitur. quanto
 et omne uitium de supbia generat. Sed quia
 audiuim qd iste behemoth comedat. nunc
 audiam neesse e ubi interu pprauu suu de-
 sideriu requiescat. Sequit. Sub umbra
 dormit in secreto calami. in locis humentab;
 + O bumbatio in sacro eloqo aliquando incarna-
 tio dmi ponit. ut nris refrigeriu a seruo-
 re carnaliu cogitationu. unde et appella-
 tione umbre ex supna ptectione hoc ipsu
 refrigeriu cordis insinuari solet. Aliqndo
 u umbra recedente caritate corpor frige-
 gide nris accipit. Na qd dominica in-
 carnatio seruata ueritate hystorie ob-
 umbrationis appellatione signet. angli-
 cul sermo testatur. q ad maria dicit.
 uirtus altissimi obumbrabit tibi. Quia
 eni umbra n altit expmit. nisi plum et
 corp. uirtus ei altissimi obumbravit. qa
 in ei utero lux incorporea corp supsit.
 ex qua uidelicet obumbratione omne in
 se refrigeriu nris accepit. Rursu p
 ubra ex supna ptectione refrigeriu cor-
 dis expmit. sic psalmista ait. Sub ubra
 alaru tuaru ptege me. ut sic sponsa in
 canticis canticoz aduentu sponsi psto-
 lata pnunciat dicens. Sub umbra illius
 qua desideraueram sedi. Noli dicat. Ab
 estu desiderioz carnaliu sub aduentu
 illius ptectione reqeui. Rursu p ubra
 recedente caritate corpor frigide nris
 expmit. sic de peccante homine scriptu

euang

da

cant
cantic.

e. quia secutus e umbra. Calore eni ca-
 ruatis fugiens. ueritatis solem homo
 deseruit. et sub ubra se intui frigoris
 abscondit. Vnde et uoce eiusde ueri-
 tatis dr. Habundauit iniquitas. refrige-
 scit caritas multoz. Unde pm homo
 p culpa int arbores paradysi ad auram
 p meridiem absconsus inuenit. Quia
 eni meridianu caruatis calore pdide-
 rat. ia sub peccati umbra quasi sub
 frigore aure torpebat. Iste g behe-
 moth qa in illis quasi quandam requie
 inuenit. qd aueri solis ardore subtra-
 hendo frigidus facit. sub ubra dormi-
 re phibet. Nonnuqua u p ubra si tam
 cu adiectione mortis ponat. ut mors
 carnis expmit. ut quilibet repbi. q
 antiq hostis tenebras studio prauo ope-
 rationis imitant. Vnde uoce marty-
 ru p psalmista dr. Humiliasti nos in
 loco afflictionis. et cooperuit nos
 ubra mortis. Umbra eni mortis elec-
 tos di oppmit. cu mors carnis que
 imago mortis eterne est. ab hac eos
 uita disungit. qa sic illa ad o animam.
 ita hec ab anima separat corp. Vel
 certe ubra eos mortis oppmit. qa de
 antiq hoste scriptu e. nom illi mors.
 Umbra g mortis sunt omis repbi. quia
 illius neqcia elationis imitant. ei q;
 imagine quasi ubra expmunt. du ei
 in se malicie similitudine trahunt.
 Qui electos di ^{topprimunt} operiunt. du ctra il-
 los in atrocitate psecutionis tēpo-
 raliu conualescunt. Hoc aut loco
 ubra neqcie torpor accipit. in qua

n

Euang

genesis

da

apocat.

iste behemoth dormit. quia contra corda
caritate calentia sollicitus uigilat. in frigi-
dis autem nimbis securus aacet. Dormire
enim in sanctorum nimbis non potest. quia et si quando
se in eis ad breue momentu collocat. ipse eum
desideriorum celestium estus fatigat. et
quasi torrens ut recedat pungit. quoti-
ens ab eis amore intimo ad eterna suspi-
rat. tamen eum uoces excitant. quante ex
illo nimbis sancte cogitationes ad celum cla-
mant. Vnde fit. ut bonarum actionum
armis trit. ac suspiriorum spiculis percus-
sus fugiat. et ad corda reproborum frigida
rethens. eam quam securus possidebat mali-
cie umbram querat. Que ubi ab illo in-
ueniatur ostendit. cum perit subinfertur.
In secreto calami. In sacro eloquio cala-
mi ut harundinis appellatione ali-
quando uerbum manens. aliquando
doctorum peritia. aliquando mobilitas
mentis. aliquando nitore glorie temporalis
accipitur. Per calami quippe uerbi et nu-
tas designat. cum uoce patris per psal-
mistam dicitur. Lingua mea calami scribe.
uelociter scribens. Quia enim quod loqui-
mur transit. quod scribumus permanet.
Lingua patris scribe calami dicitur. quia
ab eo est uerbum illius coeternum. ac sine
transitu generatum. Rursus per calami
scriptorum doctrina exprimitur. sicut
de sancta ecclesia propheta pollicetur dicens.
In cubilibus in quibus prius dracones habita-
bant. orietur uiror calami et iunci.
In qua nimirum sententia sicut in
hoc opere longe superius diximus. per
calami exprimitur doctrina scribentium.

per uincum uiriditas auditorum. Rursus per cala-
mi seu certe harundinem mentis mobilitas
designatur. sicut uideoz turbis in iohan-
nis laude ad domino dicitur. Quid existis in deser-
to uidere. Harundinem uento agitata.
Vt uidelicet subintelligatur. non. Iohannes
quippe harundo uento agitata non erat. quia
ei mentem sancto spiritu solidam per diuersas partes
nullus linguarum flatus inclinabat. Rur-
sus per calami ut harundinem nitore glorie tem-
poralis exprimitur. sicut de iustis per sapientiam
dicitur. Fulgebunt iusti. et ^{t sicut} taquam scintille in
harundine to discurrent. Harundine-
rum namque uita secularium appellatur. qui mo-
re harundinum per temporalem gloriam foris quasi
ad alta proficiunt. sed intus a soliditate ui-
riditatis inanescunt. Vnde et uideoz reg-
num calamo comparatur. cum per prophetam de
apparente in ueritate carnis domino dicitur.
Calami quassatum non conteret. et linum sumi-
gans non extinguet. Quid enim calami
nomine. nisi iudaici populi temporale reg-
num denunciat. nitens quidem exterius.
sed interius uacuum. Et quia in eodem
populo genus iam regale defecerat. et reg-
num eius alienigena possidebat. apte hoc
idem regnum quassatum calami uocat.
Quid uero per linum. nisi eius sacerdotum exprimitur.
quod lineis nimirum uestibus utebatur. Quod
quia in aduentu domini caritatis ardorem per-
didit. quasi amisso iam igne fidei. non ar-
dens sed fumigans fuit. Incarnatus autem
dominus calami quassatum non confregit. et
linum fumigans non extinxit. quia iudee
regnum quod perne destructum iam fuerat.
eiusque sacerdotum quod igne fidei non tenebat.

Euang

Sapient

pph

da

Isaias.

63
nō potestate iudicii p̄culit. sed cū patientie lon-
ganimitate tolerabat. Hoc ḡ loco qđ aliud
appellatione calami. nisi mentes seculariū
tēporali gl̄e deditē designant. Qui tanto
apud semetipsos intus inanesunt. q̄nto &
aliter nitidi exterioris ostendunt. q̄a dū
ad exteriorē gl̄am p̄supficiē defluunt.
nulla int̄ firmitate solidant. More ḡp-
pe calami intus qđe sunt p̄ fatuitatē uacui.
sed foris p̄ speciē & ostensionē pulchri. S̄
q̄nto ab eis exterior gl̄a studiosius queri-
tur. tanto eorū corda grauiorib; cogita-
tionū stimulis agitant. Vnde recte nō
behemoth iste in secreto calami dormi-
re p̄hibet. q̄a quorū studia ad appetitū
tēporalis nitoris atq; altitudinis cōmo-
uet. eorū corda tacitū tenet. et quasi ibi
ipse quietū dormit. ubi eos q̄s possidet qui-
escere nō p̄mittit. Dū enī excedere ce-
teros honorū altitudine ambiunt. dū
more calami p̄ nitore exterioris munda-
cie iustorū speciē quasi solidarū arborū
corticē uincunt. in hoc qđ ipsi interius
uacui remanent. locū behemoth isti ubi
apud se req̄escere debeat p̄bent. Vnde et
in euangl̄o uertitas dicit. qđ sp̄s exiens q̄m
locis aridis et in aq̄s requiē nō inuenit. q̄a
domū quā reliquerat. uacua scopisq; mun-
data repperit. hanc multiplicior intra-
uit. Quia enī fluxa sit terra que infundit.
loca arenosa atq; in aquosa sunt corda ius-
torū. que p̄ discipline fortitudinē ab om̄i
carnalis concupiscentie humore siccant.
Vnde hic ḡq; adhuc ubi behemoth iste dor-
miat demonstrat. eū p̄t̄n subdit. In lo-
cis hum̄tib; Loca nāq; hum̄tia sunt.

terrenorū hominū m̄tes. quas humor
carnalis cōcupiscentie. q̄a replet flu-
uidas facit. In quib; behemoth iste
iniquitatis sue uestigia tanto altius
imp̄mit. quanto in eisdē m̄tib; per-
transit illius quasi inflata t̄ra des-
cendit. Loca ḡppe hum̄tia sunt.
opera uoluptuosa. Pes ḡppe in ari-
da t̄ra nō labitur. fixus ū in lubrica
uir tenet. In locis hum̄tib; ter uir-
tē p̄sentis faciunt. q̄ in hac ad iusticiā
recti stare nō possunt. In his itaq; lo-
cis hum̄tib; behemoth dormit. q̄a
in reprobū hominū lubrica operati-
one req̄escit. Nonnulli ū loca hu-
m̄tia mēbra genitalia suspicantur.
Qđ si ita est. qđ apte aliud locis hu-
mentib; nisi luxuria designat. ut
et p̄ calami gl̄a sup̄bie. et p̄ loca
hum̄tia luxuria corporis exp̄mat.
Duo ḡppe hęc sunt uitia. que huma-
no generi inmanit̄ dominant. unū
uidelicet sp̄s. atq; aliud carnis.
Elatio nāq; sp̄m erigit. luxuria car-
nē corrūpit. Antiquus itaq; hostis
humanū gen̄ ut p̄ elationē p̄cipue-
ut p̄ luxuriā p̄mens. in secreto ca-
lami atq; in locis hum̄tib; dormit.
quia dāpnatū hominē subdatione
sue d̄nationis. aut p̄ elationē sp̄s.
aut p̄ carnis corrūptionē tenet.
Quosdā ū in utraq; possidet. q̄acū
eos sup̄bie sp̄s eleuat. at amore sue
altitudinis. nec uerecundia corrup-
tionis inclinat. S̄ nūquid contra
hos intra scām eccl̄am incessant

Euangl̄

cotidie uirtutū magistri n̄ uigilant.
Nūquid redarguere uoluptates infimas
et suadere gaudia patrie celestis ces-
sant. **S**prauox mentes tanto obsti-
natius sūma n̄ audiunt. quanto astutus
infimus inheseri ut. q̄b; neq; hoc suf-
ficiat. ut ipsi pereant. sed ad huc qd
ē deterius cū quoslibet argui enen-
dari q; conspiciunt. iustox in correptionib;
obuiant. ne saltē alii corri-
gant. **V**nde et bene subdit. Prote-
gunt umbre ūbrā ei. **U**mbre q̄p-
pe sunt diaboli. om̄s iniqui. q̄ dū
imitationi iniquitatis ei inseruiunt
quasi ab ei corpore imaginis spe-
ciem trahunt. **S**icut autē umbre
ei sunt pluralit̄ rep̄bi. ita singu-
larit̄ umbra ei ē. un̄q̄sq; peccator.
Sdū doctrine iustox mali contra di-
cunt. dū ab eis iniquū quelibet
corrigi n̄ p̄mittunt. umbre behe-
moth istius ūbrā ei p̄tegunt. q̄a
peccatores q̄q; in quo sibi mali sunt
consecu. in eo et aliū peccantē de-
fendunt. **U**mbre ūbrā ei p̄tegit.
dū neq̄ssimox facta neq̄ores puer-
sis patrociniis tuent̄. **Q**d ad hoc
nimirū studiū faciunt. ne dū culpa
inqua et ipsi obligati sunt in alius
corrigitur. ad ipsos quandoq; ue-
niatur. **S**e ḡ tegunt. dū alios p̄te-
gunt. quia suā uitā p̄udent im-
peti. unde alios considerant libera
correptione confundi. sicq; fit.
ut sūma criminū dū defenditur
augeat. et unicuiq; neq̄cia eo sit

adpetrandū facilis. quo difficilis ad pu-
niendū. **S**celera q̄ppe peccantiū tan-
to maiora incrementa percipiunt. quanto
p̄defensionē potentiū diu inulta to-
lerant. **S**tales quiq; seu extra eccliam
seu ultra scām eccliam esse uideant.
tanto se aptiores dī hostes exhibent.
quanto maiores sunt patroni uitiorū.
Contra illū q̄ppe suis defensionib; pug-
nant. cui ea que displicent defenden-
do multiplicant. **Q**uod factū bene p̄
pphetā dñs sub babylonis specie redar-
guit dicens. **O**ruunt in domib; ei spine
et urtica. et paluurus in munitionib;
ei. **Q**uid nāq; p̄ urticas. nisi
cogitationū pruriginēs. **Q**uid ū p̄
spinas. nisi uitioꝝ punchones accipim̄.
In domib; ḡ babylonis urticae et spine
pullulant. q̄a in confusione mentis
rep̄be. et desideria cogitationū sur-
gunt. que exasperant. et operū pecca-
ta que pungant. **S**ed hec agentes ha-
bent etiā neq̄ores alios defensores su-
os. **V**nde illic apte p̄tin̄ subdit. **E**t
paluurus in munitionib; ei. **P**aluurus
q̄ppe tanta spinarū circūdatione den-
sescit. ut p̄ asperitate tangi uix possit.
Intus ḡ urtica et spina nascit̄. sed
utruq; hoc exterius p̄ paluurū munit̄.
q̄a uidelicet minores iniqui mala
quelibet faciunt. sed ea neq̄ssimi
maiores tuentur. **V**nde et bene hic
dī. **P**rotegunt umbre ūbrā ei. **D**ū
enī malū peior uindicat. quasi um-
bra ūbrā ne a uertutis lumine
irradiet̄ obscurat. **S**equit̄. **C**ircū

pph

ldē.

+

dabunt eū salices torrentis. Infructuose quidē arbores salicū. sed tam tunc uiriditatis sunt. ut arescere ut absque radicibus et pietate uix possint. Vnde in sacro eloquio salicū nomine aliquando puritate boni. aliquando autē p sterilitate repbi designant. Nisi enī electorū uitā p constantiā suę uiriditatis exprimerent. nequaquā de scē ecclē filius ppheta dixisset. Germinabunt int̄ herbas sic salices iuxta pterfluentes aquas. Scē enī ecclē filii int̄ herbas sicut salices germinant. dū int̄ arescentē uitā carnaliū hominū. et multiplici numerositate. et ppetue int̄ uiriditate pduant. Qui bene iuxta pterfluentes aquas germinare phibent. quia unq̄sq; eorū ubertate ad fructū p̄cipit ex doctrina sacri eloqui. que tēporalit̄ pcurrit. et rursum nisi p sterilitatē salicū uitā peccantiū signaret. nequaquā ex uoce p̄dicantiū contra babyloniā psalmista dixisset. in salicib; in medio ei suspendim̄ organa nr̄a. Babyloniū q̄ppe medio inesse salices describunt. quia nimirū infructuosi q̄q; atq; ab amore patrie celestis alieni. totis uiscerib; cordis in hac sc̄ti confusione radicant. Unde et p̄dicatores sc̄i in istis salicib; n̄ exercent organa sed suspendunt. q̄a cū infructuosas ac repbas int̄ aspicunt. uim p̄dicationis suę n̄ exhibent. sed potius lugentes silent. Quid etiā p torrentē. nisi huius mortalitatis uicis cursus exprimit. De quo rursum p̄ prophetā dicitur de torrente in uia bibet. p̄pterea ex-

pph

da

da

altabit caput. q̄a uidelicet redemptor nr̄ mortalitatis uite penā in quodā transitu attingit. et ideo diu eidē morti cui sponte succubuit n̄ inhebit. Vnde die tertia hoc q̄d moriendo posuerat. resurgendo caput eleuauit. Quid ē q̄d de behemoth isto dicitur. circūdabunt eū salices torrentis. nisi q̄d amatores uite mortalitatis ab omni operib; quasi a fructib; alieni tanto illi artius inherent. quanto eos largius delectatio transitorie uoluptatis infundit. Hos enī quasi in radicib; torrentis rigat. dū in suis cogitationib; amor uite carnalis in ebriat. Qui scilicet more salicū fructibus n̄ ferunt. in foliis uirides sicut uiridescunt. q̄a ea que grana ad fructificandū n̄ sunt. aliquando honestatis uerba pferunt. sed nullū uite pondus ex bonis operib; ostendunt. Bene q̄ dicitur. Circūdabunt eū salices torrentis. q̄a infructuosi q̄q; dū amore uite tēporalis in seruiunt. antiquo hosti puersis morib; familiarius obsequunt. Sicut q̄d ei a suis clientib; impendat̄ audiuim̄. n̄ etiā q̄d in illis ipse agat audiamus. Sequitur. Absorbebit fluuiū et n̄ mirabit̄. et habet fiduciā q̄d influat iordanis in os ei. Quid hoc loco fluuii nomine. nisi humani generis decursio designat. Que uelut a fontis sui origine nascendo surgit. sed quasi ad ima defluens. moriendo p̄transit. Qui autē sig-

nant^{ur} appellatione iordanis. nisi hui^{us} q^{ui}
iam imbuti sunt sacramento baptisma-
tis. Quia enim redemptor n^{ost}r in hoc
flumine baptizari dignat^{us} est. ei no-
mine debent baptizari om^{nes} ex p^{ri}mi.
in quo hoc ip^{su}m contigit sacram^{en}tum bap-
tismatis inchoari. Quia q^{ui} behemoth
iste a mundi origine exortu^m uix pau-
cis electis euadentib^{us}; humanu^m gen^{us}
in ima defluens. usq^{ue} ad redemptoris
tempora quasi quenda^m in se fluum
traxit. bene n^{on} d^{icitur}. absorbebit flu-
uium et n^{on} mirabitur. Quia u^{ero} et post
mediatoris aduentu^m. q^{ui}sdam qui rec-
te uiuere negligunt. etiam fideles
n^{on} t^{er}ra rapit. recte subiungitur.
int^{er} p^{er} Et habet fiducia^m q^{uod} in-
fluat iordanis in os ei^{us}. Ac si apte
diceret. Ante redemptore^m mundi
mundu^m n^{on} mirat^{us} absorbu^{it}. sed q^{uod}
est acrius etiam p^{ro} redemptoris aduentu^m.
q^{ui}sdam q^{ui} baptismatis sacramento signa-
ti sunt deglutire se posse confidunt.
Alios na^mq^{ue}; sub xpianitatis nomine po-
stos deuorat. q^{uia} in ipso eos fidei er-
rore supplantat. Alios a rectitu-
dine fidei nequaqua^m deuiat. sed
ad usu^m prauae operationis inclinat.
Alios quantum uult in operatione in-
mundicie inflectere n^{on} ualet. sed
apud semetipsos intus in studio in-
tentionis intorquet. ut du^m a carita-
te m^{ente} diuidunt. rectu^m n^{on} sit q^{uod} q^{ui}d
extrinsecus operant^{ur}. et fide^m tenent.
sed uita^m fidei n^{on} tenent. q^{uia} aut
apte illicita faciunt. aut expuer-

so corde que agunt praua sunt etiam scia
uideant. quia in nulli confitendo fideles
sunt n^{on} agendo. Hinc est q^{uod} uoce uerita-
tis d^{icitur}. Non om^{nes} q^{ui} dicunt in d^{omi}no d^{omi}no. imma-
bit in regnu^m celo^{rum}. Hinc rursu^m ait.
Quid aut^{em} uocatis me d^{omi}ne d^{omi}ne. et n^{on} factis
que dico. Hinc paulus ait. Confitem^{ur}
se nosse d^{omi}no. factis aut^{em} negant. Hinc
iohannes dicit. Qui dicit se nosse d^{omi}no.
et mandata ei^{us} n^{on} custodit. m^{ala} d^{icitur} est.
Hinc est q^{uod} de ipsa p^{ri}ma plebe sua d^{omi}no con-
querit^{ur} dicens. Populus hui^{us} labiis me
honorat. cor aut^{em} eo^{rum} longe est a me. Hinc
etiam psalmista ait. Dilerunt eu^m in
ore suo. et lingua sua m^{itti}ti sunt ei.
S^{ed} minime miru^m fuit. q^{uod} behemoth iste
ante lauacri unda^m. ante sacram^{en}ta
celestia. ante corporea p^{re}sencia^m redemp-
toris. humani generis fluum hiatu
p^{ro}funde p^{ro}uasionis absorbu^{it}. S^{ed} hoc
ualde miru^m. hoc ualde terribile est.
q^{uia} multos apto ore etiam p^{ro} cognitio-
ne redemptoris suscipit. p^{ro} lauacri un-
da^m polluit. p^{ro} sacram^{en}ta celestia ad
inferni p^{ro}fundu^m rapit. Dicat^{ur} g^o. dicat^{ur}
tribulit^{ur} uoce ueritatis. Absorbebit
fluum et n^{on} mirabit^{ur}. et habet fidu-
cia^m q^{uod} influat iordanis in os ei^{us}. Neq^{ue}
enim p^{ro} magno diabolus habuit. q^{uod} in
fideles tulit. sed toto n^{on} annisu in
illo^{rum} morte se erigit. q^{ui}s contra se
regeneratos tabescit. Nemo g^o fide^m
sibi sine operib^{us}. sufficere posse con-
fidat. cu^m scimus q^{uod} scriptu^m sit. fides
sine operib^{us}. ociosa est. Nullus behe-
moth morsu^m ex sola confessione fidei

Euang^{elium}

1°.

paul^{us}

iohann^{es}

Euang^{elium}

da^{uid}

paul^{us}

plene euasisse se estimet. q̄a iā quidē flu-
 uū absorbuūt. sed adhuc iordanē sūt.
 et totiens in ore illius iordanis fluit.
 quotiens xp̄ian̄ q̄sq; ad inq̄tatē de-
 fluit. Os quidē ei iā fide nos suble-
 uante fugim̄. sed magno studio cu-
 randū ē. ne in hoc lubrica operatione
 dilabam̄. Si ambulandi cautela ne-
 gligit̄. incassū credendo rectū iter
 tenet. q̄a uia quidē fidei ad celestē
 patriā pficit. sed offendentes mini-
 me p̄ducit. Labem̄ adhuc q̄d hac in
 re subtilius p̄pendam̄. In enī q̄s p̄ ior-
 danē dixim̄ exp̄ma. possunt p̄ flu-
 uū designari. Qui enī fidē iā ueri-
 tatis agnouerunt. sed uiuere fidelit̄
 negligunt. recte fluuuū dici possit.
 q̄a uidelicet deorsū fluuūt. Iorda-
 nis ū hebreo uocabulo. descensio ex-
 dr̄. Et sunt n̄nulli q̄ uias uernitas
 appetentes. semetipsos abiciunt.
 atq; a uite ueteris elatione discedit̄.
 Cūq; et̄na cupiunt. ualde se ab hoc
 mundo alienos reddunt. Dū n̄ solū
 aliena n̄ appetunt. sed etiā sua de-
 relinquunt. n̄ solū in eo gl̄am n̄ que-
 runt. sed hanc cū se obtulerit etiā
 contēpnunt. Hinc ē enī q̄d uoce ue-
 ritatis dr̄. Si q̄s uult p̄ me uenire.
 abneget semetipsū sibi. Semetipsū
 abnegat. q̄ calcato typo sup̄bie. ante
 dī oculos esse se ase alienū demon-
 strat. Hinc psalmista ait. Memor-
 ero tui de t̄ra iordanis. et hermonum.
 Iordanis q̄pe ut dixi descensio. her-
 mon aut̄ anathema id est alienatio

interpretatur. De terra aut̄ iordanis
 et hermonum dī reminiscit̄. qui in
 eo q̄d semetipsū deicit atq; ase alienū
 exiit. ad conditoris sui memoriā
 reuocat̄. S̄ antiquus hostis p̄ mag-
 no hoc n̄ habet. cū sub iure sue tyrā-
 nidis t̄rena querentes tenet. Prophe-
 ta q̄ppe attestante cognouim̄. q̄a ei
 esca electa. Neq; enī mirū depu-
 tati eos absorbeat q̄s sup̄bia erigit.
 aut auaricia tabefacit. uoluptas
 dilatat. malicia angustat. ira in-
 flāmat. discordia se parat. inuidia
 exulcerat. luxuria inq̄nans necat.
 Absorbet q̄ fluuū et n̄ mirat̄. q̄a p̄
 magno estimat cū eos deuorat. qui
 ipsa sue uite studia deorsū curr̄t.
 S̄ illos magno pere rapere nitit̄. q̄s
 despectis terrenis studiis. uingi iā
 celestib; contēplat̄. Vnde absorto
 fluuio recte subiungit̄. Et habet
 fiducia q̄d influat iordanis in oseī.
 q̄a illos insidiando rapere appetit.
 q̄s p̄ amore sup̄ne patrie a p̄sentis
 uite gl̄a semetipsos deicere agnos-
 cit. Nonnulli q̄ppe mundū dese-
 runt. et honorū transentiū uana
 derelinquunt. et ima humilitatis
 appetentes. humane conuersatio-
 nis morē bene uiuendo transcendit̄.
 atq; in tanta studioꝝ arte pficiunt.
 ut signoz iā uirtutes operent̄. S̄
 q̄a semetipsos circūspiciendo tege-
 re negligunt. inanis gl̄e telopeus-
 si. peius de alto ruunt. Hinc ē enī
 q̄d et̄n̄ iudex q̄ occulta cordis ex-

pph.

Euangl.

da

Euangl.

Pph

ammat. eiusdē ruine casū p̄nunci-
ans intemat cū dicit. Multi
autē dicent in illa die dñe dñe.
nōne in nomine tuo p̄phetauim⁹. et
in nomine tuo demonia eiecim⁹. et
in tuo nomine uirtutes multas fe-
cim⁹. Et tunc confitebor illis.
q̄a nūquā noui uos. Discedite a me
q̄ operamini iniquitatē. nescio qui
estis. Hinc etiā p̄pheta dī. Uo-
cabit dñs iudiciū ad ignē. et deuo-
rabit abyssū multā. et comedet par-
tē dom⁹. Iudiciū q̄ppe ad ignē uo-
cat. cū iusticie sententia ad penā
iā et̄ne concremationis ostendit.
Et multā abyssū deuorat. q̄a iniqui-
tates atq; incōp̄sibiles hominū nites con-
cremat. que nō se hominib; etiā sub
signoz miraculis occultant. Pars
autē dom⁹ comedit. q̄a illos q̄q; ge-
henna deuorat. q̄nē quasi in seīs
actib; de electoz numero se eē glo-
riant. Qui ḡ hic iordanis. ipsi il-
lic pars dom⁹ uocant. Antiquus ḡ
hostis habet fiducia quia in osee ior-
danis influat. q̄a nūquā callidita-
tis sue insidias eos etiā q̄iā electi pu-
tant necat. Sicut cū cordis duriciā
nō ista uerba dñi p̄turbent. Curus
nitis estantia nō ab utrimis cogitati-
onū radicib; quatiat. Cū hostis nō
tante eē contra nos fortitudinis de-
monstrat. nullūne erit cōsolationis
adutorū. Erat certe. Nā sub-
dit. In oculis ei quasi amo capiet
eū. Notandū ualde ē qd̄ scripture

sue uerba misericorditē temperans dī. mo-
do nos asperis incitationib; terret. modo
blandis consolationib; refouet. et terro-
rē fontis miscet et fonta terrori. ut dū
circa nos utrūq; mira magisteri arte
tēperatur. nec desperate inueniamur
t̄riti. nec incaute securi. Nā cū behe-
moth astutas insidias atq; effrenatas
uires multiplicib; sententis indicasset.
p̄tū unigeniti filii sui redēptoris nr̄i
cōmendat aduentū. et quo ab illo or-
dine behemoth iste sit perūndus insi-
nuat. ut q̄a cor nr̄m narrata illius
uirtute p̄culerat. merorē nr̄m cūius
indicata ei p̄ditione releuaret. Igit̄
postquā dixit. absorbebit fluuiū et nō
mirabit̄. et habet fiducia qd̄ influat
iordanis in osee. ipsū ilico aduentū
dñice incarnationis annunciat dicens.
In oculis ei quasi amo capiet eū. Quis
nesciat qd̄ in amo esca ostendit. acu-
leus occultat. Esca enī puocat. ut
aculeus pungat. Dñs itaq; nr̄ ad hu-
mani generis redemptionē ueniens.
uelut quendā de se in nece diaboli
hamū fecit. Assūpsit enī corp⁹. ut in
eo behemoth iste quasi carnis esca
suā mortē appeteret. Quā mortē
dū in illo inuiste appetit. nos quos
quasi iuste tenebat amisit. In amo
ḡ ei incarnationis captus est. quia
dū in illo appetit esca corporis trans-
fixus est aculeo diuinitatis. Ibi q̄ppe
inerat humanitas. que ad se deuorato-
rē duceret. ibi diuinitas que p̄foraret.
Ibi apta infirmitas que puocaret. ibi

occulta uirtus que raptoris faucē trans-
 figeret. In amo q̄ captus ē. q̄a inde inte-
 rit. unde deuorauit. Et quidē behemo-
 th iste filiū dī incarnatū nouerat.
 sed redemptionis nr̄e ordinē nescie-
 bat. Sciebat enī qd̄ pro redēptione
 nr̄a incarnatus dī fuerat filius. sed
 omīno qd̄ idē redēptor nr̄ illū mori-
 endo transfigeret nesciebat. Vnde &
 bene dr̄. In oculis ei quasi amo capi-
 et eū. In oculis q̄ppe habere dicim̄.
 qd̄ corā nobis positū uidem̄. Antiquū
 ū hostis humani generis redēptorē
 ante se positū uidit. que cognoscendo
 confessus. confitendo pmittit dicens.
 Quid nobis et tibi fili dī. Venisti ante
 tēp̄ torquere nos. In oculis itaq; sius
 hamo captus ē. q̄a et cognouit et memora-
 dit. et cognouit prius quē pmiseret.
 et tam post n̄ timuit. cū in illo quasi ef-
 cā pp̄am mortē carnis esuriret. Igit̄
 q̄a caput nr̄m qd̄ p se fecit audiuim̄. nē
 p mēbra sua qd̄ faciat audiam̄. Sequit̄.
 Et insudib; pforabit nares ei. Quid ali-
 ud sudēs id est palos accipim̄. q̄ uideli-
 cet exacuunt̄ ut figant̄. nisi acuta scōz
 cōsilia. que hui' behemoth nares pfo-
 rant. dū sagacissimas ei insidias et ui-
 gilando circūspiciunt. & superando
 transfigunt. Per nares ū odor tra-
 hit̄. et ducto flatu hoc agit̄. ut res etiā
 que longe est posita agnoscat̄. Nari-
 b; q̄ behemoth callide ei insidie designan-
 tur. p quas sagacissime nitt̄ & occult-
 ta nr̄i cordis bona cognoscere. et hec
 pessima psuasionē dissipare. In sudib;

naq; dñs nares ei pforat. quia callidas
 ei insidias acutus scōz sensib; penetrans
 eneruat. Sepe aut̄ bonoz uias tanta
 insidians arte circūuolat. ut pea que
 ab eis bene gesta cognouerit. ad ma-
 licia aditū querat. Nā unde aliū
 largiri quid conspicit. unde alium
 in discordie flāma succendit. et cū
 hunc respicit misereri. illi psuadet
 irasci. & dū bonū quasi n̄ cōmunit̄
 factū insinuat. concordēs animos
 a bono gr̄e cōmunis abscidit. Quia
 iustoz enī nites ad mala suadendo
 n̄ ualet frangere. bonus satagit actib;
 ut eas mala seminare. S̄ scī uiri
 has ei insidias tanto celerius uincunt.
 quanto & subtilius dephendunt.
 Id̄ melius ostendim̄. si unū de mul-
 tis assertorib; ueritatis in testimonū
 paulū uocem̄. Sub quo qd̄cā corin-
 thius dū incesti faciū ppetrasset. eū
 doctor egregius in carnis uertute
 ad satisfactionē penitentiā satanę
 tradidit. et indie dñi saluū ei sp̄m
 reseruauit. Magna q̄ppe arte
 magisteri ipsi est traditus coactus
 in pena. cui sponte ē substratus in
 culpa. ut q̄ auctor fuerat ad uitū
 neq̄cie. ipse flagellū fieret discipli-
 ne. Qua tam bene gesta penitentiā
 dū cognouisset corinthios sup eū
 iā misericordit̄ motos ait. Cui ali-
 qd̄ donastis et ego. Nā et ego qd̄ do-
 nauī. siquid donauī pp̄t̄ uos in p̄so-
 na xpi. Cōmunionis itaq; grām
 cogitans ait. Cui aliqd̄ donastis & ego.

Euangl

Paul?

Paul?

Ac si diceret. Abono uero non dissentio. meum
sit quicquid ipsi fecistis. Atque mox subdidit.
Et ego siquid donavi propter uos. Ac si dice-
ret. Vestris actibus bonum addidi. quicquid propter
uos misericorditer feci. Unam ergo est utilitas
bonitas mea. mea est utilitas bonitas uestra.
Qui ipsam maxime copiam cordium in qua sic
tenet adiungens subdit. In persona christi.
Cui uelut si dicere presumamus. quare te
ita caute discipulis copulamus. quare ut
te illos. ut illos tuis actionibus tam sol-
licita mente conformamus. ilico subiun-
git. Ut non circumueniamus a satana.
Cui sagaces insidias quam acuto sensu
transfigat insinuat subdens. Non
enim ignoramus cogitationes eius. Ac si
uerbis alius dicat. Acuti auctore
domino fides sumus. et nares behemoth
istius subtiliter circumspectando pene-
tramus. ne hoc quod bene mens incho-
at. ipse in malicie fine uertat. Possit
presudet acuta ipsius per carnem mani-
festa sapientie uerba signari. ut
quam naris odor trahit. per behemoth
nares illa antiqui hostis exploratio
figuret. qui cum deum incarnatum esse
dubitaret. hic expertus miraculis
uoluit temptando cognoscere dicens.
Si filius dei es. dic ut lapides isti panes
fiant. Quia ergo signorum indicis odo-
re diuinitatis eius cognoscere concu-
puit. quasi flatum naris traxit.
Sed dum ei panem responderet. non in pane
solum uiuit homo. et non temptabis deum
deum tuum. quia sententiarum suarum
acuminibus indagatione antiqui hostis

ueritas percussit. quasi nares eius sudibus perfo-
rauit. Sed quia behemoth iste puaria
fraudum argumta distendit. adhuc
adiuncto et alio nomine uocat. Nam
subdit. An extrahere poteris leuathan
hamo. Leuathan quippe additamentum
eorum dicitur. Quorum uidelicet. nisi hominum
quibus semel culpam per uariationis intulit.
et hanc usque ad eternam mortem cotidie
pessimis suggestionibus extendit. Quibus
dum reatum fenore peccati multiplicat.
penas perculdubio sine cessatione coa-
ceruat. Potest quippe leuathan etiam per ir-
risionem uocari. Primo quippe hominum
persuasionem callida diuinitatem se addi-
turum prohibuit. sed in mortalitate tu-
lta. Additamentum ergo hominum per irrisio-
nem dici potuit. quibus dum hoc quod non
erant se addere spondet. etiam quod erant
fallendo subtrahit. Sed leuathan iste
hamo captus est. quia in redemptore
nostro dum per satellites suos esca corporis
mormordit. diuinitatis illum aculeus
perforauit. Quasi hamo quippe fauces
glutientis tenuit. dum in illo et esca
carnis patuit. quam deuorator appete-
ret. et diuinitas passionis tempore la-
tuit que necaret. In hac quippe aqua
rum abyssis. id est in hac immensitate ge-
neris humani ad omnium mortem inhi-
ans. uitam pene omnium uorans. huc illuc
que apto ore cetus iste ferebat. sed ad
mortem ceti istius hamus in hac aqua
rum profunda atque caliginosa mira est dispo-
sitione suspensus. Huius hamus linea illa
est per euangelium antiquorum patrum pro pagano

paul?

ite.

ite

euangl

ite

angl

memorata. Nā cū dī abrahā genuit
 isaac. isaac genuit iacob. cūq; ceteri
 successores interposito ioseph nomine
 usq; ad mariā uirginē describantur.
 quasi quēdā linea torquet. in cuius
 extremo incarnat dñs idē ham' iste
 ligaretur. quē in his aquis humani
 generis dependentē apto ore istecet
 appeteret. sed eo p satellitū suoz se-
 uitiā morso. mordendi uires ultra
 n̄ haberet. Neg' iste humanis morib;
 cetus insidians quos uellet ultra deu-
 raret. ham' hic fauces raptoris tenuit.
 et sese mordentē momordit. Incar-
 nationē g' unigeniti filii fidei famu-
 lo indicans dñs ait. An extrahere po-
 teris leuathan hamo. subaudis ut
 ego. q' ad raptoris mortē incarnatū
 unigenitū filiū mitto. In quo dū
 mortalis caro conspicit. & immortali-
 tatis potentia n̄ uidetur. quasi ham'
 quidā inde deuorantē perimit. unde
 acūm potentie quo transfigat occul-
 tat. Sequit'. Et fune ligabis linguā
 ei. subaudis ut ego. Scriptura enī
 sacra fune aliquando dimensionū sor-
 tes. aliquando peccata. aliquando autē
 fidē designare consuevit. Nā ppter
 hereditarias dimensionū sortes dī.
 Funes ceciderunt mī in p̄claris. etenū
 hereditas mea p̄clara ē mibi. Funes
 q'ppe in p̄claris cadunt. dū p humi-
 litatē uite sortes nos patrie melio-
 ris accipiunt. Rursū q' fune pecca-
 ta signant. p̄phetā dī. Ve q' trahitis
 iniquitates in funiculis uanitatis.

dt.

pph.

In funiculis nāq; iniquitas uanitatis trahit.
 dū p augmētū culpa p̄clat. Unde p
 psalmistā dī. Funes peccatorū circūplexi
 sunt me. Quia enī funis addendo tor-
 quetur ut crescat. n̄ in merito pecca-
 tū fune figurat. qd p uerso corde se-
 pe dū defendit multiplicat. Rursū
 fune fides exp̄mit. salemone restan-
 te q' ait. Funiculus triplex difficile
 rūpit. q' uidelicet fides que de cog-
 nitione trinitatis ab ore p̄dicantiū
 textit. fortis in electis p̄manens. in
 solo rep̄boz corde dissipat. Hoc itaq;
 loco funis nomine. siue peccatū seu
 fidē nil obstat intelligi. Incarnat
 dñs etenū n̄r fune leuathan lin-
 guā ligauit. q' in similitudine car-
 nis peccati apparuit. et omia erro-
 rū ei p̄dicamēta dāpnauit. Vnde
 paulo attestante dī. Et de pecca-
 to dāpnauit peccatū. Fune lin-
 guā ligauit. q' p similitudine car-
 nis peccati ab electoz suoz cordib;
 cuncta ei fallacie argumēta destru-
 xit. Ecce enī apparente in car-
 ne dño leuathan lingua ligata
 ē. q' ueritate ei cognita. ille fal-
 sitatis doctrine tacuerit. Vbi enī
 nē est achademicoz error. qui
 certe conant' astruere certū ēē
 nihil. Quia impudentes fronte
 assertionib; suis fidē ab audito-
 rib; exigunt. cū uera esse nulla
 restant. Ubi mathematicoz
 suspiticio. q' dū signoz cursus
 suspiciunt. uitas hominū in fide

dt

Salemon.

Paul'

rū momenta suspendunt. Quorū
apte doctrinā sepe geminorū nati-
uitas dissipat. qui cū uno eodēq; mo-
mento hora p̄deant. n̄ in una con-
uersationis qualitate p̄durant. Vbi
tot p̄dicam̄ta falsitatis. Quę enu-
merare refūgim̄. ne ab exponendi
ordine longe recedam̄. Sc̄uncta
iā erroris doctrina conticuit. quia
leuiathan linguā dñs incarnatio-
nis sue fune constrinxit. Unde
bene etiā p̄ prophetā dr̄. Et deso-
labit dñs linguā maris egypti.

Lingua q̄ppe maris est scientia doc-
trine secularis. Bene aut̄ mare
egyptū dr̄. quia peccati obscurita-
te fuscatur. Linguā ḡ maris egypti
dñs desolat. quia huius mundi falsā
sapientiā p̄ carnē se ostendendo
destruxit. Fune ḡ leuiathan lin-
gua constringit. q̄a p̄ similitudinē
carnis peccati ligata ē p̄dicatio
uetusti p̄dicatoris. Si aut̄ fides
fune signat̄. idem nobis iterū in-
tellectus innotuit. quia dū p̄p̄dica-
tores sc̄os in mundo fides trinita-
tis innotuit. contra electorū m̄ces
erūpere mundi doctrina cessauit.

Vnde bene dñs p̄ prophetā dr̄. Tu
disrupisti fontes et torrentes. tu
exsiccasti fluuios etiam. Etiam
q̄ppe int̄pretat̄ fortis. Et quis est
hic. nisi de quo p̄ euanḡl̄m ueritas
dicit. nemo potest uasa fortis in-
gressus domū diripere. nisi p̄us
forte alliget. Fontes itaq; et tor-

rentes dñs dirupit. dū in aptorū suorū
cordib; fluuenta ueritatis aperuit. De
quib; p̄ prophetā rursum aliū dr̄. Hauri-
etis aquas in gaudio de fontib; saluato-
ris. Adeorū q̄ppe doctrinā sitientes p̄gi-
mus. et ueritate plenas cordiū nr̄orū
lagunculas reportam̄. S̄ emanantib;
suis fontib; etiam fluuios exsiccauit.
dū doctrinā fortis et maligni sp̄s ostenso
radio sue ueritatis arefecit. Leuiathan
ḡ lingua fune stringit. q̄a extensa fide-
trinitatis. errorū p̄dicam̄ta siluerunt.
S̄ q̄a iā se apte extollere n̄ ualet. huc il-
lucq; circuiens p̄ insidias mordet. Ori-
ra aut̄ misc̄ta contra hē p̄ nobis dñs
iugulat. atq; eū et in hoc q̄d fraudib;
molit̄ expugnat. Unde subdit. Nūq̄d
pones circulū in narib; ei. Sic p̄ nare
insidie. ita p̄ circulū diuine uirtutis
om̄ipotentia designat̄. quę cū appre-
hendi nos tēptationib; phibet. muris
ordinib; antiq̄ hostis insidias circūplec-
tens tenet. Circulus ḡ ei in narib; po-
nit̄. dū circūducta p̄tectionis sup̄ne
fortitudinis ei sagacia retinet̄. ne
contra infirmitates hominū tantū
p̄ualet. quantum p̄ditionis argum̄to
latent̄ explorat. Potest etiā circuli
nomine occulti iudicii adiutoriū de-
signari. q̄d in huius behemoth narib; po-
nit̄. dū a callida sua crudelitate refre-
nat̄. Unde bene p̄ prophetā cū ab ista
helitarū lesione phibet̄. regi babilonie
dr̄. Pona circulū in narib; tuis. Ac si ap-
te diceret̄. Cogitando insidias suspiras.
sed explere quę appetis n̄ ualendo. om̄i-

Ap̄t.

Ad

Luangt

potentie mee circulu in narib; por-
 tas. ut cu bonoz morte ardentius
 anhelat. ab eoz uita uacuis redeat.
Quod ubi hoc loco circulu. hoc scriptura
 sacra p iohanne in apocalypsi falce
 uocat. **A**tt eni. Vidi et ecce nubes
 candida. et sup nubē sedentē simi-
 lem filio hominis. habentē in capi-
 te suo coronā aureā. et in manu
 sua falcē acutā. Potestas eni diui-
 ni iudicii q̄a undiq; stringit cir-
 culus dr̄. Et quia intra se om̄ia
 incidendo cōplectit. falcis appel-
 latione signatur. In falce eni quicquid
 incidit. quaquā uersū flectit. int̄ cadit.
Et q̄a potestas sup̄ni iudicii nullatenus
 euitatur. in traipsā q̄ppe sum̄ quoli-
 bet fugere conem̄. Recte cū uentur⁹
 iudex ostendit. falcē tenere phibet.
 q̄a cū potent̄ ad om̄ia obuiat. inciden-
 do circūdat. Esse se intra iudicii falcē
 uidit ppheta cū diceret. Si ascende-
 ro in celum tu illic es. si descendero
 in infernū ades. Si supsero pennas
 meas ante lucē. et habitauero in pos-
 tremo maris. etenim illuc manū tua
 deducet me. et tenebit me dextera
 tua. Intra quandā se falcē uidit. cū
 in nullo sibi loco patere fugē aditū
 posse cognouit dicens. q̄a neq; ab ori-
 ente. neq; ab occidente. neq; a deser-
 tis montib; subaudis patet uia fugi-
 endi. Atq; mox ipsā sup̄ne potentie om̄i-
 modā cōphensionē subdens ait. qm̄ d̄s iu-
 dex est. Ac si diceret. Fugiendi uia un-
 diq; d̄ est. q̄a ille iudicat. q̄ ubiq; est. **D**i-

una itaq; iudicia sicut signant̄ falce.
 q̄a circūuallantia incidunt. ita expri-
 munt̄ circulo. q̄a undiq; stringunt. In
 leuiathan itaq; narib; ad nō circulus
 ponit̄. q̄a iudicii ei potentia in insi-
 diis suis ne quantū uult p̄ualeat coar-
 tatur. **D**icat̄ ḡ. Nūquid pones circulu
 in narib; ei. subaudis ut ego. q̄ astutas
 ei insidias om̄ipotentis iudicio strin-
 go. ut nec tantū temptet quantū ap-
 petit. nec tantū capiat quantū tēp-
 tat. **S**equit̄. **A**tt armilla p̄ fora-
 bis maxillā ei. **A**b intellectu circu-
 li armilla n̄ discrepat. q̄a ipsa quoq;
 hoc ubi ponit̄ ambiendo constringit.
S⁹ q̄a armilla latius tendit. p̄ armillā
 occulta ei iudicii erga nos p̄fectio
 impensior designat̄. **A**rmilla ḡ d̄s
 maxillā leuiathan istius p̄forat. q̄a
 ineffabili miscē sue potentia sic
 malicie antiq̄ hostis obuiat. ut ali-
 q̄nto eos etiā q̄s iā cept̄ amittat.
 & quasi ab ore istius cadunt. q̄ post
 p̄petratas culpas ad innocentia re-
 deunt. **Q**uis eni ore illi semel rapt⁹
 maxillā ei euaderet. si p̄forata n̄
 esset. **A**nnon in ore petrū tenuit.
 cū negauit. **A**nnon in ore dauid
 tenuit. cū intante se luxurie uo-
 ragine meruit. **S**⁹ dū ad uitā uterq;
 p̄ penitentiā redit. leuiathan iste
 eos aliquō quasi p̄ maxille sue fora-
 men amittit. **P**er foram̄ ḡ maxille
 ab ei ore subtracti sunt. q̄ p̄ p̄petra-
 tionē tante neq̄ie penitendo re-
 dierunt. **Q**uis aut̄ hominū leui-

Euangl.
 lib reg.

than istius os euadit. ut illicita nul-
la committat. **S** hinc cognoscim^{us} quoniam
tū redemptori humani generis de-
bitores sum^{us}. quoniam non solum nos in ore le-
uathan ire prohibuit. sed ab ore
etiam redire concessit. quod spe pecca-
tori non abstulit. quia maxilla ei ut
euadendi uiam tribueret perforauit.
ut saltem post morsum fugiat. quoniam cau-
tus prius nequaquam morderi
metuebat. Vbiq; ergo nobis occurrit
superna medicina. quia et dedit ho-
mini precepta ne peccet. et tamen
peccanti dedit remedia ne despe-
ret. Unde et cauendum sum^{us} opere
est. ne quis delectatione peccati le-
uathan istius ore rapiat. et tamen
si raptus fuerit. non desperet. quia si
peccatum perfecte lugeat. adhuc fo-
ram in maxilla ei inuenit per quod
euadat. uia dentibus teritur. sed ad-
huc si euadendi querit uiam. in max-
illa ei inuenit^{ur} foram. Habeat etiam
captus quod exeat. quod prouidere noluit
nec aperiret. Quisquis ergo nondum captus
est. maxilla ei fugiat. Quisquis ergo iam
captus est. in maxilla foram querat.
Pius quippe ac iustus est conditor noster.
S nemo dicat. quia pius est ueniam
peccati. et nemo qui peccauerit dicat.
quia iustus est de peccati remissione
despero. Relaxat enim deus facinoram quod
defletur. sed propeccare quisque timet.
quod si digne deflere possit ignorat.
Ante culpam ergo iusticiam metuat. post
culpam tamen de pietate presumat. neq;

ita iusticiam timeat. ut nulla spei con-
solatione conualescat. neque ita confi-
dat de misericordia. ut adhibere uulneribus
suis digne penitentie negligat me-
dicinam. sed quem prouidet sibi pie parce-
re. semper etiam cogitet districte iudi-
care. Sub pietate itaque ei spes pecca-
toris gaudeat. sed sub distractione illi
penitentis correctio contremiscat.
S pes ergo presumptionis nostre habeat etiam
morsum timoris. ut ad corrigenda pec-
cata iusticia iudicantis terreat. que
ad fiduciam uenie gratia parcentis in-
uitat. Hinc enim per quendam sapientem
dicitur. Ne dixeris miserationes domini
multe. peccatorum meorum non memora-
bitur. Pietatem namque ei primum et iusticiam
subdidit dicens. Misericordia enim et ira
ab illo. Diuina itaque clementia max-
illa behemoth istius perforans. ubiq;
humano generi misericorditer
et potentem occurrit. quia nec libe-
ro admonitionem preueniendi tacuit.
nec capto remedium fugiendi sub-
traxit. Ad hoc quippe in scriptura
sacra uiros talium. id est dauid et
petri peccata sunt indita. ut cau-
tela minorum sit ruina maiorum. Ad
hoc uero utroqueq; illic et penitentia
insinuat et uenia. ut spes pereun-
tium sit recuperatio peccatorum. De
statu ergo suo dauid cadente nemo
supbiat. de lapsu etiam suo dauid
surgente nemo desperet. Ecce
quam mirabiliter scriptura sacra eodem
uerbo superbos premit. quod uerbo humiles

leuat. Vnā nāq; rem gestā retulit. et diuerso modo supbos qdem ad humili- tatis formidīnē. humiles ū ad spei fidu- ciā reuocauit. O inestimabile noui gene- ris medicamētū. qd uno eodēq; ordine positi. et p̄mendo tumentia exsiccat. et subleuando arenia infundit. De maiorū lapsu nos terruit. sed de re- paratione roborauit. Sic q̄ppe semp. sic nos diuine dispensationis miscēda & supbientes rēpmit. et ne ad desperati- onē corruam. fulcit. Vnde et etiā per moysen ammonet dicens. Non acci- pies loco pignoris superiorē aut infe- riorē molā. Accipere nāq; aliq̄ndo dicim⁹ auferre. Unde et aues ille que rapiendis sunt auib; aunde acci- pitres uocant. Vnde et paulus apls dicit. Sustinetis enī si quis deuorat. si q̄s accipit. Ac si diceret. si q̄s rapit. Pignū ū debitoris ē. confessio peccatoris. A debitore enī pignū accipit. cū a pec- catore iā peccati confessio tenetur. Superior aut et inferior mola est. spes & timor. Spes q̄ppe ad alta subuehit. ti- mor aut cor inferius p̄mit. S̄ mola superior et inferior ita sibi necessario iungit. ut una sine altera inutilit̄ ha- beat. In peccatoris itaq; pectore inces- sant debet spes et formido coniungi. q̄a incassū miscēdam sperat. si n̄ etiā ius- ticiā timeat. incassū iusticiā metuit. si n̄ etiā de miscēda confidat. Loco ḡ pignoris mola superior aut inferior tolli phibet. q̄a q̄ peccatori p̄dicat. tanta dispensatione cōponere p̄dica-

Moyses

Paulus

tionē debet. ut nec derelicta spe timo- rē subtrahat. nec subtracta spe in so- lo cū timore derelinquat. Mola enī superior aut inferior tollit. si p̄di- cantis linguā in peccatoris pectore aut timor aspe. aut spes at timore diuidat. S̄ q̄a exigente causa da- uid ad mediū deducto tanti facino- ris memoriā fecim⁹. lectoris fortas- se anim⁹ mouet. cur om̄ps d̄s eos q̄s in p̄petuū eligit. q̄s ad donoz q̄q; spū aliu culm̄ assumit. illesos a corpo- ralib; uitis n̄ custodit. Vnde quia satis fieri citius credim⁹. breuiter re- spondem⁹. Nonnulli enī p̄ accepta dona uirtutū. p̄ inpensā grām bo- noz operū. in supbie uitū cadunt. sed tam q̄ ceciderunt n̄ agnoscunt. Proinde contra eos hostis antiquus q̄a iā interius dominat. etiā exte- rius seuire p̄mittit. ut q̄ in cogita- tione elati sunt. p̄ carnis luxuriā p̄sternant. Scim⁹ aut q̄a aliquando min⁹ est incorporis corruptionē cadere. quā cogitatione tacta ex deliberata elatione peccare. S̄ cū min⁹ turpis supbia credit. minus uitat. Luxuriā ū eo magis erubescunt homines. quo simul om̄s tur- pē nouerunt. Vnde fit plerūq; ut n̄nulli post supbiā in luxuriam corruentes. ex apto casu malū cul- pe latentis erubescant. et tē etiā maiora corrigunt. cū p̄strati in minimis grauius confunduntur. Reos enī se int̄ minora conspiciunt.

lib reg

q̄ se liberos inter grauiora crediderit.
Quia ḡ pia dñi dispensatione laxatus
nonnūquā behemoth iste de culpa ad
culpā trahit. et dū plus percutit. inde
eū quē ceperat amittit. atq; unde
uicisse cernit inde superat. confi-
derare libet intra munitū gr̄e si-
nū. quanto dñi misericordie fauore nos
continet. Ecce q̄ de uirtute se extol-
lit. p̄ uitiū ad humilitatē redit.
Qui n̄ acceptis uirtutib; extollitur.
n̄ gladio sed ut ita dixerim medi-
cāto uulnerat. Quid est enī uir-
tus. nisi medicamētū. Et q̄d est u-
itiū. nisi uulnus. Quia ḡ nos de
medicamēto uuln' facim'. facit ille
de uulnere medicamētū. ut q̄ uir-
tute percutim'. uitiō curem'. Nos nāq;
uirtutū dona retorquem' in usu
uitiōz. ille uitiōz illecebras assumit
in arte uirtutū. et salutis statū pec-
tit ut seruet. ut q̄ humilitatē cur-
rentes fugim'. ei saltē cadentes he-
ream'. S' int̄ hęc sciendū ē. q̄d pleriq;
hominū. q̄ in multis corruunt. ar-
tius ligant'. Cūq; eos behemoth iste
ex uno uitiō percutit ut concidant.
ex alio q̄q; illigat ne surgāt. Consi-
deret itaq; homo. eū quo. aduersario
bellū gerat. si iā se in aliq̄ deliq̄sse
ppendit. saltē ad culpā p̄trahi ex
culpa p̄timeat. ut studiose uten-
tur uulnera q̄b; frequent' interficit.
q̄a ualde rarū est. q̄d hostis n̄ elec-
toz saluti etiā uulnerib; seruit.
Maxilla tam behemoth istius p̄forata

intelligi et alit̄ potest. ut in ore tene-
re dicatur. n̄ q̄s iā p̄fecte peccato im-
plicat. sed quos ad huc peccati p̄suasi-
onib; tēptat. quatin' ei quēlibet
mandere sit. de peccati eū delectatio-
ne tēptare. Mandendū quidē sed
n̄ deglutendū acceperat paulū. qn-
do illū post tot reuelationū sublimia
stimulis carnis agitabat. Tunc ḡ eū
contra illū licentiā tēptationis ac-
cepit. in maxilla eū tenuit sed p̄fo-
rata. Qui ū elatus perire poterat.
tēptatus est ne periret. Tēptatio
ḡ illa n̄ uorago uitiōz. sed custodia
meritoz fuit. quia leuiathan iste
fatigando eū in afflictione contriuit.
sed non in culpa capiendo deuorauit.
Elatos aut̄ in sc̄itate uiros n̄ amitteret.
nisi tēptaret. Sc̄i quippe n̄ essent. q̄
de sc̄itatis gl̄a sup̄birent. et tanto sub
ei uire caderent. quanto se in suis uir-
tutib; eleuarent. S' miro dispensati-
onis ordine dū tēptantur humili-
ant'. dū humiliant' eius esse iā desi-
nunt. Bene ḡ maxilla behemoth
istius p̄forata dr̄. q̄a electos dñi unde
conterit. inde amittit. unde tēptat
ut p̄dat. agit inde ne pereant. An-
tiquus itaq; hostis occultis dñi dispen-
sationib; seruiens. sc̄orū animas ad
interitū tēptat uolens. sed ad reg-
nū temptando seruat inuitus.
Maxilla ḡ ei p̄forata est. q̄a eos q̄ tēp-
tando idest mandendo conterit.
quasi eos eū degluttit amittit. Qd
q̄a n̄ humana sed diuina p̄udentia

Paul

agitur. ut iustitiam iustorum ipsa uetus
 ti aduersari astutia suffragetur.
 quatinus cum electos temptat. eos magis
 temptando custodiat. bene ad bea-
 tum iob dicitur. Aut armilla pforabis mar-
 illam eius subaudis ut ego. qui prouide cuncta
 disponens. electos meos inde robustius
 in integritate custodio. unde
 eos per maxillam leuiathan isti labefac-
 tare quasi aliquomodo ab integritate
 proutto. Sequitur. Numquid multipli-
 cabit ad te peccata. aut loquetur tibi mol-
 lia subaudis ut in. Si enim ad personam
 filii hęc uerba referant. incarnato
 ei mollia loquebat cum diceret. Scio
 quis es. scilicet dei. Ad quem leuiathan iste
 multiplicauit peccata. cum per subditam si-
 bi legionem dixit. Si eiecimus nos. mitte
 nos in gregem porcorum. Quamuis intel-
 ligi aptius potest. quia ad dominum peccata
 multiplicat. cum extrema die iudi-
 ci iniqui qui eius corpus sum sibi parci
 deprecantur. cum membra eius uidelicet
 reprobis sero clamantes dicunt. domine
 domine. aperi nobis. Quibus proutm respon-
 det. Nescio uos unde estis. Tunc etiam
 domino per membra sua mollia loquitur.
 quando multi ex eius corpore dixe-
 runt. domine domine. nunc in nomine tuo
 prophetauimus. et in tuo nomine de-
 monia eiecimus. et in tuo nomine
 uirtutes multas fecimus. Mollia
 quippe deprecantes dicunt. cum eius nomi-
 ni replicant que fecerunt. sed
 duro corde illa cum facerent. in sua
 laude rapuerunt. Unde mox audi-

luang

ite

ite.

ite

unt. nescio qui estis. Sequitur. Numquid
 feriet tecum pactum subaudis ut mecum
 Et accipies eum seruum septennium subau-
 dis ut ego. Sed ualde sollerter intu-
 endum est. quod pactum cum domino leuiathan
 iste feriat. ut septennium ab eo ser-
 uus habeat. In pacto namque discordan-
 tium partium uoluntas impletur. ut ad
 uocum suum quisque perueniat. et uirgia
 desiderato fine concludat. Antiquus
 itaque hostis a sinceritate diuine in-
 nocentie malicie sue succensus fa-
 ce discordat. sed ab eius iudicio etiam
 discordando non discrepat. Nam uiros
 iustos semper maliuole temptare appe-
 tit. sed tamen hoc dominus ut misericorditer
 fieri ut iuste prouttatur. Hęc ipsa ergo
 temptationis licentia pactum uocatur.
 in qua et desiderium temptatoris agit.
 et tamen per eam miro modo uoluntas
 iusti dispensatoris impletur. Eru-
 diendos enim sicut et nup dixerimus elec-
 tos suos dominus sepe temptatori subigit.
 sic per paradisi claustra. per tereu celi
 secreta. ne reuelationum magnitu-
 dine paulus extolli potuisset ei sa-
 tane angelus datus est. Sed ut prefati
 sumus ipsa hac temptatione disponit.
 ut qui elati perire poterant. humi-
 liati ad probationem seruentur. Secreto
 ergo dispositionis ordine. unde seui-
 re prouttatur iniquitas diaboli. unde
 pie perficitur benignitas dei. Et bene
 ex hoc pacto quod cum domino ferire dicitur ser-
 uus accipi prohibetur. quia inde ob-
 temperat iuribus. superne gratie. unde

ite
 s
 s
 s

Paul.

ex ercet irā nequissime uoluntatis sue.
Seruus ḡ ex pacto ē. qui dū uoluntate suā
implere p̄mittit. a sup̄ni consiliu uolun-
tate ligatur. ut electos dī sicut dictū
est uolens temptet. et temptando
nesciens probet. S̄ quia tādū in hac
uita electorū usib; seruit. quādiu ma-
licie sue nequā temptationib; exer-
cere potuerit. hoc aut̄ in loco ad dño
n̄ solū ex pacto seruus. sed sempit̄n̄
seruus accipi d̄r. Inuestigare cōpel-
lamur. q̄m̄ et post p̄sentis uitę t̄minū
seruire eū dño in p̄petuo demon-
strēm̄. Neq; enī tunc iustos celesti
felicitate polentes adhuc tēptare
p̄mittit. cū ante eorū oculos et̄nis
gehennę ignib; mancipat. quia ne-
quaquā in illa sup̄na patria tēptati-
onib; erudiendi sunt. in qua iā p̄ tēp-
tationū laborib; remunerant. sed
tunc leuiathan iste cū suo corpore.
re p̄bis uidelicet om̄ib; flāmis utri-
cib; traditur. q̄b; sine fine cruciet̄.
q̄s scilicet cruciatus dū iusti conspi-
ciunt. in dī laudib; crescunt. q̄a cū
in se cernunt bonū q̄ remunerati
sunt. et in illis inspicunt suppliciu
q̄ euaserunt. Ita enī tē pulchra
erit uniuersitas. dū et gehenna ius-
te cruciat impios. et eterna felicitas
iuste remunerat p̄ios. Sicut enī
niger color in pictura substernit̄.
ut sup̄iectus albus ut rubeus pul-
chrior ostendatur. ita tunc etiā
malos bene ordinans d̄s. feliciora ex-
hibet gaudia beatorū. ostensis ante

eorū oculos suppliciu reprobos. et quāquā
illud ex uisione dominica eorū gaudiū
n̄ sit quo crescat. magis tam̄ auctori
suo esse se debitores sentiunt. quando
et bonū cernunt qd̄ iuste remunera-
ti percipiunt. et malū qd̄ misericordit̄
adiuti uicerunt. Iḡ si utilitati
iustorū et huc tēptatio leuiathanis
et illic dāpnatio p̄ficiet. sempit̄nus
seruus ē dū dī laudib; nesciens seruit.
et illic eī pena iusta. et huc uoluntas
iniusta. Sequit̄. Nūqd̄ illudis ei
quasi auis. Qd̄ est qd̄ aduersarius
nr̄ p̄us behemoth. postmodū leuia-
than d̄r. nē ū auis in p̄ditionis sue il-
lusione cōparat. Behemoth quippe
ut dixim̄ belua int̄pretat̄. que quad-
rupes ostendit̄. dū sic bos fenū come-
dere phibet. Leuiathan ū q̄a hamo
capit̄. p̄cul dubio serpens in aquis
innotescit̄. Nē ū ad auis similitu-
dine ductū eū d̄r. Nūqd̄ illudis ei
quasi auis. Cur ḡ belua ut uinitū.
cur draco. cur auis appellet̄ in d̄age-
mus. Citius enī nomina eī agnosce-
mus. si terḡ uersationis illius astu-
tia subtilit̄ explorem̄. De celo q̄p-
pe ad trā uenit. et ad sp̄e celestia
nulla iā respiratione se erigit.
In rationale ḡ et quadrupes animal
est p̄ actionis immunde fatuitatē.
draco p̄ nocendi maliciā. auis per
subtilis nature leuitatē. Quia
enī hoc qd̄ contra se agit ignorat
bruto sensu belua est. q̄a malicio-
se nobis nocere appetit. draco est.

q̄a ū de nature sue subtilitate supbe
 extollit̄. auis est. Rursū quia in hoc
 q̄d inique agit. ad utilitatē nr̄am di-
 uina uirtute possidet̄. uimentū ē. quia
 ū latentē mordet serpens est. q̄a aut̄
 n̄nūquā p̄ indomitā supbiā se etiā lu-
 cis anḡlm̄ simulat. auis est. Humanū
 etenī gen̄ quāuis inexplicabili iniqui-
 tis arte laecessat. trib; tam̄ utrius ual-
 de tēptat. it̄ uidelicet alios sibi p̄
 luxuriā. alios p̄ maliciā. alios p̄ supbiā
 subdat. Non ḡ in merito in eo q̄d age-
 re nitit̄. ex ipso actionū suarū nomi-
 ne uocat̄. cū uimentū. draco. t̄ auis
 dr̄. In eis ḡppe q̄s ad luxurie stulticiā
 extat. uimentū est. in eis aut̄ q̄s ad
 nocendi maliciā inflāmat. draco est.
 in eis aut̄ q̄s in fastu supbie quasi alta
 sapientes eleuat. auis ē. In illis ū q̄s
 parit̄ luxuria. malicia. supbia pol-
 luit. uimentū. draco. simul & auis ex-
 istit. Per tot nāq; ad eoz; cor se specie
 intulit. in quot eos neq̄cias implica-
 bit. Mutarū ḡ rerū nomine uocat̄.
 q̄a ante deceptorū mentes in uarias
 formarū species uertit̄. Cū enī hē
 p̄ carnis luxuriā tēptat. sed tamen
 minime superat. mutata suggestio-
 ne cor illius in malicia inflāmat.
 Quia ḡ ad eū belua uenire n̄ ualuit.
 draco uenit. Illū ueneno malicie
 corrūpere n̄ ualeat. sed tam̄ bona sua
 ei oculis opponit. & cor illius in sup-
 bia extollit. hinc ḡ ut draco surri-
 pere n̄ ualuit. sed tam̄ adducto fan-
 tasmate manus ḡte corā cogitatio-

nis ei obtutib; quasi auis uolauit. que
 nimirū auis tanto contra nos in ma-
 nius extollit̄. quanto nature sue
 infirmitate p̄pedit̄. Quia enī car-
 nis morte n̄ p̄mit̄. & redemptorē
 nr̄m in carne mortale uicit. alti-
 ore fastu elationis intumuit. Subi-
 contra auctorē suū penna se supbie
 extulit. ibi laqueū sue mortis in-
 uenit. Nā ea ei carnis morte pro-
 strata est. quā expetit elatus. et in-
 de laqueū p̄tulit. unde quasi esca
 sue malicie iusti mortē concupi-
 uit. Dicatur ḡ. Nūq̄d illudis ei
 quasi auis. Quasi auis quippe dñs
 illust. dū ei in passione unigeniti
 filii ostendit̄ esca. sed laqueū abscon-
 dit. Vidit enī q̄d ore p̄peret. sed
 n̄ uidit q̄d guttur teneret. Nam
 quāuis eū filiū dī fuerit ipse confes-
 sus. uelut purū tam̄ illū hominē
 mori credidit. ad cui mortē uide-
 oze p̄ se quentū animos concitauit.
 sed in ipso traditionis ei tēpore tar-
 de iā cognouisse intelligit̄. q̄d illa
 ei morte p̄murer̄. unde & pilati
 coniugē somnus terruit. ut uir
 illius a iusti p̄secutione cessaret. S̄
 res interna dispensatione disposi-
 ta. nulla ualuit machinatione re-
 fragari. Expediebat ḡppe ut pecca-
 toz; mortē iuste morientū solueret
 mors iusti in iuste morientis. Quod
 q̄a leuathan iste usq; ad tēp̄ passio-
 nis illi ignorauit. quasi more auis
 illusus. diuinitatis ei laqueū p̄tulit.

dū ^{hu}manitatis ei esca momordit. Sequit̄.

Aut alligabis eū ancillis tuis subaudi ut ego. In seruis et fidespecta ē conditio. uirtutis uiget. In ancillis autē cū conditio-
ne parit̄ seruis iacet. Bene autē dñs leuathan istū n̄ seruis sed ancillis suis ligare se asserit. quia ad nr̄am redemp-
tionē ueniens. et suos contra mundi su-
pbiā p̄dicatores mittens. relictis sapi-
entib; insipientes. relictis fortib; de-
biles. relictis diuitib; pauperes elegit.

Ancillis ḡ suis leuathan hui' fortitu-
dinē dñs ligauit. q̄a attestante paulo
infirma mundi elegit d̄s. ut confun-
dat fortia. Vnde etiā p̄ salemōnē d̄r.

Sapientia edificauit sibi domū. excidit
colūpnas septē. immolauit uictimas.
miscuit uinū. p̄posuit mensā. misit
ancillas suas ut uocarent ad arcē. et
menia ciuitatis. Sapientia ḡppe do-
mū sibi condidit. cū unigenit' dī fi-
lius in seipso intra uterū uirginis
mediante anima humanū sibi cor-
pus creauit. Sic ḡppe corp' unigeni-
ti dom' dī d̄r. sicut etiā tēplū uocat.
ita ū ut un' idemq; dī atq; hominis fi-
lius. ipse sit q̄ inhabitat. ipse q̄ inha-
bitat. Q̄d tam recte et alt' accipit.
si dom' sapientie. eccl'ā uocet. que
septē etiā sibi colūpnas excidit. quia
ab amore p̄sentis scti. disiunctas ad
portandā eiusdē eccl'ie fabricā men-
tes p̄dicantiū erexit. que p̄ eo q̄d p̄-
fectionis uirtute subnixę sunt. sep-
tenario numero signant̄. Immola-
uit uictimas. q̄a uita p̄dicantiū

mactari in p̄secutione p̄misit. Vinū
miscuit. quia diuinitatis et humani-
tatis sue partē nobis archana p̄dica-
uit. Mensā ḡq; p̄posuit. quia scrip-
ture sacre nobis pabula aperiendo p̄-
parauit. Ancillas etiam suas misit.
que ad arcē nos atq; ad ciuitatis me-
nia uocarent. q̄a p̄dicatores infirmos
abiectionesq; habere studuit. q̄ fideles
populos ad sp̄ualis patrię edificia su-
pna colligerent. Vnde in euanglo
dñs nathanahelē laudat. nec tamen
in sorte p̄dicantiū numerat. quia
ad p̄dicandū eū tales uenire debue-
rant. q̄ de laude p̄p̄a nihil habebant.
ut tanto solius ueritatis cognosce-
ret̄ esse q̄d agerent. quanto et apte-
cerneretur. quia ad hoc agendū p̄
se idonei n̄ fuissent. Vt ḡ mira poten-
tia p̄p̄dicatores linguas claresceret.
p̄us mirabilius actū ē. ut eorundē
p̄dicantiū meritū nullū eēt. An-
cillas ḡ dñs misit. & leuathan hui'
fortitudinē ligauit. q̄a infirmos
p̄dicatores mundo exhibuit. et po-
tentes ḡsq; q̄ cū corp' fuerant. sub ter-
roris sui uincula restrinxit. Et in
semetipso leuathan iste ancillis
ligat̄. cū infirmis p̄dicantib; ueri-
tatis lumine clarescente. contra elec-
torū mentes antiquis hostis n̄ quan-
tū uult seuire p̄mittit. sed ne sub
infidelitatis captiuitate cunctos ḡs
appetit teneat. signis et uirtutib;
coartat. Ipse ḡ p̄ se hoc fortit' facit.
q̄ contra illū uires n̄ fortib; tribuit.

Paul'

Salemon.

Salem.

Luas

Luas

S quia q̄s contra eū dñs mittat insinuat.
 nē etiā qđ ipsi agant q̄mittunt ad-
 uingat. Sequit̄. Concident eū ami-
 ci. diuident illū negotiatores. Leui-
 athan iste totiens concidit̄. quotiens
 diuini uerbi gladio sua ab illo mēbra
 separant̄. Iniqui enī cū uerbū ueri-
 tatis audiunt. et scō timore percussi.
 ab antiq̄ hostis se imitatione suspen-
 dunt. ipse in corpore suo diuiditur
 cui hi q̄ prauē inheserant subtra-
 hunt̄. Ipsos ū amicos nominat. q̄s
 su peruis ancillas uocat. ipsos etiā
 negotiatores appellat. q̄s amicos di-
 xerat. Scī etenī p̄dicatores p̄us an-
 cille sunt p̄ formidine. post amici
 p̄ fidē. ad extremū q̄q; negotiatores
 p̄ actionē. Ipsis q̄ppe infirmantib; dr̄.
 Nolite timere pusillus grex. qm̄ cōplacu-
 it patri ur̄o dare uobis regnū. Ipsis
 rursum conualescentib; dr̄. Vos aut̄
 dixi amicos. q̄a omīa quecūq; audi-
 ui a patre meo nota feci uobis. Ip-
 sis ad extremū in negociu operatio-
 ne p̄gentib; iubetur. Euntes in mun-
 dū uniuersū. p̄dicare euangl̄m omī
 creature. In p̄dicatione q̄ppe fidei
 quasi qđdā negociū gerit̄. dū uer-
 bū datur. et fides ab auctorib; su-
 mit̄. Quasi qđdā negociū faciunt.
 q̄ p̄dicationē progant. et a populis
 fidē reportant. Fidē quidē impra-
 unt. et eoz scām uitā p̄tin̄ sumunt.
 Si enī iustoz p̄dicatio negociū non
 fuisset. p̄fecto psalmista n̄ diceret.
 Sumite psalmū et date tympanū.

Euang.
 lre
 lre
 dcl.
 dcl.

In tympano etenī corū siccāt ut sonet.
 Qđ est q̄ dicere sumite psalmū et date
 tympanū. nisi accipite spūale canti-
 cū cordis. et reddite tēporalē macera-
 tionē corporis. Si supna p̄dicatio
 negociū n̄ fuisset. nequaquā sub typo
 fortis mulieris salomon de scā eccl̄a
 diceret. Sindonē fecit et uendidit.
 et cingulū tradidit chananeo. Qđ
 enī signat̄ linteo sindonis. nisi sub-
 tilis intertio scē p̄dicationis. In qua
 mollit̄ quiescit. q̄a mens in illa fide-
 liū spe supna refouet̄. Vnde et pe-
 tro animalia in linteo demonstrant̄.
 q̄a peccatoz anime misericordit̄
 aggregate. in blanda fidei quiete
 continent̄. Hanc q̄ sindonē eccl̄a
 fecit et uendidit. quia fidē quā
 credendo texuerat. loquendo dedit.
 et ab infidelib; uitā recte conuer-
 sationis accepit. que et chananeo
 cingulū tradidit. quia p̄ uigorē de-
 monstratē iusticie fluxa opera gen-
 tilitatis astrinat̄. ut hoc qđ p̄cipit̄
 uiuendo teneat̄. sint lūbi ur̄i p̄cine-
 ti. P̄dicatores q̄ suos dñs queren-
 do ancillas inuenit. p̄mittando ami-
 cos fecit. dū quando negotiatores exhi-
 buit. Qui enī p̄us mundi minas
 infirmi timuerunt. post ad cognos-
 cenda diuina consilia ascendunt.
 Dicit̄ aut̄ uirtutib; usq; ad exercen-
 dū fidei negociū p̄ducunt̄. ut leui-
 athan istius mēbra increpando atq;
 suadendo tanto seuerius incidant.
 quanto et amici facti amori ueri

salomon.
 act aptoz
 euang.

tatis semetipsos ueruis copulant. atq;
ab eo peccantium animas tanto celeri
subtrahant. quanto negociatores ido-
nei effecti. in semetipsis amplissimas
apothecas uirtutu monstrant. Iuda
enim p[ro]dicatores di[um]i ualde laudabiliter
a leuiathan isto res possessa diuidit.
ueritatis uox p[ro]pheta pollicet di-
cens. Et si separaueris p[re]ciosu[m] a uili.
quasi os meum eris. Preciosu[m] q[ui]ppe
a uili separat. q[uo]d humanas mentes
a rep[re]h[en]sione antiq[ui] hostis imitacione dis-
iungit. Recte os di[um]i dicit. q[uo]d p[er] eum p[er]cul-
dubio eloq[ua] diuina formant. Se-
quit[ur]. Nu[m]quid implebis sagenas pelle
ei[us] aut gurgustiu[m] pisciu[m] capite illi[us].
Q[uo]d p[er] sagenas ut gurgustiu[m] pisciu[m]. nisi
eccl[esi]e fidelium que una[m] catholicam fa-
ciunt designant. Unde in euan-
g[eli]o scriptu[m] e[st]. Simile e[st] regnu[m] celo[rum]
sagene misse in mari. et ex omni ge-
nere pisciu[m] congreganti. Regnu[m]
celo[rum] scilicet uocat[ur] eccl[esi]a. cui[us] dum
mores d[omi]ni ad sup[er]na subleuat. ia[m] hec
ipsa in d[omi]no p[er] celeste[m] conuersatione[m]
regnat. que recte etia[m] sagene mis-
se in mari co[m]parat[ur]. ex omni genere
pisciu[m] congreganti. q[uo]d missa in hoc
gentilitatis scilicet nullu[m] respuit. sed
malos cu[m] bonis. sup[er]bos cu[m] humilib[us].
iracundos cu[m] mitib[us]. et fatuos cu[m] sa-
pientib[us] cepit. In pelle u[er]o leuiathan
istius stultos ei[us] corporis. in capite
aut[em] prudentes accipim[us]. Vel certe
in pelle que est exterius subditi ad
hec extrema seruientes. in capite

Aph

Euang

aut p[ro]positi designant. Et bene d[omi]n[us]
seruato ordine has sagenas ut gur-
gustiu[m] pisciu[m] idest eccl[esi]am sua[m] et uota
fidelium prius se pelle ei[us] et post modu[m]
capite asserit impleturum. q[uo]d sicut su-
perius dixim[us]. p[er]us elegit infirma. ut
post confunderet fortia. Elegit q[ui]ppe
stulta mundi. ut confunderet sapien-
tes. Prius na[m]q[ue] collegit indoctos. et
post modu[m] philosophos. et n[on] p[ro]rato-
res docuit piscatores. sed mira poten-
tia p[er] piscatores subegit oratores.
Dicat[ur] g[enerale]. Nu[m]quid implebis sagenas pel-
le ei[us]. aut gurgustiu[m] pisciu[m] capite il-
lius subaudis ut ego. q[uo]d intra eccl[esi]am fi-
delium quasi p[er]us pelle[m] diaboli extre-
mos atq[ue] infimos colligo. et postmo-
du[m] caput illius idest prudentes in
aduersarios subdo. Sequit[ur]. Ponas
sup[er] eum manu[m] tua[m] idest ut ego. q[uo]d for-
ti illu[m] potentia reprimens. n[on] plus
qua[m] expediat seuire p[er]mittit. ei[us]q[ue]
seuerita[m] quantu[m] p[er]miserit in electo[rum]
meo[rum] utilitate retorqueo. Vel cer-
te sup[er] eum manu[m] ponere est. uirtutis
potestate superare. Beato g[enerale] iob p[er]
interrogatione[m] d[omi]ni. ponas sup[er] eum ma-
nu[m] tua[m]. Ac si apte diceret. Nu[m]quid
uirtute illu[m] p[ro]p[ri]a reprimis. Unde
et apte mox subdit. Memento belli.
nec ultra addas loqui. Alia dispen-
satio iudicio[rum] di[um]i idcirco sepe bene-
merentes famulos. ut minus impe-
tat. ut flagellis p[er]mittit. ut q[ui]busda[m] sup[er]
impositis onerib[us] grauat. uel labori-
osis occupationib[us] implicat. quia

mira potentia p̄uidet. q̄d si quieti ac li-
 beri in tranquillitate p̄sisterent. tēpta-
 tiones ferre aduersaru n̄ ualentes.
 mentis p̄strati uulnerib; iacerent. Dū
 ḡ eos foras tolerandis flagellis ut on-
 rib; occupat. a suscipiendis intus tēp-
 tationū iaculis occultat. **M**oris q̄p-
 pe medicinalis est. ut sepe feruorē
 uiscerū in pruriginē cutis trahat. et
 plerūq; inde interius curat. unde ex-
 terius sauciat. Ita n̄nūquā diuine
 dispensationis medicamine agit. ut
 exteriorib; dolorib; internū uulnus
 adimat. et flagelloꝝ sectionib; re-
 pellat. ea que occupare mentē pote-
 rat interior putredo uitioꝝ. et tam
 sepe dū patientes culpe sibi consci
 homines n̄ sunt. et aut dolorib; cruci-
 ant. aut laborib; dep̄munt. contra
 iustū atq; omnipotentē iudicē in que-
 rela p̄siliunt. scilicet min̄ intuen-
 tes contra quā fortē aduersariū bel-
 lū gerunt. cui si intolerabiles uires
 sollicite attenderent. nequaquā de
 his que exterius tolerant murmu-
 rarent. **S** ideo uident nobis hec
 graua. quia bella occulti aduersa-
 ru nolum̄ pensare grauiora. a quib;
 plerūq; bellis ut dixim̄ dū flagellam̄.
 defendim̄. dū affligim̄ occultam̄. **C**a-
 ro enī nr̄a p̄usquā resurrectionis in-
 corruptione solidet. si nullo mero-
 re afficit. in tēptationib; effrenat.
Quis aut̄ nesciat. q̄d multo sit meli⁹
 ardere flāma febrū. quā igne ui-
 tioꝝ. **E**t tam̄ cū febre corripim̄.

quia uitioꝝ estū q̄occupare nos po-
 terat considerare negligim̄. de p̄cus-
 sione murmuram̄. **Q**uis nesciat. q̄d
 multo sit melius. duris in seruitio
 hominib; subici. quā blandientib;
 demoniis spiritib; subdi. **E**t tam̄
 cū alto dī iudicio iugo humane con-
 ditionis atterim̄. in querela p̄siliim̄.
 nimirū q̄a min̄ attendim̄. **Q**uā si nos
 nulla conditio seruitutis opprime-
 ret. fortasse mens nr̄a multis ini-
 q̄tatib; peius libera deseruaret.
Ideo ḡ hec que toleram̄ graua cre-
 dim̄. q̄a bella hostis callidi quā sunt
 contra nos dura atq; intolerabilia
 n̄ uidem̄. **M**enti enī nr̄e om̄e pon-
 dus uilesceat. si ea que se opp̄mere
 poterant occulti aduersaru bella
 pensaret. **I**d enī si om̄ps d̄s onera
 que patim̄ subleuet. sed tam̄ sua nob̄
 aduictoria subtrahat. et int̄ leua-
 than istius tēptam̄ta nos derelinqt.
Seruiete tanto hoste quibim̄. si nul-
 lis auctoris nr̄i p̄tectionib; defendamur.
Quia ḡ beat⁹ iob culpe sibi
 conscius n̄ erat. et dura tam̄ flagel-
 la tolerabat. ne fortasse in uitio
 murmurationis excedat. memoret
 q̄d timeat. et dicat ei. **M**emento
 belli. nec ultra addas loqui. **A**c si
 apte diceret. **S**i occulti hostis con-
 tra te bellū consideras. q̄c̄qd ame-
 pateris n̄ accusas. **S**i impediētē te
 aduersaru gladiū p̄spicis. flagellū
 patris nullaten̄ phorrescis. **V**ides
 enī quali flagello te ferio. sed in-

tuere negligis a quanto te hoste
flagellandū liberū seruo. Memento
g' belli. nec ultra addas loqui. idest
tanto te ad disciplinā patris exhi-
be tactū. quanto te pspicis ad bella
hostis infirmū. Dū g' me corripien-
te peuteris. ut equanimit' feras hos-
tē tuū ad memoriā reuoca. et du-
rū n' estimas omē qd pateris. dū ex-
ternis cruciatib; ab int'na passione
liberaris. Quia aut' leuiathan iste
de diuina miscda falsa sibi pmissio-
ne blandit'. postquā terrorē for-
titudinis ei' intulit. et beati iob
animū in ei' circūspectione como-
uit dicens. memento belli. nec ultra
addas loqui. ut inremissibile rea-
tū ei' ostenderet. ilico adiunxit.

¶ **E**cce spes ei' frustrabit' eū. qd sic
de eo debet intelligi. ut referrī
etiā ad corp' illius possit. Quia
iniqui omīs q' d' restrictionē iusticie
diuine n' metuunt. incassū sibi
de miscda blandiunt'. mox ad
consolationē nrām rediens. extre-
mi iudicii futurū ei' interitū
pnunciat dicens. Et uidentib;
cunctis p'cipitabit'. Cunctis enī
uidentib; p'cipitabit'. quia etno-
tē iudice terribilit' apparente.
astantib; legionib; angloꝝ. assis-
tente cuncto ministerio celesti-
um potestatiū. atq; electis omīb;
ad hoc spectaculū deductis. ista
belua crudelis et fortis in medi-
um captiua deducta. et cū suo

corpore idest cū reprobis omīb; etnis ge-
henne incendius mancipatur cū dicit'.
Discedite a me maledicti in ignē etnū. Euang.
q' pparatus est diabolo et ang'isei.
¶ **O** quale erit illud expectaculū. quan-
do hec inmanissima bestia electorū
oculis ostendit'. que hoc belli tēpore
nimis illos terrere potuerat si uide-
retur. S' occulto ac miro dī consilio
agit'. ut et nunc p' ei' grām apugnā-
tib; n' uisa uincant'. et tunc a letis
uictorib; iā captiua uideat'. Tunc
aut' iusti diuino adiutorio quantū de-
bitores sunt plenius recognoscunt.
quando tā fortē bestia uiderunt. quā
nē infirmi uicerunt. et in hostis sui
inmanitate conspiciunt. quantū de-
beant grē defensoris sui. Redeunt
enī de hoc p'lio tunc milites nrī. uir-
tutū trophēa referentes. et recep-
tis corporib; cū iā in illo iudicio ce-
lestis regni introitū sortiunt'. p'us
inmanissimas uires hui' antiq' serpen-
tis aspiciunt. ne uile estiment q' deua-
serunt. Bene g' d'r. et uidentib; cunc-
tis p'cipitabit'. quia uisa mors ei' tē-
gaudiū exhibet. cui' tolerata uita
nē iustis cotidie in cruciatib; bel-
lū mouet. S' audientes ista. ac si p'p'ā
quererem' d'nō dicentes. d'nē q' leui-
athan istū tante eē fortitudinis n'
ignoras. eū in certamine infirmita-
tis nrē cur suscitast'. ilico adiunxit.
¶ **N**on quasi crudelis suscitabo eū. Et
uelut si max' a nobis rationis causa
quereret'. qm' eū n' quasi crudelis

suscitaf. quē scim⁹ quia tantos inuadere
 et deuorare pmittat. statim subdit dicens.
 Quis enī resistere potest uultui meo.
 Et quis ante dedit m̄ ut reddā ei. Iub.
 duob; uersib; et uirtutē sue potentie.
 et omē pondus rationis expleuit. Nā
 p̄pt̄ potentiā dixit. q̄s enī resistere
 potest uultui meo. et p̄pt̄ rationem
 subdidit. q̄s ante dedit m̄ ut reddā ei.
 Ac si diceret. Non eū quasi crudelis sus-
 cito. q̄a de ei⁹ fortitudine et electos
 meos potētē eripio. et rursū rep̄bos
 n̄ iniuste sed rationabilit̄ dāpno. id
 est et eos q̄s benigne eligo eripere
 mirabilit̄ possū. et eos q̄s resp̄uo non
 iniuste derelinquo. Nemo q̄ppe ut
 diuina illū grā subsequat. p̄us aliqd
 contulit dō. Nam si nos d̄m bene ope-
 rando p̄uenim⁹. ubi est qd̄ p̄pheta ait
 miscda ei p̄ueniet me. Si qd̄ nos bone
 operationis dedim⁹. ut ei grām mere-
 rem⁹. ubi ē qd̄ paulus ap̄t̄s dicit. grā
 saluifaci estis p̄ fidē. et hoc n̄ ex uob;
 dī donū ē. n̄ ex operib;. Si nr̄a dilec-
 tio d̄m p̄uenit. ubi ē qd̄ iohannes
 ap̄t̄s dicit. n̄ q̄a nos dilexerim⁹ d̄m.
 sed qm̄ ipse p̄or dilexit nos. Vbi ē qd̄
 p̄ os osee d̄n̄s dicit. diligā eos spontaneē.
 Si sine ei⁹ munere nr̄a uirtute d̄m se-
 quim⁹. ubi ē qd̄ p̄ euanḡm ueritas
 prestat dicens. sine me nihil potestis
 facere. Vbi qd̄ ait. nemo potest ad
 me uenire. nisi p̄t̄ q̄ misit me traxe-
 rit eū. Vbi qd̄ iterū dicit. n̄ uos me
 elegistis. sed ego elegi uos. Si saltem
 dona bonoꝝ operū uirtute nr̄a bene

cogitando p̄uenim⁹. ubi ē qd̄ rursū
 p̄ paulū tā subtilit̄ d̄r. ut omnis de
 se humane m̄tis fiducia ab ipsa
 cordis radice succidat̄ cū ait. non
 q̄a sufficientes sim⁹ cogitare aliqd̄
 anobis quasi ex nobis. sed sufficien-
 tia nr̄a ex dō est. Nemo ḡ d̄m me-
 ritis p̄uenit. ut tenere eū quasi
 debitorē possit. sed miro modo
 equus omib; conditor. et quosdam
 p̄eligit. et q̄sdā in suis rep̄bis mori-
 bus iuste derelinquit. nec tam elec-
 tis suis pietatē sine iusticia exhibet.
 q̄a hic eos duris afflictionib; p̄mittit.
 nec rursū rep̄bis iusticiā sine mi-
 scda exerceat. q̄a hic equanimit̄er
 tolerat quos quandoq; in p̄petuum
 dampnat. Si ḡ et electi p̄uenien-
 tē se grām sequunt̄. et rep̄bi iuxta
 qd̄ merent̄ accipiunt. et de miscda
 inueniunt electi qd̄ laudent. & de
 iusticia n̄ habent rep̄bi qd̄ accu-
 sent. bene itaq; d̄r. Quis ante de-
 dit m̄ ut reddā ei. Ac si ap̄te dice-
 ret. Ad parcendū rep̄bis nulla rati-
 one cōpellor. q̄a eis debitor ex sua
 actione n̄ teneor. Ideirco enī ne-
 quaquā celestis patrie p̄mia et̄na
 p̄cipiunt. quia ea n̄c dū p̄mereri
 poterant. ex libero arbitrio con-
 tēpserunt. qd̄ uidelicet liberū
 arbitriū in bono format̄ electis.
 cū eoz mens at̄renis desideris grā
 aspirante suspendit̄. Bonū quippe
 qd̄ agim⁹. et dī est et nr̄m. dī p̄ p̄ue-
 nientē grām nr̄m p̄ obsequentiē li-

Paul⁹

dā
 Paul⁹
 ioh⁹
 osee
 euanḡ
 l̄cē
 l̄cē

bera uoluntate. Si enim dei non est,
unde ei in eternum gratias agimus. Rur-
sum si nostrum non est, unde nobis retribu-
tionem speramus. Quia ergo non in merito
gratias agimus, scimus quod ei munere perue-
nimus, et rursum quia non in merito retri-
butionem querimus, scimus quod subsequen-
te libero arbitrio bona elegimus que
ageremus. Sequitur. Omnia que sub ce-
lo sunt, mea sunt. Omnibus liquet, quod
non solum ea que sub celo sunt, sed ipsa
quodque que super celos condita celestia
uocantur, ei uoluntati seruiunt, a quo
se creata esse meminerunt. Cur ergo
tantummodo de inferioribus loquens ait,
omnia que sub celo sunt, mea sunt.
Sed quia de leuiathan loquitur, quia iam non in
etheri celi sede continetur, cuncta
que sub celo sunt, asserta sua esse,
ut eum quodque quod de celo cecidit, sue do-
ceat potestati seruire. Ac si diceret
Leuiathan iste beatitudinem quidem
meam perdidit, sed dominum non euasit,
quia et ipsi mee potestati inserviunt,
qui in prauis actionibus aduersantur.
Sequitur. Non parca ei uerbis poten-
tibus, et ad deprecandum compositis. Ius
hoc quod legisse se nequaquam nouit,
existimet, quia culpa parum suarum dia-
bolus sit uenia peccaturus. Sille
fortasse homo quem leuiathan iste
in mundi termino uas sibi proprium facit,
quem attestante paulo dominus ihesus in-
ficiet spiritu oris sui, et destruet illu-
stratione aduentus sui, terram tante
maiestatis presentia, quia exercere ui-

Paul.

res suas non ualet, ad preces inclinatur, quod
tam de eius corpore id est iniquis omnibus, in-
telligi aptius potest, quam sero ad petiti-
onum uerba ueniunt, quia nec exsequi
facta contempnunt. Unde per euangelium
ueritas dicit. Nouissime ueniunt
relique uirgines dicentes. Domine domine,
aperi nobis. Quibus ilico respondet.
Amen dico uobis, nescio uos. Sed cum uerba
potentia ad deprecandum componere dicitur,
urguet magis, ut quod de eius corpore
in futuro diximus, in hoc tempore sen-
tiamus. Sunt namque nonnulli intra sanctam
ecclesiam, qui prolixas ad dominum preces ha-
bent, sed uitam deprecantium non habent.
Nam premissa celestia petitionibus, sequuntur
operibus fugiunt. Hi nonnumquam etiam
lacrimas in oratione percipiunt, sed
cum post orationis tempora eorum mentes
supbia pulsauerit, ilico fastu elatio-
nis intumescunt. Cum auaricia insti-
gat, mox per incendia auidę cogitan-
onis exstuant. Cum luxuria tempta-
uerit, in illicitis, perit desideris an-
helant. Cum ira suaserit, mox man-
suetudine mentis flamma insanie con-
cremat. Ut ergo diximus, et fletus in
prece percipiunt, et tamen expletis precibus,
cum uitioz suggestionem pulsantur,
nequaquam per eterni regni desiderio
se fleuisse meminerunt. Quod apte
de se balaam innotuit, qui custorum ta-
bernacula conspiciens ait. Moriat
anima mea morte iustorum, et fiant
nouissima mea horum similia. Sed cum
componitionis tempus accessisset, contra

Cuan

Cuan

balaam

eorū uita q̄b; se simile fieri etiā mori-
 endo poposcerat consiliū p̄buit. et cū
 occasione de auaricia repperit. ilico
 oblitus ē q̄cqd sibi de innocētia op-
 tauit. Virtutis ḡ pondus oratio n̄
 habet. quā nequaquā p̄seuerantia
 continui amoris tenet. Quo contra
 bene de anna flente p̄hibet. uultusq;
 ei non sunt amplius indiuerſa muta-
 ti. quia uidelicet mens eius nequaquā
 post p̄ces inepta leticia lasciuendo
 pdidit. qd̄ orationis sue tēpore ge-
 mitū rigor exq̄siuit. Nonnullis
 ū in usū negotiationis uertitur la-
 bor orationis. De quib; in euanglō ue-
 ritas dicit. Deuorant domū iuduarū
 sub obtentu p̄laxē orationis. hi acci-
 pient plurius iudiciū. Quia ḡ iniquo-
 rū petitionib; q̄ leuathan iste uiscor-
 pus sunt nullom̄ parcat. cū eorum
 p̄ces opere destruunt. recte nunc dr̄.
 Non parca ei uerbis potentib; et ad
 deprecandū cōpositis. quāuis et p̄ hoc
 qd̄ uerba potentia et ad deprecandū
 cōposita referunt. apte inuitas ora-
 tionis ostendit. Veracit̄ nāq; orare
 est. amaroſ in cōpunctione gemitū
 et n̄ cōposita uerba resonare. Sed
 q̄a antiquus hostis quo districtius
 frangit. eo nequius p̄ multiplicia ar-
 gūta dilatat. cuius tam insidias
 dñs quanto subtilius occultare de-
 siderat. tanto nobis misericordius
 manifestat. recte subiungitur. Quis
 reuelabit faciem indumentū eius.
 Leuathan iste aliter religiosas ho-

euang

minum mentes. aliter ū huic mun-
 do delectas temptat. Nā prauis ma-
 la que desiderant apte obicit. bo-
 nis aut̄ latent̄ insidians. sub specie
 sc̄tatis illudat. illis uelut familia-
 rib; suis iniquū se manifestū infi-
 nuat. istis ū uelut extraneis cuius-
 dā quasi honestatis p̄textu se palli-
 at. ut mala que eis publice n̄ ua-
 let. recta bonę actionis uelamine
 subintrouertat. Vnde et mēbra
 ei sepe cū apta neq̄cia nocere n̄
 possunt. bonę actionis habitū su-
 munt. et praua quidē se opere
 exhibent. sed sc̄a specie mentunt.
 Iniqui enī si apte mali essent. a bo-
 nis recipi omnino n̄ possent. sed
 sumunt aliqd̄ de uisione bonorū
 ut dū boni uiri in eis respiciunt
 speciē quā amant. p̄mixtū sumant
 etiā uirus qd̄ utant. Unde q̄sdā
 paulus ap̄t̄s int̄uens. sub p̄dicatio-
 nis uelamine uentris studio serui-
 entes ait. Ipse enī satanas transfi-
 gurat se in anḡlm lucis. Quid ḡ
 mirū si ministri eius transfigu-
 rant. uelut ministri iusticie.
 Hanc transfigurationē iosue ti-
 muit. quando uidens anḡlm cui
 eēt part̄is inq̄siuit dicens. Noster
 es an aduersariorū. Vt uide-
 cet si aduersē uirtutis eēt. eo
 ipso quo se suspectū cognosceret
 ab illusionē fileret. Quia ḡ le-
 uathan iste in eo qd̄ iniquitatis
 opus molit̄ sepe specie sc̄tatis in-

Paul.

iosue.

ductur. et quia nisi p̄ diuinā grām si-
mulationis ei detegi indūta non pos-
sunt. bene dicit. Quis reuelauit faciē
indūta ei. subaudiſ nisi ego. q̄ ser-
uox̄ meox̄ m̄tib; grām subtilissime
discretionis inspiro. ut reuelata ma-
licia ei faciē nudā uideant. quā co-
p̄tā ille sub habitu sc̄tatis occultat.
Et q̄a fidelium mentes corrūpere ali-
quando ostensione sua. aliquando
suggestione conat̄. agit enī in opere
in suggestione. recte subiungitur.
Et in medio oris ei q̄s intrauit. subau-
diſ nisi ego. q̄ p̄ discretas electorum
mentes suggestionū ei uerba dis-
cutio. et n̄ ita hec eē ut sonuerunt
manifesto. Bonū nāq; uident̄ pro-
mittere. sed ad p̄ditū finē trahunt.
In medio q̄ oris ei intrare ē. callidi-
tatis ei uerba penetrare. ut ne-
quaquā penseat qd̄ resonent. sed quo
intendant. Intrare adā in medio
oris ei uoluit. quando intentionē p̄-
suasionis illius caute pensare neglex̄.
Quinitatē q̄ppe se p̄ illū accipere cre-
didi. et immortalitatis grām amisit.
Vnde q̄ ab intellectu uerborū ei incau-
te exterius stetit. inde se ori illius
deuorandū fundit̄ p̄but. Sequitur.
Portas uultus ei q̄s aperiet. Porte
uultus ei sunt iniqui doctores. q̄
id̄ circo portē uultus ei uocati sunt.
q̄a p̄ ipsos q̄sq; ingredit̄. ut leuathan
iste quasi in potestatis sue p̄ncipa-
tu uideat. Sicut enī scriptura sa-
cra sc̄os uiros portas syon uocare

consueuit. syon q̄ppe speculatio interpretatur.
et n̄ inmerito p̄dicatores sc̄os portas syon
dicim̄. q̄a p̄ eorū uitā atq; doctrinā abscon-
dita sup̄ne contēplationis intrant̄. ita etiā
portis leuathan istius errorū magistri
signant̄. quorū dū p̄dicatio p̄uersa recipit̄.
miseris auditorib; uia p̄ditionis aperit̄.
S porte iste ante oculos hominū plerūq;
ad introducendū quidē apte sunt. sed
tam̄ ad dephendendū clausē sunt. quia
recta in specie exhibent. sed opere pra-
ua p̄suadent. Ad dephendendū q̄ clausē
sunt. q̄a ne intrinsecus cognosci ualeant.
exteriore simulatione mununt̄. quas
tam̄ dñs mira potentia aperit. q̄a electis
suis ypocritarū m̄tes cōphensibiles facit.
Portas q̄ uultus ei q̄s aperiet. subaudiſ nisi
ego. q̄ electis meis magistros errorū sub
specie sc̄tatis absconditos. p̄spicua cog-
nitione manifesto. Et q̄a antixps̄ ue-
niens ipsas etiā sumas hui sc̄li potestates
obtinebit. q̄ duplici errore seuens. conat̄
ad se corda hominū et missis p̄dicato-
rib; trahere. et cōmotis potestatib; in-
clinare. bene de leuathan isto dñs sub-
dida dicens. **P** gyrū dentū ei formido.
Quinto nāq; nomine ei dentes insinuare
alit̄ uoluit. q̄s superius portas uocauit.
Peruersi etenī p̄dicatores portē ei sunt.
q̄a ingressū p̄ditionis aperuunt. Dentes
ei sunt. quia eos q̄s in errore capiunt.
a ueritatis soliditate confringunt. Sic
enī sc̄e ecclē dentes accipim̄ eos q̄ p̄di-
cationib; suis peccantiū duriciā conte-
runt. unde ei p̄ salemonē dicit̄ dentes
tui sic grex de consarū ascendentiū de

Salu

lauacro. q̄ non immerito de tonsis ac
 lotis ouib; cōparant̄. quia innocuā ui-
 tā sumentes in lauacro baptismatis con-
 uersationis p̄stine uellera uetusta po-
 suerunt. ita etiā dentib; leuathan
 istius errorū magistri figurant̄. q̄a
 repboꝝ uitā mordendo dilaniant. &
 eos aueritatis integritate subductos.
 in sacrificio falsitatis mactant; quoꝝ
 q̄dem p̄dicatio facile despici ab audi-
 torib; poterat. sed hanc ante huma-
 na iudicia adiunctus potestatiū secu-
 lariū terror exaltat. Recte ḡ dicit̄.
P gyrū dentū ei formido. idest inq̄s
 p̄dicatores anti xp̄i puerse hui sc̄i p-
 tegunt potestates. Nā q̄s illi appetunt
 loquendo seducere. multi potentū stu-
 dent seuiendo terrere. **P** gyrū ḡ den-
 tū ei formido ē. Ac si apte diceret̄.
 Idecirco isti puerse p̄dicatores aliq̄s sub-
 dentes conterunt. q̄a s̄t circa ipse
 alii q̄ infirmoꝝ n̄tes t̄entes affligit̄.
 Quale itaq; illud p̄secutionis temp̄ ap-
 parebit. quando ad puer tendā fidelū
 pietatē alii uerbis seuiunt. alii gladius
 Ius enī etiā infirmū leuathan istius
 dentes n̄ despiceret. si n̄ eos p̄circuitū
 potestatiū seculariū terror muniret.
 S̄ duplici contra eos calliditate agit̄.
 q̄a q̄d eis ab aliis uerbis blandientib;
 d̄r. hoc ab aliis gladius ferientib; impe-
 rat̄. que utroꝝq; actio. idest potentū
 atq; loquaciū in iohannis apocalipsi
 breui ē sententia cōphensa qua d̄r.
Potestas equoꝝ in ore et incaudis eorū
 erat. In ore nāq; doctoꝝ scientia. in

cauda ū seculariū potentia figuratur.
Pcaudā q̄ppe que retro est hui sc̄i post
 ponenda tēporalitat̄ designat̄; de qua
 paulus apl̄i ait. Vnū aut que retro ob-
 litus. ad ea que ante sunt extensus.
Retro ē enī omē q̄d transit. ante ū ē
 omē q̄d ueniens p̄manet. Istis ḡ equis
 idest neq̄ssimis p̄dicatorib; ubiq; car-
 nali impulsu currentib; in ore et in
 cauda potestas ē. q̄a ipsi q̄dē puerse
 suadendo p̄dicant. sed tēporalib; po-
 testatib; fulti p̄ ea se que retro sunt
 exaltant. Et quia ipsi apparere des-
 picabiles possunt. ab iniquis audito-
 rib; suis p̄ eos sibi reuerentiā exigūt.
 quoꝝ patrociniū fulciunt. Vnde hic
 q̄q; n̄ immerito p̄ gyrū dentū ei for-
 mudo inesse describit̄. quia multis
 t̄rorib; agit̄. ut in puerse eorū p̄dica-
 tionib; et si n̄ ueritatis sententia.
 certe tēporalis potentia timeatur.
 Unde bene eundē anti xp̄m psalmis-
 ta descripsit dicens. Sub lingua ei
 labor et dolor. sedet in insidus cū
 diuitib; in occultis. Propt̄ puerse
 enī dogmata sub lingua ei labor
 et dolor. p̄p̄t miraculoꝝ ū speciem
 sedet in insidus. p̄p̄t secularis aut
 potestatis glam. cū diuitib; in oc-
 cultis. Quia enī simul et miracu-
 loꝝ fraude. et t̄rena potestate uitā
 et in occultis et cū diuitib; sedere
 phibet̄. Sequit̄. Corp̄ illi quasi
 scuta fusilia. Scriptura sacra scu-
 ti nomine aliquando uti in parte
 p̄sp̄era. aliquando in aduersa con-

Paulus.

da.

lotis.

suevit. Nā sepe scuti defensio p di
uina ptectione ponit. inuāquā ūp
humana repugnatione memoratur.
Pro diuina enī ptectione p psalmistā
dr. Scuto bonę uoluntatis tuę co
ronasti nos. Scuto nos dñs corona
re phibet. qā q̄s ptegens adiuuat.
remunerans coronat. Rursūq; p
humana repugnatione p eundem
pphetā scutū ponit. sicut ait. Ibi
confregit cornua. arcū. scutū. gla
diū et bellū. In cornib; q̄ppe elatio
supboz. in arcu enī insidię longe
ferentiū. in scuto aut obstinata
duricia defensionū. in gladio uicina
percussio. in bello aut ipsa contra
dñm mentis motio designat. q̄dm
nurū totū in scā ecclā confringit.
dū mentes dō resistentiū supposito
iugo humilitatis edomant. Hinc
rursū p eundē psalmistā dr. Arcū
conteret. et confringet arma. et
scuta cōburet igni. Arcū enī dñs
conteret. cū occulta insidiantū
machinamta dissoluet. Arma con
fringet. cū ea quę contra se erēc
ta fuerant. patrocinia humana cō
minuet. Scuta igni cōburet. cū
cū peccantiū mentes obstinata se
duricia defendentes. ad peniten
tię et confessionis ardorē scī sp̄s
calore succendit. Qd ū hoc loco
corp̄ leuiathan isti scutis fusilib;
cōparat. pserutandū nobis innuit.
qā durū qdē. sed tam cū labit fra
gile solet ēē uas omē qd fusile est.

Scuta q̄ si sunt fusilia. in suscipienda
sagittarū p̄cussione robusta sunt. sed
casu fragilia. Ictu quidē ferientū in
nume penetrant. sed suo se lapsu p frag
menta dissoluunt. Corp̄ q̄ leuiathan
isti id est om̄s iniqui. qā p obstinationē
duri sūt. sed p uita fragiles. scutis fusi
lib; cōparant. Cū enī uerba p̄dicatio
nis audiunt. nulla correptionis iacu
la se penetrare pmittunt. qā in om̄i
peccato qd faciunt. scutū supbe defen
sionis opponunt. Nā cū q̄sq; taliū de
reatu sue iniquitatis arguit. n̄ max
cogitat quom̄ culpā corrigat. sed qd
in adiutoriū sue defensionis opponat.
Nulla q̄ ueruatū sagitta penetratur.
qā uerba scē correptionis in scuto
excipit supbe defensionis. Vnde be
ne de iudeis contra p̄cepta dñi supba
se defensione tuentib; p ieremiā dr.
Reddes eis uicē dñe. iuxta opera ma
nuū suarū. Moxq; eandē uicē expres
sius subdidit dicens. Dabis eis scutū
cordis laborē tuū. Labor q̄ppe dñi
apparet int̄ homines. passibili s̄ ei hu
manitas fuit; quā iudei supbe sapien
tes dū cernerent despexerunt. eūq;
immortale credere dedignati sunt.
quē in natura passibili mortale ui
derunt. Cūq; ei humanitatē conspi
cerent. supbie fastib; obdurati. summa
cura moliti sunt. ne eoz. m̄tes scā p̄
dicantiū uerba penetrarent. Dū q̄
eis dñs uicē maloz operū redderet.
dedit illis scutū cordis laborē suū.
qā recto iudicio inde illos contra se

supbe obstinatos exhibuit. unde ipse
 p nobis in infirmitate laboravit. Rep-
 pulerunt q̄ppe ase uerba p̄dicantiū.
 quia dedignati sunt in dño infirma
 passionū. Laborē ḡ dñi contra eun-
 dē dñm scutū cordis habuerunt. q̄a
 supba sapientib; eo despect' apparu-
 it. q̄ p̄t eos humilis fuit. H. scutū
 sic iā superius dixim' p̄m' ille pecca-
 tor tenuit. q̄ req̄renti dño cur lig-
 nū uertitū contigisset. n̄ ad se culpā
 retulit. sed amuliere quā dñs de-
 derat se accepisse respondit. ut q̄si
 reatū suū oblique in auctorē reli-
 deret. q̄ ei mulierē dederat que ta-
 lia psuaderet. H. scutū etiā req̄sita
 mulier tenuit. quando neq; ipsa ad
 se culpā retulit. sed serpentis illud
 psuasionib; replicauit dicens. Ser-
 pens decepit me et comedi. ut ipsa
 q̄q; reatū suū oblique in creatorē re-
 duceret. q̄ illic intrare serpentē psua-
 surū talia pmisisset. Serpens iā n̄
 req̄rit. q̄a nec ei penitentia quere-
 batur. In aut' quoz penitentia que-
 sita ē. scutū neq̄ssime defensionis
 etra iustissime correptionis uerba
 ptulerunt. Vnde nē usq; in usū pec-
 cantū trahit. ut culpa cū arguit'
 defendat. et unde finiri reatus de-
 buit. inde cumulet'. Bene ḡ dr. corp'
 illius quasi scutta fusilia. q̄a om̄s inuq̄
 ne ad se corripientū uerba pue-
 niant. quasi contra aduersariū
 iacula scutta defensionū parant.
 Q̄d uidelicet ei corp' adhuc nobis

Genesis

expressius decegit. dū subiungit.
 Compactū squamis se p̄mentib;. Fertur
 q̄a d̄aconus corp' squamis tegit'. ne ei-
 tius iaculatione penetret. Ita corp'
 om̄e diaboli. id est multitudo rep-
 box. cū de iniquitate sua corripit'. q̄b;
 ualet tergi uersationib; se excusa-
 re conat'. et quasi quasidā defensio-
 nis squamas obiect'. ne transfigi sa-
 gitta uertitatis possit. Quisquis enī
 dū corripit'. peccatū suū magis
 excusare appetit quā deflere. q̄si
 squamis tegit'. dū a sc̄is p̄dicatorib;
 gladio uerbi iaculat'. Squamas
 habet. et ideo ad ei' p̄cordia tran-
 sēundi uā uerbi sagitta n̄ habet.
 Duricia enī carnali repellit'. ne
 sp̄ualis ei gladius infigat'. Carna-
 lis sapientia contra dñm saulus ob-
 duruerat. quando cor ei' nulla p̄di-
 cationis euangelice sagitta pene-
 trabat. S' postquā forti celsitus
 increpatione iaculat'. et supno re-
 spectu cecat' ē. lum̄ q̄ppe ut acci-
 peret amisit. ad anania ueniens
 illuminat'. in qua illuminatio-
 ne q̄a defensionū suarū duricia
 caruit. bene de eo scriptū ē. ceci-
 derit quasi squame ab oculis eius.
 Carnalis uidelicet tegum̄ti illū
 duricia p̄sserat. et ideo radi-
 os ueri luminis n̄ uidebat. S' post-
 quā supbe repugnationes ei' uictę
 sunt. defensionū squame ceciderit.
 que q̄dē sub aname manib; ab oculis
 ceciderit corporis. sed ante iā sub

act' aptex

dominica increpatione ceciderit ab oculis cordis. Cū enī alit̄ inuentionis iaculo confossus iaceret. humili iā et penetrato corde req̄rebat dicens. **D**ñe qđ me uis facere. Repulsus uidelicet squamis iā ad cordis uiscera ueritatis sagitta p̄uenerat. qñ do deposita elatione sup̄bie eū quē impugnauerat dñm confitens. et qđ ageret nesciens requirebat. **I**n ueri libert̄ ubi est seruus p̄secutor. ubi lup̄ rapax. Ecce in ouē iā uersus est. q̄ percunctat̄ pastoris semitā quā sequat̄. Et notandū qđ cū diceret. quis es dñe. n̄ ei ad nō respondet̄ ego sū unigenit̄ patris. ego p̄ncipiū. ego uerbū ante sctā. Quia enī saulus incarnatū dñm credere contēpnebat. et ei humanitatis infirma despererat. de celo hoc qđ contēpserat audiuit. Ego sū ih̄c nazarenus. quē tu p̄sequeris. Ac si diceret. **H**oc a me audi de superiorib; qđ in me de inferiorib; despicias. Auctore uenisse celi desperas in terra. ex t̄ra qđ hominē cognosce de celo. ut tanto in me amplius sacramta infirmitatis metuas. q̄nto et hec p̄ducta in celestib; ad excellentiā potestatis p̄bas. Prosternens qđ te nequaquā tibi hoc āstruo. qđ ante sctā d̄s sū. sed illud a me audis. qđ de me credere dedignaris. **P**ostquā enī dixit ih̄c. ad huc in ex̄p̄sione t̄rene in habitationis subdidit. nazarenū. uelut si ap̄

diceret. Humilitatis mee infirma suscipe. et tue sup̄bie squamas amitte. Sciendū tam̄ est. qđ iste defensionū squamę quāuis pene omē humanū gen̄ contegunt. ypocritarū tam̄ specialit̄ et callidorū hominū m̄tes p̄munt. Ipsi etenī culpas suas tanto uehementius confiteri refugiunt. quanto et stultius uideri ab hominib; peccatores erubescunt. **C**orrepta itaq; sc̄tatis simulatio. et malicia occulta dephensa. squamas obicit defensionis. et ueritatis gladiū repellit. Vnde bene contra uideā p̄phetā d̄r. Ibi cubauit lamia. et inuenit sibi requiē. ibi habuit foueā ericius. **P**lamia q̄ppe ypocrite. p̄ ericiū ū maliciosiq; qđ diuersis se defensionib; contegunt designant̄. Lamia etenī humanā habere faciē d̄r. sed corp̄ bestiale. Sic et om̄s ypocrite in p̄ma facie qđ ostendunt. quasi ex ratione sc̄tatis e. **S** bestiale ē corp̄ qđ sequit̄. q̄a ualde iniqua s̄t que sub bonitatis specie molunt̄. Ericiū aut̄ nomine maliciolarū m̄tū defensio designat̄. q̄a uidelicet ericius cū app̄hendit̄. ei et caput cernit̄ et pedes uidet̄. et corp̄ omē conspiciat̄. sed max cū app̄hensus fuerit. semetipsū in sperā colligit. pedes int̄orsus subtrahit. caput abscondit. et uita tenentis manū totū simul amittit̄. qđ totū simul ante uidebat̄. Sic nimirū. sic maliciose m̄tes s̄t. cū

in suis excessibus comprehendunt. Caput ericui cernit. quia quoniam in principio ad culpam peccator accesserit uideri. Pedes ericui conspiciunt. quia quibus uestigiis nequecia sit perpetrata cognoscitur. et tamen adductis repente excusationibus maliciosa mens interiorius pedes colligit. quia cuncta iniquitatis sue uestigia abscondit. Caput subtrahit. quia miris defensionibus nec inchoasse se prauum aliquid ostendit. et quasi spera in manu tenentis remanet. quia ut qui corripit cuncta que iam cognouerit subito amittens. inuolutum intra conscientiam peccatorum tenet. et quod totum iam deprehendendum uiderat. tergiversatione prauae defensionis illusum totum pariter ignorat. Fouea ergo ericuius in reprobis habet. quia maliciosa mens sese intra se colligens. in tenebras defensionis abscondit. **S** in hoc quod se peccator excusat. in hoc quod caliginosis defensionibus fixum in se oculum corripientis obnubilat. diuinus nobis sermo etiam quoniam a similibus fulciatur ostendat. **S**equitur. **U**na uni coniungitur. et ne spiraculum quod dicitur incedit per eas. **I**ste squame peccantium ne ab ore predicantium aliquo utique in spiraculo penetrarent. et obdurate fieri conuincere. **Q**uos enim similibus reatus sociat. concordia pertinacia tria defensionis pueris constipat. ut de facinorosis suis alterna se inuicem defensione tueant. **S**ibi enim quisque metuit. dum ammoneri ut corrigi alterum

cernit. et idcirco contra corripientium uerba unanimiter assurgit. quia in se alterum pregit. **B**ene ergo dicitur. una uni coniungitur. et ne inspiraculum quod dicitur incedit per eas. quia in iniquitatibus suis dum uicissim superba defensione se pregant. sancte exhortationis spiracula ad se nullatenus intrare permittunt. quorum pestiferam ecorchiam adhuc aptius subdidit dicens. **U**na alteri adhaerebit. et tenentes se nequaquam separabuntur. **Q**ui enim diuini corrigi poterant. in iniquitatum suarum pertinacia uniti perdurant. et tantomagis cotidie acognitione iusticie separabiliore fiunt. quanto a se inuicem nulla increpatione separant. **N**am sicut esse noxiu[m] solet. si unitas desit bonis. ita pruciosu[m] est si non desit malis. **P**eruersos quippe unitas corroborat dum ecorchiat. et tantomagis incorrigibiles quanto unanimes facti. **D**e hac unitate reprobos per salomonem dicitur. **S**tuppa collecta synagoga peccantium. **D**e hac naum propheta ait. **S**icut spine que se inuicem complectuntur sic conuiuuii partem potantium. **C**onuuiuii namque reprobos est delectatio temporalium uoluptatum. in quoniam numerum conuiuio partem potant. quia delectationis sue illecebris se ecorchiant. **I**gitur quia membra leuiathan. ista. id est iniquos omnes quos dicit sermo squamarum conpactionibus conparat. ad defensionem suam par culpa ecorchiat. bene dicitur. **U**na alteri ad

Salem.
 Nam pph.

herent. et tenentes se nequaquam se
parabunt. Tenentes enim se separari ne
queunt. quia eo ad defensionem suam uicis
sim constricti sunt. quod se sibi per omnia simi
les esse meminerunt. Descripto itaque
ei corpore. ad caput sermo reducit.
et quod per semetipsum extreme persecuti
onis tempore antiquus hostis exerce
at nunciat. Nam sequitur. Sternuta
tio eius splendor ignis. Quod melius
exponimus. si prius sternutatio qualiter
agatur indagamus. In sternutatione quippe
per inflationem a pectore exurgit.
que cum aptos ad emanandum poros
non inuenit. cerebrum tangit. et con
gesta per nares exiens. totum caput
partim concutit. In hoc itaque leuia
than corpore. id est siue in malignis
spiritibus. seu in reprobis hominibus.
quod illi per similitudinem iniquitatis inhe
rent. quasi inflatio surgit a pec
tore. dum elatio se erigit ex presen
tis seculi potestate. que uel ad ema
nandum poros non inuenit. quia in hoc
quod contra iustos extollit. disponente
deum quantum appetit prevalere prohi
bet. Exurgens autem cerebrum tan
git ac concutit. quia collecta elatio
satane sensum in fine mundi artius
percutit. Et caput turbat. dum ip
sum auctorem malignorum spirituum per
eum qui ante christum dicitur. in persecutione fi
delium uehementius exercit. Tunc
congesta inflatio per eius nares egre
dit. quia tota superbie eius iniquitas ap
tus malicie flatibus demonstratur.

Quia ergo sternutatio caput maxime con
cutit. leuiathan istius sternutatio
uocat illa eius extrema commotio. qua
dampnatum hominem ingreditur. et per eum
reprobis principat. quod tanta tunc uirtute
se commouet. ut membra domini si potest
fieri etiam electa perturbet. Tantis sig
nis et prodigiis uirtutis. ut miraculorum po
tentia quasi quodam ignis lumine resplen
dere uideatur. Quia ergo commotum caput
illius miraculis clarescere nititur.
recte eius sternutatio splendor ignis
uocat. In eo enim quod se ad persequendos
iustos commouet. ante reproborum oculos
signorum uirtutibus. lucet. Et quia eius
tyrannidi sapientes mundi adherent.
eorum consilium omnem quod prauum molitur
exercet. recte subiungitur. Et oculi
eius ut palpebre diluculi. Per oculos
quippe qui inherentes capiti utilitatem
uisionis inseruunt. non immerito eius
consiliarum designantur. quod dum pueris
machinationibus. que qualiter agen
da sunt prudentem. malignus eius opera
tus quasi ostensum pedibus iter prebent.
Qui recte palpebras quippe diluculi
comparant. Palpebras namque diluculi
extremas noctis horas accipiunt. in
quibus quasi nares oculos aperit. dum uen
ture lucis iam uicia ostendit. Pru
dentes ergo seculi malicie ante christum puer
is consilium inherentes. quasi pal
pebre sunt diluculi. quia fide quam in
christo inueniunt. quasi erroris noc
te asserunt. et uenerationem ante
christum uerum esse mane pollicentur.

Genes.

Spondent enim se tenebras repellere et ueritatis lucem signis clarescentibus nunciare. quia nec persuadere que uolunt possunt. nisi exhibere se meliora faciant. Unde hic ipse coluber in paradiso primis hominibus loquens. in eo quod se melius aliquid prouidere simulauit. quasi diluculi palpebras aperuit. quando innocentibus; iniquis; humanitatis ignorantiam reprehendit. et scientiam diuinitatis promittit. Quasi ignorantie enim tenebras repellebat. et eternae scientie diuinum manum nunciabat dicens. Aperientur oculi uiri. et erunt sicut di. scientes bonum et malum. Ita in illo tempore damnato homine ueniens. eius oculi. palpebris diluculi comparantur. quia sapientes illius simplicitate uere fidei quasi transactae noctis tenebras respiciunt. et eius signa in dacia quasi exurgentes solis radios ostendunt. Sicut quia leuiathan iste non solum habet oculos qui malignis consiliis pueris prouideant. sed os quoque ad puerendas hominum mentes aperit. quoniam per predicatorum prauos ad diligendam erroris fallaciam auditorum corda succendit. apte subiungitur. De ore eius lampades procedunt. Qui enim prouident oculi. qui autem predicant os uocant. Sicut de hoc ore lampades exeunt. quia mentes audientium ad amorem perfidie accendit. et unde quasi per sapientiam lucent. unde proculdubio per nequicia conorepant. Sicut qualis ipsa sapientia eorum lux sit ostendit. cum primum

subinfert. Sic te de ignis accense. Ecce iam ypocritis eorum apte describitur. quorum predicatio redarum lapadibus comparatur. Teda enim cum accendit. odorem quidem suauem habet. sed lumen obscurum. Ita isti predicatorum antiqui quae scitatis spectem sibi arrogant. sed tamen opera iniquitatis exercent. quasi blandum quidem est quod redolent. sed nigrum quod lucent. Olem enim per simulationem iusticie. sed obscurum ardent per nequicia per peccationum. Quorum simulationis malicia iohannes in apocalypsi breui descriptione comprehendit dicens. Vidi aliam bestiam ascendente de terra. habentem cornua duo similia agni. et loquebatur ut draco. Prior enim quippe bestiam idest antichristum superiori iam descriptione narrauerat. post quam etiam hec alia bestia ascendisse dicitur. quia per eum multitudo predicatorum illi ex terrena potestate gloriatur. De terra quippe ascendere est. de terrena gloria superbiere. Que habet duo cornua agni similia. quia per ypocritarum scitatis etiam quam in se ueraciter dominus habuit. singularem sibi mentem et sapientiam inuit et uitam. Sicut quia sub agni specie auditoribus. reprobis serpentinum uirus infundit. recte illic subditur. et loquebatur ut draco. Ista ergo bestia idest predicantium multitudo. si apte ut draco loqueretur. agni similibus non appareret. sed assumit agni speciem. ut draconis exercent operationem. Quod hic utrumque per redarum lapades exprimitur. quia et obscurum ardent per effectum

apocat.

lū malicie. et quasi suaue redolent
p simulationē uitę. S^o nequaquā est
mandū ē. qd tē solū anti xpī p dca
tores apparebt. et nē ab humanis de
ceptionib; desint. Mōdo nāq; p us quā
p semetipsū appareat. n nulli illū uo
cib; plerq; aut morib; p dicant. An
p dcaiores simulationis illi n sunt. q
cū sacros dī ordines obtinent. fugi
entē totis desideris mundū tenent.
Qui uirtutes ostendit eē que faciunt.
sed uitū ē omē qd agunt. S^o electox
mtes qm magis intne luci inherant
tanto subtilius qm uirtutes autus
discernere debeant uident. Qd
aut mirū ē. hoc nos spualit agere.
qd cotidie corporalit cernim nūmu
larios implere. Qui cū nomisma p
cipiunt. p us qualitātē illi. p figurā.
ad extremū ū pondus examinant. ne
aut sub auri specie glattat. aut
hoc qd ueractū aurū ē. monete re
pbe figura dehonestet. aut qd aurū
et recte figure ē. hoc n integrū pon
dus leuiget. Cū g mira ignotox ho
minū facta cōspicim. residere ad men
s nre trutinā qsi sollertes nūmu
lari debem. ut p us discretio au
rū examinet. ne sub uirtute se uitū
occulet. et qd praua intentione agi
tur. recti uisione palliet. cui cōsi
intentionis qualitas appbat. imp sse
mox formule figura querenda est.
si a pbatis monetariis. id est ab antiqs
patrib; duent. et ab eox uitę simili
tudine nullo errore uitiat. Cū

aut et p intentionē qualitas. et recta p
exemplū figura cognoscit. restat ut
integrū ei pondus exquiratur. Bonū qppe
qd p signa et miracula choruscet. si p
fectionis sumā n habet. pensari sollici
te p cautelā circūspeditionis debet. ne
dū impfecta res quasi p pfecta accipit.
in accipientis dāpno uertat. Predicato
res itaq; anti xpī qm uerā nomismatis
qualitatē tenent. qm in his que agunt
intentionis rectę uim nesciunt. qā p
hec n celestē patriā. sed culm glē tēpo
ralis exqunt. Quom a monete figu
ra n discrepant. q ab omī pietate iustox
iustos psequendo discordant. Quom
in se integritatis pondus ostendunt.
q n solū humilitatis pfectionē nequa
quā assecuti sūt. sed neq; ipsā pmā ei
ianuā cōtigerunt. Hinc g hinc electi
cognoscant. qm eox signa despiciant.
quox pfecto actio omē qd a piis patrib;
gestū memorat impugnat. S^o ipsi qq;
electi dū tot signa conspiciunt. dū
contēpentes uitā tanta ei miracula
phorrescunt. qddā dubietis nubilū in
corde paciunt. qā dū se p pdigia illi
malicia eleuat. iustis aliquatenus
uisus certior caligat. Vnde recte
subiungit. De narib; ei pcedit fumus.
Oculox qppe acies fumo sauciat. Fumus
g de ei narib; pcedere dī. qā de mi
raculox ei insidus ad montū caligo
dubietatis etiā in electox corde ge
nerat. De leuiathan narib; fumus
exit. qā ex ei pdigiis mēteib; etiā bo
narū nūmū oculos trepidationis ca

Euangl.

lugo confundit. Tunc nāq; in electoꝝ
cordib; cōspectis tribulib; signis obscu-
ra cogitatio conglobat. Vnde hoc qd
iā superius ptulim' ueritatis ore per
euangl'm dī. Surgent pseudo xpi. et
pseudo pphete. et dabūt signa magna
et pdigia. ita ut in errore inducant
si fieri potest etiā electi. Quam re ual-
de querendū ē. qm̄ aut hu q̄ electi sūt
induci in errore possint. aut cur si fie-
ri potest. quasi ex dubietate subdit.
cū qd̄ sciendū sit dñs om̄ia p̄sciens p̄sto-
lat. S' q̄ electoꝝ cor. et trepida cogi-
tatione concutit. et tam̄ eoz ^{et illanzā} consien-
tia n̄ mouet. una hac sententia dñs
utrūq; cōplexus ē dicens. ita ut in erro-
rē inducant si fieri potest etiā electi.
Quasi enī iā suberrare ē. in cogitatione
titubare. S' p̄tin' si fieri potest subun-
git. q̄a p̄culdubio fieri n̄ potest. ut in
errore plene electi capiant. Bene aut
in hac fumi caligine ipse etiā animoꝝ
feruor exp̄mit. cū p̄tin' subinfertur.
S' iē olle succense atq; feruentis. Uelut
enī feruens ē olla. sic unaqueq; tē ani-
ma cogitationū suarū impet' quasi
spumas undarū ardentū sustinens.
quas et ignis zeli cōmouet et ipsatē
poralis opp̄ssio. more olle intrinsecus
clausas tenet. Vnde iohannes q̄q; cū
hui' bestie signa narraret aduunūt.
ita ut ignē faciat de celo descendere.
Ignē q̄ppe de celo descendere ē. de
celestib; electoꝝ animis sc̄i zeli flā-
mas emanare. Quia ū leuathan
iste alias n̄ solū serpens. sed etiā re-

apocat.

gulus dī. p̄ eo qd̄ inmundis spiritib;
ut reprobis hominib; p̄ncipat. sic isaías
ait. de radice colubri egrediet' regulus.
inspiciendū nobis sumopere ē. qualit'
regulus perimat. ut ex operatione re-
guli hui' nobis malicia apti' innotes-
cat. Regulus nāq; n̄ morsu punit.
sed flatu cōsumit. Sepe q̄q; flatu aera
afficit. et q̄cqd̄ ut positū longe cō-
gerit. sola nariū inspuratione tabe-
fact. Hinc ḡ. hinc cōpellim' pensa-
re. p̄ hoc qd̄ denarib; ei' fum' p̄cede-
re dī. etiā p̄usquā aptius appareat.
qd̄ cotidie in humanis cordib; fumo
pestiferū exalationis operet'. Quia
enī sic et superius dixim' fumo ocu-
loꝝ acies infirmat. n̄ in merito de
ei' narib; p̄cedere fum' asseritur.
cui' noxus inspurationib; praua in
humanis cordib; cogitatio nascit'.
p̄ quā acies m̄tis obtundit. ne lux
uita uideat. Quasi enī flatu na-
riū caliginē emittit. q̄ in reproboꝝ
cordib; isidiarū suarū aspiratio-
nib; ex amore uitę tēporalis estū
cōgerit. multiplicū cogitatio-
nū. et uelut fumi globus multa-
plicat. q̄a uanissimas uitę p̄sentis
curas in tēnoꝝ hominū m̄te. coa-
ceruat. Iste fum' ex ei' narib; p̄di-
ens. aliquādo ad tēp' etiā electoꝝ
oculos tangit. Hē nāq; uirtu-
secus fumū patiebat' p̄pheta cū
diceret. Turbat' ē p̄ira oculis
m̄s. Hui' inundatione p̄mebat'
dicens. Cor meū cōturbatū ē in me.

Isaías.

ad.

lre.

et lum̄ oculorū meorū n̄ est mecum. Fum̄
quippe iste obtundit aciem cordis. quia ca-
lignis suis nubilo serenitate intumē-
turbat quietis. Cognosci uero nisi tran-
quillo corde non potest deus. Unde per eundem
rursus prophetam dicitur. Vacate et uide-
te quoniam ego sum deus. Vacare autem mens non potest.
que huius fumi inundationibus permittitur.
quia in ea cogitationum terrenarum uolumi-
na ex presentis uitae amore glomerantur.
Lum̄ quoque quod dicitur et tunc hoc fumo amittitur.
quia curarum pruriginem cordis. oculus
dum confunditur tenebrarum. Si fumus iste
aliam electorum oculos turbat. aliam reprobos
oculos excipiat. Ab bonorum quippe oculis
spiritualium desideriorum flatu respergitur.
ne prevalente misera cogitatione den-
seat. in reprobos uero inuenitur. quos se licentius
per terras cogitationes colligit. eo ab eis
ueritatis funditus lum̄ tollit. Fumus iste
reprobos cordibus. quod illicita desideria in-
gerit. quasi per totam ante illos globos intum-
mescit. Et certe fumi globos nouimus.
quia alii superius manescunt. alii infe-
rius surgunt. sic et in carnali cogitati-
one. et si alia prauiditatis desideria tran-
seunt. alia succedunt. Sepe autem mens
misera quod iam transierit uidet. sed ubi
ad huc retineat non uidet. Gaudet de
quibusdam uitiis. quia eis subiecta non sunt. et peccata
uere ac gemere negligit. quia eorum uice
successerunt et alia quibus fortasse nequus
succubita. siquidem sit. ut dum alia uicia tran-
seunt. et semper alia succedunt. ab hoc
serpente cor reprobos sine intermissione
ne teneat. Unde bene per iobem propheta

ta dicitur. Residuum eruce comedit locusta.
et residuum locustae comedit bruchus. et
residuum bruchi comedit rubigo. Expro-
bati ebrui et fletu. Quod enim per uicium que
toto corpore in terra reperitur. nisi luxuria
designat. Que cor quod continet ita pol-
luit. ut in superioris mundicie surgere
amore non possit. Quod per locustam que salub-
er uolat. nisi inanis gloria exprimitur. que se-
uans praesumptionibus exaltat. Quid per bru-
cum. cuius pene totum corpus in uentre col-
ligitur. nisi edendi in glumes figurat.
Quod per rubiginem. que dum tangit incendit.
nisi ira inuictur. Residuum ergo eruce
locusta comedit. quia sepe dum luxuriam
uitium amittere recesserit. inanis gloria suc-
cedit. Nam quia iam per amorem carnis non ster-
nitur. quasi sciam se ex castitate gloriatur.
Et residuum locustae bruchus comedit. quia
sepe cum inani gloria que quasi ex scititate
ueniebat resistit. ut uentri ut quibuslibet
ambitionis desiderium in moderatum in-
dulget. Mens enim dei nescia. tanto
atrocius ad quaelibet ambitum ducit.
quanto nullo ut humane laudis amore
refrenatur. Residuum bruchi rubigo con-
sumitur. quia sepe dum uentris in glumes per
abstinentiam restringitur. ire impatientia
acrius dominatur. que more ru-
biginis quasi exurendo messem comedit.
quia uirtutum fructus impatientie flamma
tabefacit. Dum ergo uicia uicia succedunt.
agrum mentis alia pestis deuorat. dum alia
relinquit. Bene autem illic subdit. Ex-
probatum ebrui et fletu. Ebrui quippe
pe uocati sunt. quoniam mundi huius amore

lobel

refusi

confossi mala n̄ sentiunt que patiunt.
 Quid est q̄ dicere. expugnemini ebru et
 flete. nisi sonū ur̄e insensibilitatis ex-
 cutite. et in deuastatione cordis tot si-
 bi succedentib; uitioꝝ pestib; uigilan-
 tib; lantat obuiate. P̄ tot q̄ globos
 de leuiathan narib; fum̄ surgit. p̄
 q̄t nimirū pestes frugē cordis rep̄bi
 occulta aspuratione consumit. Cui
 ad huc fumi uim sollicite dñs exp̄mit.
 cū ilico subiungit. Sic olle succense
 atq; feruentis. Olla enī succenditur.
 cū mens humana^m maligni hostis
 suasionib; instigat. Olla aut feruet.
 cū iā etiā p̄ cōsensū in desideris prauē
 psuasionis accendit. et tot undas
 quasi feruendo picit. p̄ q̄t se neq̄cias
 usq; ad exteriora opera extendit. H̄c
 nāq; carnalis cōscientie idest olle fer-
 uorē ex leuiathan fumo uenientē
 p̄pheta conspexerat cū dicebat. Ollā
 succensā ego uideo. et faciē ei a facie
 aq̄lonis. Ab aq̄lonis etenī facie hu-
 mani cordis olla succendit. cū p̄ in-
 stigationē aduersari sp̄s in illicitis
 desideris inflāmat. Ille nāq; q̄ ait.
 sedebo in monte testam̄ti in laterib;
 aq̄lonis. m̄tē quā semel cepert. ma-
 lignis psuasionis sue flatib; quasi sup-
 positis ignib; accendit. quatin̄ n̄ con-
 tenta p̄sentib; indefinent p̄deside-
 ria estuet. ut alia contēpnenda ap-
 petat. alia adepta contēpnat. ut in
 suis cōpendis inhiat. in alienis cōmo-
 dis etiā cū p̄p̄o detrimento c̄tra dicat.
 in carnis illecebris satisfaciāt. in q̄si

pph.

in quodā culmine p̄cogitationis su-
 p̄biā rapta. carnali cura postposita
 totā se in typo elationis attollat. Quia
 q̄ tot p̄uaria desideria ducit. quot
 instigatione leuiathan istius inflā-
 mat. recte ei fum̄ succense et feruen-
 tis olle simul eē phibet. q̄ap tot se-
 feruores afflata ei tēptationib; cōsci-
 entia erigit. p̄ quot intra se cogita-
 tiones intumescit. Quid uerbis aliis
 ad huc ueritas aptius exsequit dū
 subiungit. Altius ei prunas ardere
 facit. Quid enī prunas. nisi succensas
 in t̄renis cōcupiscentis rep̄boꝝ homi-
 nū m̄tes appellat. Ardent enī.
 cū q̄dlibet tēporale appetunt. q̄a
 nimirū urunt desideria. que q̄etū
 ut integrū eē animū n̄ p̄mittunt.
 Totiens q̄ leuiathan altius prunas
 accendit. q̄tens ei occulta sugge-
 stio humanas m̄tes ad delectatio-
 nes illicitas p̄trahit. Alias nāq; su-
 p̄bie. alias inuidie. alias luxurie.
 alias auaricie facib; inflāmat.
 Supbie q̄ppe faciē m̄ti eue supposita.
 cū hanc ad contēpnenda uerba do-
 minice iussionis instigauit. Inui-
 die q̄q; flāma eam animū succen-
 dit. cū de accepto fr̄is sacrificio
 doluit. et p̄ hoc usq; ad fr̄icidu faci-
 nus puenit. Luxurie facib; cor
 salemonis excussit. quē tanto mulie-
 rū amore subdidit. ut usq; ad ido-
 loꝝ uenerationē deduct. dū carnis
 delectationē sequitur. cōditoris
 reuerentię obliuisceret. Auari-

cie q̄q; igne a hānīmū concremavit.
cū eū ad appetendā alienā uineā impa-
tientib; desideris impulit. et phoc usq;
ad reatū homicidii p̄t̄xit. Tanto q̄
leuiathan iste altu in prunis flat.
q̄nto annisu suggestionis occulte hu-
manas m̄tes ad illicita inflāmat. Un-
de et bene mox subdit. Et flāma de
ore ei egredit̄. Flāma q̄ppe oris ei ē
ipsa instigatio occulte locutionis.
P̄raue enī suasionis uerba ad unūcūq;
animū faciūt. S̄ flāma ē q̄d de ore
ei egredit̄. q̄a ardet in desideris
animi. cū ei suggestionib; instigatur.
Hec cotidie suggerit. hec usq; ad p̄-
sentis uite t̄minū suggerere n̄ desis-
tit. S̄ t̄ se neq̄us dilatat. cū p̄ illū
dāpnatū hominē ueniens. in huius
se mundi gl̄a aptius ostendit. T̄ ab
ei narib; uastior fum̄ p̄cedet. q̄ a hu-
mana corda signox ei admirationib;
t̄ritā. amplior instigatio p̄cutit.
T̄ ei altius ardere uehementius prunas
facit. q̄a reprobos m̄tes quasi iā ealentes
amore gl̄e t̄poralis inuenerit. sug-
gestionis sue flatib; usq; ad neq̄ciam
exercende crudelitatis incendit.
T̄ de ore ei flāma egredit̄. q̄a q̄cqd
p̄ se. q̄cqd p̄ p̄dicatores suos loquit̄.
ignis ē q̄ infructuosa ligna c̄creman-
tur. Igne aut̄ t̄rens̄ c̄cupiscentie
eoz mens tangit̄. q̄ nequaquā fieri
p̄ciosa metalla c̄cupiscunt. Qui ḡ
oris ei n̄ uult flāma affici. iuxta doc-
toris ueri sententiā n̄ lignū. fenu.
stipulā. sed aurū. argentū. et p̄cio-

sus lapis curet inueniri. q̄a tanto ignis
suasionis illi amplius incendit. q̄nto se a
adēsentien dū mollorē q̄sq; p̄buerit. S̄
q̄a nulla ratione c̄ceditur. ut mens in
hac corruptibili carne posita. nequaquā
suasionis ei ardore tangat̄. restat ut
malignis flatib; adusta. ad orationis se-
opē sine cessatione conuertat. Flāma
q̄ppe suggestionū illi extinguit c̄cūsus
unda lacrimarū. **EX LIBERTI**
BER XXXIII. LA CIPIT LIB XXX

iii. s̄i GREGORII PAPAE
CXLII EX HOC MUNDO
CORP̄ GERIM̄. uniuersa
sciat̄ terminū ex ea
que nos sum̄ par-
te pensam̄. Cūsus
quippe q̄lis
sit mundi finis agnoscam̄. si sollicitē
aspicim̄ hoc q̄d de mundo gestamus.
Aetas etenim nr̄a p̄ iuueniles annos robusta
us uiget. in senili aut̄ t̄pore crebres-
centib; morbis excoquit̄. et dū diutius
distendit̄ ut subsistat. moriendi uice
cotidie deficit p̄ monita uiuendi. t̄a
etiā mundi t̄p̄ dū ueniētib; annis
auget̄. crebrescentib; malis afficit̄.
et unde etatis augm̄tū p̄cipit. inde
salutis dispendiū sentit̄. Tribulatio-
nes nāq; illi cū t̄porib; crescunt. et
eo detrimta uite debilior tolerat.
q̄ quasi ad uitā p̄uectior durat. Totus
enī contra illū antiquus hostis uirib;
solut̄. q̄ quāuis iā n̄c̄ uiterit. p̄ eo
q̄d sup̄ne c̄ditiōnis beatitudinē ami-
sit. t̄ tam pleniū extinguit̄. q̄ndo
et ac̄ptandi licentia abstractus. p̄nis

incendus religat. Unde et extrema mundi atrocius temptatur aggreditur. quia tanto fit feruentior ad seuitiam quanto se uiciniorē sentit ad penam. Considerat quippe quod iuxta sit. ut licentiam nequissime libertatis amittat. et quantum breuitas temporis angustat. tantum multiplicatas crudelitatis expandit. sic de illo uoce anglica ad iohannem dicitur.

Apoat.

Ve tre et mari quia descendit diabolus ad uos habens iram magnam. sciens quod modicum tempus habet. Te ergo in magno ire furorē se dilatat. ne quod in beatitudine stare non potuit. in damnationis sue foueam cum paucis ruat. te quicquid nequit ualuerit. callidus exoret. te ceruicē superbie altius erigit. et per damnatum illud que gestat hominem. omne quod temporaliter preualet nequiter ostendit. Unde diuina uoce recte non dicitur. In collo eius morabitur fortitudo. Quod enim collo leuiathan istius. nisi elationis extensio designat. Qui contra dominum se erigens. cum simulatione scitatis etiam timore potestatis extollit. Quia enim collum exprimit superbia. isaias propheta testatur.

isaias.

quod ierusalem filias redarguit dicens. Ambulauerunt extenso collo. In collo ergo leuiathan istius fortitudo morari dicitur. quia elationi illius etiam subiecta potentia suffragatur. Nam quicquid te superbie extollitur. quicquid callide machinat. etiam cum uirtute secularis potentie exsequitur.

Danib.

Quod danihel propheta uirtuens ait. Dolus in manu eius dirigit. Dolus quippe in manu eius est. fraus in uirtute. quia omne

quod nequit uolet. hoc ad tempus exsequi etiam fortiter potest. Dolus uero eius dirigit dicitur. quia fraudis eius malicia nulla difficultate prepeditur. Hoc enim leuiathan iste ut uasa eius habere crebro proprium solent. quod ad iniquitatis sue cumulum ea que nequit appetunt. exple-re nequus possunt. Nam cum fortasse infirmant electi. atque in desideris illicitis ruunt. in hoc plerumque diuini muneris manu retinent. quod uoluntatis misere nullos effectus inueniunt. Cumque eorum uotis ualida ceteritas nascitur. plerumque et ipsa impossibilitate corrigunt. et miro uirtutis dispositionis ordine. per euerisionem mutatio male uoluntatis sequitur. dum per infirmitatem perfectio denegatur. Hinc est enim quod sub specie unicuique anime de infirmante uideat. atque in propriis uirtutibus gradiente per prophetam dominus dicit. Ecce ego sepiam uiam tuam spinis. et sepiam eam maceria. et semitas suas non inueniet. et sequetur amatores suos. et non apprehendet eos. et queret eos et non inueniet. et dicit. Vadam et reuertar ad uirum meum prope. quia tunc mihi bene erat magis quam nunc. Spinis enim electorum uie sepiunt. dum doloris punctiones inueniunt in hoc quod temporaliter concupiscunt. Quasi inposita maceria uis eorum obuiat. quorum nimirum desideria perfectionis difficultas impugnat. Horum perfecto anime amatores suos querunt et non inueniunt. dum sequendo malignos spiritus. nequaquam eas que appetunt

pph

tunt huiusmodi uoluptates apprehendunt.
Bene autem subditur quod ex ipsa difficultate mox
dicat, uada et reuertar ad uirum meum po-
re. quia melius in erat tunc magis quam
nunc. Prior quippe uir dominus est. quae casta sibi
animam sancti spiritus in proposito amore coniungit;
quae tunc mens unicuique desiderat. cum
multiplices amaritudines uelut quaedam
spinas inuenit in eis delectationibus;
quas temporaliter concupiscit. Nam dum aduer-
sitatibus mundi quae diligenter mordere
anima ceperit. tunc plenius intelligit
quanto illi cum dolore uero melius fuit.
Et si quis uoluntas praua puerit. ple-
rumque aduersitas corrigit. Unde et ni-
hil timendum est. ne sequantur prospera cum
desiderant inuisa. quia difficilius ma-
lum corrigitur. quod perfectionis etiam prope-
ritate fulcit. Leuiathan itaque iste
quod cum membris suis eternus est cruciatibus de-
putatus. et dolus in manu eius dirigitur.
et in collo eius fortitudo demorabitur.
quia hoc quod temporaliter puerit contra
bonos uoluntate desiderat. puer-
sore facultate consumat. ut tan-
to ei de aduersitate in presenti nil
obstet. quanto ei in posterum de prope-
ritate nil remanet. Et quia omnis qui
pueris moribus amicus eius innotes-
cit. prius ueras mentis amittit diuitias.
aperte subiungitur. Et facies eius praecedit
egestas. Praefacis quippe solet noticia
designari. Unde scriptum est. facies
mea praecedet te. id est noticia duc-
tu praebit. Sciendum uero est. quod eges-
tas in sacro eloquio aliter electorum ponit-

tur. atque aliter reproborum. Egestas namque
electorum est. cum uere diuitie celestis
patrie ad eorum animam redeunt. et in
hoc erumpens praesentis uitae exilio po-
siti. pauperes se esse meminerunt. Illas
quippe diuitias sine cessatione suspirant.
de quibus paulus dicit. Ut sciatis quae sit
spes uocationis eius et quae diuitie gratiae
hereditatis eius in seculum. Et quia adhuc
eas nequaquam conspiciunt. studiose
interim in erumpens istius paupertatis
gemunt. Hanc paupertatem procul dubio
hieremias inspexerat cum dicebat. Ego
uir uidentis paupertatem meam. in uirga in-
dignationis eius. Virga enim indignatio-
nis dei est. percussio distractionis. Quam
indignationem tunc homo protulit. cum ex
paradiso pulsus. ueras mentis gaudium
diuitias amisit. Sed quia electi quique inces-
santem conspiciunt. quod in praesentis uitae pe-
nuria ab illa potestatis ingenitae fa-
cultate ceciderunt. bene dicitur. ego uir
uidentis paupertatem meam. Quisquis enim haec
adhuc uisibilia appetit. peregrinationis
suae malum non intelligit. et hoc
ipsi uideri quod patitur nescit. Hanc
paupertatem dauid propheta inueniens ait
Infirmata est in paupertate uirtus mea.
In paupertate enim uirtus infirmari dicitur.
quia lapsus in hac peregrinatione ani-
mus. et corruptionis suae molestus
reuerberatur. hoc quod perdidit contem-
plari praepedit. Sed hanc paupertatem reprobi
considerare nesciunt. quia dum sequuntur ea
quae conspiciunt. considerare inuisibilia
negligunt quae perdidit. Unde et

Paul.

ierem.

dauid.

Φ
N

egestas eorum proprie dicitur. quia dum replentur
 uirtus. uirtutum diuitis uacuantur. quibus
 sepe euenit. ut per elationis demerita sub
 leuari. dum nequaquam ruine sue dan-
 na considerant. esse se etiam a bonis actibus
 inopes non agnoscant. Unde uocet an-
 geli predicatori laodiceis dicitur. Dicitis quod
 diues sumus et locupletatus. et nullius
 egeo. et nescis quia tu es miser. et mise-
 rabilis. et pauper. et cecus. et nudus.
 Quasi diuites se asserit. qui per arroganti-
 am sententis extollit. sed pauper. cecus. et
 nudus arguitur. Pauper utique. quia uirtu-
 tum diuitias non habet. Cecus. quia nec
 paupertatem quam patitur uidet. Nudus.
 quia primam stolam perdidit. sed penitus quia nec
 se perdidisse cognoscit. Quia ergo ut dixi-
 mus egestas reprobis est. defraudatio
 meritorum. recte de leuiathan dicitur.
 faciem precedit egestas. Nemo quippe cog-
 nitioni eius uingitur. nisi prius uirtutum
 diuitis denudet. Prius enim bonas cog-
 gnationes subtrahit. et tunc eius apertiore
 noticia sui iniquitatis. infundit.
 Egestas ergo faciem illius precedere dicitur. quia
 prius facultas uirtutum perditur. ut quasi per
 familiaritatem postmodum eius noticia
 cognoscatur. Vel certe quia multis ita
 fraudulentum surrepit. ut ab eis depre-
 hendi nequaquam possit. et sic eorum uir-
 tutes euacuat. quatinus astutiae suae
 malicia non ostendat. faciem eius egestas
 prohibet prius. Ac si aperte diceret. Qui
 cum insidians temptat. priusquam uideatur
 spoliat. Hinc est enim quod de effraim per
 prophetam dicitur. Comederunt alieni robur

eius. et ipse ignorauit. Alieni quippe in-
 telligi apostata spiritus solent. Qui robur
 comedunt. cum uirtutem mentis peruen-
 do consumunt. Quod effraim et perul-
 et nesciunt. quia in temptatione malig-
 no spirituum. et robur animi perdidit.
 et hoc ipsum quod perdidit non intellexit.
 Leuiathan ergo faciem egestas antecedit.
 quia negligentium mentes ante temptan-
 do spoliat. quam eius insidias is qui tem-
 ptatur agnoscat. Per hoc ergo quod dictum est
 in collo eius morabitur fortitudo uirtu-
 uolentiae ostenditur. per hoc uero quod sub-
 ditur. et faciem eius precedit egestas. frau-
 dus subtilitas designatur. quamuis de
 eo quod eius faciem egestatem prius cognos-
 cumus. suppetit aliud quod tam tristi-
 eius exponamus. Terribili quippe ordi-
 ne dispositionis occulte. priusquam
 leuiathan iste in illo damnato ho-
 mine quem assumit appareat. sanctae
 ecclesiae uirtutum signa subtrahuntur.
 Nam prophetia absconditur. curationum
 gratia auferitur. pluxioris abstinentiae
 uirtus imminuitur. doctrinae uerba
 ericescunt. miraculorum prodigia tol-
 luntur. quae quidem nequaquam superna
 dispensatio funditus subtrahit. sed
 non haec sic temporibus. temporibus. aperte ac
 multipliciter ostendit. quod tam mi-
 ra dispensatione agitur. ut una ex
 re diuina simul pietas et iusticia
 compleatur. Dum enim subtrahuntur signorum
 uirtutibus. sancta ecclesia uelut abiecta
 or apparet. et bonorum primus crescit.
 quae illam per spe celestium et non per presentem

N
 P
 A

tanea signa uenerant. et male mens
etra illa citius ostendit. q̄ sequi quę pro-
mittit inuisibilia negligunt. dū signis
uisibilib; n̄ tenent. Dū ḡ humilitas
fidelium multitudine et manifestatio-
ne signorū quasi destituit. tribuli occul-
te dispositionis examine inde bonis mi-
sera largit. unde malis iusta ira cumu-
lat. Quia ḡ leuathan iste p̄us quā
manifestus et conspicuus ueniat. ex
magna parte in seā p̄ecta signa uir-
tutū cessant. recte nē d̄r. Faciē eius
p̄cedit egestas. Ante enī a fidelib;
miraculorū diuinitē subtrahunt. et
tē contra eos antiquus ille p̄ apta
p̄ digra hostis ostendit. ut quo ipse
p̄ signa extollit. eo a fidelib; sine sig-
nis robustius laudabiliusq; uncat.
quāuis etiā fidelib; in ei certamine
signa n̄ deerunt. sed tanta erūt illi.
ut nr̄orū aut pauca aut nulla ui-
deant. quorū nimirū uirtū omib; sig-
nis fit potior. cū omē q̄d ab illo fie-
ri tribulit̄ cōspicit. p̄ uirtū cōstantie
calcē p̄mit. S̄ malignū hostis etra
eos tanto acriore inmanitate se
exhibet. quanto se despici etiā cla-
rescentib; miraculis dolet. Totū
se ḡ in eorū in eorū uirtutū colligit.
cunctosq; rep̄os in nece fidelium
unanimumi crudelitate conuungit.
ut seruiciā suā tanto robustius
exerat. quanto et in eis que puer-
se agere appetit. nulla sibi sui cor-
poris mēbra discordant. Unde
recte subdit. Mēbra carniū ei

coherencia sibi. Carnes enī leuathan
^{haurit} istius sunt om̄s rep̄bi. q̄ ad intellectum
spūaliū patrię p̄ desiderium n̄ assurgunt.
Membra ū sunt carniū huius q̄ eisdē puerse
agentib; et sese ad iniquitatē p̄cedentib;
conuungunt. sic econtra p̄ paulū aptm
dn̄ico corpori d̄r. Vos estis corp̄ xp̄i.
et mēbra de mēbro. Aliud q̄dē est mē-
brū corporis. aliud mēbrū mēbrū
Mēbrū q̄ppe corporis pars ad totū. mē-
brū ū mēbrū est particula ad partē.
Mēbrū nāq; mēbrū est digitus ad manū.
manū ad brachiū. Mēbrū ū est corpo-
ris totū hoc simul ad corp̄ uniuersū.
Sic ḡ in spūali dn̄ico corpore mēbra
de mēbro dicim̄. eos q̄ in ei eccl̄a ab
aliis regunt. ita in illa leuathan
istius rep̄ba cōgregatione mēbra s̄
carniū. q̄ iniq̄ corpore q̄dā se neq̄o-
rib; conuungunt. S̄ q̄a malignū hos-
tis sibi in puerse opere ap̄mus usq;
ad extrema concordat. diuinū ser-
mo in eo mēbra carniū sibi met co-
herencia memorat. Sic nāq; puer-
sa unanimā sentiunt. ut nulla etra
se uicissim disputatione diuidant.
nulla tē eos diuersitatis alteratio
scindit. et idcirco etra bonos uehe-
mēter p̄ualent. q̄a in malo se cōor-
dit tenent. Sic enī iā superi durim̄.
ut p̄uiciosū ē si unitas desit bonis.
ita p̄uiciosius si n̄ desit malis. Rep̄-
borū q̄ppe unitas bonorū uia tanto
durius p̄pedi. quanto se ei p̄collec-
tionē durior opponit. Hanc uni-
tatē rep̄borū p̄uiciosa sibi paulus

Paulus

A ctus
aplox.

conspexerat. cū in medio saduceorū
 phariseorū q; conphensū dicebat. De
 spe et resurrectione mortuorū ego
 iudicor; qā nimirū uoce percussa prin
 cētra se uicissim audientū turba dis
 soluit. Cūq; in duas partes tumultu
 antiū multitudo diuideret. paulo
 uia ereptionis aperit. qā quē tur
 ba psequentiū unita ēstrinxerat. di
 uisa laxabat. Eripunt etenī iusti
 dū diuidunt inuisti. et electorū uota
 ad pfectū pueniunt. dū repborū ag
 mina p discordiā confundunt. Qd
 bene etiā maris rubri scissione desig
 nat. Dū enī in duas partes unda di
 uidit. electo populo ad trā repmissio
 nis iter ostendit. qā dū malorū unitas
 scindit. bonē mites ad hoc qd appetunt
 pducunt. Si malorū unitas noxia nō
 fuisset. nequaquā diuina puidencia
 supbiētiū linguas in tanta diuersi
 tate dissipasset. Si malorū unitas no
 xia nō fuisset. de scē ecclē hostib; p
 pheta nō diceret. Precipita dnē et di
 uide linguas eorū. Igit qā leuiathan
 iste tē contra electos dī in suis uirib;
 effrenat. ad augmētū suę malicie uni
 tatē q; in repbis habere pmutatur.
 ut tanto cētra nos robustius uires suas
 exercat. qnto nō solū nos ictu fortitudi
 nis. sed mole etiā adunationis impug
 nat. S' q's contra ista sufficiat. Quę
 mens ad tantę elationis et cōpagis
 pondera. nā ab ipsa cogitationū radi
 ce cētremitatē. Vnde qā trepidare
 nos p infirmitatē conspiciat. prin di

ad.

uina clemētia qd p semetipsā faciat
 adiungit. Nā sequit. Mittere con
 tra eū fulmina. et ad locū aliū nō
 ferunt. Qd appellatione fulminū.
 nisi tremēde ille extremi iudicii
 sententię designant. Que idcirco
 fulmina uocant. qā nimirū eos
 q's ferunt in perpetuū incendunt.
 Fulm nāq; sup eū paulus uenire con
 spexerat cū dicebat. Quē dn's ihc
 mificiet spū oris sui. et destruet
 illustratione aduentū sui. Hec aut
 que in eo mittunt fulmina. ad lo
 cū aliū nō ferunt. qā iustis gau
 dentib; solos tē repbos ferunt.
 Nā post triturā uite p'sentis in qua
 nē triticū sub paleis gemit. ita il
 lo extremi iudicii uentilabro mē
 triticū paleasq; discernit. ut nec
 in tritici horreū paleę transeant.
 nec in palearū ignē horrei gra
 na delabant. Illa g fulmina
 locū aliū nequaquā tangunt.
 qā uidelicet igne suo nō grana sed
 paleas incendit. S' qā leuiathan
 istū pena nō corrigit. insinuat
 dū subiungit. Cor ei indurabit
 quasi lapis. Cor enī antiq' hostis
 ut lapis indurabit. quia nulla
 ūquā cūers. ione penitentię
 molliet. Qui qā solis ictib; et
 ne ultionis aptabit. recte pan
 subinfert. Et stringit quasi
 malleatoris incus. Incudē qp
 pe malleator solis aptā percussio
 nib; pfigit. Ad hoc nāq; incus

Paul'

statuit. ut crebris ictibus feriat. Leviathan
q̄ ut malleatoris incus stringit. q̄a infer-
na uinculis coartabit. ut et̄ni suppliciu
et̄nua percussione tundat. Qui m̄ quoq;
peccat. dū q̄q; iusti illo inuisidus iugi-
lante sed dolorib; tabescente saluant.
In incide aut̄ alia uasa formant. ipsa
ū tot percussionib; in uas aliud n̄ trans-
fert. Recte q̄ Leviathan iste incudi
cōparat̄ ē. q̄a nos illo p̄sequente cōpo-
num. ipse aut̄ et̄ semp̄ peccat. et in
uas utile nūquā mutat. Ac neq; il-
lū percussioni relinq̄m. et nos sup̄ni ar-
tificis manu in eī tēptatione percussi
pillū quasi uascula formata transim.
In ipso enī tundim. sed ut ad usū do-
m̄ sup̄ne ueniam. ipse ū quasi incus
stringit. q̄a et si nē tēptando mundū
circuit. in inferno tam̄ posit̄. iā sub-
iectus sententiae n̄ uagat. Sequitur.
Cū sublatus fuerit. timebūt angli. et
et̄ni purgabunt. Scriptura sacra
ita nūquā tēp̄ p̄teritū futurūq;
p̄miscet. ut aliquando futuro p̄ p̄te-
rito. aliquando ū utat̄ p̄terito p̄ fu-
turo. Futuro nāq; p̄ p̄terito utit̄.
cū iohanni mulier paritura mascu-
lū q̄ regat gentes in uirga ferrea
demonstrat. Qd̄ q̄a incarnato dño
ueniente. iā tē factū fuerat. res ges-
ta nunciabat. Rursū p̄terito utit̄
p̄ futuro. sic p̄ psalmistā dñs dicit.
Foderūt manū meas et pedes meos. di-
numerauerūt om̄ia ossa mea. Quib;
uidelicet uerbis. species signat̄
dñicę passionis que iā transacta

describit. sed tam̄ ad huc longe post futu-
ra numerat. Hoc q̄ loco q̄ dñs. cū sublatus
fuerit timebūt angli. nil obstat intelli-
gi. q̄a sub futuri tēporis modo p̄terita
describunt. nec recte intelligentie
sensū relinq̄m. si credam̄ leuiathan isto.
ab arce beatitudinis cadente. in ruina
eī etiā electos anglos expauisse. ut cū
istū ex illoꝝ numero sup̄bie lapsus ei-
ceret. illos ad robustū standū timor
ipse solidaret. Vnde et̄ subdit. Et ter-
riti purgabunt. Purgati enī sūt. q̄a ni-
mirū isto cū rep̄bis legionib; exeunte.
soli in celestib; sedib; q̄ beate in et̄nū
uuerent remanserunt. Huī itaq; lap-
sus eos et̄ terruit et̄ purgauit. Terru-
it. ne cōditore suū sup̄be despicerent.
purgauit ū q̄a exeuntib; rep̄bis actū ē
ut electi soli remanerent. Et q̄a cunc-
toꝝ opifex dñs sēt ad bonoꝝ custodia.
bene uti etiā mala actione rep̄boꝝ.
lapsū cadentiū uertit in p̄fectū manen-
tiū. et unde punta ē culpa sup̄bientu-
um. inde humilib; anglis et̄ inuenta
et̄ solidata sūt augm̄ta meritoꝝ. Istis
nāq; cadentib; illis in munere datū ē.
ut cadere om̄ino n̄ possent. Scī enī an-
gli dū in istis nature sue dāpna cōspi-
ciunt. in seipsis iā cautius robustiusq;
cōsistunt. Unde fit auctore rerū dño
cuncta mirabilit̄ ordinante. ut illi
electoꝝ spūū patrię celestis etiā ru-
ine sue dāpna p̄ficiant. dū inde fir-
mius constricta est. unde fuerat ex
parte destructa. S̄ q̄a sepe scriptura
sacra p̄dicatores ecclē p̄ eo qd̄ gl̄am

apocat

Apth

malachias

Paul

patrie celestis annunciant angloꝝ solet
 nomine designare. possum hoc loco an-
 gloꝝ etiã scõs p̄dicatores accipere. Hinc
 est enĩ qđ iohannes in apocalypsi septẽ ec-
 clesijs scribens. angloꝝ eccliarũ loquitur. idẽ
 p̄dicatoꝝ populoz. Hinc ppheta ait.
 Et angli pacis amare flebunt. Hinc rur-
 sũ malachias ppheta loquitur dicens. La-
 bia sacerdotis custodient scientiã et
 legẽ regrent ex ore ei. qđ angloꝝ dñi ex-
 ercituũ est. Hinc paulus ait. Magnũ
 ẽ pietatis sacramẽtu. qđ manifestatu ẽ
 in carne. iustificatu ẽ in spũ. apparu-
 it angloꝝ. p̄dicatu ẽ gentib; credi-
 tu ẽ mundo. assumptũ est in gla. Quĩg
 dispensationis mysteriũ postquã ap-
 paruisse angloꝝ dix. p̄dicatu ẽ gentib;
 subdidit. p̄fecto angloꝝ nomine p̄di-
 catores scõs idest ueritatis nuncios de-
 signauit. Si ḡ hoc qđ d̄r cũ sublatũ
 fuerit timebit angli et t̄ra purga-
 bunt. ad futurũ tẽp̄ refert. aduen-
 ente districto iudice. extrema hic le-
 uathan isti d̄pnatio designat. qđ
 de hoc mundo p̄ra iudicii tollit. qñe
 mira mansuetudinis longanimitate
 tolerat. Tanto aut̄ hic pondere ter-
 roris excutit. ut scõz etiã p̄dicatoꝝ
 fortitudo turbet. Cũ enĩ sublatũ
 fuerit timebunt angli. qđ cũ iudicii
 turbine rapit. hu qđ in corporib; repe-
 riri potuerint in m̄so t̄rore ecussi. etiã
 sup̄ne patrie nunciũ c̄remiscunt. Quã-
 uis enĩ fortes atq; p̄fecti sunt. adhuc
 tam qđ in carne s̄t positi. ñ possunt in
 tanti t̄roris turbine nulla formidi-

ne concuti. S̄ cũ leuathan iste patit.
 cũq; omia in ei ueritũ elemẽta quã-
 tuunt. p̄dicatores scõs qđ ut dixim in
 suis corporib; adhuc illud tẽp̄ inue-
 nerit. spes de regni p̄pinq̄tate letifi-
 cat. et carnis infirmitas de tre osten-
 sione p̄turbat. Erũ ḡ in eis aliq̄m
 tremor letus et timor secur. qđ et
 celestiregno se remunerari certifi-
 et p̄ tanta turbine metũ p̄ carnis
 infirmitate contremiscunt. Consi-
 derem̄ ḡ quom̄ tẽ iniquũ conscien-
 tia cõcutit. qñdo etiã iustoz uita
 turbat. Hu qđ oderunt aduentũ
 iudicis qđ facient. si t̄rore tantũ
 iudicii etiã qđ diligunt expauescũt.
 Et qđ in scõs p̄dicatoꝝ hoc pauore
 excouit. si qua eis inesse potuit le-
 uũ rubigo uitioꝝ. postquã dixit.
 cũ sublatũ fuerit timebit angli.
 apte mox subdidit. et t̄ra pur-
 gabunt. S̄ qđ hec de leuathan isti
 sine cognouim̄. interĩ p̄ usquã pe-
 reat. qđ agat audiam. Sequitur.
 Cũ apphenderit eũ gladius. subsiste-
 re ñ poterit neq; hasta. neq; tho-
 rax. In scriptura sacra aliq̄ndo
 p̄ gladiũ scã p̄dicatio. aliq̄ndo et̄-
 na d̄pnatio. aliq̄ndo tribulatio
 tẽporalis. aliquando antiq̄ hostis
 ira ut p̄suasio designat. Gladius
 enĩ scã p̄dicatio ponit. sic paulus
 ait. Et gladiũ sp̄s qđ ẽ uerbũ d̄i.
 Gladiũ nomine eterna d̄pnatio
 designat. sic de p̄dicante here-
 tico scriptũ ẽ. Si multiplicati

Paul

euang

dat

fuerunt filii eius in gladio erunt; quoniam quanta
 libet hic numerositate germinent. et
 eterna damnatione consumuntur. Gladio
 tribulatio temporalis accipitur. sic marie
 secuturis tribulationibus dicitur. Et tuam ip-
 sus animam pertransibit gladius. Rursus
 per gladium ira ut persuasio maligni hostis
 exprimitur. sic psalmista ait. Qui libera-
 ti dauid seruum tuum de gladio malig-
 no. Benignus quippe est sancte predicationis
 gladius. qui percutit. ut a culpa mori-
 am. Malignus uero est diabolice persuasio-
 nis gladius. qui male quosque percutit. ut
 a uita rectitudinis extinguat. Ant-
 qui ergo hostis est gladius. ille te dap-
 nat homo in usum ministerii eius assump-
 tus. Ipsum quippe per maliciam fraudis ex-
 acuit. et infirmos corda transfi-
 git. Hic ergo leuathan gladius app-
 hendit. cum eum suus damnat homo
 suscepit. Si autem gladium nomine
 eius ira signat. recte non apprehendere
 gladium. sed gladio apprehendi descri-
 bit. Intanta quippe te insania uera-
 tur. ut dominari omnibus appetens. ne-
 quaquam sue irae daretur. Nos namque
 cum iram in usum iusticie assumimus. gla-
 dium tenemus. quia eam sub equitate iudi-
 cii possidendo moderamus. Ille autem
 quia per abrupta furoris rapit. non app-
 hendere gladium sed a gladio app-
 hendi describit. Non enim iram pos-
 sidens tenet. sed ab ira seruiens
 tenet. Cunctis autem liquet. quod
 hasta aduersarium percutimus. thora-
 ce uero ab aduersario munimur. Per

hastam uulnera inferimus. per thoracem regim-
 ne uulneremur. Quod ergo per hastam. nisi predica-
 tionis iaculum. Quid per thoracem. nisi for-
 titudo patientiae designat. Leui-
 athan ergo iste quia passus est reprobis et homi-
 ne in ira omnimode crudelitatis effre-
 nat. apprehendi gladio dicitur. Nam per ostensio-
 nem immense te fortitudinis exhibet. quod
 quod nequiter potest. et neque hasta. neque tho-
 rax subsistere poterit. quia in antixp-
 ueniens. tante uirtutis apparebit. ut
 si supernum adiutorium desit. et predicantium
 acumen obtundat. et longanimitatem pa-
 tientium destruat. Nisi enim iustorum uita
 superna gratia solidet. non subsistit hasta. quia
 predicatores uirtus frangit. Non subsistit
 thorax. quia constantium patientia disrup-
 ta penetrat. Unde et subdit. Reputa-
 ut enim ut paleas ferrum. et quasi lig-
 num putridum aes. Quod superius hastam
 dixerat. hoc inferius ferri appellatio-
 ne replicauit. et quod thoracem protulit. hoc
 rursus eius commemoratione signauit.
 Ferrum namque acutum. ut aduersarius uulne-
 ret. aes autem nulla rubigine pene con-
 sumit. Ferro ergo predicationis iacula. ere-
 autem longanimitatis constantia designat.
 Unde et sub aser specie de sancta ecclesia per
 moysen dicitur. Ferrum et aes calciamurum eius.
 Calciamurum quippe in scriptura sacra mu-
 num predicationis accipitur. sic scriptum est.
 Calciamurum pedes in preparatione euang-
 lio pacis. Quia ergo per ferrum uirtus. per aes autem
 perseuerantia exprimitur. ferrum et aes calci-
 amurum eius dicitur. dum predicatio illius acumi-
 ne simul et constantia munitur. Per ferrum

5
5
5

moyses
N

enī mala aduersantia penetrat. p̄ aēs aut
bona que p̄posuit longanimit̄ seruat.

Cui p̄fecto p̄seuerantiā illic aptius insinu-
at subdens. Sic dies iuuentutis ei. ita
erit et senectus illius. Sed leuiathan iste
quando illū gladiū quē sacra eloq̄a an-
taxp̄m uocant. in exercitatione sue in-
iq̄tatis assūpsit. et ferrū uelut paleas.
et aēs uelut lignū putridū reputa-
bit. q̄a nisi diuina gr̄a p̄regat. et p̄di-
cantiū uires uelut paleas neq̄cie sue
igne consumit. et patientiū cōstantiā
quasi lignū putridū in puluerē redi-
get. Et acūm q̄ ferri. et eris fortitu-
do deficiet. dū p̄ uolentiā uirtutis
illius. et p̄dicationis sensus obtunditur.
et patientie longanimitas dissipat̄.

Nisi q̄ electos suos opitulatio diuina
roboret. ubi tē infirmi erunt. si for-
tes uelut palee reputant̄. Qd tē
leuiathan iste de paleis faciet. si fer-
rū quasi paleas reputabit. Quid de
putridis lignis acturus est. si quasi lig-
nū putridū eris fortitudinē soluet.

Sō quā multi qui suis uirib; ferrū se uel
aēs eē estimant. in illo tē tribulatio-
nis igne paleas se eē dephendunt. et
quā multi q̄ p̄ infirmitatē pp̄ā eē se
paleas metunt. p̄ diuinū tam adiu-
torū fulti. in ferri atq; eris solidita-
te roborant̄. ut cōtra aduersariū suū
tam magis in dō fortes sint. q̄nto se
amplius infirmos eē meminerunt.

Sō quā alius behemoth iste cōtra electo-
s dī p̄ miracula erigit̄. tanto cōtra eū q̄q;
scī uehementius ad p̄dicationis uerba se

constringunt. qui tam ita reprobos mites
possidet. ut eas nulla ueritatis con-
fossus iaculatione derelinquat.
Vnde et subdit̄. Non fugauit eū uir
sagittarius. Qd enī sagittas. nisi
uerba p̄dicatores accipim̄. Que dū
ex uoce bene uiuentiū distringun-
tur. audientū corda transfigunt.
His sagittis scā p̄cta p̄cussa fuerat
que dicebat. Uulnerata caritate
ego sū. De his sagittis psalmiste
uoce narrat̄. Sagitte paruulorū
facte sunt plage eorū. q̄a scilicet
uerba humilium penetrauerūt ani-
mos sup̄borū. De his sagittis ue-
nienti p̄pugnatori dī. Sagitte
tue acute potentissime. populi
sub te cadent in corde inimicorū.
Vir itaq; sagittarius ē. q̄ p̄ scē in-
tentionis arcū audientū cordib;
uerba recte exhortationis infigit.
Quia q̄ leuiathan iste uerba p̄di-
cantiū despicit. et cū reprobos mites
male suadendo momorderit.
durus int̄ iacula eas om̄imodo
n̄ relinq̄t. recte dī. Non fugauit
eū uir sagittarius. Ac si apte di-
ceret̄. A reprobos cordib; eū scī
p̄dicatoris sagitta n̄ excutit. q̄a
q̄q; ab illo app̄hendit̄. uerba
iā p̄dicantiū audire contēpuit.
Vnde bene peccatis p̄cedentib; iras-
cens. de his q̄s in manu antiqui
hostis deserit. p̄phetā dñs dicit.
Inmittā uobis serpentes regulos.
q̄b; n̄ est incantatio. Ac si diceret.

Cant̄ canticoꝝ

dct

ite.

Pph

Iusto iudicio talibus uos inmundis spiritibus
tradat. qui a uobis et cum exhortatione predi-
cantium quasi incantantium sermone nau-
leant. Quia uero Lemathan iste a cordibus
reprobos sancte predicationis speculis non mo-
uetur. ipse etiam scorum uiros contemp-
t addicit. cum ilico subinfert. In stipula
uersi sunt ei lapides funde. Quid per
fundat. nisi sancta ecclesia figurat. Fun-
da namque dum in gyrum mittit. sic de il-
la lapides exeunt. quibus aduersariorum
pectora ferunt. Ita sancta ecclesia dum uo-
lubilitate temporum per tribulationem cir-
cutum ducit. fortes ex illa uiri procedunt.
quibus quasi lapidibus iniquorum corda
tundant. Vnde et ad prophetam de bonis
doctoribus dominus dicit. ^{et subi-}
^{cient} deuorabit. et suf-
ficient lapidibus funde. Sci quippe doc-
tores qui ad uirtutem et alios instruunt.
hostes deuorant. dum eos contra corpus
suum per uerbum conuersationis inmittant. Quos
lapidibus funde subiciunt. quia dum for-
tes quisque in sancta ecclesia uiros instruunt.
per eos aduersariorum superbientium pectora
dura confringunt. Vnde et goliath in
manissimum saxo funde moritur. quia sin-
gulari sancte ecclesie lapide diabolica cel-
situdo superat. Lemathan uaque iste
quia dampnato homine illo assumpto
quoslibet fortes ecclesie uelut infirmos
despicit. eorumque uires temporalium premit.
recte non dicit. In stipulam uersi sunt
lapides ei funde. Ac si apte dicere-
tur. Scorum robur quasi in stipule
mollicie redigit. quorum lingua per
pectus illius duris ictibus tundit.

Omne quippe tunc fortitudinem sue iniquita-
tis exercens. quanto se ab eis uinci spiritu-
alitudo dolet. tanto contra eos atrocius cor-
poraliter preualet. Et quia nihil se contra eorum
spiritum prevalere considerat. in eorum carne
crudelitate sue omnia argumenta consum-
met. Sed quid mirum si humanas uires
despicit. quia ipsa etiam superni iudi-
cii eterna tormenta contempnit. Vnde et
subdit. Quasi stipulam estimabit mal-
leum. Ac si diceret. Etiam pondus eius
animaduersionis despicit. quia se per suppli-
cium desuperueniens fert. In scriptu-
ra enim sacra mallei nomine aliquan-
do diabolus designatur. per quem non de-
linquentium culpe ferunt. aliquan-
do uero percussio celestis accipitur. qua ut
electi supernos ictus sentiunt. ut a
prauis itineribus corrigantur. ut iusta
ira reprobos percussit. ut iam supplicia
eterna preueniens. quod etiam in posterum
mereant ostendat. Nam quia appella-
tione mallei antiquus hostis exp-
mit. propheta testatur. cum super eum uero
extremi iudicii contemplant dicens.
Quomodo contractus est et contritus mal-
leus uniuerse terre. Ac si diceret.
Cum per quem uascula sua dominus in ministe-
riu usum formanda percussit. quos perpen-
dat quod turbine uemente extremo
iudicio in eterna damnatione con-
fringat. Rursus per malleum percussio
celestis exprimit. quod salomone tem-
plum edificante signatur cum dicit. Domus
autem cum edificaretur lapidibus de dol-
tis atque perfectis edificata est. et mal-

Pph

Pph

Salom

leus et securis. et omne ferramentū n̄ sunt
 audita in domo cū edificaret. Quid
 enī domū illa. nisi scām eccliam quā in
 celestib; dñs inhabitat figurabat.
Ad cui' edificationē electorū anime. qua
 si quidā expoliti lapides deferuntur.
 Que cū edificat̄ in celis. nullus illic iā
 discipline malleus resonat. q̄a dolatū
 atq; p̄fecti illuc lapides ducim̄. ut lo
 cis iuxta meritū congruis disponam̄.
Hic etenū foris tundim̄. ut illic sine
 reprehensione ueniam̄. Hic malleus.
 hic securis. hic omiā tusionū reso
 nant ferramēta. In domo aut̄ dñi nul
 li ictus audiunt. q̄a in et̄na patria
 om̄s iā p̄cussionū strepitus et̄cescunt.
Nequaquā ibi malleus p̄cutit. q̄a nul
 la animaduersio affligit. Nequaquā
 securis incidit. q̄a receptos interius
 nulla foras seueritatis sententia p̄icit.
Nequaquā ferramēta p̄strepunt. q̄a nec
 quelibet minima ultra iā flagella
 sentiunt. Quia ḡ p̄ malleū desup ue
 nientē celestis pondus p̄cussionis exp̄
 mit. q̄d est q̄d leuathan iste malleū
 despicit. nisi q̄d sup̄ne animaduersio
 nis ictus formidare contēpuit. et q̄si
 stipulā malleū deputat. q̄a ad iuste
 ire se pondera uelut et̄ra leuissimō
 trores parat. Vnde et ad huc exp̄ssi
 us subdit. Et deridebit uibrantē has
 tā. Contra leuathan enī dñs hastā
 uibrat. q̄a in ei' interitu districtā mi
 nat sententiā. Hastā ḡppe uibrare
 est. et̄nā ei mortē ex districta anim
 aduersione p̄parare. Sapostata sp̄s

auctore' uite etiā cū sua morte des
 picient. hastā uibrantē deridet. q̄a
 ex districto iudicio q̄cqd graue.
 q̄cqd horribile se p̄uidit pati non
 metuit. sed quo se et̄na tormēta
 n̄ posse euadere conspiciit. eo in
 exercenda neq̄cia durior assur
 git. Quē cū pleriq; hui' mundi
 sapientes in cunctis que appetit
 tanta p̄tinacia. tanta fortitudine
 stringi posse cōsiderant. corda sua
 ad famulatū ei' tyrannidū incli
 nant. et omē q̄d dō largiente sa
 piunt. hoc et̄ra eū ad seruitū hos
 tis illius inflectunt. Vnde et rec
 te subiungit. Sub ipso et̄ra
 du solis. In scriptura enī sacra
 cū figurate sol ponit. aliquādo
 dñs. aliquādo p̄secutio. aliquādo
 de re qualibet manifeste uisio
 nis ostensio. aliquādo aut̄ intel
 ligentia sapientū demonstrat.
P solē ḡppe dñs figurat. sic sapi
 entie libro phibet. q̄d om̄s im
 pu in extremi die iudicii cog
 nita sua dāpnatione dicturi
 sūt. Errauim' aua ueritatis. et
 lum̄ iusticie n̄ lux nobis. et sol n̄
 ortus ē nobis; Ac si apte dicant.
 In t̄nu nobis luminis radius n̄ re
 fulsit. Vnde et iohannes ait;
 Mulier amicta sole. et luna sub
 pedib; ei'. In sole enī illustratio
 ueritatis. in luna aut̄ que men
 struus suppletionib; deficit.
 mutabilitas tēporalitat̄ acci

5

5

Φ
N
A

10hs.

euang

det

Apocat.

pitur. Scā aut ecclā quia supru lumi-
nis splendore ptegit. quasi sole uesti-
tur. Quia ū cuncta tēporalia despi-
cit. lunā sub pedib; pmit. Rursū
sole psecutio designatur. sic in euan-
glo ueritas dicit. qd nata sine radicib;
semina orto sole aruerunt. quia ui-
delicet uerba uite in corde tēporoz
hominū tēporali momto uerentia.
supuente psecutionis ardore sic-
cantur. Rursū sole manifeste uisio-
nis ostensio designat. sicut ppheta
dñm cunctoz oculis apparentē de-
nunciat dicens. In sole posuit tabna
calū suū. Ac si diceret. Humanita-
tis assūptē sacramtū in lumine ma-
nifeste uisionis ostendit. Et sic eidē
pphete diuina uoce pnathan dr.
T u fecisti in abscondito. ego ū faciā
uerbū istud in cōspectu omīs isrl. et
in cōspectu solis. Quid enī p conspec-
tū solis. nisi cognitionē insinuat ma-
nifeste uisionis. Rursū solis nomi-
ne sapientū intellect' exprimit. sic
in apocalypsi scriptū ē. Quartus
angl's effudit fialā suā in sole. et da-
tū ē illi estu homines afficere et ig-
ni. Fialā uidelicet in sole effundere
ē. psecutionis supplicia uiris sapientie
splendore fulgentib; irrogare. Et da-
tū est illi ut afficeret homines estu
et igni. qā dū sapientes uiri crucia-
tib; uicti. maleagendi errore tan-
gunt. illoz exemplo psuasi infirmi
quiq; tēporalib; desideris in ardes-
cunt. Ruine nāq; fortū. augmēta

pstant p ditionib; infirmoz. Quia sole
acum sapientū designat. p cōparationē
qq; a salemone dr. Sapiens ut sol pmanet.
stult' ut luna mutabit. Hoc g loco qd p
solis radios. nisi acumina sapientū de-
monstrant. Quia enī multi q in scā
ecclā luce sapientie resplendere ui-
debant. tē uel psuasionib; capti. uel
minis tēti. ut cruciatib; fracti. leui-
athan istius se ditioni subiciunt. rec-
te dr. sub ipso erunt radu solis. Ac si
apte diceret. In q intra scām ecclām
p acumina sapientie quasi radios ui-
debant lucis aspgere. et p auctoritatē
rectitudinis desup resplendere. potes-
tati leuiathan istius iniqua se opera-
tione substernunt. ut n iā recta p di-
cando desup luceant. sed ei puerse ob-
sequendo famulent. Solis g radu sub
ipso sunt. cū nnulli etiā docti uiri sa-
pientie sue acumina n libere agendo
subleuant. sed ad uestigia leuiathan
istius et pueritate operis et blandi-
mto adulationis inclinant. ut intel-
ligentia que illis sic sol desup fuit ex
celesti munere. antiq hostis pedib; sub-
sternat ex terrena cupiditate. Vnde
et nē cū quisq; sapientū atq; doctorū.
ut glā uite tēporalis p adulationis
lapsū tēnis se potestatib; prauē agen-
tib; subicit. quasi sub uestigiis uenien-
tis anti xpī solis se radius substernit.
et uelut celi lucē sibi sub behemoth
humiliat. dū p pestiferū assensū sapi-
entū mtes calcāt. Totiens etiā leui-
athan istius pedib; se radu solis subdit.

Salem

quod huius doctrine uidentur lumine re-
splendere. immoderato acumine praua
in sacro eloquio sentiunt. puerisq; ei sensi-
bus se errore subternunt. quia dum contra
fidelia ueritatis predicamenta se erigunt.
leuiathan huius uestigium falsa sentien-
do famulantur. Tota orientis radu solis sub
ipso sunt. orientis docti quoque et intelligen-
tie luce pollescentes. ut despectis ceteris
in elatione se erigant. ut summa que sa-
puunt postponentes. sordidus carnis de-
sideris inquantur. ut obliti celestium ter-
rena ambiunt. ut non reminiscentes quia
terra sunt. de cognitione celestium inani-
ter gloriantur. Unde et recte subiungitur.

Sternet sibi aurum quasi litum. Appella-
tione quippe auri in sacro eloquio. aliquan-
do diuinitatis claritas. aliquando splen-
dor suprene ciuitatis. aliquando caritas.
aliquando nitore gratie secularis. aliquando
autem pulchritudo scitatis accipitur. Au-
ri enim nomine. ipsa intima diuinitatis
claritas designatur. sicut in canticorum can-
ticis species sponsi describitur. Caput ei
aurum optimum. Quia enim caput christi di-
uini in metallis est auro fulgentius.
sponsi caput aurum dicitur. quia ei humani-
tas ex diuinitatis sue claritate nobis
principat. Rursus auri nomine splen-
dor ciuitatis suprene accipitur. sicut hanc
iohannes se uidisse testatur dicens. Ipsa
ciuitas auro mundo. simile uitro mun-
do. Aurum namque ex illa ciuitate constat
simile uitro dicitur. ut et per aurum clara. et
per uitrum perspicua designetur. Rursus au-
ri nomine caritas intimitur. sicut angustinus

que sibi loqui isdem iohannes asper
ad mamillas zona aurea accinctum
uidit. quia nimirum supernorum cuius pecto-
ra dum penali iam nequaquam timori sub-
iecta sunt. atque a se inuisibilis nulla scissio-
ne soluantur. et sola se caritate con-
stringunt. Zona quippe aurea circa
mamillas habere est. cunctos mu-
tabiliu cogitationu motus per solius
iam amoris uincula restringere.

Rursus auri nomine nitore gratie tem-
poralis exprimitur. sicut per prophetam dicitur.
Calix aureus babilon. Quid enim babilon
nomine. nisi huius mundi gloria
designatur. Que calix aureus dicitur.
quia dum pulchra esse temporalia osten-
tat. stultas mentes in sui concupiscentia
debriat. ut speciosa tempo-
ralia appetant. et inuisibilia
pulchra contempnant. Hoc aureo
calice per masponne sua eua debri-
ata est. de qua historia ueritatis
dicitur. quia cum ueritatem lignum concupis-
ceret. uidit quod esset pulchrum uisu.
aspectuque delectabile. et comedit.
Aureus ergo calix est babilon. quia dum
uisum exterioris pulchritudinis
ostendit. sensum mentis rectitudi-
nis subtrahit. Rursus auri nomi-
ne scitatus splendor accipitur.
sicut iudaicum populum absplendore
iusticie ad nequie tenebras co-
mutatum. hieremias deplorat dicens.
Quomodo obscuratum est aurum. mutatus
est color optimus. Sicut enim et supe-
rius diximus. aurum obscuratum. cum

ite

Aph.

Genesis.

hieremias

Cant
cantic.

apocat

subsequentibus; iniquitatum tenebris iusticie pulchritudo deseritur; color optimus mutatur. cum splendor innocentie in feditate uertitur culpe. Luto quoque nomine in sacro eloquio aliquando terrenarum rerum multiplicitas. aliquando sordidum sapiens iniqua doctrina. aliquando autem desiderium carnalis illecebra designatur. Per luto quoque terrenarum rerum multiplicitas figuratur. sicut per abbauc prophetam dicitur. Ve ei qui multiplicat in sua; usque qui aggrauat contra se densum luto.

abbauc.

Offenso enim luto se aggrauat. qui per auariciam terrena multiplicans. peccati sui se opprobrio coangustat. Rursum luto nomine doctrina sordidum sapiens designatur. sicut per eundem prophetam domino dicitur.

ite

Via fecisti in mari equus tuus. in luto agram multarum. Ac si diceret. Aperiisti iter predicatoribus tuis. inter doctrinas huius seculi sordida et terrena sapientes. Per luto quoque desiderium sordide uoluptatis exprimitur. sicut psalmista deprecans ait. Eripe me de luto ut non inheream. Luto quoque inherere est. sordidus desiderius concupiscentie carnalis inquirari. Hoc ergo loco aurum claritas sanctitatis accipitur. luto uero ut terrenarum rerum auaricia. ut prauarum et agia doctrinarum. ut sordes carnalium uoluptatum nil obstat intelligi. Quia enim leuiathan iste multos qui intra sanctam ecclesiam fulgore iusticie resplendere uidebant. tamen ut terrenarum rerum concupiscentia. ut errantis doctrine et agio

da

ut carnalibus sibi uoluptatibus subicit. aurum sibi per ueludubio quasi luto sternit. Aurum enim quasi luto sternere est. in quibusdam uitae mundicia per illicita desideria conculcare. ut huius etiam sordidus et uestigius seruiant. qui extra illum per uirtutum splendore rutilabant. Antiquus itaque hostis alius nomine sub specie sanctitatis illudit. alios autem per feda uitae uitae carnalis uincit. Sicut tamen per haec apte erassabitur. nec autem multorum cordibus occulte denatur. sicut paulus apostolus dicit. ut reueletur in suo tempore. nam mysterium iam operatur iniquitatis. Totiens ergo etiam non aurum sibi quasi luto subicit. qui tenens castitatem fidelium per carnis uitia sternit. Totiens aurum uelut luto calcatur. qui tenens sensum continentium per immunda desideria dissipat; quod tamen tanto uehementius pagit. quanto suae perditae libertati commissus. hoc quod appetit effrenatus pertrahit. Et fortasse quae moueat. cur misericors deus sic rursus permittat. ut leuiathan iste seu nec per suggestiones callidas. siue tamen per damnatum illum quem replet hominem. ut solis sibi radios id est doctos quosque sapientesque subiciat. ut aurum hoc est uiros sanctitatis claritate fulgentes. quasi luto sibi uicis conquinando substernat. Sicut etiam respondendum. quia aurum quod prauis et per suasionibus quasi luto sterni potuerit. aurum ante dei oculos nunquam fuit. Qui enim seduci quandoque non reuersuri possunt. quasi habitam sanctitatem ante oculos hominum uidentur amittere. sed eam ante oculos dei nunquam habuerunt. Sepe namque homo multis occulte peccatis inuoluitur. et in una aliqua uir-

rau

tute magni uidet. Que ipsa quoque uirtu
 manens deficit. quia dum innotescit homi
 nib; pculdubio laudat. eiq; laus inhiant
 appetit. Vnde fit. ut ipsa uirtus ante di
 oculos uirtus n̄ sit. dum abscondit qd displi
 cet. pdat qd placet. Que itaq; eē merita
 apud dñm possunt. qñdo et mala occul
 ta s̄. et bona publica. Plerūq; enī sicut
 dixim; latet supbia. et castitas innotes
 cit. atq; ideo ostensa diu castitas. cir
 ca uite finē pdatur. q̄a coopta supbia
 usq; ad finē incorrecta retinet. Alius
 elemosinis uacat. p̄pa distribuit. sed
 tam̄ multis iniustus seruit. ut fortas
 se lingua in detractionib; exerit. et fit
 plerūq; ut is q̄ misericors fuerat. iuxta
 uite suae terminū rapacitatis et crude
 litatis stimulis inardescat. Qd ualde
 iudicio iusto agit. ut pdat et ante ho
 mines unde hominib; placuit. q̄ hoc
 unde dō displicuit. corrigere nūquā
 curauit. Alius patientie studet. sed in
 uidere alius et seruare in corde mali
 ciā n̄ cauet. fit quandoq; impatiens.
 q̄a diu latuit dolens. Hu itaq; et pali
 qd aurū s̄. et paliqd lutū. atq; hoc
 aurū quasi lutū sternit. qñdo occul
 tis exigentib; meritis. etiā uirtū que
 publice claruerat dissipat. S̄ opere
 p̄cū credim; si in his uirtutē sup̄ni or
 dinis subtilius ppendam;. Sepe enī
 omps d̄s occulta q̄rūdā mala diu tole
 rat. et apta eoz bona electoz suoz usib;
 pfictura dispensat. Nā n̄nulli mun
 dū nequaquā fundit; deserentes n̄ p
 seueraturi angustū iter arripunt.

sed ad quaerendā angustā uia exem
 plo suo eos q̄ pseueraturi sunt accen
 dunt. Vnde et plerūq; contingit. ut
 ipsū hoc qd bene uident. uiuere. n̄ si
 bi sed solis potius electis uiuant. dū
 exemplis suis ad beneuuenti studia
 pseueraturos alii n̄ pseueraturi pu
 cant. Sepe enī q̄sdā uident uiam
 ingredi. ad locū ppositū festinare.
 q̄s alii q̄a euntes c̄spiciunt secunt.
 eundē partē locū petunt. S̄ fit
 plerūq; ut irruente aliq̄ implica
 tionis articulo. p̄ se redeant q̄ p̄rei
 bant. et hu ad locū pueniant. q̄ se
 quebant. Ita nimirū fit. q̄ n̄ pseue
 raturi uia sc̄tatis arripunt. Id
 circo enī uirtutis iter n̄ pseuera
 turi inchoant. ut eis q̄ pueniuri
 s̄t qua gradient ostendant. quoz
 etiā casus utilitate n̄ modica elec
 toz puectib; seruit. q̄a illoz lap
 sū dū c̄spiciunt. de suo statu c̄tre
 miscunt. et ruina que illos dāp
 nat. istos humiliat. Discunt enī
 in sup̄ni adiutorii p̄tectione con
 fidere. dū plerosq; conspiciunt
 de suis uirib; cecidisse. Quando
 q̄ bene agere uident rep̄bi. q̄si
 planū iter electis sequentib; mon
 strant. qñdo ū in lapsū neq̄cie
 corruunt. electis p̄ se p̄gentib;
 quasi cauendā sup̄bie foueā of
 tendunt. Et at q̄ leuiathan iste.
 & solis sibi radios subdat. atq;
 aurū luti sibi more subiciat.
 Scit omps d̄s ad electoz suoz sola

tū bene uti malo reproborū. quōdo hū q̄ ad
illū pueniunt. et suis ad eū meri-
tis proficiunt. et sepe in eo q̄ supbe sa-
pūnt alienis lapsib; corrigunt. S̄ si
hec leuiathan agit in eis etiā q̄s cla-
ros aliqua uirtus ostendit. q̄d de illis
facturus est. quoz mens ut ex parte
aliqua subleuata at̄renis cūcupis-
centis n̄ est. Quos tam̄ diuinus
sermo apte exprimit. dū subiungit.
4 **Feruescere faciet q̄si ollā pfundū**
5 **mare.** Q̄d p̄ mare. nisi uita secula-
riū. Quid p̄ pfundū. nisi at̄re et
abditę eoz cogitationes exprimit.
Q̄d pfundū mare leuiathan iste q̄si
ollā facit feruescere. q̄a nimirū con-
stat. q̄d p̄secutionis extremo tēpore
ētra electoz uitā studeat animos
reproborū p̄flāmā crudelitatis exci-
tare. Tē pfundū mare quasi olla
feruescet. cū corda dilectoz sc̄ti
ualido ardore succendit. et que
hoc pacis tēpore intra suā mali-
ciā clausa latuerūt. tē in estū im-
manissime p̄secutionis ebulliunt.
ac p̄ abruptā crudelitatis apte li-
centiā. ea que diu p̄sserant odia
antiq̄ luoris exhalant. Quia aut̄
pestifero errore p̄suasi. hic in is-
tis famulant̄ anti xp̄o. ut tē ueri-
us p̄bere se estimant obseq̄ū xp̄o.
postquā dix̄ feruescere faciet q̄si
ollā pfundū mare. apte subiunx̄.
Ponet quasi cū unguenta bulliunt.
Vnguenta q̄ppe cū bulliunt. fraglan-
tiam suauitatis reddunt. Quia ḡ

leuiathan iste ita seducit corda re-
proborū. ut q̄cqd agunt ex iniquitate p̄-
fidie. pro ueritate recte fidei se
agere suspicent̄. quasi bene eis olet.
id q̄d zelo religionis exercent. Vnde
in euanglō discipulis ueritas dic̄. Ut
om̄s q̄ uirtutem uos arbitret̄ se obseq̄ū
p̄stare dō. Igit̄ sic olla feruent. dū cru-
deliter p̄sequunt̄. Sapud eos ipsa p̄se-
cutio unguentoz fragrantū redolet.
dū mens eoz uanis suspitionib; decep-
ta. estimat q̄a dō obseq̄ū p̄soluat. In
scriptura enī sacra unguentoz odo-
rib; opinio solet signari uirtutū.
Vnde sponsa in canticis sponsum̄ deside-
rans ait. In odore unguentoz tuoz
currū. Et unde paulus ap̄t̄s uirtu-
tū laude fraglare se sciens ait.
Xpi bon̄ odor sum̄ dō. Itaq; q̄a leui-
athan iste ministros illius p̄diti uasis
sui in crudelitatis opera sub opinio-
ne laudis et p̄textu uirtutis incipit.
postquā dictū ē feruere faciet quasi
ollā pfundū mare. recte mox dr̄.
Ponet quasi cū unguenta bulliunt.
Q̄d enī p̄ crudelitatis incendū mare
feruet. hoc in eorundē iudicio q̄ ex-
citant̄ falso nomine uirtutis ac si
unguenta bulliant ostendit. ut
tanto atrociores ad crudelitatem fi-
ant. quanto sese etiā mereri p̄mia
quasi p̄ zelo religionis existimant.
iustūq; hoc ē diuino iudicio. ut q̄
pietatis uim p̄pendere & custodire
negligunt. suspicionis suę odore
fallant̄. Vnde et ad illusionis aug-

Euanglō

Cantic
cantic

Paul.

rigeret. etiā falsa ē pollicitus. ut ad ius-
ticiā puocaret. Et q̄s hanc eorū uesa-
niā toleret. Qui dū p̄missionib; suis
reprobōꝝ supplicia finiri asserit. asser-
tione sua etiā in electoꝝ corde p̄mia
remunerationsq; cōfundunt. Q̄s
hanc eorū uesaniā toleret. q̄ co-
nant̄ astruere uerū n̄ eē qd̄ ueri-
tas de et̄no igne minata ē. Et dū
satagunt d̄m phibere misericor-
diē. n̄ uerent̄ p̄dicare fallacē. At
inquit. Sine fine puniri n̄ debet
culpa cū fine. Iustus nimirū om̄p̄
d̄s ē. et qd̄ et̄no peccato n̄ cōmissū
ē. et̄no n̄ debet puniri tormento.
Quib; citius respondem̄. qd̄ recte di-
cerent. si iudex iustus districtusq;
ueniens. n̄ corda hominū sed facta
pensaret. Iniqui enī ideo cū fine
deliquerūt. q̄a cū fine uixerunt. Vo-
luissent q̄ppe sine fine uiuere. ut si-
ne fine potuissent in iniquitatib; per-
manere. Nā magis appetunt pecca-
re quā uiuere. et ideo hic semp ui-
uere cupiunt. ut nūquā desinant
peccare cū uiuunt. Ad districtū
iudicis iusticiā p̄tinet. ut nūquā
careant supplicio. quorū mens in
hac uita nūquā uoluit carere pec-
cato. et nullus detur iniquis t̄minū
ultionis. q̄a quādiu ualuit. habere
noluit t̄minū criminis. At inquit.
Nullus iustus crudelitatis p̄sct̄.
et delinquens a iusto d̄no seruus
idecirco cedi p̄cipit. ut anequeia
corrigan̄. Ad aliqd̄ ḡcedit. cū n̄

eius d̄ns cruciatib; delectat̄. Iniq̄ aut̄
gehennē ignib; traditi. q̄ sine semp ar-
debt̄. Et q̄a certū ē qd̄ pius atq; om̄p̄s
d̄s n̄ p̄sct̄ cruciatib; iniquoꝝ. cur cru-
ciant̄ miseri si n̄ expiant̄. Quib; citi-
us respondem̄. qd̄ om̄p̄s d̄s q̄a pius est
miseroꝝ cruciatu n̄ p̄sct̄. Iustus aut̄
iustus est. ab iniquoꝝ ultione in p̄petuo
n̄ sedat̄. S̄ iniqui om̄s et̄no supplicio
etquidē sua iniquitate puniunt̄. et tam̄
ad aliqd̄ cōremant̄. scilicet ut iusti
om̄s inde uideant̄ gaudia que p̄cipi-
unt. et in istis respiciant̄ supplicia que
euaserunt. ut tanto in et̄nū magis
diuine gr̄e debitores se eē cognoscant.
quanto in et̄nū mala punire cōspici-
unt. que ei ad uitioꝝ uitare potuerūt.
At inquit. Et ubi ē qd̄ sc̄i s̄. si p̄ inimi-
cis suis q̄s tē ardere uiderunt n̄ orabūt.
q̄b; utiq; dictū ē p̄ inimicis uir̄is orate.
S̄ citius respondem̄. Orant̄ p̄ inimicis
suis eo tēpore quo possunt ad fruc-
tuosā penitentia eorū corda conuer-
tere. atq; ipsa cōuersione saluare. Qd̄
enī aliud p̄ inimicis orandū ē. nisi
hoc qd̄ ait ap̄t̄. ut det illis d̄s peniten-
tia. et resipiscant̄ ad diaboli laqueis.
aq̄ capti tenent̄ ad ipsius uoluntatē.
Et qm̄ tē p̄ illis orabūt. q̄ iā nullaten̄
possunt ad iusticie opera ab iniquita-
te cōmutari. Eadē itaq; causa ē. cur
n̄ oret̄ tē p̄ hominib; et̄no igne dāpna-
tis. que nē etiā causa ē. ut n̄ oretur p̄
diabolo anḡl̄sq; ei et̄no supplicio de-
putatis. et que nē etiā causa est. ut n̄
orent̄ sc̄i homines p̄ hominib; infide-

lib; impusq; defunctis. qđ p eis utiq; qđ
etno deputatos supplicio iā nouerant.
ante illū iudicū iusti conspectū ora-
tionis sue meritū cassare fugiunt.
Qđ sine qđ; uidentes iusti mortuis et dāp-
natis iniustis minime cōpatiunt. qñ-
do adhuc aliqđ iudicabile de suacar-
ne se ppeti etiā ipsi nouerunt. qñto
districtius tē iniquoz tormenta respi-
ciunt. quando ab omī uitio corrupti-
onis exiit. ipsi iā iusticie uicinijs atq;
artus inherebunt. Sic qđppe eorū
nites p hoc qđ iustissimo iudici inhe-
rent. ius districtiōnis absorbet. ut
omīno eis n̄ libeat. qđqđ ab illius intē-
ne regule subtilitate discordat. S
qđ suborto occasionis articulo. hec
citra origenianustas breuit̄ dixim.
adeū quē p̄t̄m̄sim̄ exponendi or-
dinē recurrām. Postquā misericor-
dñs callida machinam̄ta leuathan
istius indicauit. apte p̄dicens omē
qđ electos exterius uehēm̄t oppm̄it.
omē qđ interius suggestione sua re-
p̄bis blandiēnt̄ infundit. max inma-
nitate uirtutis illius breuit̄ insi-
nuans subdit. Non est sup terrā po-
testas que cōparet̄ ei. Potestas eius
sup trā cunctis eminentior p̄hibet̄.
qđ etsi actionis sue merito infra homi-
nes cecidit. omē tam̄ humanū gen̄
nature angelice cōditione transcen-
dit. Quāuis enī intēne felicitatis
beatitudinē pdidit. nature tam̄
sue magnitudinē n̄ amisit. cuius
adhuc uirib; humana om̄a superat.

91
licet scis hominib; meritorū suoz
deiectione subiaceat. Vnde et eis-
de scis cōtrahē decertantib; eo re-
tributionis sue meritū crescit. qđ
ille ab eis uincit. qđ p nature poten-
tiā quasi iure se hominib; sup̄e
gloriat̄. Sequit̄. Qui factus ē ut
nullū timeret. Sic qđē p naturā fac-
tus ē. ut conditorē suū caste time-
re debuisset. timore uidelicet so-
brio. timore securo. n̄ timore quē
foras carceras mittit. sed timore qđ
in setm̄ seti p̄manet. idest quē ca-
ceras gignit. Alit̄ enī timet con-
iugalē uxor amans. alit̄ timet
dn̄m ancilla peccans. Sic qđ iste
fuerat cōditus. quātū timore
leto auctorē suū et amans metu-
eret. et metuens amaret. sed sua
pueritate talis factus est. ut nul-
lū timeret. Si qđppe aquo cōditus
fuerat. subesse desperat. Ita enī d̄
supra om̄a ē. ut ipse sub nullo sit.
Leuathan ū iste ei celsitudinis
culm̄ aspiciens. ius p̄uere liberta-
tis appetit. ut p̄ esset ceteris. et
nullus sub esset dicens. Ascendā
sup altitudinē nubū. similis ero
altissimo. cui eo ipso similitudi-
nē pdidit. qđ esse ei supbe similis
in celsitudine cōcupiuit. Qui enī
caritatē ei imitari debuit sub-
ditus. ambit ei celsitudinē. et
hoc qđ imitari potuerat. amisit
elatus. Celsus nimirū esset. si
ei queraet̄ celsus est inherere uo-

diabol.

luisset. Celsus est. si participatione
uere celsitudinis contentus fuisset. Sed
dum per uiam celsitudinem superbe appetit.
iure perdidit participatam. Relicto enim
eo cui debuit inherere principio. su-
um sibi appetit quodam esse principium.
Relicto eo quod uere illi sufficere pote-
rat. se sibi sufficere posse iudicauit.
et tanto magis infra se cecidit. quanto
magis se extra conditoris sui gloriam erexit.
Nam quem exaltabat libera seruitus. deie-
cit captiua libertas. Qua libertate
ne ut nullum timeat effrenatur. sed ip-
sa grauitate effrenatione restringitur.
Superno enim iudicio cuncta mirabiliter
ordinante. uinxit illum libertas quam
appetit. quia non omnimodo non timens.
omnibus supplicis subiaceret. quod elementis
etiam superesse poterat. si unum quem de-
buit timere uoluisset. Unum profecto
timeret omnia possidens. Quia non
unum non timens omnia perdidit. factus
est ergo ut nullum timeret. Nullum uide-
licet. quia nec dominum. sed neque hoc quod
passurus est meruit. cui felicius mi-
mirum fuerat. timido uitare suppli-
cia. quam non timido tolerare. Appeti-
tum itaque celsitudinis uertit in ri-
gorem mentis. ut iam per duriciam se male
egisse non sentiat. quod per se per gloriam
quererebat. Nam quia ius questite potes-
tatis non optinuit. quasi quoddam super-
bie sue remedium insaniam insensi-
bilitatis inuenit. Et quia profecto
transgredi non potuit cuncta. despec-
to se extra cuncta preparauit. Cui ad

huc superbia studiose describitur. cum per an-
sub inferit. Omne sublime uidet. id est
cunctos uelut infra se positos quasi de
sublimi respicit. quia dum per intentionem con-
tra auctorem nititur. estimare sibi queli-
bet simile dedignatur. Quod aperte etiam me-
bris eius congruit. quia omnis inique per tumorem cor-
dis elati. cunctos quos cernunt superbie fastu
despiciunt. et si quando exterius uene-
rant. intus tamen in secreto cordis ubi
apud se sua estimatione magni sunt.
cunctos sibi uitam meritaque postponunt.
eosque infra se esse respiciunt. quia per elatam
cogitationem cordis in cuiusdam se altitu-
dinis arce posuerunt. Quibus bene per propheta-
tam dicitur. Ve quod sapientes estis in oculis uiris.
et coram uobismetipsis prudentes. Hinc
etiam paulus ait. Nolite esse prudentes
apud uosmetipsos. Hinc ad saulem di-
uina increpatione dicitur. Nonne cum es-
paruulus in oculis tuis. caput te consti-
tuit in tribubus. israhel. Paruulus quippe in
oculis suis est. qui in eo quod semetipsum con-
siderat. impar est se alienis meritis pensat.
Nam quia grande se respicit. quisquis se super alic-
na merita elatione cogitationis ex-
tendit. saul reprobis in bono quod ceperat
non permansit. quia fastu suscepte potestatis
intumuit. At contra dauid semper de
se humilia sentiens. eiusdemque saul se con-
paratione postponens. postquam ferien-
di locum repperit. et percussit. eidem seu-
enti aduersario humili se professione
prostravit dicens. Quem persequeris rex
israhel. quem persequeris. Canem mortuum ce-
pisse licet unum. Et certe iam unctus in

regē fuerat. iā exorante samuhele et cor-
 nu supse oleo fundente didicerat. q̄d eū
 diuina grā saule rep̄bato ad regni gu-
 bernacula possidenda seruabat. et tam
 p̄sequenti aduersario n̄te se humili sub-
 sternebat. cui diuino iudicio p̄latū esse
 se nouerat. Illi itaq; se humilit̄ postpone-
 bat. cui p̄ electionis grām incōparabi-
 lit̄ nouerat se eē meliorē. **D**iscant ḡ
 q̄m humiliari p̄ximis debeant. q̄ ad huc
 quo loco apud d̄m habeant nesciunt. si
 sic se electi etiā illis humiliant. q̄b; iā se
 p̄ int̄na iudicia antepositos dephendit.
 Hoc aut̄ pp̄ū eē specim̄ elector̄ solet. q̄d
 de se semp̄sentunt infra quā sunt. Hinc
 nāq; ab eodē dauid d̄r. Si n̄ humilit̄
 sentiebā. si exaltaui animā meā. Hinc
 salem ad sapientiā paruulos uocat
 dicens. Si q̄s est paruulus ueniat ad
 eā. **Q**ui enī necdū semetipsū despiciat.
 humilē d̄i sapientiā n̄ app̄hendit. Hinc
 in euanḡto d̄ns dicit. **C**onfiteor tibi pa-
 ter d̄ne celi et t̄re. q̄ abscondisti hec
 a sapientib; et prudentib; et reuelasti
 ea paruulis. Hinc rursū psalmista ait.
Custodiens paruulos d̄ns. Hinc magister
 gentiū dicit. **F**acti sum̄ paruuli in me-
 dio ur̄m. Hinc discipulos ammonen̄
 ait. **S**uperiores sibi inuicē arbitran-
 tes. **N**ā q̄a iniquus q̄sq; inferiorē se
 omnē quē cogitat putat. eduerso
 iustus studeat. in superiorē quēlibet
 p̄ximū attendat. ac ne dū se alu al-
 ter humiliat. iret alter in elatio-
 nē. bene utraq; partē ammonuit
 dicens. **S**uperiores sibi inuicē arbi-

trantes. ut in cogitationib; cordis et ego
 m̄ illū p̄ferā. et uicissim me ille sibi. ut
 eū ab utraq; parte cor inferuis p̄mitt̄.
 nullus ex impenso honore subleuetur.
S hanc humilitatis formā rep̄bi q̄ale-
 mathan hui' mēbra f̄t. ut cognoscere
 ut tenere contēpnunt. q̄a et si q̄ndo
 se humiles specieten̄ ostendit. humi-
 litatis uim seruare intrinsecus ne-
 gliunt. q̄b; sepe accidit. ut si q̄ndo
 unū q̄dlibet bonū ut minimū faci-
 ant. a malis suis om̄ib; respectū n̄tis
 p̄t̄n̄ auertant. atq; hoc q̄d ut extre-
 mū bonū fecerunt. tota intentione
 semp̄ inspiciunt. et ex eo iā se quasi
 sc̄os aspiciunt. oblit̄i malor̄ om̄iū
 que cōmiserunt. unius sui tantūm
 boni memores. q̄d fortasse facere
 nec p̄fecte potuerunt. sic euenire
 c̄tra electos solet. ut cū multarū
 uirtutū grā polleant. unū eos ut
 tenuissimū uirtū ualde defatigans
 pulset. quatin̄ dū ex quadā parte
 sese infirmari cōsiderant. de his uir-
 tutib; in q̄b; p̄ualent se minime
 extollant. dūq; de infirmitate tre-
 pidant. hoc q̄q; ubi fortes s̄t humi-
 lius seruant. **S**epe ḡ rep̄bi p̄ hoc q̄d
 unū ut minimū bonū suū incau-
 te aspiciunt. mala multa & gra-
 uia in q̄b; demersi s̄t n̄ agnoscunt.
 et sepe electi p̄ hoc q̄d ad tenuissi-
 mū malū suū infirmari trepi-
 dant. mira dispensatione aḡt̄. ut
 magna bona ad que p̄fecti s̄t n̄
 amittant. Iusti itaq; et occulti er-

ad
 Salem
 euanḡ
 ad
 Paul
 itē
 itē

animis mensura disponit. ut istos et mala
aduuent. illos et bona grauent. dū et
isti ad pfectū boni utuntur leuib; malis.
et illi ad augmentū mali utuntur minimi
bonis. Isti quippe inde pfectius in bono
pfiunt. unde de malo tēptant. illi
autē inde ad maius malū deficiunt.
unde de bono gloriant. Sic itaq; male
bono utuntur reph; et bene malo utuntur pb;
sic sepe ctingit. ut alius ex cibo saluti-
fero inordinate sumpto pestē languo-
ris incurrat. alius ueneno serpentis
in medicamine ordinate confectio-
nis adhibito. languoris molestiam
uincat. Ille uero quia cibo salutifero uti
recte noluit. inde pnciose morit.
unde alii salubritē uiuunt. iste autē
quia ueneno serpentis caute uti stu-
diat. inde salubritē uiuit. unde alii
pnciose moriunt. Venenū uero serpen-
tis nō ipsā neqciā sed suggestionē
neqcie dicim. quia nolentes sepe re-
nuentesq; tēptam. Quid tē in medi-
camine uertit. cū mens uirtutib;
erecta. cōspectis cōtra se tēptationib;
humiliat. Iniq; q; atq; ab appbati-
one uirtū examinis reph; quelibet
ōpera faciunt. in quibuslibet uirtutib;
entescant. humilitatis sensū penitē
ignorant. quia nimirū huius leuathan
membra sūt. de quibus supra uoce dicit. omne
sublime uidet. quia nō solū p semetip-
sū sed p eos quosq; corda quoscūq; cepit
quasi de sublimi cunctos inferius
despicit. Notandū uero est quod leua-
than iste. q; p corporeā bestia desig-

natur. sublime uidere describit. quia ui-
delicet cordis supbia cū exterius usq;
ad corp' extendit. p'us p oculos indicat.
Ipsi quippe p fastū tumoris inflati quasi
ex sublimi respiciunt. et quod se depmunt
altius extollunt. Nisi enī supbia pocu-
los quasi p quosdā se fenestras ostenderet.
nequaquā psalmista dō dixisset. populū
humilē saluū facies. et oculos supboze
humiliabis. Nisi se supbia p oculos
funderet. salemonq; de iude elatio-
ne nō diceret. Generatio cui' excelsi sūt
oculi. et palpebre ei' in alta subrecte.
Quia q; p corporeū animal leuathan iste
signat. et supbia usq; ad corp' pdiens ap-
tius oculis pncipat. antiquus hostis quasi
de sublimi omīs uidere describit. S' quia
multa de ostendendo humani generis
inimico plura sunt. ualde mens appetit.
ut in finē locutionis dñice unū aliqd
manifestius exprimat. unde mēbra illius
breui nobis ^{designatione} demonstratione signantur.
Sequitur. Ipse ē rex sup uniuersos filios sup-
bie. Vt leuathan iste in cunctis que su-
perius dicta sunt caderet. sola se supbia
pculit. Neq; enī p tot illos uitioze ramos
aresceret. nisi p hanc p'us in radice pu-
trisset. Scriptū nāq; est. Inuitū omīs
peccati supbia. P hanc enī ipse occubu-
it. p hanc se sequentē hominē strauit.
Et etenū celo salutē nrē in mortalita-
tis impetu. quo uitā sue beattudi-
nis extinxit. S' idcirco hanc dñs fini-
sue locutionis inseruit. ut cū p mala
omīa leuathan istius supbia diceret.
quod eet malis omīb; detet uis indicaret.

quāuis etiā p hoc qd in imo ponit. utrius
radix eē monstrat. Sic enī inferius radix
regit. sed ab illa rami extrinsecus expan
dunt. ita se supbia intrinsecus celat. s̄
ab illa p̄tin̄ apta utria pullulant. Nul
la q̄ppe mala ad publicū p̄derent.
nisi hec mentē in occulto cōstringeret.
Hec est que leuiathan istius sensū ferue
scere sic ollā factū. Vnde & humanas
m̄tes in q̄dā feruore insanē concutit.
sed p̄ apta opera qualit̄ cōcussi animū
euertat ostendat. Intus nāq; p̄ se bul
lit in elatione. qd foras postmodū spu
mat in opere. S̄ q̄a occasio de supbie
disputatione se p̄but. debem̄ hanc sub
tilius sollicitiusq; discutere. atq; ad
humanas m̄tes quanta ut qualis ue
niat. et q̄b; qualit̄ surripiat demonstra
re. Alia q̄ppe utria eas solūmodo
uirtutes impetunt. q̄b; ipsa destru
unt. ut uidelicet ira patientiā. gas
trimargia abstinentiā. libido cōtinen
tiā expugnet. Supbia aut̄ quā utriusq;
radicē dixim̄. nequaquā unī uirtu
tis extinctione contenta. c̄tra anime
mēbra se erigit. et quasi generalis ac
pestifer morb̄ corp̄ omē corrūpit. ut
q̄cqd illa inuadente agit. etiā si eē
uirtus ostendit. n̄ p hoc dō sed soli ua
ne gl̄e seruiat. Quasi enī tyrann̄
qdā obsessā ciuitatē incipit. cū m̄te
supbia irrūpt. et quo ditiore quēq;
cepert. eo in dño durior exsurgit.
q̄a quo ampliores uirtutes sine humi
litate agit. eo latius ista dominatur.
Quisq; ū ei in se tyrannidē captiua

mente suscepit. hoc p̄mū dāpnū patit.
qd̄ clauso cordis oculo iudicij eq̄tatē p̄dit.
Nā cuncta que ab aliis ut bene geruntur
displicent. et sola ei que ipse ut prauē
egerit placent. semp̄ aliena opera despi
cit. semp̄ mirat̄ qd̄ factū. q̄a et q̄cqd
egerit. egisse se singularit̄ credit.
atq; in eo qd̄ exhibet p̄ gl̄am. grauitatē
sibi metipsi fauet p̄ cogitationē. et cū
se in cunctis transcendere ceteros esti
mat. p̄ lata cogitationū spacia secū
deambulans laudes suas tacit̄ clamat.
Nonnūquā ū ad tantā elationē mens.
ducit̄. ut in eo qd̄ tumet. etiā posten
tationē locutionis effrenet. S̄ tanto
facilius ruina sequit̄. quanto apud
se q̄sq; impudentius exaltat̄. Hinc
enī scriptū ē. Ante ruinā exaltat̄
cor. Hinc p̄ daniehelē d̄r. In aula
babylonis deambulabat rex. respon
ditq; et ait. Nonne hec est babylon
magna. quā ego edificauī in domū
regni. in robore fortitudinis mee.
et in gl̄a decoris mei. S̄ h̄c timo
rē quā cōcetta uindicta rep̄ssert.
ilico adiunx̄ dicens. Cū ad huc
sermo eēt in ore regis. uox de celo
ruit. Tibi d̄r nabuchodonosor rex;
Regnū transiet ate. et ab hominib;
te eicient. et cū bestis ferisq; erit
habitatio tua. Fenū quasi bos cō
medes. et septē tēpora mutabunt̄
sup te. Ecce q̄a tumor m̄tis usq; ad
apta uerba se p̄tulit. patientia iu
dicis p̄tin̄ usq; ad sententiā erupit.
tantoq; h̄c districtius p̄culit. q̄nto

salemon.
danibel.

17ē

ei se supbia inmoderatus erexit. Et quia
enumerando bona dixit. in quibus sibi pla-
cuit. enumerata mala in quibus ferretur
audiuit. Sciendum uero est quod ipsa hec
de qua tractamus elatio. alios ex reb;
secularibus. alios uero ex spiritualibus possidet.
Alter namque intumescit auro. alter eloquio.
Alter in infimis et terrenis rebus. aliter
sumis celestibusque uirtutibus. unam tamen
eademque ante dei oculos agit. quamuis
ad humana corda ueniens. in eorum
obscuro diuerso amictu pallietur.
Nam cum is qui de terrena parte gloria supbierat.
postmodum de seitate extollitur. nequa-
quam cor eius elatio deseruit. sed ad
eum consuetudine ueniens. ut cognosci neque-
at uestem mutauit. Sciendum quoque est. quod
aliter hec prepositos. atque aliter subditos
temptat. Prelatos namque in cogitationibus
suggerit. quia solo uite merito super
ceteros exereuit. et si qua ab eo
bene aliquando gesta sunt. hec im-
portune eius animo obicit. et cum
habeat deo singulariter placuisse insinu-
at. quo facile suggesta persuadeat.
ipsam ad testimonium potestatis tradi-
te retributionem uocat dicens. quia
nisi omnipotens deus te his omnibus meliorem
cerneret. omnes hos sub tuo regimi-
ne non dedisset. eiusque mentem maxime eri-
git. uales atque inuitas eos qui subiec-
ti sunt ostendit. ita ut nullum iam quasi
dignum respiciat. cui equanimiter
loquatur. Unde et mox tranquillitas
mentis in iram uertitur. quia dum cunctos
despicit. dum sensum uitamque omnium

sine moderatione reprehendit. tanto
inrefrenatus se in iracundiam dilatat.
quanto eos qui sibi commissi sunt esse sibi
met indignos putat. At contra cum sub-
iectorum cor supbia instigat. hoc sumope-
re agere nititur. ut sua acta considera-
re funditus negligant. et semper tactus
cogitationibus rectoris sui iudices fi-
ant. quia dum in illo quod reprehendere de-
beant importune respiciunt. in semet-
ipsis quod corrigant nunquam uident.
Unde et tanto atrocius percunt. quanto
a se oculos auerunt. quia in huius uite
itinere offendentes corruunt. dum
alibi intendunt. Et quidem peccato-
res se afferunt. nec tamen tantum ut
tam noxie in regimine persone tradan-
tur. et dum eius facta despiciunt. dum
precepta contempnunt. ad tantam usque
insaniam deuoluunt. ut deum res hu-
manas curare non estimant. quia ei qui
quasi iure reprehendit esse se commissos
dolent. sicque dum contra rectorem supbi-
unt. etiam contra iudicia conditoris
intumescunt. et dum pastoris uitam di-
iudicant. ipsam quoque sapientiam omnia
disponentis impugnant. Sepe autem
rectoris sui dictis perue obuiant.
et eandem uocis supbia libertatem
uocant. Sic quippe elatio se quasi
pro rectitudine libertatis obicit. sic
sepe se timor pro humilitate suppo-
nit. Nam sic plerique reticent ex timo-
re. et tamen se estimant tacere ex hu-
militate. ita tamen nulli loquuntur pro im-
patientiam elationis. et tamen loqui se

credunt p libertate rectitudinis.
 Aliquando aut subditi pterua que sen-
 tuunt nequaquam pdunt. et hu quoz
 loquacitas uix copefit. nnuquam ex
 sola amaritudine utami rancoris
 obmutescunt; q p timore nris pca-
 citatis sue uerba subtrahentes. cu
 male loq soleant penus tacent. qa cu
 peccantes aliqd de correctione audi-
 unt. indignantes etia responsionis uer-
 ba suspendunt. Cu his quando aspere
 agit. sepe ad querela uocis de hac ip-
 sa asperitate psiliunt. cu u eos magis-
 tri sui blande pueniunt. de hac ipsa
 humilitate qua pueni sunt graui-
 uis indignant. et tanto eoz mens
 uastius accendit. qnto considerati-
 us infirma iudicat. Hu nimiru
 qa humilitate que uirtutu mater
 est nesciunt. usu sui laboris pdunt.
 etia si qua bona sunt que operari ui-
 deant. qa surgentis fabrice robur
 ta celsitudo n figitur. que nequa-
 quam pfundamti fortitudinē in pe-
 tra solidat. Soli q ruine crescit
 qd edificat. q ante mole fabrice
 humilitatis fundamina arant.

Quos bene ab utamis pdim. si paucis
 in exteriorib; ostendam. Cunctis
 naq; supba apud se cogitatione tu-
 mitib; inest clamor in locutione.
 amaritudo in silentio. dissolutio
 in hilaritate. furor in tristitia.
 inhonestas in actione. honestas in
 imagine. erectio in incessu. rancor
 in responsione. hoz mens semper

est ad irrogandas etumelias ualida. ad
 tolerandas infirma. ad obedendu pi-
 gra. ad lacessendos u alios importu-
 na. ad ea que facere et debet q pualet
 ignaua. ad ea aut que facere nec de-
 bet nec pualet parata. hec in eo qd
 sponte non appetit. nullis exhortationi-
 bus flectit. Ad hoc aut qd latenter desi-
 derat. querit ut cogit. qa du metuit
 ex desiderio suo ualescere. optat uim
 in ipsa sua uoluntate tolerare. Igit qa
 humanos animos alit temptari ex reb;
 carnalib; atq; alit ex spualib; dixim.
 audiant illi. omis caro fenu. et gla ei
 sic flos fenu. audiant isti. qd qbusda
 post miracula dr. nescio uos unde si-
 tis. discedite a me. operari iniquitatis;
 audiant illi. diuitie si affluant.
 nolite cor apponere. audiant isti
 qa fatue uirgines que cu uacuis
 uasis ueniunt. ab uinis nuptis ex-
 cludunt. Rursu qa alit temptari pla-
 tos. atq; alit subditos pferi sum. au-
 diant illi qd p quenda sapientē dr.
 ducē te constituere. noli extolli. sed
 esto in illis quasi un ex illis. audiant
 isti. obedite ppositis uris et subiace-
 te eis ipsi enu pugilant quasi ratio-
 ne p animab; uris reddaturi; audi-
 ant illi cu de accepta potestate glo-
 riant. hoc qd habrahe uoce arden-
 ti diuiti dr. merito fili qa rece-
 pisti bona inuita tua. audiant
 isti cu contra rectores suos in que-
 rela psiliunt. hoc qd murmuran-
 ti populo moysi et aaron uocib;

Isaiaf.

Euang.

dd.

Euang.

Sapientia

Laul?

Euang.

Exodus. respondet. nec contra nos est murmur
urum. sed contra dominum. nos enim quod sumus.
da audiant illi turbabuntur in conspec-
tu eius patres orphanorum. et iudices iu-
duarum. audiant isti quod contra con-
Paul^o tumatiam subditorum dicitur. quod resistit potes-
tati. dei ordinationi resistit. Audi-
n ant simul omnes. deus superbis resistit.
humilibus autem dat gratiam. audiant
n omnes. in mundus est apud deum omnis qui
exaltat cor suum. audiant omnes. quod
n superbit terra et cinis. Contra huius
languoris pestem. audiamus cuncti quod
magistra ueritas docet dicens. Dis-
crite a me quia mitis sum et humilis cor-
de. Ad hoc namque unigenitus dei filius
formam infirmitatis nostre suscepit. ad
hoc inuisibilis non solum uisibilis. sed
etiam despectus apparuit. ad hoc
contumeliarum ludibria et irrisionum
probra passionumque tormenta tolerauit.
ut superbum non esse hominem doceret hu-
milis deus. Quanta ergo humilitatis
uirtus est. propter quam sola ueraciter et
docenda uis quae sine estimatione mag-
nus est. usque ad passionem factus est par-
uus. Quia enim originem peccatio-
nis nostre se prebuit superbia diaboli.
instrumentum redemptionis nostre in-
uenta est humilitas dei. hostis quippe
noster inter omnia conditus. uideri super
omnia elatus uoluit. redemptor
autem noster magnus manens super omnia.
fieri inter omnia dignatus est paruus.
S^o melius et elationis causam detegi-
mus. et fundamenta humilitatis ape-

rimus. si sub breui commemoratione perstrin-
gimus. quod mortis auctor. quod uitae creator
dicat. Ille namque ait. in celum conscen-
da. iste autem per prophetam dicit. reple-
ta est malis anima mea. et uita mea
in inferno appropinquauit. Ille dicit
super astra caeli exaltabo solium meum.
iste ex humano genere a paradisi
sedibus expulso dicit. ecce uenio
et habitabo in medio tui. Ille dicit
sedebo in monte testamenti in la-
teribus aequilonis. iste dicit. ego autem
sum uertus et non homo. obprobrium
hominum et abiectio plebis. Ille
dicit. ascendam super altitudinem nu-
bi. similis ero altissimo. iste cum
in forma dei esset. non rapinam arbi-
trat^o est esse se equalē deo. sed semet-
ipsum exinanuit. formam serui ac-
cipiens. et per membra sua loquitur di-
cens. Domine quis similis tibi. Ille per
membra sua loquitur dicens. nescio
dominum et uirum non dimittam. iste per semet-
ipsum dicit. si dixerō quia non noui eum.
ero similis uobis in dextera. sed noui
eum. et sermonem eius seruo. Ille dicit.
mea sunt flumina. et ego feci ea.
iste dicit. non possū ego a me ipso face-
re quicquam. Et rursum. Patris meus in
me manens. ipse facit opera. Ille
regna omnia ostendit dicens. tibi
dabo potestatem hanc uniuersam et
gloriam illorum. quia mihi tradita sunt. et cui-
uoluerō do illa. iste dicit. calicem
quod de meum bibetis. sedere autem ad
dexteram ut ad sinistram meam non est

meū dare uobis. sed quib; paratū
 ē a patre meo. Ille dicit. eratis
 sic di. scientes bonū et malū. iste
 dicit. n̄ est ur̄m nosse tēpora uel
 mon̄ta. que posuit pat̄ in sua po
 testate. Ille ut uoluntas diuina
 despici. et ut p̄p̄a possit suaderi
 dix. cur p̄cepit uobis d̄s. ut n̄ co
 mederetis ex om̄i ligno parad̄si.
 et paulo post. scit enī d̄s qd̄ in q̄cū
 q; die comedētis ex eo. aperient̄
 oculi ur̄i. iste dic. n̄ quero uolun
 tatē meā. sed uoluntatē ei q̄ mi
 sit me. Ille p̄ mēbra sua loquit̄
 dicens. nullū prātū sit qd̄ n̄ p̄tran
 seat luxuria nr̄a. coronem̄ nos
 rosif. ante quā marcescant. ubiq;
 relinquam̄ signa leticie nr̄e. iste
 mēbris suis p̄nunciat dicens. plo
 rabitis et flebitis uos. mundus aut̄
 gaudebit. Ille nihil aliud m̄ces
 sibi subditas docet. quā celsitudi
 nis culm̄ appetere. cuncta equa
 lia m̄tis timore transcendere.
 societate om̄iū hominū alta elati
 one transire. ac sese et c̄tra poten
 tiā conditoris erigere. sic de eis
 p̄ psalmistā d̄. Transier̄t in dis
 positione cordis. cogitauer̄t et lo
 cuti s̄t nequā. iniquitatē in excelsis
 locuti s̄t. Iste ad spūta. ad palmas.
 ad colaphos. ad spineā coronā. ad
 crucē. ad lanceā. atq; ad mortē ue
 niens. mēbra sua ammonet dicens.
 Siquis m̄ ministrat. me sequat̄. Quia
 ḡ redēptor nr̄ corda regit humi

genes.
 act
 aptoz
 genes
 euang
 n
 euang.
 da
 euang

liū. et leuiathan iste rex d̄r sup̄boz.
 apte cognoscim̄. qd̄ euidētissimū
 rep̄boz signū sup̄bia ē. at c̄tra
 humilitas electoz. quā q̄sq; habeat
 agnosct̄. sub quo rege militet
 inuenit̄. Vnusq;sq; enī quasi quen
 dā titulū portat operis. q̄ facile of
 tendat sub cui seruat potestate
 rectoris. Unde et p̄ euangl̄m d̄r.
 Ex fructib; eoz cognoscetis eos. Ne
 ḡ nos leuiathan istius mēbra ut
 mira faciendo fallerent. aptū sig
 nū d̄s quo dephendi ualeat de
 monstrauit dicens. ipse ē rex sup̄
 uniuersos filios sup̄bie. q̄ et si
 quando fictā specie humilitatis
 assumunt. semetipsos tam̄ cela
 re in om̄ib; nequaquā n̄ possit.
 q̄a eoz sup̄bia diu latere n̄ susti
 nens. et cū ex alia regit̄. ex alia
 actione denudat̄. Qui ū sub re
 ge humilitatis militant. semp
 pauidi atq; ex om̄i latere circū
 specti. aduersū iacula elatio
 nis pugnant. et quasi c̄tra ue
 nientes uetus solū magis in suo
 corpore oculū custodiunt. dū
 in semetipsis p̄ncipalit̄ humi
 litatē tuentur. **EXPLICIT**
LIBER XXXIII.

euang.

LIBER
 XXXIII
 ULTIMUS
 HUIUS
 OPERIS
 LIBER EST
 ET LOCUS DIFFICILIS

liciorib; ptractatis. minus obscura
sunt que supsunt. libet hē indul-
gentius remissiusq; transcurrere.
Velut emenso enī magno mari. iā
litus cernim; et intentionis nrē ue-
la deponentes. n̄ eodē quo p̄us im-
peru ducim;. sed tam ad huc ex un-
pulsione p̄stini flatus unius. Qua-
si anxietatis nrē uentus cecidit.
sed tam eius uis iam seipsa tranq̄l-
lior. usq; ad stationē nos litus im-
pellit. Igit̄ postquā fidei famulo
dn̄s leuiathan hostis ei; quā sit et
fortis et callidus ostendit. dū uires
illius subtilit̄ fraudesq; patefecit.
beatus iob ad utraq; respondit dies.

Scio q̄a om̄ia potes. et nulla te latet
cogitatio. Contra immanes q̄ppe ui-
res ei; intulit. scio quia om̄ia potes.
contra occultas ū machinationes
illius subiunxit. et nullate latet. *Genes̄*
cogitatio. Vnde et mox eidē leuia-
than expbrat dicens. Quis ē iste
q̄ celat consiliū absq; scientia.

Absq; scientia enī leuiathan celat
consiliū. q̄a quāuis contra infir- *Exod̄*
mitatē nrām multis fraudib; oc-
cultet̄. p̄ectoris tam nrī scā no-
bis inspiratione detegit̄. Absq;
scientia celat consiliū. q̄a licet
tēptatos lateat. latere tamen
p̄ectorē non potest tēptator.

Igit̄ audita fortitudine et calli-
ditate diaboli. audita etiā crea-
toris nrī potentia. que et illū ua-
lent̄ rep̄mit. et nos misericordit̄

regit. quesum; beate iob. ut que de
temetipso sentis. nobis minime occul-
tes. Sequit̄. Ideo insipient̄ locutus
sū. et que ultra modū excederent
scientiā meā. Om̄is humana sapien-
tia quamolibet acumine polleat.
diuine sapientiē cōparata. nec iusta
nec pulchra. sed insipientia est.

Om̄ia enī humana que iusta. que pul-
chra sūt. dī iusticiē et pulchritudini
cōparata. nec iusta. nec pulchra sunt.
om̄ino nec sūt. Beat̄ itaq; iob ei que
dixerat. sapient̄ dixisse se crederet.
si uerba superioris sapientiē n̄ audi-
ret. in cui; cōparatione stultū ē nr̄m
om̄e q̄d sapit. et q̄ sapient̄ q̄dē locut̄
hominib; fuerat. diuinas tam senten-
tias audiens. sapientius se cognoscit
n̄ eē sapientē. Hinc ē q̄d et abrahā
uit̄ uerba dn̄ica nihil se nisi pulue-
rē uidit dicens. Loquar ad dn̄m
meū. cū sum puluis et cinis. Hinc est
q̄d moyses om̄i egyptiorū sapientia
instructus. exq; loquentē dn̄m audi-
uit. impeditioris et tardioris lingue
se eē dep̄hendit dicens. Obsecro dn̄e
n̄ sū eloquens. Ab heri enī et nuclius
terius ex quo locutus es ad seruū tu-
um. impeditioris et tardioris lingue
ego sū. Hinc est q̄d isaias postquā
sedentē dn̄m sup solū excel sū et ele-
uatū uidit. postquā seraphim duab;
alīs faciē. duab; uelare pedes. et du-
ab; uolare conspexit. postquā id q̄d
sēs. sēs. sēs. dn̄s ds̄ exercituū alt̄
ad alterū clamaret audiuit. ad seip-

Isaia

ire

Jerem.

Ezechib

su rediens ait. Ve in qua tacui. quia uir pollutus labiis ego sum. et in medio populi polluta labia habentis ego habito. Voxque ipsa pollutione unde cognouit subdens ait. Et regem dominum exercituum uidi oculis meis. Hinc etiam ieremias diuina uerba audiens. uerba se non habere cognouit dicens. A. a. a. domine deus ecce nescio loqui. quia puer ego sum. Hinc ezechiel loquens de uariis animalibus dicit. Cum fieret uox supra firmamentum quod erat super caput eorum. Stabant et sumittebant alas suas. Quod enim uolatum animalium. nisi euangelistarum atque doctorum sublimitas designat. Vel quod fit alicui animalium. nisi sanctorum contemplationes. eos ad celestia subleuantem.

Secum fit uox supra firmamentum quod super caput eorum est. stantes submitunt alas suas. quia cum ueritatem uocem supernae sapientiae audiunt. quasi uolatus sui alas deponunt. quia uidelicet ipsam ueritatis altitudinem minus se contemplari posse cognoscunt. Ad uocem ergo de super uenientem alas deponere est. cognita superna potentia. uirtutes proprias humiliare. et consideratione creatoris nihil de se aliud quam abiecta sentire. Scilicet itaque uiri dum diuinitatis sententias audiunt. quanto magis contemplando proficiunt. tanto amplius despiciendo quod sunt. aut nihil. aut prope nihil se esse cognoscunt. Respondeat ergo diuinis sermonibus. beatus iob. et sapienter proficiens. stultum se esse deprehendat dicens. Insipienter locutus sum. et quae ultra modum excederent scientiam meam. Ecce tanto se am-

plius redarguit. quanto amplius proficit. et scientiam suam ultra modum excessisse se credidit. quia in uerbis domini plusquam estimauerat secreta eius sapientiae agnouit. Sequitur. Audi. et ego loquar. interrogabo te. et tu responde mihi. Audire nostrum est sono aliunde uementi. aurem alio positam commodare. At contra deo cui extra nihil est audire proprie est. sub semetipso surgentia desideria nostra percipere. Ad dominum ergo qui tacentium corda cognoscit. loqui nostrum non uocibus. gutturis id quod sentimus perdere. sed promptis ad illum desideris inhiare. Et quia ideo quisque interrogat. ut discere ualeat quod ignorat. homini dominum interrogare est. in conspectu eius nescientem se cognoscere. Respondere autem deo est. eum qui se humiliter nescientem cognouit occultis inspirationibus erudire. Atque ergo beatus iob. audi. et ego loquar. Ac si diceret. Misericordiam desideria mea percipe. ut dum haec tua pietas percipiens adiuuat. ad te multipliciora consurgant. Bona quippe uota quatenus effectum percipiunt. multiplicantur. Unde et alias scriptum est. Ego clamaui quoniam exaudisti me. Non enim ait. quia clamaui exaudisti me. sed clamaui quoniam exaudisti me. Qui enim loquens exauditus fuerat. uotis proficientibus. exauditus clamabat. Interrogabo te. et tu responde mihi. Ac si diceret. Nescientem me ex tuae scientiae contemplatione cognosco. Interroganti ergo responde. id est stulticiam propriam hu-

dit

multū cognoscere doce. Quia enī
interrogaret ipse ex desiderio huma-
nitatis. et dñm sibi respondere que-
reret ex magisterio aspirationis.
uerbis sequentibus declarat. Inter-
rogaturū se quippe prohibuit. sed nihil
interrogando subiungit. Nā sola
de se humilia sentiens. et que mise-
ricordiam ad nō perciperet agnosceret.
partim subdit. Auditu auris audiui
te. nē autē oculus mīs uideret te. Hīs
nimirū uerbis apte indicat. quā quā-
to uisus superior est auditui. tanto
differt ab eo quod prius extitit. et hoc
quod postmodū per flagella perficit. Et
quia intus oculo uertutis lumen
magis conspexerat. humanitatis
sue tenebras diuidicans plus uide-
bat. Unde et sequitur. Ideo ipse
me reprehendo. Quanto enī quisque
minus uidet. tanto sibi minus displicet.
et quanto maioris gratia lumen percipit.
tanto amplius reprehensibile se esse cog-
noscit. Cū enī utrimsecus subleuatur.
per omne quod est ad eā quā super se conspiciit
regulam congruere nititur. Et quā ad-
huc humana infirmitas prepedi-
t. quā ea enī ex minima parte dissentit.
totūque ex se illi onerosū est. quod intus
regule conueniens nō est. quā regu-
lā beati iob post flagella perficiens
amplius inspicit. et a semetipso in
magna sui redargutione dissen-
tit dicens. Ideo ipse me repren-
do. Sed quā nulla est cognitio repren-
sionis. si nō sequantur etiā lamēta peni-

tudinis. recte per reprehensionē subdit.
Ago penitentiam in fauilla et cine-
re. In fauilla enī et cinere peniten-
tia agere est. contemplata summa essen-
tia. nihil aliud quā fauillā se cine-
remque cognoscere. Unde et ciuitati re-
publice dñi in euanglio dicit. Si in sydone
et tyro facte fuissent uirtutes que
facte sunt in uobis. oī in cilicio et
cinere penitentiam egissent. In cili-
cio quippe asperitas et punctio pecca-
torum. in cinere autē puluis ostendit
mortuorum. et ideo utrumque hoc ad-
hiberi ad penitentiam solet. ut in
punctione cilicii cognoscatur quod per
culpā fecimus. et in fauilla cineris
prependamus quod per iudiciū facti sumus.
Considerentur igitur in cilicio pungentia
uitia. considerentur in cinere per mortis
sententiam subsequens iusta pena
uitiorum. Quia enī per peccatū car-
nis etumelicē surrexerit. uideat
homo in asperitate cilicii superbi-
endo quod fecit. uideat in cinere
usque quod peccando peruenit. Potest quoque
cilicio ipsa per recordationē atque pe-
nitentiam dolorum punctio designari.
Nā hoc quod ait beatus iob ipse me rep-
hendo. quasi quodā cilicio pungitur. dū
in mente sua asperis redargutionū
stimulis confringitur. In cinere
autē agit penitentiam. quā ex primo
peccato quod per uisum iudiciū factū
est sollerter attendit dicens. Ago
penitentiam in fauilla et cinere.
Ac si apte dicat. De nullo auctoris

Euang

mei dono supbio. q̄a sūptus expulue-
 re. pillate mortis sententiā ad pulue-
 rē me redire cognosco. Auditis ḡ ser-
 monib; cunctis iob. cognitis etiā res-
 ponsionib; amicos. libet ad int̄u iu-
 dicis sententiā expectationē m̄tis
 nr̄e conuertere. etiq; dicere. Ecce
 dn̄e utraq; in c̄spectu tuo differentiū
 partes audiūm. et iob quidē in hoc
 certamine uirtutis sue facta reuol-
 uere. amicos eī etiā eū cognouim̄
 tuę iusticię ḡtam defendere. inter
 hec aut̄ q̄d nr̄a mens sentiat agnoscat.
Neq; enī possum̄ eoz nos dicta reph̄en-
 dere. q̄s defensionis tuę cognoscim̄ de-
 seruire. S̄ ecce assistunt partes. ex-
 spectant sententiā. Profer ḡ dn̄e ex
 inuisibili regula subtilissimū tuę
 discretionis exam̄. et q̄s in intentione
 ista sit rectius locut̄ ostende. Sequit̄.
Postquā aut̄ locut̄ ē dn̄s uerba hec ad
 iob. dix̄ ad eliphaz themanite. Irat̄
 ē furor m̄s inte. et in duos amicos tu-
 os. qm̄ n̄ estis locuti corā me rectū
 sic seruius m̄s iob. O dn̄e iudiciu tuū
 sententiā indicat. quanto a luce tuę
 rectitudinis cęctas nr̄a discordat.
 Ecce te iudice beatū iob uictorē esse
 cognoscam̄. quē inte peccasse loquen-
 do credebam̄. Te iudice addicti sunt.
 q̄beati iob se merita transcendere p̄
 te loquendo credider̄. Quia ḡ
 ex diuina sententiā q̄d de partib;
 estimem̄ agnouim̄. n̄c eiusdē senten-
 tię paulo subtilius uerba pensemus.
Iuon̄ aut̄ superius beat̄ iob reph̄en-

dit. si in cōparatione eī rectitudinis
 amici illius nequaquā corā dō rectū
 locuti memorant̄. An ad huc illa de
 eo sententiā confirmat̄. qua antiquo
 hosti d̄r. uidisti seruū meū iob q̄d n̄
 sit ei similis sup̄ trā. S̄ q̄d ē hoc q̄d
 et laudat̄ hosti. et in seipso reph̄endit̄.
 et tam̄ amicis loquentib; antefert̄.
 nisi q̄d sc̄s uir cūctos meritorū suoz
 uirtute transcendit̄. S̄ eouiso q̄ homo
 fuit. ante dī oculos eē sine reph̄ensione
 n̄ potuit. In sc̄o q̄ppe homine in hac in-
 terim uita cōmorante. diuini examinis
 regula habet ad huc q̄d iudicet. quā-
 uis iā ex cōparatione ceteroz hominū
 habeat q̄d laudet. Beat̄ ḡ iob p̄ cul-
 pa se credidit̄ et n̄ p̄ grā flagellari.
 Reserari in se estimauit uictia. n̄ aut̄
 merita augeri. et in eo reph̄endit̄
 q̄d intentione flagelli fuisset aliter
 suspicatus. et tam̄ amicis resistentib; m̄-
 tu iudicis diffinitione p̄latus ē. Unde
 apte colligit̄. quante iusticię fuerit.
 in eo q̄d etiā amicos uerba innocen-
 tiā sue operationis astruxit. q̄ diui-
 no iudicio etiā ipsis eiusdē diuini iu-
 diciu defensorib; antefert̄. In error-
 dio aut̄ libri huī agnouim̄. q̄d de il-
 lo satan dn̄o dixerit. Mitte manū
 tuā. et tange eū. et uide si n̄ in fa-
 cie benedicat tibi. Ad quā petiti-
 onē beatus iob dāpnis. orbitate. uul-
 nerib; et uerboz scandalis tangi
 pmittit̄. q̄a uidelicet certus quieū
 laudauerat extitit. q̄d nequaquā
 iuxta assertionē diaboli sc̄s uir in

iob

iob

maledictionis culpa labaret sic superius dixim. Quisq; beatu iob in locutione sua estimat p' flagella peccasse. apte dnm iudicat in sua assertione p' didisse; et quauis dñs ad diabolū loquens bona illius p'sentia p'tulit. n̄ autē ei p'seuerantiā sponondit. sciendū tamē est. q̄a nequaquā ei iusticiā p'mittendo tēptari p'tulisset. si eū iustū in tēptatione p'sistere n̄ posse p'videret. Permissio itaq; diuinitus in ei tēptatione diabolo. q̄sq; eū in tēptatione succubuisse existimat. ignorantia p'mittentis accusat. Appbent' q̄ in dictis suis ueracit' iob. ne dñm in sua p'uidencia neq; ter. accusem'. Et quidē quantū ad humana iudicia in uerbis suis amici ei multa illo rectius dixisse crederent'. sed ueritas aliā ex occulto regulā p'ferens ait. Non estis locuti corā me rectū. sic seruus m̄s iob. Corā me ait. idē utus ubi sepe multoz utta displicet. que etiā foris hominib; placet. Vnde caute nimis in laude iustoz coniugū dictū ē. Erant iusti ambo ante dñm. Non enī secura laus ē iustos ante homines apparere. Sepe enī humana sententia uelut in dñm magnū quēpiā approbat. sed hē om̄s d̄s q̄ quasi ex se appbat' ignorat. Hinc ē enī qd psal. musta uigilant' exorat dicens. dirige in conspectu tuo uia meā. nimirū q̄a plerūq; in conspectu hominū uia recta credit'. etiā que a ueritate ueritate deprauat'. Et notandū qd n̄ d̄r. n̄ estis locuti corā me rectū sic

iob. sed sicut seruus m̄s iob. ut uidelicet ut p'positione seruitutis. dū eū quasi sub quadā peculiaritate cōmemorat. cuncta que in defensione sua dixerat. q̄a n̄ contumaci supbia sed humilitate dixit. ostendit. S' q̄a iustus ē et misericors d̄s. amicos ei et p' iusticiā districte redarguit. et p' misericordiam benigne conuertit. Nā sequit'. Sumite uobis septē tauros. et septē arietes. et ite ad seruū meū iob. q̄ offerre holocaustū p' uobis. Iob autē seruus m̄s orabit p' uobis. faciē ei suscipiā. ut n̄ uobis imputet' stulticia. Ecce iustus et misericors d̄s. nec culpas sine increpatione deserit. nec reatū sine conuersione derelinq̄t. Quia enī int̄nus est medicus. p'us p'itredinē uulneris innotuit. et post remedia consequendę salutis indicant'. Quia autē sepe iā dixim'. qd amici beati iob hereticoz speciē teneant. qd dñm dū defendere nitunt' offendunt. qm̄ in dictis suis ueritati rebelles s̄t. cui famulari se in falsa assertionē suspiciant'. Om̄s d̄s sepe illos corpori s̄c̄e ecclē p' cognitionē ueritatis inuiscerit. bene ipsa q̄q; eoz conuersio que sepe misericordit' agit'. p' hanc ueniā quā amici beati iob p'cipiunt designat'. Notandū ū magnopere est. qd euerisionis sue sacrificiū dño n̄ p' se sed p' iob iubent' offerri. Nimirū heritici cū ab errore redeunt. q̄a erga se irā dñi suo p' se oblato sacrificio placare nequaquā possunt. nisi ad catholicā

Euang.

da

eccliam qua beat' iob significat conuer-
 tant' ut salute sua ei' p'ib; optineant.
 cui' fide puer sis assertionib; impugna-
 bant. At eni. Iob aut' seruus m' ora-
 bit p' uobis. facie ei' suscipia. ut n' uob'
 impitet' stulticia. Ac si apte hereticis
 dicat. Sacrificia ura n' accipio. peti-
 tionu' uraru' uerba n' audio. nisi p' m'te-
 cessionem illius. cui' p'fessionis uerba de-
 me ueracit' recognosco. Et uos q'de tau-
 ros atq; arietes exhibendo. sacrificia con-
 uersionis ure' deducite. sed ame salute
 uram p' catholicam eccliam qua diligo po-
 stulate. Ipsi eni uolo dimittere id q'd
 m' in ipsa deliquisti. ut hec uram inco-
 lomitate optineat. que ex uro lan-
 guore laborabat. Sola q'ppe e' p' qua
 sacrificiu' d'ns libent' accipiat. sola
 que p' errantib; fiducialit' m'cedat.

Exod'

Vnde etia de agni hostia d'ns p'cept' dicit.
 In una domo comedet'. nec offeretis de
 carnib; ei' foras. In una naq; domo agn'
 comedit'. q'a in una catholica ecclia ue-
 ra hostia redemptoris immolat'. De cui'
 carnib; diuina lex efferri foras p'hibet.
 q'a dare sem' canib; uetat. Sola est in
 qua opus bonu' fructuose pagitur.
 unde et mercedem denaru' n' nisi q' in-
 tra uinea laborauerant acceperunt.

n

Euang'

Sola e' que intra sepositos ualida cari-
 tatis copage custodit. unde et aqua
 diluuii arca q'de ad sublimiora sus-
 tulit. omis aut' q's extra arca inuenit
 extinxit. Sola e' in qua supna mys-
 teria ueracit' contemplet'. unde q' ad
 moysen d'ns dicit. Est locus apud me.

Genesis

Moyses

et stabis super petra. Et paulo post. Tollam
 manu' mea. et uidebis posteriora mea.
 Quia eni ex sola catholica ecclia ueritas in-
 spicit'. apud se ee locu' d'ns p'hibet de q' ui-
 deat'. In petra moyses ponit'. ut di' facie
 contemplet'. q'a nisi q's fidei soliditate tenuerit.
 diuina p'sentia n' agnoscit. De qua
 soliditate d'ns dicit. Sup hanc petra' edifi-
 cabo eccliam mea'. Q'd e' q' hoc loco dice-
 re tte ad iob. nisi petra' ascendite. Q'd
 e' facie suscipia. ut n' uobis impitet' stul-
 ticia. nisi id q'd illic d'r. posteriora mea
 uidebis. id e' ei' que postmodu' facienda e'
 mysteria incarnationis intelliges. He-
 retici aut' p' eo q'd in petra stare contempnum.
 transeuntis d'ni posteriora n' aspiciunt.
 q'a extra eccliam positi. incarnationis
 ei' sic s't mysteria n' agnoscunt. Sicut
 aut' et superius dixim'. p' tauros ceruix
 supbie. p' arietes u' ducant' exp'mit'. q'a ab
 hereticis p'suasus plebib; q'si seductis
 gregib; agit'. De hereticis naq; supbi-
 entib; d'r. q' infirmoz m'tes male sua-
 dendo corrupunt. celum tauroz int'
 uaccas populoz. Et q'a sequentes se po-
 pulos uelut greges trahunt. arietes
 aliquando nominant'. Gregem scilicet
 arietes ducunt. Vnde p' increpationem
 ieremias ait. Principes tui ue-
 lut arietes. Quia q' heretici cu' ad scam
 eccliam redeunt. supbie elationem de-
 serunt. & nequaquam u' q'si sequentes
 greges populoz cuneos ad interitum du-
 cunt. amici beati iob offerre tauros
 et arietes iubent'. Tauros eni et ari-
 etes in sacrificio offerre e'. supbu' du-

ite.

Euang'

Moyses

Jeremias.

catū conuersionis humilitate mactare.
ut edomita ceruice supbie. discant
obediendo sequi. q̄ dudū docendo p̄ire
conabant. Recte q̄q; hec eoz supbia. vii.
sacrificus expiat. q̄a heretici ad eccliam
reuerentes. p̄ humilitatis hostiā dona
sp̄s gr̄e septiformis accipiunt. ut q̄ elatio-
nis sue uetustate tabuerant. nouitate
gr̄e reforment. Septenariū aut̄ numerū
apud sapientes hui' sc̄i quadā sua habet
ratione p̄fect. q̄d ex p̄mo pari et ex p̄mo
impari c̄sumat. Primū enī impar t̄nariū
ē. p̄m̄q; par quaternariū. ex q̄b; duob; sep-
tenariū c̄stat. q̄ eisdē partib; suis mul-
tiplicat. in duodenariū surgit. Nam
sive tres p̄ quattuor. seu quattuor p̄ tres
ducim. ad duodenariū puenim. S̄ nos
q̄a supno munere uertutis p̄dicamta p̄-
cepim. hec fixa scientie altitudine des-
piciendo calcam. hoc p̄culdubio in c̄cus-
sa fide retinentes. q̄a q̄s sp̄s gr̄e septifor-
mis repleuerit p̄ficiat. eisq; n̄solū trini-
tatis noticiā. sed etiā uirtutū. iiii. idē
prudencie. t̄perantie. fortitudinis
atq; iusticie operationē p̄bet. q̄a in ipsis
q̄q; q̄s ingredit̄ suis q̄dāmodo partib;
auget. dū et p̄ trinitatis noticiā. iiii.
uirtutū actio accipit. & p̄ actionē uir-
tutū. iiii. usq; ad manifestā trinitatis
speciē puenit. Et apud nos q̄ septe-
nariū sed longe dissimilit̄. qui plene
et n̄ manit̄ in duodenariū surgit. dū
et p̄ fidē opera. et rursum p̄ opera p̄ficiat
fidē. Sc̄i q̄q; apti gr̄e septiformis sp̄u im-
plendi. duodeci s̄ electi. In quattuor
enī mundi partib; trinitatē que d̄s ē.

innotescere mittebant. Duodeci q̄
electi s̄. ut etiā ex ipsi' numeri ratio-
ne causa claresceret. q̄d p̄ quattuor
infima tria sūma p̄dicarent. Sive
itaq; hac seu alia quālibet fortasse ra-
tione. in scriptura tam̄ sacra septena-
rio numero. aliq̄ndo secura requies
et̄nitas. aliq̄ndo uniuersitas p̄sen-
tis hui' t̄poris. aliq̄ndo aut̄ sc̄e eccl̄e
uniuersitas designat̄. Septenario q̄p-
pe numero p̄fectio et̄nitas inuuit.
cū dies septimū in requiē d̄ni sc̄ificat̄
uocat̄. cui iā uespera m̄eē n̄ d̄r. q̄a
et̄ne beatitudinis req̄es nullo t̄mino
coartat̄. Hinc ē etiā q̄d in lege data
dies septimū seruat̄ eē p̄cipit. ut et̄na
p̄ illū req̄es designet̄. Hinc ē q̄d in
annoꝝ circulo septenariū numerū sep-
ties multiplicat̄ monade addita. ad
q̄nquagenariū ducit̄. ut p̄petuā be-
atitudinē signans. iubelei sacratis-
sima req̄es obseruet̄. Hinc ē q̄d re-
surgens d̄ns et frequēt̄ apparens.
ultimo iā conuiuio cū septē discipulis
comedisse describit̄. q̄a hui' q̄m illonē
p̄fecti s̄. et̄na p̄ illū refectione faci-
ant̄. Rursum p̄ septenariū numerū hec
uniuersitas t̄poralitat̄ accipit. Hinc
ē enī q̄d p̄ septē dies hoc totū uite
p̄sentis t̄p̄ euoluit̄. Hinc q̄d in ty-
po sc̄e eccl̄e que om̄i hoc t̄pore
mundū p̄dicando circuit. arca d̄ni
tubis clangentib; muros hierichun-
tinof dieb; septē circūacta confre-
git. Hinc p̄pheta ait. Septies in die
laudē dixi tibi. Q̄d ipse rursum p̄ toto

genesi

lex

it̄

Euang

lib
iudic

dit

ad

lem.

reg

psalmis

capitoy

atq; uniuerso suę depeationis tēpore
 se dixisse significans ait. Semp laus ei
 in ore meo. Qd ū p septenariū numerū
 p̄sentis uitę uniuersitas designat. tunc
 magis ostendit. cū post eū qq; etiā octo-
 nariū subinfert. Septenariū q̄ppe cū
 ad huc aliū sequit. ex ipso ei augm̄to
 exp̄mit. qd finienda tēporalitas et̄n-
 tate c̄cludit. Hinc ē enī qd p salemo-
 nē ammonet dicens. Da partē septē
 necū et octo. P septenariū q̄ppe nu-
 merū hoc qd septē dieb; agū p̄sens
 tēp̄ exp̄ssit. p octonariū ū uitā ppe-
 tuā designauit. quā sua nobis dñs
 resurrectione patefecit. Dñico scili-
 cet die resurrex. qd dū diē septimū
 id ē sabbatū sequit. a c̄ditione octauis
 inuenit. Bene aut̄ dr. da partes sep-
 tē necū et octo. q̄a ignoras qd mali
 futurū sit sup̄ trā. Ac si apte diceret.
 Sic dispensa tēporalia. ut appetere
 n̄ obliuiscaris et̄na. Oportet nāq;
 ut in posterū bene agendo p̄uideas.
 q̄ de uenturo iudicio quanta tribu-
 latio sequat̄ ignoras. Hinc ē qd qn-
 deci gradib; tēplū ascendit. ut ex ip-
 sa ei ascensione discat. quatin̄ p sep-
 tē et octo et tēporalis sollicit̄e dispen-
 set̄ actio. et p̄inde mansio et̄na req̄-
 rat. Hinc ē etiā qd dū monas inde-
 nariū surgit. centū q̄nquaginta
 psalmos p̄pheta cecinit. Prop̄ hē
 septenariū numerū tēporalia. octo-
 nariū ū et̄na signantē. sup̄ centū
 uiginti fideles in cenaculo resi-
 dentes sp̄s sc̄s effusus ē. P septē q̄ppe

et octo q̄ndeci cōputant. et si ab uno usq;
 ad q̄ndeci numerando paulatī p̄crem̄tū
 c̄surgim̄ usq; ad centesimū et uicesimū
 numerū puenim̄; qua scilicet effusio-
 ne sc̄i sp̄s didicerit. ut et tēporalia to-
 lerando transirent. et et̄na inhiant̄
 appeterent. Rursū septenario nume-
 ro sc̄e eccl̄e uniuersitas designat. un-
 de iohannes in apocalypsi septē eccl̄is
 scribit. sed p̄ eas qd aliud quā uniuersa-
 lē eccl̄am intelligi uoluit. Quę ni-
 mirū uniuersalis eccl̄a ut plena septi-
 formis gr̄e sp̄i signaret. helyseus sup̄
 puerū mortuū septies inspuasse des-
 cribit. Sup̄ extinctū pop̄m dñs ue-
 niens quasi septies inspuat. q̄ ei dona
 sp̄s septiformis gr̄e misericordit̄ tri-
 buit. Quia q̄ sepe septenario nume-
 ro sc̄e eccl̄e uniuersitas figurat. ueniam
 ad beatū iob amici illius. et iussū diuinitus offerant holo-
 caustū. sed uigilant̄ om̄ino septe-
 nariū numeri archana custodiant.
 ut uidelicet hi q̄ extra s̄t positi p̄us
 se uniuersitati sc̄e eccl̄e misceant.
 et tē demū ueniā de reatu p̄stine-
 elationis exq̄rant. Pro culpa sua
 septē sacrificia offerant. q̄a reatu
 sui absolutionē n̄ accipiunt. nisi
 gr̄e septiformis sp̄i uniuersali pa-
 ci ex qua exesi fuerant aggregent̄.
 Dicat̄ q̄. sumite uobis septē tauros.
 et septē arietes. et tte ad seruū me-
 um iob. & offerite holocaustū p̄ uo-
 bis. Iob aut̄ seruus n̄s orabit̄ p̄ uo-
 bis. faciē ei suscipiā. ut n̄ uobis im-

apocat.

lib reg de helyseo.

genesis.

putet stulticia. Ac si hereticis redeuntibus
apte diceret. Vniuersali uos ecclesie p humili-
tate penitentie iungite. atq; ea qua p uos
metipso digni n estis uenia ei ame p cib;
obtinere. q cu p hanc ueracti sapere disci-
tis. poris apud me ure sapientie stulti-
cia deletis. Sequitur. Neq; eni locuti estis
cora me rectu. sic seruus ms iob. Hec pau-
lo ante ia dñs ptulit. et tam hec eade re-
rando subiungit. Qd e hoc. nisi qd sen-
tentia qua semel iudicando dixerat.
iteru replicando cfirmat. Atq; ut
manifestius beati iob iusticia amicoꝝq;
ei iniusticia demonstraret. ei lauseo-
ruq; rephensio iterata uoce depmit. ut
replicata foris appareant qua fixa utius
habeant. Naq; cu rex egypti metuen-
da future famis tēpora sub bou spica-
ruq; specie gemina uisione cognouisset.
uoce sci interpretis audiuit. Qd uidisti
secundo. ad eandē rē ptinens sonū fir-
mitatis iudiciū ē. Qua ex rē apte col-
ligit. qd qd in eloqo diuino repēit.
robustius cfirmat. S qd que iudex de-
creuit audiunt. addicti qd qd faciant
audiam. Sequitur. Abierit g eliphaz
themantes. et baldad sutes. et sophar
naamathites. et fecerit sic locut fue-
rat ad eos dñs. et suscepit dñs faciē iob.
Horū intēpretationē nominū idcirco
reticemus. qd in hui operis exordio
de ea nos latius disseruisse meminim.
Intuendū ū ē qd ita caute sic p dicit
fuerat ordo accepte uenie custodit.
ut in sacrificiis dñs n illoꝝ sed beati
iob faciē suscepisse referat. S qd qd qd

p alius intēcedere nitit. sibi potius
ex ipsa caritate suffragat. recte
subiungit. Dñs qd; conuersus est
ad penitentiā iob. cu oraret p amicus
suis. Ia eni superius p amicus suis
exaudt ostendit. cu factū qd p di-
xim memorat. Fecerit sic locut
fuerat dñs ad eos. et suscepit dñs
faciē iob. S cu ptin subinfert. dñs
qd; cūersus ē ad penitentiā iob. cu
oraret p amicus suis. apte ostendit.
qd etiā p semetipso penitens tanto
ctius exaudiri meruit. qnto de-
uote palus intēcessit. Plus eni p se
ualere pces suas effecit. qd has et
aluis impendit. Libentius qd ppe
sacrificiū orationis accipit. qd in
cōspectu misericordis iudicis pxi
dilectione ceditur. Quod tē ueracti
qsd; cumulat. si hoc etiā p aduersa-
riis impendat. Hinc ē eni qd ma-
gistra ueritas dicit. Orate p psequen-
tib; et calūpniantib; uos. Hinc
rursū ait. Cū stabis ad orandū.
dimittite siqd habetis aduersus
aliquē. ut et pat ur qm celis ē di-
mittat uobis peccata ura. Quantū
ū p se obtinuit qd p alius intēcessit.
ilico demonstrat cu subdit. Ad-
didit dñs omia quecūq; fuerit iob
duplicia. Cuncta que amiserat
duplicia recipit. qd p pietatē be-
nigni iudicis tēptationis nrē dis-
pendiū uincunt suffragia cōsola-
tionū. Om̄ eni tēptat p batio.
quā remuneratio cōsolat. ut ex re-

tributionis merito leue fuisse qd tole-
 ranti agnoscat. q ex psecutionis pondere
 graue se aliqd tolerare iudicabat. Vnde
 afflicte qq; uidee dr; ad punctu in mo-
 dico dereliqui te. et in miserationib;
 magnus egragabo te. Aliquando u iuxta
 afflictionis pondus disponit m'sura esol-
 lationis. Vnde alias scriptu e. Scdm
 multitudinē dolor meorū in corde meo.
 esolationes tue letificauerūt animam
 meā. In ea enī mensura esolatiū se in
 qua afflictu fuerat indicat. q letifica-
 tū se scdm multitudinē dolorū clamat.
 Non aut minime lector instruit. si ip-
 sū remunerationis ordinē contēplet.
 Excessū qppe correptio. correptionē pe-
 nitentia. penitentia uenia. uenia u
 munera subsequunt. S' qā diuine dis-
 pensationis pmissione percussus. etiā am-
 cox uerbis afflictu e. diuine pietatis
 munerib; esolatus. etiā humana debet
 caritate refoueri. ut undiq; ei esolatio-
 nis gaudia respondeant. quē undiq; do-
 lorū tristia et aduersa lacerabant. Vn-
 de et subdit. Venerūt aut ad eū omīs
 fr̄s sui. et uniuersę sorores sue. et cunc-
 ti q nouerant eū p̄us. et comederunt
 cū eo panē in domo ei. et mouerūt sup
 eū caput. Qd in cōmestione panis
 si caritas. Quid u in motione capitis.
 nisi ammiratio designat. Bene aut
 subdit. Et consolati sūt eū sup omē
 malū. qd intulerat dñs sup eū. Percus-
 si enī merorē esolari est. ei post percussio-
 nē de uenia egaudere. Nā qnto qsq; cer-
 nit de restituta pximi salute hilares-

cere. tanto se indicat de ablata doluis-
 se. Et dederūt ei unusq; ouē unā. et in-
 aurē aureā unā. Licet cuncta hec iuxta
 hystoriā ueracit̄ dicta sūt. ipsi tam obla-
 tis munerib; cogim. ut ad allegorie mys-
 teriū recurrām. Neq; enī ociose debem
 accipere. qd ouē unā. aut inaurē aureā
 obtulere unā. Et si fortasse iuxta litte-
 rā mirū n̄ est. ouis oblata cur una. ual-
 de tam mirū ē. inauris oblata cur una.
 Qd u aut ouis ad inaurē p̄net. aut qd
 inauris ad ouē. Ex ipso ḡ numeroz si-
 ne cōpelli m. ut p̄ora qq; que supficiente-
 nus iuxta solā hystoriā cōtingendo trans-
 currim. in allegorie mysteriū indage-
 mus. Quia ḡ xps et eccl̄a. id est caput
 et corp̄ una p̄sona est. sepe beatū iob
 dixim m̄ capitis. m̄ figurā corporis de-
 signare. Seruata ḡ hystorie ueritate.
 sub ty po gestū scē eccl̄e sentiam id
 qd scriptū est. Addidit dñs omīa que
 cūq; fuerant iob duplicia. Scā qppe
 eccl̄a etsi multos nē percussione tēptati-
 onis amittit. in fine tam hui sc̄i ea que
 sua sunt duplicia recipit. qndo suscep-
 tus ad plenū gentib; ad eī fidē cur-
 rere omīs q tē inuenta fuerit etiam
 uidea esentit. Hinc nāq; scriptū est.
 Donec plenitudo gentiū intraret. et
 sic omīs isrl̄ saluus fiet. Hinc in euan-
 gto ueritas dicit. Helias uenit. et ille
 restituet omīa. Nunc aut amittit is-
 rahelitas eccl̄a. q̄s conuertere p̄di-
 cando n̄ ualuit. sed tē helia p̄dican-
 te dū q̄t̄ inuenerit colliget. uelut
 plenius recipit qd amittit. Vel certe

Paul?
 euang

Apb

*Iohann
in apocat.*

scē ecclē in fine suo duplū recipere
est. in singulis nobis et de beattu-
dine anime. et de carnis incorrupti-
one gaudere. Hinc ē enī qd p pro-
phētā de electis dr̄. In trā sua dupli-
cia possidebūt. Hinc ē qd iohannes
ap̄t̄s de sc̄is finē mundi querentib;
dicit. Date s̄ illis singule stolas al-
be. et dictū ē eis ut r̄q̄sescerent tē-
pus adhuc modicū. donec cōple-
ret̄ numerus conseruoz et fr̄m eoz.
Sic enī longe superius dixim̄. ante
resurrectionē sc̄i singulas stolas ac-
cipiunt. q̄a sola animarū beattitu-
dine p̄fruiunt. In fine aut̄ mundi
binas habituri s̄. q̄a cū m̄tis beati-
tudine etiā carnis gl̄am posside-
būt; sed ea que subnixa s̄ in fine
magis hui' seti conuersionē se iu-
daici popl̄i nunciare testant̄. Nā
subdit̄. Venerūt aut̄ ad eū om̄s fr̄s
sui. et uniuersę sorores sue. et cunc-
ti q̄ nouerant eū p̄us. et comederūt
eū eo panē in domo ei'. Tē q̄ppe
fr̄s sui ac sorores ad xpm̄ ueniunt.
quando ex plebe iudaica q̄t̄q̄ in-
uenta fuerunt c̄uertunt̄. Ex illo enī
poplo carnis materiā s̄psit. Tē ḡ
ad eū fr̄s sui ac sorores accedunt.
quando ex ea plebe que ei p̄ cogna-
tionē iuncta est. ut qui fortes futu-
ri sunt. uelut fr̄s. uel infirmi ue-
lut sorores ad eū p̄ cognitionē fidei
deuota gratulatione c̄currunt.
Tē apud eū celeberrime festiuita-
tis c̄uium̄ exhibent. quando eū iā

nequaquā quasi purū hominē contēp-
nentes. p̄pinq̄tatis sue memores. sed di-
uinitati ei' se inherere congaudent. Tē
in domo ei' panē comedent. cū post posi-
tā obseruationē sup̄iacentis litterę in
scā ecclā mystici eloqui quasi frugis
medulla pascunt̄. Bene aut̄ subditur.
Cuncti q̄ nouerant eū p̄us. Prius q̄ppe
nouerant. quē in passione sua quasi
incognitū contēpserant. Nā nascitu-
rū xpm̄ nullus q̄ plene legē didicit ig-
norauit. Vnde et herodes rex mago-
rū occursione p̄territus. sacerdotes
ac p̄ncipes studuit sollerter inq̄rere.
ubi xpm̄ nasciturū eē p̄scirent. Cui
p̄tin' responderūt. In bethlehē iude.
Prius ḡ nouerant quē passionis sue tē-
pore dū despicerent ignorabant;
quoz et noticia p̄or et ignorantia
posterior. bene ac breuit̄ isaac cali-
gantē signat̄. q̄ dū iacob benedice-
ret. et qd̄ euenerit in futuro p̄uide-
bat. et q̄s illi p̄sens assisteret nescie-
bat. Sic q̄ppe israhelitarū populus
fuit. q̄ p̄phetez mysteria accepti. sed
tam̄ cecos oculos in contēplationē
tenuit. q̄a eū p̄sentē n̄ uidit. de quo
tā multa in futuro p̄uidit. Ante se
enī positū nequaquā cernere ualu-
it. cui' aduent' potentiā longe ante
nunciavit. S' ecce in fine mundi
ueniunt. et eū quē p̄us nouerant
recognoscunt. Ecce in domo ei' pa-
nē comedunt. q̄a in scā ecclā sacri
eloqui fruge pascunt̄. Ecce omnē
insensibilitatē p̄stinū torporis excu-

tuunt. Vnde et subdit. Et mouerunt
 sup eū caput. Q'd enī in capite. nisi p̄n-
 cipale mentis accipit. Sic in psalmus-
 ta legit. Impinguasti in oleo caput
 meū. Acsi apte diceret. Arentē in su-
 is' cogitationib; m̄tē meā caritatis unc-
 tione rigasti. Caput ḡ mouet. cū p̄for-
 midinē ueritatis tacta ab insensibili-
 tate sua mens quatit. Veniant ḡ pa-
 rentes ad eū uiuū. atq; excusso torpo-
 re caput moueant. id est hu q̄ redēpto-
 ri nr̄o carne coniuncti fuerant. re-
 fectionē q̄ndoq; uerbi in fide percipiant.
 et insensibilitatis p̄stine duriciā amit-
 tant. Vnde bene etiā p̄ abacuc d̄r.
 Abacuc. Pedes ei steterunt. et mota ē terra. Stan-
 te enī dño. trā p̄culdubio mouet. q̄a
 cū cordi nr̄o timoris sui uestigia im-
 primit. cuncta in nobis cognatio
 trēna c̄tremiscit. Hoc itaq; loco ca-
 put mouere ē. immobilitatē m̄tis ex-
 cittere. et ad cognitionē fidei creduli-
 tatis gressib; p̄pinquare. S' q̄a sc̄a ecclā
 hebreoz n̄e auersione afficit. et tē con-
 uersione releuat. recte subiungit. Et
 cōsolati s̄t eū sup omē malū. qd̄ intule-
 rat sup eū dñs. Cōsolant̄ uidelicet
 xp̄m. cōsolant̄ eccliam. q̄ ab infidelita-
 tis p̄stine errore resipiscunt. et pra-
 uitatē uitę p̄ quā recta docentib; re-
 pugnauerant deserunt. An n̄ grauis
 meror est duris cordib; infructuose p̄-
 dicare. laborē in ostendenda uertua-
 te sumere. sed nullū de cōuersione au-
 dientū fructū laboris inuenire.
 At c̄tra aut̄ magna p̄dicatoz cōsolatio ē

subsequens p̄fectus auditor. Releua-
 tio q̄ppe dicentis ē. immutatio p̄fici-
 entis. Et notandū qd̄ int̄ flagella
 positū consolari noluerit. sed ad con-
 solandū eū post flagellū ueniunt.
 q̄a nimirū passionis ei' tēpore hebrei
 p̄dicam̄ta fidei contēpnentes. quē ho-
 minē ex morte p̄bauerant. dñm cre-
 dere despexerunt. Vnde p̄ psalmus-
 tā dñs d̄c. Sustinui q̄si mul me.
 eū c̄tristaret et n̄ fuit. et q̄ consola-
 ret et n̄ inueni. Cōsolantē q̄ppe in
 passione minime inuenit. q̄ ex despec-
 tu mortis etiā ipsos hostes p̄tulit. p̄
 q̄b; ad mortē uenit. Post flagella ḡ
 p̄pinqui ad cōsolationē ueniunt. q̄a
 in mēbris suis n̄e usq; dñs patit. sed
 extremo tēpore israhelice om̄s ad
 fidē cognita helie p̄dicatione con-
 currunt. atq; ad ei' p̄tectionē quē
 fugerant redeunt. et tē illud exi-
 miū multiplici aggregatione po-
 ptoz eū uiuū celebrat. Tē post fla-
 gella quasi iob sanus ostendit. q̄ndo
 c̄uersis atq; credentib; post passionē
 suā ac resurrectionē in celis dñs
 immortalis uiuere p̄certitudinē fi-
 dei sc̄tur. Tē quasi remuneratus
 iob cernit. q̄ndo in maiestatis sue
 potentia sic est d̄s credit. et ei' fidei
 subici hu q̄ p̄us restiterant uident.
 In fine ḡ mundi credentes hebrei con-
 ueniunt. et humani generis redēp-
 tori in potentia diuinitatis quasi
 sano iob oblationū suarū uota p̄sol-
 uant. Vnde et bene subdit. Et de

ad.

s

dederunt ei unusquisque ouem unam. et in
auream auream unam. Quid pro oue. nisi in-
nocentia. Quid pro aurea. nisi obedi-
entia designat. Oue quippe simplex
animus. pro aurea uero ornatus humilita-
tis gratia audatus exprimitur. Sed quia ad osten-
dendam uirtutem obedientie occasio
oportuna se prebuit. libet hanc paulo
uigilantius sollicitiusque discutere.
et quantum sit meriti demonstrare.
Sola namque uirtus est. que uirtutes cete-
ras in se inserit. insertasque custodit.
Vnde et primus homo et preceptum quod serua-
ret accepit. cui si se uellet obediens
subdere. ad eternam beatitudinem si-
ne labore perueniret. Hinc samuhel
ait. Melior est obedientia quam uicti-
me. et auscultare magis quam offer-
re adipem arietum. quam quasi peccatum
ariolandi est repugnare. et quasi
scelus idolatrie nolle acquiescere.
Obedientia quippe uictimis iure pro-
ponitur. quia pro uictimam aliena caro. pro obe-
dientiam uero uoluntas propria religat.
Tanto ergo quisque dominum citius placat. quanto
ante eius oculos reposita arbitri sui
supbia gladio precipientis se immolat.
Quo contra ariolandi peccatum in obedi-
entia dicitur. ut quanta sit uirtus obedi-
entiae demonstraretur. Ex aduerso ergo me-
lius ostenditur. quod de eius laude sentiat.
Si enim quasi peccatum ariolandi est re-
pugnare. et quasi scelus idolatrie
nolle acquiescere. sola est que fidei me-
ritum possidet. qua sine quisque infi-
delis euincitur. etiamsi fidelis esse uide-

Samuhel

atur. Hinc per salomonem in ostensione
obedientie dicitur. Vir obediens loquitur
uictorias. Vir quippe obediens uicto-
rias loquitur. quia dum alienae uoci humi-
liter subditur. nosmetipsos in corde su-
peramus. Hinc in euangelio ueritas dicitur.
Si uis uenire ad me non eiciam foras. quia de
celo descendit. non ut faciam uoluntatem
meam. sed uoluntatem quam misit me. Quid
enim. Si suam faceret. eos quod ad se per-
ueniret reppulisset. Quis autem nesci-
at quod uoluntas filii a patris uolun-
tate non discrepet. Sed quam primus homo
quia suam facere uoluntatem uoluit. a pa-
radysi gaudio exiit. secundus
ad redemptionem ueniens hominum.
dum uoluntatem se patris et non suam fa-
cere ostendit. permanere nos intus
docuit. Cum ergo non suam sed patris uo-
luntatem facit. eos quod ad se ueniunt
foras non eicit. quia dum exemplo suo nos
obedientie subicit. uiam nobis egres-
sionis claudit. Hinc rursum ait. Non
possum ego a meipso facere quicquam. sed
sic audio iudico. Nobis quippe obedi-
entia usque ad mortem seruanda pre-
cipitur. Ipse autem si sic audit iudicat. te-
que obediunt cum iudex uenit. Ne ergo uo-
bis usque ad presentis uite terminum obe-
dientia laboriosa appareat. redemp-
tor noster indicat. quia hanc etiam cum iu-
dex uenerit seruat. Quid ergo mirum.
si peccator homo obedientie in pre-
sentis uite breuitate subicit. quando
hanc mediator dei et hominum
et cum obediens remunerat non re-

Salom.

Euang.

ite.

linquit. Sciendū ū est. nūquā p obe-
 dientiā malū fieri. Aliqñdo debet pobe-
 dientiā bonū qđ agū int̄mitti. Neq;
 enī mala in paradysō arbor extitit. quā
 dī homini ne ētingeret int̄duxit. sed
 ut p melius obedientie meritū homo
 bene ēditus cresceret. dignū fuerat.
 ut hē etiā abono phiberet. quatinus
 tanto uerius hoc qđ ageret uirt' eēt.
 qñto et abono cessans auctori suo se
 subditū humilius exhiberet. S' notan-
 dū qđ illic dī. ex omī ligno paradisi
 edite. de ligno autē scientie boni
 & mali ne tetigeritis. Qui enī ab
 uno quolibet bono subiectos uetat.
 necesse est ut multa concedat. ne obe-
 dientis mens funditus intereat. si abo-
 nis omib' penit' repulsa ieiunat.
 Omīs autē paradysi arbores ad esū dñs
 concessit. cū ab una phibuit. ut crea-
 turā suā quā nolebat extingui sed pue-
 hi. tanto facilius ab una restringeret.
 qñto ad cunctas latius relaxaret. S'
 qđ nūquā nobis hui' mundi pspera.
 nūquā ū iubent' aduersa. sciendū
 sumopere ē qđ obedientia aliqñdo
 si de suo aliqd habet nulla ē. aliqñ-
 do autē si de suo aliqd n̄ habeat mini-
 ma. Nā cū hui' mundi success' p̄ci-
 pt'. cū locus superior imperat. is q'
 ad p̄cipienda hec obedat. obedien-
 tie sibi uirtutē euacuat. si ad hec
 etiā ex p̄p̄o desiderio anhelat.
 Neq; enī se sub obedientia dirigit.
 qđ ad accipienda hui' uite pspera li-
 bidini pprie ambitionis seruit.

Genesis

Rursū cū mundi despectus p̄cipit. cū p̄bra
 adipisci et c̄tumelis iubent'. nisi hec ex
 semetipso anim' appetat. obedientie me-
 ritū sibi minuit. qđ ad ea que in hac ui-
 ta despecta sūt inuitus nolensq; descen-
 dit. Ad detrimentū q̄ppe obedientia
 ducit. cū mentē ad suscipienda p̄bra hui'
 seti nequaquā ex parte aliqua etiā sua
 uota comitant'. Debet q̄ obedientia e
 in aduersis exsuo aliqd habere. &
 rursū in p̄speris exsuo aliqd omnimō
 n̄ habere. q̄tm̄ et in aduersis tanto
 gloriosior sit q̄nto diuino ordinē
 etiā ex desiderio iungit'. & in p̄speris
 tanto sit uilius q̄nto ap̄senti ipsa
 qm̄ diuinit' p̄cipit glā fundit' ex mte
 separat'. S' hoc uirtutis melius pon-
 dus ostendim'. si celestis patrie dux
 hominū facta memorem'. Moyses
 nāq; cū in deserto oues pasceret. a
 dño p anḡlīm in igne loquente uo-
 cat' est. ut eripiente omī israhelita-
 rū multitudini p̄ esset. S' q' apud
 se mte humilis extitit. oblatā p̄tin' tanti
 regiminis glām expauit. maxq; ad infir-
 mitatis patrocinū recurrit dicens. Ob-
 secro dñe n̄ sū eloquens; ab heri enī et
 nudius tertius ex q' cepisti loqui ad ser-
 uū tuū. tardioris et impeditioris lin-
 gue factus sū; et se postposito aliū de-
 poscit dicens. Mitte quē missurus es.
 Ecce cū auctore lingue loquit'. et n̄
 tanti regiminis potestātē suscipiat.
 et lingue se eē causat'. Paulus q̄ppe
 diuinit' fuerat ut ierosolimā ascen-
 dere debuisset ammonit'. sic ipse

exod.

moyses.

ite.

Paul?

act' aptoxe

galathis die. Deinde post annos quat-
tuordecim iterum ascendit ierosolimam as-
sumpto barnaba et iterum ascendit autem
secundum reuelationem. Usque in cinere cum p-
phetam agabum reperisset. quoniam se aduer-
sitas in ierosolimis maneret audiuit.
Scriptum quippe est quod idem agabus zonam pau-
li suis pedibus inserens dixit. Virum cui
hec zona est sic alligabit in ierosolime.
A paulo autem primum respondit. Ego non solum
alligari sed et morti in ierosolime parat-
us sum pro nomine ihesu. Neque autem preciosiore
facio animam meam quam me. Preceptio-
ne ergo reuelationis ierosolimam per-
gens aduersa cognoscet. et tamen hec
libenter appetit. audit que timeat. sed
ad hec ardentius anhelat. Moyse itaque
ad prospera de suo nihil habet. quia precibus re-
nuit ne israeliticę plebi preferat. pau-
lus ad aduersa etiam ex suo uoto ducit.
quia malorum imminentiũ cognitionem per-
cipit. sed deuotione spiritus etiam ad acriora fer-
uescit. Ille presentis potestatis gloriam deo uo-
luit iubente declinare. iste deo aspera
et dura disponente se studuit ad gra-
uiora preparare. Preceunte ergo utroxque du-
cum in fracta uirtute institutum. ut si
obediencie palmam apprehendere uera-
citer nituntur. prosperis huius seculi ex sola uis-
sione. aduersis autem etiam ex deuotio-
ne militent. Notandum uero est quod hoc lo-
co cum in aure ouis. cum oue in auribus of-
ferunt. quia nimirum innocuis membris orna-
mentum semper obediencie uingunt. domino
attestante qui ait. Oues mee uocem meam
audiunt. et ego cognosco eas. et secun-

tuang

tur me. Beato ergo iob nemo in aure sine
oue. nemo oue sine in aure obtulit. qui
perfecto redemptori suo non obedit. qui inno-
cens non est. et innocens esse non potest. qui obe-
dire contempnit. Quia uero ipsa obedientia
non seruli metu. sed caritatis affectu
seruanda est. non terrore pene. sed amo-
re iusticie. cuncti quod ad ciuium ueniunt.
auream in aure obtulisse prohibent. ut
uidelicet in ea que exhibet obedi-
entia caritas fulgeat. que uirtutes omnes
quasi auri more cetera metalla tran-
scendat. Sed quia nulla est innocentia.
nulla est uera obedientia in multipli-
cibus hereticorum diuisionibus potest. ad
cognitionem fidei uenientes. offerant
oue sed unam. offerant in aure sed
unam. id est tales ueniant. qui in unita-
te sanctę ecclesię innocui obedienciesque
persistant. Unum quippe diuidi per numeros
non potest. quia et hoc ipsum unum quod dici-
mus numerus non est. Offerant ergo ouem
sed unam. offerant in aure sed unam.
id est ad sanctam ecclesiam cum innocentia
atque obedientia uenientes. eam men-
tem deferant quam sectarum scismata non
diuidant. Aperire libet oculos fi-
dei. et illud extremum sanctę ecclesię de-
suspceptione israelitici populi ciuium
contemplari. ad quod ciuium nimirum
magnus ille ueniens helias. ciuium
tantum inuicator adhibet. et tunc propin-
qui. tunc noti ad eum cum muneribus ue-
niunt. que in flagello paulo ante-
positum contempserunt. Appropin-
tate enim die iudicii. ut precursoris

de helia

uocib; ut quibusdā erūpentib; signis
 ipsa iā eis aliquom̄ aduentus dñi uir-
 tus int̄luet. cui' iā dū p̄uenire festi-
 nant. cūersionis suę tēp̄ accelerant.
 Conuersi autē cū munerib; ueniunt. q̄a
 eū quē paulo ante in passione deriserūt.
 tē uirtutū opera quasi munera offe-
 rendo uenerant. illud p̄culdubio sua
 oblatione cōplentes. q̄d et cernim̄ mag-
 na ex parte iā factū. et ad huc credim̄
 p̄fecte faciendū. adorabunt eū filie
 tyri in munerib;. Tē nāq; illū pleniū
 filie tyri in munerib; adorant. cū isa-
 helitarū m̄tes hui' nē mundi desideri-
 is subditę. ei quē supbientes necaue-
 rant quandoq; cognito. sue hostiā con-
 fessionis apportant. et quāuis eisdem
 tēporib; q̄b; ant̄ x̄ps̄ app̄pinquat ali-
 quatin̄ uita fidelū minoris eē uirtu-
 tis appareat. quāuis in cōflictu illius
 p̄diti hominis grauis etiā corda for-
 tum formido constringat. heliata
 men p̄dicante roborati. n̄ solū fide-
 les quiq; in scē ecclē soliditate p̄lis-
 tunt. sed sicut superius dixim̄ ad
 cognitionē fidei multi q̄q; ex infide-
 lib; conuertunt. ita ut israheliticę
 gentis reliquę que repulse p̄us fun-
 ditus fuerant. ad sinū matris ecclē
 pia om̄imodo deuotione cōcurrant.
 Vnde et bene nē subdit. Dñs autē be-
 nedix̄ nouissimis iob. magis quā p̄n-
 cipio ei. Hęc hystorice facta credim̄.
 hęc mystice facienda speram̄. Magis
 enī nouissimis iob quā p̄ncipio bene-
 dicit. q̄a q̄ntū ad israheliticę popl̄i sus-

ceptionē p̄inet. urgente fine p̄sentis
 sc̄ti. dolore scē ecclē dñs animarū
 multiplici collectione consolatur. Tan-
 to q̄ppe locupletius ditabit. q̄nto e ma-
 nifestius innotescit. q̄d ad finē p̄sen-
 tis uite tēporalitas urget. Predica-
 tores nāq; scē ecclē. benedictione
 extram tēporis psalmista ditari con-
 spererat cū dicebat. Ad huc multi-
 plicabunt in senecta uberi. et bene-
 patientes erūt ut annuncient. In senec-
 ta scilicet uberi multiplicant. q̄a cū
 eoz uita differit. semp ad melius forti-
 tudo p̄ducit. eisq; p̄ augm̄tū tēp̄orē cres-
 cunt etiā lucra meritorē. Bene autē
 patientes sunt ut annuncient. q̄a cele-
 stia p̄dicantes. tanto robustius aduersa
 tolerant. q̄nto et p̄ tolerantia suā ani-
 marū cōmoda locupletius reportant.
 Sequit̄. Et facta sūt ei quattuordecim
 milia ouū. et sex milia cameloz. et
 mille iuga bouū. et mille asine. et
 fuerūt ei septē filii et tres filie. Q̄d
 septē milia ouū. et tria milia came-
 loz. et q̄ngenta iuga bouū. et q̄n-
 gentas asinas ante p̄bationē p̄cus-
 sionis habuerit. ipsa eiusdē hysto-
 rię p̄fatio ostendit. que p̄ flagellū
 p̄dita. ei nē sūt duplicia restituta. fi-
 lii autē totidē sūt redditi q̄t amissi.
 Septē q̄ppe filios et tres filias habu-
 it; septē autē nē filios et tres filias
 recepisse describit. ut et hi qui
 extincti fuerant uiuere demon-
 strent. Dū enī d̄r addidit dñs
 quecūq; fuerant iob duplicia. et tam

da

totidē ei filios restituit q̄t amiserat. et
filios duplicat̄ addidit. cui decē postmodū
in carne restituit. decē ū q̄ amissi fue-
rant in occultis animarū uita seruauit.
Siquis aut̄ in p̄dictis animalib; postposito
culmo hystorie. ut intellectuale in-
delicet animal pasci mysterioꝝ fru-
ge desiderat. necesse ē ut quę sentim̄
agnoscat. Intelligere enī possum̄. qd̄
in his animalib; aggregata fidelium
uniuersitas designet̄. Hinc ē nāq;
qd̄ p̄ psalmistā patri de filio dr̄. Omnia
subiecisti sub pedib; ei. oues et boues
uniuersas. insup̄ et pecora cāpi. Hinc
ē qd̄ isdē p̄pheta scām eccliam simplices
q̄sq; inhabitare cōspiciens ait. Anima-
lia tua habitant in ea. Qd̄ ḡ in ouib;
nisi innocentes. Qd̄ in camelis. nisi
eos q̄ ceteroꝝ mala transeunt. exube-
rantū tortuosa mole uitioꝝ. Qd̄
in iugatis bob; nisi israhelitas legi
subditos. Qd̄ in asinis. nisi simpli-
ces gentiliū mites accipim̄. Nā q̄a
innocentes quiq; ouū nomine desig-
nant̄. testat̄ psalmista q̄ ait. Nos aut̄
popl̄s ei et oues pascue ei. Neq; enī
q̄ seruare innocentia negligunt.
illa int̄ne pascue refectione faci-
ant̄. Cameli ū nomine. aliquādo
in sacro eloq̄o dñs. aliquādo aut̄ gen-
tiliū supbia exp̄mūt̄. quasi ex cres-
cente desup̄ tumore tortuosa. Quia
enī ad suscipienda onera sponte se
camelus humiliat. n̄ in merito re-
dēptoris nr̄i grām signat. q̄ in eo
qd̄ infirmitatis nr̄e onera suscipe-

re dignatus est. a potestatis celsitudine
sua sponte descendit. Vnde et p̄ euan-
ḡm dicit. potestatem habeo ponendi
animā meā et potestatem habeo iterū
sum̄di eā. et nemo tollet eā a me. et
unde iterū dicit. facilius ē camelū p̄
foram̄ acus transire. quā diuitē intra-
re in regnū celoꝝ. Qd̄ enī nomine
diuitis. nisi quēlibet elatū. Quid
cameli appellatione. nisi pp̄am con-
descensionē signat. Camelus enī p̄
foram̄ acus transit. cū isdē redēptor
nr̄ usq; ad susceptionē mortis p̄ angus-
tias passionis intrauit. quę passio ue-
lut acus extitit. q̄a dolore corp̄ pun̄t.
Facilius aut̄ camelus foram̄ acus quā
diues celoꝝ regnū ingredit̄. q̄a nisi
ipse p̄ infirmitatis nr̄e onera susci-
piens. p̄ passionē suā formā nobis hu-
miliationis ostenderet. nequaquā se
ad humilitatē illius sup̄ba nr̄a rigi-
ditas inclinaret. Rursū cameli no-
mine tortuosa ac plena uicis genti-
litas designat̄. si ē p̄ moysen dr̄. qd̄ in
inclinata iā die egressū in agro isaac
incamelo sedens rebecca cōspexit. ac
p̄tinē de camelo descendit. et sese
pallio uisione illi uerecundata co-
operuit. Quē enī isaac alū in eo qd̄
inclinata iā die in agro egressus fue-
rat designabat. nisi eū q̄ extremo hui-
mundi tēpore uelut in diei fine ue-
niens. quasi in agrū foras exiit. Quia
cū sit inuisibilis. in hoc mundo se-
uisibile demonstrauit. Quē incame-
lo sedens rebecca cōspexit. q̄a eū cōclu-

at̄

it̄

it̄

Euanḡ

it̄

genesis

ex gentib; ueniens. dū adhuc uicus eēt
 iuxta. et needū spūalib; sed animalib;
 morib; inhereret attendit. S^o ptin de
 camelo descendit. q̄a uicia q̄b; p̄us fue-
 rat supbe elata deseruit; seq; etiā pallio
 operire curauit. q̄a uiso dño infirma-
 tatē sue actionis erubuit. et illa que
 p̄us in camelo libere gestabat. descen-
 dens postmodū uerecundia tegit. Vn-
 de eidē ecclē ap̄ore elatione cūerse.
 p̄ apticā uocē quasi rebecca de camelo
 descendenti. sibiq; palliū supducenti
 dr̄. Quē enī fructū habuistis t̄ in il-
 lis. in q̄b; nē erubescitis. In bobus ū
 aliq̄ndo luxuriosoz demtia. aliq̄ndo
 laboriosa fortitudo p̄dicantiū. aliq̄n-
 do humilitas exp̄mit̄ israhelitarū.

Paul

Salom

Moyse

ppb

Quia enī bouis nomine p̄ cōparationē
 luxuriosoz demtia designat̄. salemon
 indicat. q̄ cū male suadentis mulieris
 petulantia p̄misisset. aduun̄. statiq;
 eā sequit̄ quasi bos ductus ad uictimā.
 Rursū q̄a bouis nomine labor p̄dicato-
 ris exp̄mit̄. legis uerba testant̄ que
 ait. Non obturabis os boui trituranti.
 Ac si apte diceret. Predicatorē uerbi
 ab stipendioz suoz p̄ceptione n̄ phibe-
 as. Rursū q̄a bouis nomine plebs is-
 rahelitica figurat̄. p̄pheta asserit. q̄
 redēptoris aduentū denunciat dicens.
 Cognouit bos possessore suū. et asinus
 p̄sepe dñi sui. P̄ bouē q̄ppe israhelita
 cū popl̄m iugo legis edomitū signans.
 p̄ asinū ū gentile popl̄m indicans. uo-
 luptatib; deditū. et grauius brutū.
 Asinoz q̄q; uel asinarū nomine. aliq̄ndo

luxuriosoz petulantia. aliq̄ndo man-
 suetudo simpliciu. aliq̄ndo ū ut p̄dixi-
 m̄ stulticia gentiliū designat̄. Quia
 enī luxuriosoz petulantia asinoz ap-
 pellatione p̄cōparationē exp̄mit̄. apte
 declarat̄. cū p̄ prophetā dr̄. Quoz car-
 nes s̄t ut carnes asinoz. Rursū quia
 asinarū nomine simpliciu uita figu-
 rat̄. redēptor n̄r cū hierusalē p̄ge-
 ret. asinā sedisse memorat̄. hierim
 q̄ppe uisio pacis dr̄. Q̄d ḡ signat̄. qd
 dñs sedendo asinā hierim ductū. nisi
 qd simplices n̄tes dū p̄sidendo possi-
 det. eas usq; ad uisionē pacis sua sacra
 sessione p̄ductū. Rursū q̄a asinorū
 nomine stulticia gentiliū designat̄.
 p̄pheta testat̄ dicens. Beati q̄ semina-
 tis sup om̄s aquas. inmittentes pedē
 bouis et asini. Sup om̄s q̄ppe aquas
 seminare ē. cunctis popl̄is fructuosa
 uite uerba p̄dicare; pedē ū bouis et
 asini inmittere ē. uias israhelitici
 ac gentilis popl̄i p̄ p̄ceptoz celestiu
 uincla religare. Littere ḡ uerita-
 te seruata. sub beati iob nomine. cunc-
 tis his animalib; n̄ inmerito credim̄
 scē ecclē popl̄os designari. quatin̄
 ea que scripta s̄t dispensatione sc̄i
 sp̄s cuncta mirabilit̄ ordinante. et
 transacta nobis referant. et futura
 p̄dicent. Agnoscam̄ ḡ in ouib; fide-
 les atq; innocentes ex uidea populos.
 legis dudū pascuis saciatos. Agnosca-
 m̄ in camelis ad fidē simplices ex gen-
 tilitate uenientes. q̄ p̄us sub ritu sa-
 crilego quasi quadā deformitate mē-

Pph.

Euang.

Pph.

brorū ualde turpes ostensi sunt. uidelicet feditate uicior. Et quia sepe ut praediximus sacra eloquia curant repetere quod affirmant. possunt rursū in bobus israheliticis accipi quasi iugo legis attriti. asinus uero ut dictū est gentilis populus designari. quod dum se colendis lapidibus inclinabant. non reluctante mente quasi dorso stulte subposito quolibet idolis bruto sensu seruebant.

Scā ergo ecclesia que in exordis suis in numeris temptationibus pressa. ut israheliticū populum. ut multos ex gentibus amisit. uidelicet quos lucrari non potuit. duplicia in fine recipit. quia in ea ex utraque ratione fidelium numerus multiplicior excrescit.

Possunt etiā puugatos boues praedicatores intelligi. Vnde cum eos ad annuncianđū dñs mitteret. teste euangēto binos misisse describitur. ut quia ut duo sūt precepta caritatis. tunc quia haberi societas unius quā unius duos non potest. praedicatores scilicet ex ipsa qualitate suę missionis cognoscerent. quantum concordia societatis amarent. Possunt sic praediximus pasinas mentes simplicium designari. Scā uero ecclesia duplices boues atque asinas recipit. quia praedicatores scilicet quos pressi formidine in eis dudum temptatione iacuerant. et mentes simplicium que uicte terroribus ueritatē illius confiteri formidabant. tanto iam nec robustius in confessione ueritatis uoces suas exerunt. quanto debilius

euangē.

ante timuerunt. Hęc in significatiōe scē ecclesie breuit̄ dixim̄. que quoniam eiusdē scē ecclesie capiti seruant. in exordio huius operis latius nos dixisse memoram̄. Qui ergo de his sibi plenius scire uult. scdm̄ huius operis librum legere dignetur. Iam uero si querimus ut etiā de ipso animalium numero differamus. cur mille iuga bouum. ut mille asinū. et sex milia camelorum. et quattuordecim milia ouium numerentur. dicere breuit̄ possumus. quod apud seculares quodē scientiā millenarius numerus idcirco perfectus habeatur. quia denarii numeri quadratum solidū reddit. Decem quippe decies ducta sunt centū. que iam figura quadrata sed plena non est. Vt autē in altitudinē surgat et solida fiat. rursus centū decies multiplicantur. et mille fit. Senarius autē numerus idcirco perfectus est. quia primus in numeris complectitur partes suas. id est sexta sui parte. et tertia. et dimidia. que fit unū. et duo. et tria. que in summa ducta sex sunt. nec alius ante senarium numerus reperitur. quod suis partibus dum diuiditur tota eius summa compleatur. Sed quia cuncta hęc per sacre scripture celsitudinē proficiendo transcendunt. ibi senarium. ibi septenarium. ibi denarium. ibi millenarium unde sit perfectus inuenitur. Senarius quippe numerus in scriptura sacra perfectus est. quia in mundi genesis origine dñs ea que primo die cepit.

sexto die opera impleuit. Septenarius in
ea pfectus ē. q̄a om̄e bonū op̄ septē p̄ sp̄m
uirtutib; agū. ut et fides simul et opera
consumunt. Denarius numerus in ea p̄fec-
tus ē. q̄a lex in decē p̄cepta cōcludit. om̄isq;
culpa n̄ amplius quā p̄ decē uerba cōhi-
bet. atq; narrante ueritate operato-
res uineq; denario remunerant. In de-
nario q̄ppe tria iungunt ad septē. Ho-
mo autē q̄a ex anima constat et corpore.
in septē qualitātib; cōtinēt. nā trib; sp̄u-
alit̄. et quattuor corporalit̄ uiget. In
dilectione etenim d̄i trib; qualitātib; sp̄u-
alit̄ exercitat. cū ei p̄legē d̄r. Diliges
dn̄m dn̄m tuū ex tota m̄te tua. et ex
tota anima tua. et ex tota uirtute
tua. Corporalit̄ ū quattuor qualita-
tib; cōtinēt. q̄a uidelicet ex materia ca-
lida. et frigida. humida et sicca cōpo-
nit. Homo ḡ q̄ ex septē qualitātib; cōstat.
denario remunerari d̄r. q̄ in illa p̄fecti-
one sup̄ne patrie septē nr̄a ad tria iun-
gunt eterna. ut homo cōtēplati-
onē trinitatis acci-^{ia}piat. et de remu-
neratione operis quasi q̄dā denario
cōsumatus uiuat. Vel certe q̄d septē
uirtutes s̄t. q̄b; in hac uitā laboratur.
dūq; eis in remuneratione cōtēpla-
tio trinitatis reddit. uita laboran-
tiū denario remunerat. S̄ p̄fectus
q̄sq; in hac etiā uitā denariū accipit.
dū eisdē septē uirtutib; fidē. sp̄e.
caritatēq; coniungit. Millenarius
q̄q; numerus in sacro eloq̄o p̄fectus
accipit. q̄a appellatione ei uniuersitas
designat. Vnde scriptū est.

105
da.
Verbi q̄d mandauit in mille generatio-
nes. Cū enī nequaquā credendū sit. q̄d
ad centū generationes mundus exten-
dat. q̄d aliud a mille generationib;
nisi generationū uniuersitas figurat.
Beatus ḡ iob quattuordecim milia ouium
recepit. Quia enī sc̄a eccl̄a uirtutū
p̄fectione ad utruq; sexū ducit. Septena-
rius in ea numerus duplicat. Et sex milia
camelorū. quia plenitudine in illa operis
accipiunt. q̄ ab illa dudū uitioꝝ. suq; foe-
ditate perierit. Mille quoq; iuga bouū.
ac mille asinas recipit. quia israhelitas
atq; gentiles. doctos ac simplices post tēp-
tationū casus. in culmine p̄fectionis ad-
sumit. Septē quoq; filios. & tres filias
recepit. q̄ ex mentib; quos septē uirtu-
tib; generat. ad p̄fectionis sumā sp̄e. fidē.
caritatēq; cōiungit. ut tanto uerius
ple sua gaudeat. q̄nto suis fidelib; nul-
deesse uirtutib; pensat. S̄ q̄a hec suc-
cincte transcurram. nē ipsis q̄q; in da-
gandis filiarū uocabulis attendam.
Sequit. Et uocauit nom̄ unius diem.
et nom̄ sc̄de cassiam. et nom̄ tercie
cornus tybu. Hec nomina. p̄ eo q̄d
a uirtutib; sup̄ta s̄t. a p̄te curauit
interpret n̄ ea sic in arabico sermo-
ne inuenta s̄t ponere. sed in lati-
nū eloq̄ū uersa aptius demonstra-
re. Quis enī nesciat diem ut cassiā
latina eē uocabula. At ū in cornus
tybu quāuis n̄ cornus sed cornu d̄r.
nec cantantiū fistula tibiū sed ti-
bia uocat. in latina tam lingua
sermonis genere minime custo-

Exodus

Euang

lex

¶

dire credendum p̄dere maluit. atq; in eā
lingue de qua transfererat p̄prietate
p̄durare. ut quia p̄ cornu et tibiā unū
uerbū ex utroq; cōposuit. utrūq; uerbū
p̄ unā orationis partē in latina lingua
transfusū. quo uoluit genere licite uo-
cauit. Quid ē q̄d p̄ma filia beati iob di-
es d̄r. scda cassia. t̄cia ū cornus tibi
uocata memorat̄. nisi q̄a uniuersū ge-
nus humanū q̄d benignitate c̄ditō-
ris atq; eiusdē miscda redēptoris eli-
git̄. istis nominib; designat̄. Homo
nāq; quasi dies ex conditione claruit.
q̄a h̄c auctor suus ingenite innocen-
tiē spl̄endore resperfit. S̄ sponte sua
ad peccati tenebras lapsus. q̄a uerita-
tis lucē deseruit. quasi in noctis se er-
rore abscondit. q̄ alias d̄r. secutus est
ūbrā. S̄ q̄a auctori nr̄o n̄ defuit lar-
gitas bonitatis sue. etiā contra tene-
bras iniquitatis nr̄e eū quē p̄us potent̄
ad iusticiā condidit. potentius redi-
m̄do postmodū ab errore reuocauit;
cui q̄a post casū suū illa c̄ditionis sue
p̄stina firmitas defuit. eū contra bella
intima repugnantis corruptionis mul-
tiplicib; donoz suoz uirtutib; fulsit.
que nimirū uirtutes p̄ficiētū
innocentiē ceteroz hominū quasi
suauitate fragrant odorū. Hinc ē
enī q̄d p̄ paulū d̄r. Xpi bonū odor su-
mus d̄o. Hinc ē q̄d sc̄a eccl̄a in elec-
tis suis quandā fragrantia suauita-
tis odorata. in canticoz canticolo-
quit̄ dicens. Donec rex in recubi-
tu suo ē. nardus mea dedit odorē

Paulus

Cant̄ cantic̄.

suū. Ac si aptius dicat. Quousq; meis
obitib; rex apud se in requie secreti
celestis abscondit̄. electoz uita miris uir-
tutū odorib; exercet̄. ut quo adhuc eum
quē appetit n̄ uidet. ardentius p̄ deside-
riū flagret. Rege q̄ppe in recubitu
suo posito. nardus odorē dat. dū qui-
escente in sua beatitudine d̄no. sc̄oz
uirtus in eccl̄a magne nobis grām sua-
uitatis amminuat. Quia q̄ c̄ditū
lucē innocentie claruit. et redēptū
gen̄ humanū exercitio bonoz operū
odorē suauitatis asperfit. et p̄ma fi-
lia recte dies. et secunda n̄ incongrue
cassia nominat̄. Bene aut̄ cassia d̄r.
que in tanto sublimis uite odore di-
latat̄. In ipsa q̄ppe sua origine in qua
iustus homo c̄ditus fuerat. tantis q̄n-
tis n̄ opus ē uirtutib; n̄ indigebat.
q̄a si stare sic est conditus uellet. hostē
extra positū uincere sine difficulta-
te potuisset. Postquā ū passensū homi-
nis semel aduersus sarius ad intima ir-
rupit. laboriosus usq; iā uictor exit̄. q̄
adhuc impugnans n̄ sine labore pel-
letur. Multa nāq; n̄ exhibenda s̄t.
que in paradiso necessaria n̄ fuer̄t.
Nē q̄ppe op̄ est uirtute patientie. la-
boriosa eruditione doctrine. casti-
gatione corporis. assiduitate p̄cis.
c̄fessione delictoz. inundatione la-
crimarū. quoz p̄fecto om̄iū c̄ditus
homo n̄ eguit. q̄a salutaris bonū ex ip-
sa sua c̄ditione p̄fecta. Egro q̄ppe
amarū poculū porrigit̄. ut ad sa-
lutis statū morbo sublato reuocet̄.

sano aut nequaquam precepit. quod accipiat
 ut conualeat. sed aquibus caueat. ne lan-
 guescat. Nunc igitur maioribus studiis uti-
 mur. cum salutem nequaquam seruam ha-
 bitam. sed reparare curam ablatam. Et
 quia omnes huius ad usus nostre reparationis
 magnis intra sanctam ecclesiam opinionibus
 polleant. non secundae filiae uelut cassia
 ex merito reuoluit. ut quia prima filia quasi
 dies extitit per dignitatem conditionis. secunda
 cassia sit per fragrantiam fortitudinis ex
 gratia redemptoris. Vnde et eadem ueniens
 redemptori per prophetam dicitur. Myrra et gutta
 et cassia uestimentis tuis a gradibus
 eburneis. ex quibus delectauerunt te filiae
 regum in honore tuo. Quod enim myrrae
 et guttae. et cassiae nomine. nisi uirtutum
 suauitas designat. Quod eburneis gradibus
 nisi magnanimitas fortitudine profici-
 entis ascensus exprimit. Redemptor
 igitur ueniens. myrra. et gutta. et cassia in
 uestimento uitae. quia ex electis suis quibus se-
 misericorditer induit. mire uirtutis fra-
 grantiam aspergit. in quibus usque odor ab ebur-
 neis gradibus ducit. quia in eis uirtutum
 opinio non ostensione simulationis. sed ex
 ueri ac solidi operis ascensu generat.
 Bene autem subdit. Ex quibus te delectaue-
 runt filiae regum in honore tuo. Scilicet namque
 anime ab antiquis patribus ad cognitionem
 ueritatis edite. redemptorem suum in ho-
 nore eius delectant. quia ex eo quod bene-
 agunt. suae laudi nihil uendicant. Quia
 uero tertio ordine humanum genus etiam car-
 nis resurrectione renouatum. in illo
 eccentiu eterne laudis assumit. tertia fi-

da

lia cornus tibi uocat. Quod enim per cornus
 tibi. nisi letantium cantus exprimit. Ibi
 enim ueraciter adimpletur. quod modo per pro-
 phetam dicitur. Cantate domino canticum nouum.
 Ibi ueraciter adimplet. ubi canticum lau-
 dis dei non iam ex fide. sed ex specie contem-
 plata cantabit. Ibi a nobis conditor noster
 laudum suarum ueraces cantus recipit.
 quod humanum genus et condendo dicitur. et re-
 dimendo cassiam. et assumendo cornus tibi
 fecit. Qui enim lux suum condit. et non
 sum cassia redempti. erim quandoque cornus
 tibi in exultatione eterne laudis assump-
 ti. Superius quam ad nuptiarum thalamum
 sponsa pueniat. omnem a se uitae fedita-
 tem respuit. et sponsi amore preparans.
 sese per species uirtutum ornat. Studet
 quippe intermi arbitri iudicio placere.
 et in uirtutis desideris subleuata. se-
 dos mores conuersationis humane
 transcendere. Vnde bene et de hisdem
 filiabus beati iob subdit. Non sunt autem
 inuentae mulieres speciosae sicut filiae
 iob in uniuersa terra. Electorum quippe
 anime omne humanum genus quod in terra
 secundum hominem conuersatur. suae pulchri-
 tudinis decore transcendunt. quicquid
 se exterius affligendo despiciunt.
 tanto intus uerius componunt. Hinc
 est enim quod sanctae ecclesiae quae electorum pul-
 chritudine decoratur. per psalmistam dicitur.
 Concupiuit rex speciem tuam. De qua
 paulo post subdit. Omnis gloria eius filiae
 regum ab intus. Nam si foras gloriam que-
 reret. intus speciem quam rex concu-
 pisceret non haberet. in qua quidem qua-

da

s
s
s

da

ue

uis multi decore fulgeant uirtutū. atq;
ipsa uiuendi pfectione ceterorū merita
excedant. n̄nulli tam̄ quia ad altiora ex-
sequenda n̄sufficiunt. infirmitatis sue
consciū pietatis ei gremio continent̄.
q̄ in q̄ntū p̄ualeat mala uitant. quā-
uis in quantū appetunt altiora bona
n̄impleant. q̄s tam̄ benigne dñs susce-
pit. eosq; apud se p̄modo digne retri-
butionis admittit. Vnde et sequit̄. De-
ditq; eis pat̄ suus hereditatē int̄ fr̄s
earū. Ipse ḡ ex p̄fectorū merito specio-
se memorant̄. ipse etiā quasi ex imp̄-
fectorū typo uelut infirme heredi-
tatē int̄ fr̄s accipiunt. Visus nāq; uite
ueteris n̄ habebat. ut hereditatē fe-
mine int̄ masculos sortirent̄. q̄a legis
seueritas fortia eligens. infirma con-
tēpnens. districta potius studuit.
quā benigna sancire. S̄ pio nr̄o re-
deptore ueniente. nullus infirmita-
tis sue conscius. de sortiēda celestis
patrimoni hereditate desperet. Pat̄
enī nr̄ int̄ masculos etiā feminis
iura successionis tribuit. q̄a int̄ for-
tes atq; p̄fectos. infirmos et humiles
ad sortē sup̄ne hereditatis admittit.

Unde ipsa ueritas in euanglō dicit̄.
In domo patris mei mansiones mul-
te sunt. Apud pat̄ē q̄ppe mansio-
nes multe s̄. q̄a in illa beatitudi-
nis uitā n̄ dispari un̄q;sq; iuxta dis-
par meritū locū disparē p̄cipit.
S̄ eiusdē disparilitatis dāpna n̄ sentit̄.
q̄a tantū sibi un̄q;sq; q̄ntū p̄ceperit
sufficit. Sorores eū fr̄ib; ad heredi-

Euang.

tatē ueniunt. q̄a infirmi illic cū fortib;
admittunt̄. quatin̄ si q̄s p̄ imp̄fectionē n̄
erit sūmus. ab hereditatis tam̄ sorte
p̄ humilitatē n̄ sit extraneus. Quas
bene paulus mansiones iuxta merita
distribuitas insinuat cū ait. Alia da-
ritas solis. et alia claritas lune. et alia
claritas stellarū. Stella enī ab stel-
la differt in claritate. Sequit̄. Vix-
it aut̄ p̄ hęc iob centū q̄draginta an-
nis. et uidit filios suos. et filios filiorū
suorū usq; ad quartā generationē.
et mortuus ē senex. et plen̄ dierū. In
scriptura sacra n̄ facile plen̄ dierū po-
nit̄. nisi ut cui p̄ eandē scripturā ui-
ta laudat̄. Vacuus q̄ppe dierū ē. qui
quālibet multū uixerit. etatis sue tē-
pora in uanitate cōsumit. At contra
plen̄ dierū d̄r. cui nequaquā dies sui
pereundo transeunt. sed ex cotidiana
mercede boni operis apud iustū iu-
dicē et postquā transacti fuerint re-
seruant̄. S̄ q̄a sunt q̄ hęc etiā int̄
po sc̄e ecclē int̄pretari desiderant.
quorū uotis tantomagis obediendū
ē. quanto et eorū sp̄uali intelligentie
cōgaudendū. si quattuordecim p̄ dena-
riū ducim̄. ad centesimū et q̄dra-
gesimū numerū puenim̄. Et rec-
te uita sc̄e ecclē p̄ multiplicata de-
cē et quattuor cōputat̄. q̄a utrūq;
testamētū custodiens. tā secundū le-
gis decalogū quā sc̄dm quattuor
euanglū libros uiuens. usq; ad p̄fec-
tionis culm̄ extendit̄. Vnde et pau-
lus ap̄t̄s quāuis ep̄stolas q̄ndecim scrip-

Paul

Paul
ep̄st

euang.

Salemon.

Genesis.

serit. sc̄a tam̄ eccl̄a n̄ amplius quā quattuordecim tenet. ut ex ipso eptarū numero ostenderet. q̄d doctor egregius legis et euangl̄i secreta rimasset. Bene aut̄ beat̄ iob post flagella uiuere dr̄. q̄a et sc̄a eccl̄a p̄us discipline flagello p̄cutit. et postmodū uite p̄fectione roborat. que etiā filios suos et filios filioꝝ suoꝝ usq; ad quartā generationē conspicit. q̄a hac etate que annuis quattuor tēporib; uoluit. usq; ad finē mundi p̄ora p̄dicantiū nascentes sibi cotidie soboles contēplāt. Nec abhorret a uero. q̄d p̄ generationes dicim̄ tēpora designari. Q̄d enī unaqueq; successio. nisi quedā p̄pagō ē generis. Et p̄ncerna regis egyp̄ti cū uidisset somniū q̄d tres p̄pagines duceret. ioseph p̄ditus in solutione somnoꝝ tres p̄pagines tres dies renunciat designari. Si ḡ p̄ tres p̄pagines sp̄a eū trū dierū exp̄mit. cur n̄ etiā p̄ quattuor generationes annua quattuor tēpora figurent. Sc̄a itaq; eccl̄a uidet filios suos. cū p̄mā fidelū sobolē conspicit. Videt filios filioꝝ. cū ab eisdē fidelib; ad fidē gigni et alios agnoscat. Que etiā senex et plena dierū mort̄. q̄a subsequenti luce ex mercede. cotidianoꝝ operū deposito corruptionis pondere. ad incorruptionē sp̄ualis patrie mutat. Plena uidelicet dierū mort̄. cui labentes annū n̄ transeunt. sed stantū actuū retributione solidant. Plena dierū mort̄. que p̄ hec transeuntia tēpora id q̄d non transit operat. Un-

de aptis dr̄. Operamini n̄ cibū q̄perit. sed q̄ p̄manet in uitā eternā. Dies itaq; suos sc̄a eccl̄a etiā cū p̄sentē uitā deserit n̄ amittit. q̄a in electis suis tanto eoz lucē multiplicius inuenit. q̄nto n̄ in eis ab omī tēptatione se cautius sollicitusq; custodit. Dies suos eccl̄a n̄ amittit. q̄a sese in hac uitā cotidie uigilantē pensare n̄ negligit. et ad omē q̄d recte facere ualet. inertia nulla torpescit. Hinc ē enī q̄d de illa p̄ salemonē dr̄. Considerat semitas dom̄ sue. panē ociosa n̄ comedit. Semitas q̄ppe dom̄ sue cōsiderat. q̄a cunctas sue conscientie cogitationes subtilit̄ inuestigat. Panē qq; ociosa n̄ comedit. q̄a hoc q̄d de sacro eloq̄o intelligendo p̄ceperit. ante eū iudicis oculos exhibendo operib; ostendit. Mori aut̄ dr̄. q̄a cū illā et̄nitatis contēplatio absorbuert. ab hac mutabilitatis sue uicissitudine fundit̄ extinguit. ut in ea iā hoc q̄d acūm int̄me uisionis impediāt ullomodo nihil uiuat. Tanto enī tē uerius interna conspicit. q̄nto cunctis exteriorib; plenit̄ occūbit. Hanc itaq; mortē. hanc dierū plenitudinē et in beato iob uno idē mēbro eccl̄e credam̄ factā. et in tota simul eccl̄a sperem̄ eō faciendā. quatin̄ ita teneat̄ reigeste uertas. ut n̄ euacuet̄ rei gerende p̄phetia. Bona enī que de sc̄oꝝ uitā cognouim̄ si ueritate carent. nulla sunt. si mysteria n̄ habent. minima. Iua ḡ per sc̄m sp̄m bonoꝝ uitā describit. et p̄ in-

intellectū nobis spūalem fulgeat. et tam
sensus a fide n̄ recedat hystorie. quatin̄
tanto furior animū in suo intellectu p̄
maneat. q̄nto h̄c quasi in q̄dā medio
cōstitutū. et erga futura spes. et erga
p̄terita fides ligat. **E**xpleto itaq; ope-
re. ad me m̄ uideo eē redeundum.
Multū q̄ppe mens nr̄a etiā cū recte
loqui conat̄. extra semetipsā spargit̄.
Integritatē n̄q; animi dū cogitant̄
uerba qualit̄ p̄ferant̄. q̄atrahunt
extrinsecus minuunt. Igit̄ a publico
locutionis redeundū ē ad curiam
cordis. ut quasi in q̄dā concilio cō-
solationis ad meipsū discernendū
cōuocē cogitationes nr̄as. quatinus
ibi uideā ne aut incaute mala aut
bona n̄ benedixerim. Tē enī benedi-
cēt̄ bonū. cū. is q̄ dicit soli ei a quo
accepit. p̄ id appetit placere q̄d dicit.
Si quidē mala me aliqua et si dixisse
n̄ inuenio. tam q̄a om̄ino n̄ dixerim
n̄ defendo. bona ū si qua diuinitus
accipiens dixi. meo uidelicet uitio
minus me dixisse bene p̄fiteor. Nā
ad me intrinsecus rediens. postposi-
tis uerboꝝ solus. postpositis senten-
tiarū ramis. dū ipsā subtilit̄ radicē
mee intentionis inspicio. dō quidē
ex ea me sum̄ opere placere uoluisse
cognosco. **S**e eidē intentioni quado
placere studeo. furti se nescio q̄m
intentio humane laudis int̄fert.
Quod cū iā postmodū tardeq; discerno.
inuenio me alit̄ agere. q̄d scio me
alit̄ inchoasse. **S**ic enī sepe inten-

tionē nr̄am dū ante dī oculos recte in-
cipit occulte subiuncta. et cū uelut in-
tinere cōphendens intentio humane
laudis assequit̄. sic p̄ necessitate q̄dē cib̄
sumit̄. sed in ipso esu dū furti gula surri-
pit. edendi delectatio p̄misset̄. unde ple-
rūq; extingit̄. ut refectionē corporis
quā salutis causa cepim̄. causa uolup-
tatis expleam̄. **F**atendū ē q̄d rectā
fidē ac intentionē nr̄am que soli dō pla-
cere appetit. n̄m̄quā intentio minus
recta que de donis dī placere hominib;
querit̄ insidiando committat̄. **S**i aut̄ de
his diuinit̄ districte discutim̄. q̄s in-
tra ista remanet salutis loc̄. q̄ndo et
mala nr̄a pura mala s̄t. et bona que
nos habere credim̄. pura bona eē ne-
quaquā possunt. **S** hoc m̄ opere p̄ciū
credo. q̄d frat̄nis aurib; om̄e q̄d in me
latent̄ ipse rephendo incunctant̄ ape-
rio. **Q**uia enī exponendo n̄ celauī
q̄d sensi. cōstendo n̄ abscondo q̄d patior.
Per expositionē patefacio dona. p̄fessionē
detego uulnera. **E**t q̄a in hoc tā mag-
no humano genere nec parui desunt
q̄ dictis meis debeant instrui. nec mag-
ni desunt q̄ cognite mee ualeant in-
firmitati misereri. p̄ hec utraq; aliis
fr̄ib; q̄ntū possū curā confero. ab illis
spero. illis dixi exponendo q̄d faciant.
illis aperio cōstendo q̄d pareant. **I**llis
uerboꝝ medicamina n̄ subtraho. istis la-
cerationē uulnerū n̄ abscondo. **I**git̄
queso ut q̄sqs̄ hec legerit. apud distric-
tū iudicē solaciū m̄ sue orationis im-
pendat. et om̄e q̄d in me sordidū de-

108
prehendit fletibus diluat. Orationis autem
atque expositionis uirtute collata. lector
meus in re compensatione me superat.
si cum pro me uerba accepit. pro me lacrimas
reddat. **EXPLICITIS LIBRIS**
MORALIUM SUPER SCAM IOB BEA-
TI PAPE GREGORII URBIS ROMAE.
XPO GRAS REFERAMUS. QUI EIVS
PRO OS TANTE PROFUNDITATIS NOBIS
DIVINA MYSTERIA PATEFECIT.
ET HIC LOCUTVS EST PRO SALU-
TATE FELICITER.

Iste liber est monasterii s^{ci} pauli in tracto inferiori

Aevum medium.
Scriptores ecclesiastici.
No.

